

Strateški razvojni dokument
Mestne občine Ptuj
do leta 2035
(Trajnostna urbana strategija
Mestne občine Ptuj)

PREDLOG

Ptuj, januar 2024

Naročnik

Mestna občina Ptuj
Mestni trg 1
2250 Ptuj
Tel: (02) 748 29 99
Fax: (02) 748 29 98
e-mail: obcina.ptuj@ptuj.si

Izvajalec

Znanstveno-raziskovalno središče Bistra
Ptuj
Slovenski trg 6
2250 Ptuj
Tel: (02) 748 02 50
Fax: (02) 748 02 60
e-mail: bistra@bistra.si

Predmet

**STRATEŠKI RAZVOJNI DOKUMENT
MESTNE OBČINE PTUJ DO LETA 2035**

Odgovorna oseba naročnika

Nuška Gajšek, županja Mestne občine Ptuj

Odgovorna oseba izvajalca

Danilo Čeh, direktor ZRS Bistra Ptuj

Koordinatorica priprave

mag. Mojca Šibila Drobnič, ZRS Bistra Ptuj

Skupine pri pripravi in vodje skupin

Gospodarstvo s kmetijstvom -
Robert Novak, ZRS Bistra Ptuj
Okolje in infrastruktura -
dr. Klavdija Rižnar, ZRS Bistra Ptuj
dr. Dušan Klinar, ZRS Bistra Ptuj
Turizem, kultura, kulturna dediščina s
prireditvami -
Danilo Čeh, ZRS Bistra Ptuj
Kakovost življenja -
mag. Mirjana Nenad, ZRS Bistra Ptuj

Seznam uporabljenih kratic

AJPES	Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve
ARSO	Agencija Republike Slovenije za okolje
AC	avtocesta
BDP	bruto domači proizvod
BDV	bruto dodana vrednost
BIRR	bruto domači izdatki za raziskave in razvoj
CČN	centralna čistilna naprava odpadnih vod
CERO Gajke	Center za ravnanje z odpadki Gajke
CLLD	lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost
CPR	Center ponovne rabe
CTN	celostne teritorialne naložbe
ČN	čistilna naprava
ČS	četrtna skupnost
DDV	davek na dodano vrednost
DOLB	daljinski sistemi ogrevanja na lesno biomaso
DRPi	Programa državnih razvojnih prioritiet in investicij
DSP	denarna socialna pomoč
EK	Evropska komisija
EKSRP	Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja
EMAS	Sistem okoljskega ravnanja in presojanja
ESPR	Evropski sklad za pomorstvo in ribištvo
ESRR	Evropski sklad za regionalni razvoj
ESS	Evropski socialni sklad
EU	Evropska unija
FFS	fitofarmacevtska sredstva
GVŽ	število glav velike živine
HOM IKT	horizontalna mreža informacijsko-komunikacijskih tehnologij
IKT	informacijsko-komunikacijska tehnologija
IRO	indeks razvojne ogroženosti
ISO 14001	Sistem ravnanja z okoljem
ISO 5001	Sistem upravljanja z energijo
JC	javna cesta
JKO	javno kanalizacijsko omrežje
KČN	komunalna čistilna naprava

KOPOP	kmetijsko-okoljska-podnebna plačila
KS	Kohezijski sklad
KZU	kmetijska zemljišča v uporabi
LEK	Lokalni energetske koncept
MČN	mala čistilna naprava
MF	Ministrstvo za finance
MSP	mala in srednje velika podjetja
NIJZ	Nacionalni inštitut za javno zdravje
NOO	Načrt za okrevanje in odpornost
OPN	Občinski prostorski načrt
ORP	Območni razvojni program
OVE	Obnovljivi viri energije
P&R	parkiraj in se pelji (»park&ride«)
PE	populacijska enota
PLDP	povprečni letni dnevni promet
PM	trdni delec (prahu v zraku)
PMPO	Pokrajinski muzej Ptuj-Ormož
POO	posebna ohranitvena območja
R&R, RR	raziskave in razvoj
RRP	Regionalni razvojni program
SKD	standardna klasifikacija dejavnosti
SMJ	staro mestno jedro
SURS	Statistični urad Republike Slovenije
TGP	toplogredni plini
TPK PP	Tovarna proteinskih koncentratov Perutnina Ptuj
URE	Učinkovita raba energije
VVO	vodovarstveno območje
ZRSZ	Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje
5G	brežžično mobilno omrežje pete generacije

Sodelujoča strokovna javnost

Pri pripravi Strateškega razvojnega dokumenta Mestne občine Ptuj do leta 2035 so v okviru delovnih srečanj in delavnic sodelovali naslednji strokovnjaki in institucije:

Področje: Gospodarstvo

Glažar Tjaša, ZRS Bistra Ptuj	Kekec Albert, Dorssen d.o.o.
Harb Robert, VSŠ ŠC Ptuj	Petek Klavdija, Mestna občina Ptuj
Ivanuša Rižnar Sara, ZRSZ, OS Ptuj	Senčar Miha, Manager klub Ptuj in Tensor d.o.o.
Jesenek Grašič Anja, ŠC Ptuj, Strojna šola	Tušek Lidija, ZRS Bistra Ptuj
Kašman Simona, Mestna občina Ptuj	

Področje: Kakovost življenja

Bezjak Helena, Glasbena šola Karol Pahor Ptuj	Mulec Andreja, Mestna občina Ptuj
Čuš Jernej, Mladinski svet Mestne občine Ptuj	Ocvirk Helena, OŠ Olge Meglič
Emeršič Boris, Mestna občina Ptuj	Ornik Zdenka, MDI Ptuj
Harb Robert, VSŠ ŠC Ptuj	Peklar Nataša, Lekarne Ptuj
Hlupič Mateja, Ljudska univerza Ptuj	Petek Jernej, ZRS Bistra Ptuj
Ilešič Toš Valerija, CSD Spodnje Podravje	Petek Uhan Metka, Zdravstveni dom Ptuj
Jevtović Alen, Mestna občina Ptuj	Petek Urška, Vrtec Ptuj
Kašman Simona, Mestna občina Ptuj	Plajnšek Damijan, Mestna občina Ptuj
Koderman Nataša, Mestna občina Ptuj	Prigl Mojca, Mestna občina Ptuj
Koželj Iva, Hostel Sonce	Rozman Franjo, ŠZ Mestne občine Ptuj
Kukovič Martin, Mestna občina Ptuj	Šalamun Srečko, Društvo sožitje Ptuj
Lapuh Mateja, CID Ptuj	Šiplič Horvat Vesna, Dom upokojencev Ptuj
Lobenwein Mateja, Vrtec Ptuj	Vaupotič Zemljič Tatjana, OŠ Ljudski vrt
Marin Lidija, OŠ dr. Ljudevita Pivka Ptuj	Vidovič Tereza, občanka
Maroh Tina, CID Ptuj	Žirovnik Tomaž, ZRSZ, OS Ptuj
Mertelj Sandi, Zavod za šport Ptuj	Žuran Marko, Mladinski svet Mestne občine Ptuj
Mršek Nataša, ZRS Bistra Ptuj	

Področje: Turizem, kultura in kulturna dediščina

Angel Vilma, Zavod za turizem Ptuj	Petek Jernej, ZRS Bistra Ptuj
Brajović Iva, JSKD, Območna izpostava Ptuj	Petek Klavdija, Mestna občina Ptuj
Delin Mladen, Festival Arsana	Petrovič Mira, Knjižnica Ivana Potrča Ptuj
Kašman Simona, Mestna občina Ptuj	Pribožič Peter, KGZS Zavod Ptuj in TD Ptuj
Klasinc Andrej, Društvo Poetovio LXIX	Srečkovič Bolšec Tanja, Zavod za turizem Ptuj
Lazar Andrej, MS Mestne občine Ptuj	Turk Milena, Mestna občina Ptuj
Lazar Borak Zvonka, ZRS Bistra Ptuj	Vesenjak Peter, Hosting d.o.o.
Lorenčič Aleksander, Pokrajinski muzej Ptuj-Ormož	Vidovič Tereza, občanka
Mršek Nataša, ZRS Bistra Ptuj	

Področje: Okolje in infrastruktura

Belšak Šel Nataša, Nacionalni laboratorij za zdravje, okolje in hrano	Lešnik Aleš, SOU Spodnje Podravje
Berlič Marjan	Meglič Nina, ŠGZ-SRIP KG
Berlič Urška, Umarh d.o.o.	Mlakar Oton, Šolski Center Ptuj
Bezjak Zdenka, SOU Spodnje Podravje	Petek Janez, LEA Spodnje Podravje
Černe Marko, KGZS, Zavod Ptuj	Suhadolnik Agata, VGP Drava Ptuj
Črešnik Tadej, Elektro Maribor - Območna enota Ptuj	Terbuc Franc, Elektro Maribor-Območna enota Ptuj
Gabrijelčič Peter, Fakulteta za arhitekturo, Univerza v Ljubljani	Uhan Gregor, Javne službe Ptuj d.o.o.
Jakolič Sebastjan, Odbor za okolje in prostor ter gospodarsko infrastrukturo, Mestna občina Ptuj	Veberič Simon, ZRSVN, OE Maribor
Jambrovič Urška, SOU Spodnje Podravje	Zatezalo Veselin, SOU Spodnje Podravje
Jurjevčič Boštjan, Adriaplin d.o.o.	Zorec Dejan, SOU Spodnje Podravje
Kašman Simona, Mestna občina Ptuj	Zorec Tadej, Mestna občina Ptuj

Področje: Kmetijstvo in razvoj podeželja

Bezjak Alenka, Mestna občina Ptuj

Černe Marko, KGZS Zavod Ptuj

Kodrič Majcen Valerija, Kmetijska zadruga Ptuj z.o.o.

Metličar Mojca, LAS - Društvo Bogastvo podeželja ob Dravi in v Slovenskih goricah

Petrovič Janko, Mlekarska zadruga Ptuj z.o.o.

Rebernišek Andrej, KGZS Zavod Ptuj

Valenko Branko, Kmetijska zadruga Ptuj z.o.o.

PREDLOG

Kazalo

1 UVOD	13
1.1 Namen in cilji priprave	13
1.2 Metodologija priprave	14
1.3 Proces informiranja in vključevanja javnosti	14
2 PREDSTAVITEV OBČINE S KRATKIM ZGODOVINSKIM PREGLEDOM	16
2.1 Kratak zgodovinski pregled Mestne občine Ptuj	19
3 RAZVOJNO IZHODIŠČE MESTNE OBČINE PTUJ	21
3.1 Mestna občina Ptuj v številkah	21
3.1.1 Demografski oris in trendi demografskega razvoja.....	21
3.1.2 Trg dela.....	22
3.1.3 Vzgoja in izobraževanje	24
3.1.4 Kakovost življenja v občini.....	25
3.1.5 Gospodarstvo	33
3.1.6 Okolje in prostor.....	37
3.1.7 Turizem in kulturna dediščina	52
3.1.7 Kmetijstvo in razvoj podeželja.....	59
3.2 SWOT analiza	63
4. KLJUČNI RAZVOJNI IZZIVI MESTNE OBČINE PTUJ	65
4.1 Demografski in socialni izzivi ter izzivi na področju kakovosti življenja	65
4.2 Izzivi konkurenčnosti in gospodarskega razvoja	66
4.3 Izzivi na področju okolja, infrastrukture in prostora	69
4.4 Izzivi na področju turizma in kulturne dediščine	71
4.5 Izzivi na področju kmetijstva in razvoja podeželja	73
5. VIZIJA IN POSLANSTVO MESTNE OBČINE PTUJ	77
5.1 Vizija Mestne občine Ptuj	77
5.2 Poslanstvo Mestne občine Ptuj	79
6. STRATEŠKE USMERITVE IN RAZVOJNI CILJI MESTNE OBČINE PTUJ Z UKREPI	81
6.1 Strateška usmeritev 1: MESTNA OBČINA ZNANJA IN POSLOVNIH PRILOŽNOSTI	81
6.1.1 Razvojni cilj 1.1: Krepitev razvojno-raziskovalnih, inovacijskih zmogljivosti in spodbujanje digitalne preobrazbe.....	83
6.1.2 Razvojni cilj 1.2: Krepitev rasti in konkurenčnosti MSP.....	84
6.1.3 Razvojni cilj 1.3: Razvoj kmetij, spodbujanje lokalne samooskrbe in ohranjanje vitalnega podeželja	85

6.2	Strateška usmeritev 2: SONARAVNA IN TRAJNOSTNO POVEZANA MESTNA OBČINA	87
6.2.1	Razvojni cilj 2.1: Trajnostna raba energije	90
6.2.2	Razvojni cilj 2.2: Spodbujanje prilagajanja podnebnim spremembam in krepitev odpornosti na nesreče	91
6.2.3	Razvojni cilj 2.3: Spodbujanje trajnostnega gospodarjenja z vodnimi viri	92
6.2.4	Razvojni cilj 2.4: Spodbujanje prehoda na krožno gospodarstvo	93
6.2.5	Razvojni cilj 2.5: Izboljšanje in ohranjanje biotske raznovrstnosti, zelene infrastrukture v urbanem okolju in zmanjšanje onesnaženja	94
6.2.6	Razvojni cilj 2.6: Bolj povezana in trajnostno mobilna občina	95
6.2.7	Razvojni cilj 2.7: Trajnostni prostorski razvoj	96
6.3	Strateška usmeritev 3: MESTNA OBČINA PRIJAZNA OBČANOM	98
6.3.1	Razvojni cilj 3.1: Izboljšanje učinkovitosti trga dela	100
6.3.2	Razvojni cilj 3.2: Izboljševanje dostopa do storitev v izobraževanju, usposabljanju in vseživljenjskem učenju	101
6.3.3	Razvojni cilj 3.3: Povečevanje socialno-ekonomske integracije	102
6.3.4	Razvojni cilj 3.4: Zagotavljanje enakosti dostopa do zdravstvene oskrbe in ustreznih pogojev bivanja	102
6.4	Strateška usmeritev 4: KULTURNO IN TURISTIČNO PRIVLAČNA MESTNA OBČINA	104
6.4.1	Razvojni cilj 4.1: Krepitev kulturne identitete, soustvarjanje kulturno-kreativnega okolja ter prepoznavnost občine kot pomembne kulturne destinacije	105
6.4.2	Razvojni cilj 4.2: Pozicioniranje mesta Ptuj z okolico s poudarkom na trajnostnem razvoju inovativnega, doživljajskega in aktivnega turizma	106
6.4.3	Razvojni cilj 4.3: Trajnostni razvoj s poudarkom na valorizaciji naravne in kulturne dediščine	107
7.	USKLAJENOST STRATEŠKEGA RAZVOJNEGA DOKUMENTA MESTNE OBČINE PTUJ Z EVROPSKIMI, NACIONALNIMI, REGIONALNIMI IN LOKALNIMI DOKUMENTI	108
7.1	Usklajenost z evropskimi in nacionalnimi dokumenti	111
7.1.1	Usklajenost z Agendo za trajnostni razvoj do leta 2030	111
7.1.2	Usklajenost s Sporazumom o partnerstvu med Slovenijo in Evropsko komisijo za obdobje 2021-2027	113
7.1.3	Usklajenost s Programom Evropske kohezijske politike v obdobju 2021-2027	115
7.1.4	Usklajenost z Načrtom za okrevanje in odpornost	117
7.1.5	Usklajenost z Evropskim zelenim dogovorom	119
7.1.6	Usklajenost s Strategijo razvoja Slovenije 2030	120
7.1.7	Usklajenost s Strategijo pametne specializacije 2030	121
7.1.8	Usklajenost s Strategijo prostorskega razvoja Slovenije 2050	123

7.2	Usklajenost z regionalnimi dokumenti	124
7.2.1	Usklajenost z Regionalnim razvojnim programom Podravje 2021-2027 in Območnim razvojnim programom Spodnje Podravje 2021-2027	124
7.3	Usklajenost z lokalnimi dokumenti	126
7.3.1	Usklajenost z občinskim prostorskim načrtom Mestne občine Ptuj	126
7.3.2	Usklajenost z lokalnimi strategijami in razvojnimi dokumenti Mestne občine Ptuj ...	128
8.	OKVIR ZA IZVAJANJE IN SPREMLJANJE	130
8.1	Organizacijski okvir	130
8.2	Viri financiranja za izvedbo ukrepov in projektov	130
8.3	Analiza tveganj	131
9.	VIRI IN LITERATURA	133
10.	PRILOGE	137
10.1	Priloga I: Analiza Mestne občine Ptuj	
10.2	Priloga II: Predstavitev rezultatov ankete o strateških razvojnih usmeritvah Mestne občine Ptuj do leta 2035	

PREDLOG

Kazalo slik

Slika 1: Delavnice za pripravo SRD Ptuj 2035	14
Slika 2: Karta slovenskih občin, Mestna občina Ptuj in sosednje občine	16
Slika 3: Mestna občina Ptuj z naselji	18
Slika 4: Državne ceste na območju Mestne občine Ptuj.....	44
Slika 5: Smer poteka prometa glede dnevnih delovnih migrantov	45
Slika 6: Prikaz lokacij obstoječih in predvidenih poslovnih con v Mestni občini Ptuj.....	49

Kazalo tabel

Tabela 1: Osnovni podatki Mestne občine Ptuj	12
Tabela 2: Mladi po petletnih starostnih skupinah v Mestni občini Ptuj.....	30
Tabela 3: Vodooskrbni sistem	41
Tabela 4: Odvajanje in čiščenje odplak.....	42
Tabela 5: Stanja porabe toplotne in električne energije v Mestni občini Ptuj za leto 2020	46
Tabela 6: Poraba toplotne in električne energije, skupna poraba energije v Mestni občini Ptuj	47
Tabela 7: Kmetijska gospodarstva, skupni KZU, GVŽ in povprečni GVŽ na ha KZU, 2010 in 2020	60
Tabela 8: Kazalniki strateške usmeritve 1	82
Tabela 9: Predlagani projekti strateške usmeritve 1.....	83
Tabela 10: Kazalniki strateške usmeritve 2	88
Tabela 11: Predlagani projekti Strateške usmeritve 2	88
Tabela 12: Kazalniki strateške usmeritve 3	98
Tabela 13: Predlagani projekti Strateške usmeritve 3	99
Tabela 14: Kazalniki strateške usmeritve 4	104
Tabela 15: Predlagani projekti Strateške usmeritve 4	105
Tabela 16: Analiza tveganj.....	131

Kazalo grafov

Graf 1: Kazalniki razvitosti mestnih občin	17
Graf 2: Starostna piramida prebivalstva Mestne občine Ptuj 2022	21
Graf 3: Povprečna stopnja registrirane brezposelnosti v Mestni občini Ptuj za obdobje 2015-2022.....	22
Graf 4 Indeks delovne migracije mestnih občin, 2021	23
Graf 5: Medobčinski delovni migranti Mestne občine Ptuj, 2021.....	24
Graf 6: Število prejemnikov sredstev Centra za socialno delo Spodnje Podravje, 2015 in 2021	28
Graf 7: Razvrstitev prihodkov gospodarskih družb in samostojnih podjetnikov po področjih dejavnosti v Mestni občini Ptuj v letu 2021.....	34
Graf 8: Podatki o poslovanju gospodarskih družb v Mestni občini Ptuj 2015-2021.....	35
Graf 9: Podatki o poslovanju samostojnih podjetnikov v Mestni občini Ptuj 2015-2021	36
Graf 10: Količine nastalih, zbranih in odloženih komunalnih odpadkov v Mestni občini Ptuj 2015-2021....	51
Graf 11: Število prihodov in prenočitev vseh turistov v Mestni občini Ptuj, 2015-2021	53
Graf 12: Struktura in deleži turističnega prometa 2019 in 2021.....	54
Graf 13: Povprečna skupna doba bivanja in domači/tuji gostje 2015-2021	55
Graf 14: Primerjava Ptuja s Podravjem po kategorijah turističnega prometa, 2019 in 2022	56
Graf 15: Primerjava deleža prenočitev tujih gostov v destinaciji Ptuj in po posameznih mestnih destinacijah v Sloveniji, 2019-2022	57
Graf 16: Kmetijska gospodarstva po tipu kmetovanja, 2020	60

Vodstvo Mestne občine Ptuj

Županja Mestne občine Ptuj

Nuška Gajšek

Podžupan Mestne občine Ptuj

Boštjan Šeruga

Direktor občinske uprave Mestne občine Ptuj

Alen Jevtović

Sestava mestnega sveta Mestne občine Ptuj

Andrej Lazar, mag. Sonja Žibrat, Boštjan Šeruga, mag. Vlasta Stojak, Vladimir Koritnik, Eva Zorko, Luka Žižek, Sandra Pjanić, Miha Damiš, mag. Sonja Purgaj, Franjo Rozman, Nuša Vrabl Ferenčič, Dušan Fric, Maša Goričan, Blaž Prelog, Andrej Čuš, Serega Puppis Freebairn, Milan Klemenc, dr. Renata Debeljak, Jernej Čuš, Štefan Petek, Metka Petek Uhan, Alen Hliš, Ljudmila Grabar, Alen Iljevec, Dejan Rožmarin, Sergej Ivanuša, dr. Uroš Vek, Lina Habjanič.

Tabela 1: Osnovni podatki Mestne občine Ptuj

Naziv	Mestna občina Ptuj
Ulica in hišna številka	Mestni trg1
Poštna številka in pošta	2250 Ptuj
Telefon	02 748 02 99
Spletna stran	www.ptuj.si
Elektronska pošta	info@ptuj.si
Nadmorska višina	232 m
Površina	66,7 km ²
Število naselij	10
Število prebivalcev	23.509
Gostota naseljenosti	353
Število gospodinjstev	10.582
Povprečna velikost gospodinjstva	2,2
Povprečna starost prebivalcev	45,4
Indeks staranja	169,4
Stopnja delovne aktivnosti (%)	66,4

Vir podatkov: Statistični urad RS, 2021 – 2022 in Zavod RS za zaposlovanje, 2022

1 UVOD

1.1 Namen in cilji priprave

Mestna občina Ptuj je pristopila k pripravi Strateškega razvojnega dokumenta za obdobje do leta 2035 z namenom oblikovanja in določitve strateških usmeritev razvoja mesta. Strateški razvojni dokument Mestne občine Ptuj za obdobje do leta 2035 je celovit razvojni dokument in osrednja podlaga za pridobivanje državnih, evropskih in drugih zunanjih virov financiranja oziroma celovito odgovarja na določen družbeni izziv na območju občine.

Nova programska obdobje, sprejeti strateški razvojni dokumenti na evropski in nacionalni ravni ter obdobje gospodarskega okrevanja po posledicah zdravstvene krize pandemije covid-19 in pojavom novih varnostno-političnih groženj in tveganj zaradi vojne v Ukrajini, so nakazali potrebo po pripravi novega razvojnega dokumenta.

S Strateškim razvojnim dokumentom za obdobje do leta 2035 Mestna občina Ptuj zastavlja glavne smernice razvoja občine, na podlagi analize trenutnega stanja in pričakovanja ljudi, v katero smer želijo usmeriti razvoj v naslednjih letih.

Učinkovito izkoriščanje razvojnih potencialov in priložnosti območja Mestne občine Ptuj je ključna aktivnost in zaveza vseh organov občine, krajevnih skupnosti, javnih zavodov in javnih podjetij ter javnih gospodarskih služb v okviru izvajanja del in nalog iz javne službe v korist prebivalcev občine ter vseh ostalih subjektov in posameznikov, ki lahko pripomorejo k izboljšanju kakovosti življenja vsakega posameznika.

Cilji Strateškega razvojnega dokumenta so tako:

- določiti dolgoročne smernice razvoja glede na trenutno stanje, izzive in potrebe z upoštevanjem razvojnih gibanj in trendov;
- zagotavljati oziroma izboljšati kakovost življenja vseh prebivalcev občine z zagotavljanjem enakomernega in uravnoveženega razvoja – ekonomskega, družbenega, okoljskega in etičnega;
- povezati ključne razvojne interese v nosilne projekte in jih vključiti v regionalne in državne razvojne programe in druge strateške dokumente;
- povezati posamezne nosilce projektov na območju občine z namenom izvajanja skupnih projektov;
- poenotiti stališča vseh ključnih deležnikov glede razvojnih usmeritev in strateških vsebin.

Skozi oblikovanje smernic razvoja in razvojnih ukrepov želi Mestna občina Ptuj zmanjšati socio-ekonomske razlike prebivalstva in predvsem dvigniti kakovost življenja v svojem okolju. Skladno z razvojnimi smernicami in izhodišči ima Mestna občina Ptuj sprejetih več razvojnih dokumentov, pričujoč dokument pa bo najvišji razvojni dokument Mestne občine Ptuj, ki bo povzemal vse ostale področne razvojne in strateške dokumente.

Namen priprave Strateškega razvojnega dokumenta je oblikovati krovni razvojni dokument za razvojno načrtovanje in delovanje tako lokalne skupnosti kot ostalih deležnikov v Mestni občini Ptuj na vseh ravneh družbe.

1.2 Metodologija priprave

S pripravo Strateškega razvojnega dokumenta Mestne občine Ptuj do leta 2035 smo pričeli v mesecu septembru 2022. Oblikovali smo delovne skupine na štirih področjih: gospodarstvo s kmetijstvom, okolje in infrastruktura, turizem, kultura, kulturna dediščina in prireditve ter kakovost življenja in vanje povabili strokovnjake - predstavnike različnih institucij (podjetij, zavodov, društev ...). Skupaj smo izpeljali 8 delavnic, na katerih smo z aktivno udeležbo članov razmišljali o prednostih, slabostih in razvojnih priložnostih Ptuja ter oblikovali cilje in ukrepe po posameznih strateških usmeritvah.

Slika 1: Delavnice za pripravo SRD Ptuj 2035

Strateški razvojni dokument Mestne občine Ptuj do leta 2035 je sestavljen iz dveh delov. Izhodišče za pripravo analize stanja so bili statistični podatki, različna strokovna gradiva oddelkov Mestne občine Ptuj ter že sprejete lokalne strategije in programi na posameznih področjih (Občinski program varstva okolja, Lokalni energetski koncept, Načrt ukrepov trajnostne prometne strategije za Mestno občino Ptuj, Strategija za mlade, Strategija digitalne občine Ptuj idr.). V drugem, strateškem delu je predstavljena vizija mesta, strateške usmeritve, cilji ter ukrepi z že nekaterimi projekti.

1.3 Proces informiranja in vključevanja javnosti

Mestna občina Ptuj je želela, da bi Strateški razvojni dokument Mestne občine Ptuj do leta 2035 nastal s konsenzom strokovne in širše javnosti, zato je bila le-ta vključena v vseh fazah izvedbe priprave strategije.

Pred začetkom priprave je bila javnost preko družbenih medijev (Štajerski Tednik, 7.oktober 2022) in socialnih omrežij obveščena o začetku ter o načinu priprave Strateškega razvojnega dokumenta Mestne občine Ptuj do leta 2035. V teku priprave so bile, po delavnicah področnih delovnih skupin s strokovnjaki, v mesecu juniju 2023 organizirane tudi javne tribune, namenjene širši javnosti. Na javnih tribunah se je širši javnosti predstavila analiza stanja in ključne usmeritve in ukrepi Strateškega razvojnega dokumenta Mestne občine Ptuj do leta 2035. Na osnovi predstavljenega osnutka se je nato vsem zainteresiranim dalo čas, da svoje pripombe, katere smo pri pripravi dokumenta tudi smiselno upoštevali, podajo še pisno na elektronski naslov.

Da bi v pripravo vključili tudi mnenja občank in občanov o prihodnjem razvoju Mestne občine Ptuj, smo pripravili anketni vprašalnik, s katerim smo prebivalce Ptuja pozvali k izpolnjevanju Ankete o strateških usmeritvah Mestne občine Ptuj do leta 2035. Skozi anketo so bili pozvani, da podajo svoje poglede, mnenja ter oceno o doseženih dosedanjih rezultatih dela, pri zagotavljanju kakovostnih pogojev življenja in dela v Mestni občini Ptuj ter svoja stališča oziroma oceno o bodočih razvojnih usmeritvah oziroma vlaganjih Mestne občine Ptuj.

Ciljno skupino za izpolnjevanje ankete so predstavljali prebivalci Mestne občine Ptuj. Zbiranje podatkov je potekalo s pomočjo spletnega anketiranja. Anketni vprašalnik je bil izdelan v spletnem orodju oziroma Aplikaciji 1KA. Povezava na spletno anketo in QR koda je bila objavljena na spletni strani Mestne občine Ptuj (<http://www.ptuj.si>), na spletni strani ZRS Bistra Ptuj (<http://www.ptuj.si>), v občinskem časopisu Ptujčan (Številka 3, 23. marec 2023), na socialnih omrežjih (facebook) ter posredovana s spremnim pismom na spletne naslove vseh članov delovnih skupin oz. nosilcem razvoja po posameznih strateških področjih v Mestni občini Ptuj. Vsem sodelujočim je bila zagotovljena anonimnost. Obdobje zbiranja podatkov je potekalo od 23. 03. 2023 do 21. 04. 2023. Za sodelovanje v anketi se je odločilo 414 prebivalcev Mestne občine Ptuj, kar predstavlja 1,76% vseh prebivalcev na območju Mestne občine Ptuj.

Po izvedenih delavnicah in javnih tribunah je bil osnutek Strateškega razvojnega dokumenta Mestne občine Ptuj do leta 2035 objavljen na spletni strani Mestne občine Ptuj, kjer se je širša javnost pozvalo k podaji pripomb, idej, opažanj in predlogov. Prispeli predlogi so se obdelali in vključili v gradivo dokumenta.

Osnutek Strateškega razvojnega dokumenta Mestne občine Ptuj do leta 2035 je bil javnosti dostopen z namenom pridobitve pripomb. Javna razprava je potekala od 06.11.2023 do 06.12.2023. V tem obdobju je imela širša javnost možnost vpogleda v dokument in podati svoje pripombe.

Po zaključeni javni razpravi se je gradivo na podlagi sprejemljivih pripomb dopolnilo. Oblikovan je bil predlog Strateškega razvojnega dokumenta Mestne občine Ptuj do leta 2035, ki je bil pred sprejemom na Mestnem svetu Mestne občine Ptuj posredovan v seznanitev javnosti z objavo na spletni strani Mestne občine Ptuj.

2 PREDSTAVITEV OBČINE S KRATKIM ZGODOVINSKIM PREGLEDOM

Mestna občina Ptuj leži v severovzhodni Sloveniji, v središču Spodnjega Podravja in je del statistične regije Podravje. Obsega južni del osrednjih Slovenskih goric, severozahodni del Ptujkega polja, s skrajnim jugozahodnim delom pa sega na Dravsko polje na desnem bregu reke Drave. Po površini obsega 66,65 km², kar predstavlja 0,3% ozemlja Slovenije.

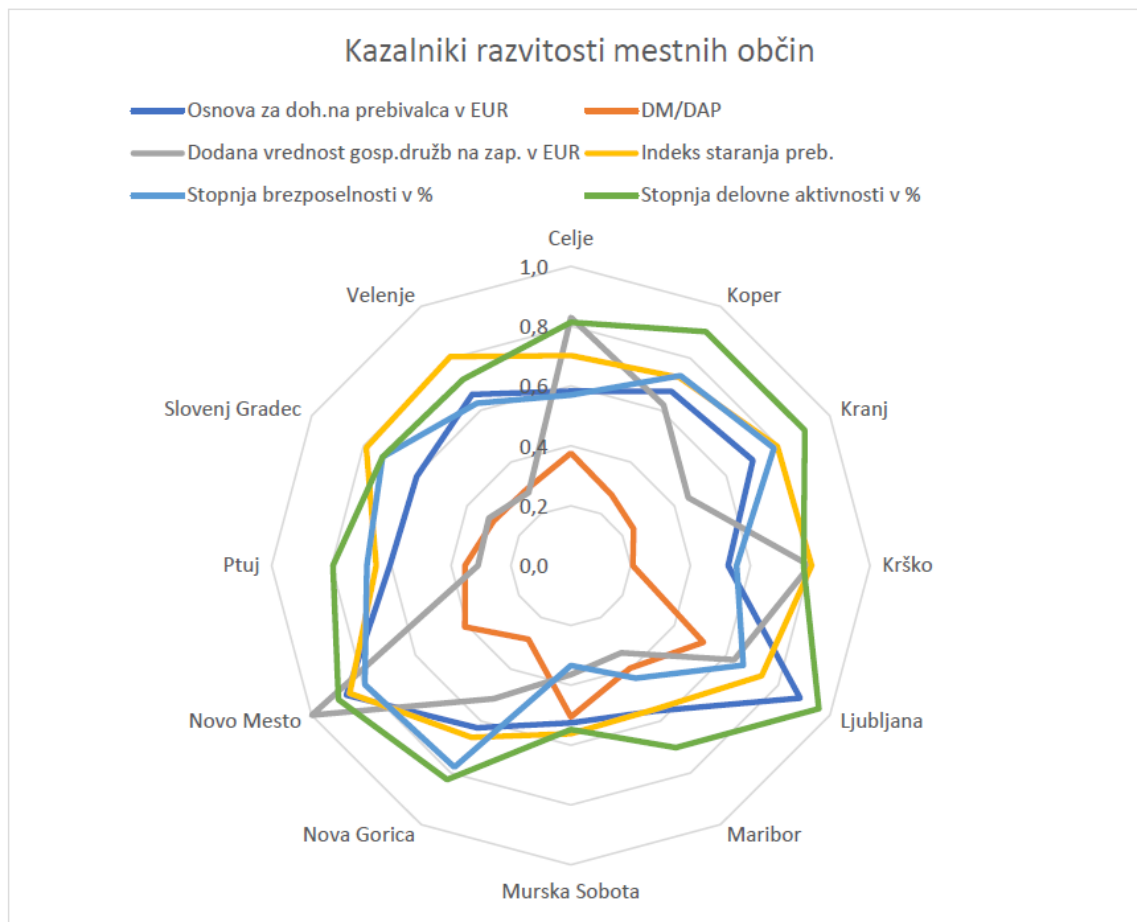
Slika 2: Karta slovenskih občin, Mestna občina Ptuj in sosednje občine

Na območju Mestne občine Ptuj živi 23.509 prebivalcev v 10.582 gospodinjstvih, delež prebivalcev Mestne občine Ptuj tako znaša 1,12% vseh prebivalcev Slovenije. Po številu prebivalcev sodi med manjše mestne občine, saj je uvrščena na 10. mesto od dvanajst mestnih občin. Gostota poselitve v Mestni občini Ptuj je 353 prebivalcev na km², kar močno presega slovensko povprečje (103,9 preb./km²). Po površini je Mestna občina Ptuj na predzadnjem mestu med mestnimi občinami.

Primerjava z drugimi mestnimi občinami v Sloveniji kaže, da se Mestna občina Ptuj po kazalnikih razvitosti občin umešča po osnovi za dohodnino na prebivalca na 7. mesto, po razmerju med delovnimi mesti in delovno aktivnim prebivalstvom na 6. mesto (je torej funkcionalno urbano središče in zaposlovalec sosednjih občin in širše), po dodani vrednosti na zaposlenega se umešča šele na 11. mesto, po indeksu staranja na 10. mesto, po stopnji brezposelnosti na 6. mesto in po deležu Nature 2000 na 4. mesto, po redkosti poselitve na 6. mesto in po deležu enot kulturne dediščine in kulturnih spomenikov na 1. mesto.

Graf 1: Kazalniki razvitosti mestnih občin

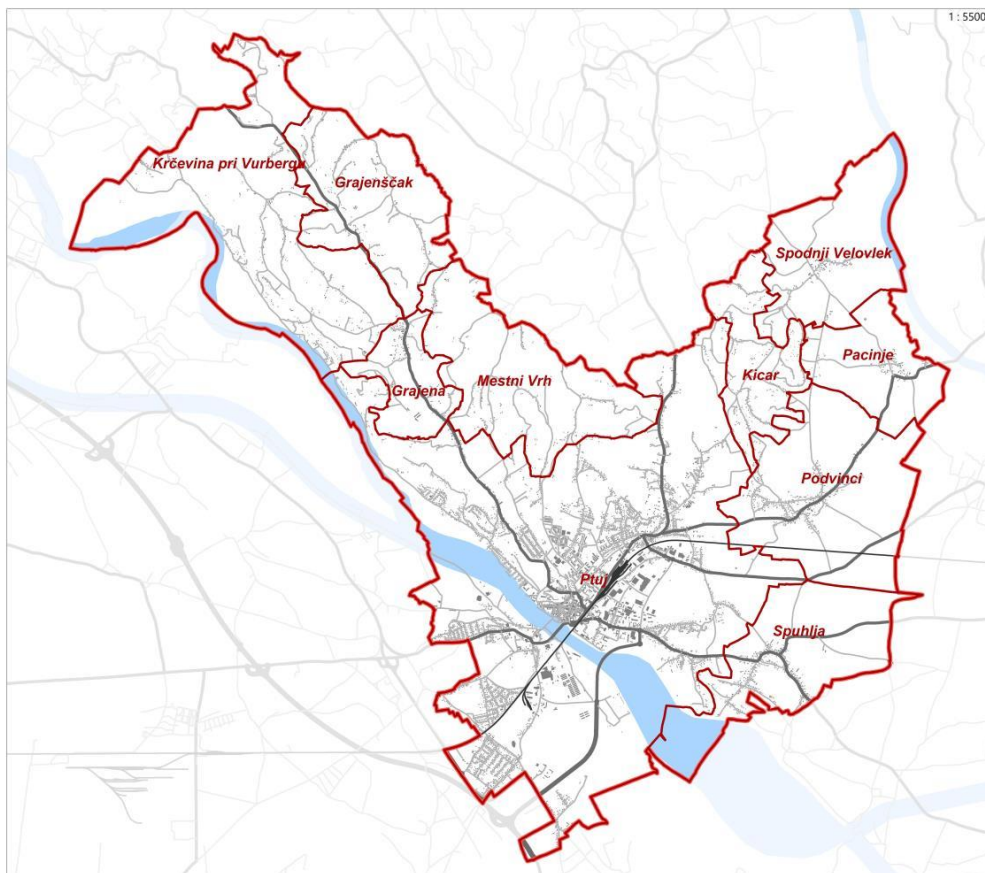
Vir: Uredba o metodologiji za določitev razvitosti občin za leti 2022 in 2023 (Uradni listu RS, št. 208/2021)

Mesto Ptuj, kot regionalno središče nacionalnega pomena, je pomembno središče dejavnosti družbene infrastrukture, oskrbnih, storitvenih in drugih dejavnosti ter hkrati pomembno gospodarsko središče in prometno križišče, v katerem so razvite pomembne javne funkcije, kot so sekundarna raven zdravstvene oskrbe, višje- in visokošolsko izobraževanje, raziskovalne ter sodne, upravne in socialne funkcije. S tem se mesto Ptuj uvršča v osrednje upravno, gospodarsko, zaposlitveno, izobraževalno, kulturno, zdravstveno in prometno središče Spodnjega Podravja.

Današnja Mestna občina Ptuj obsega 6.424 hišnih števil in je razdeljena na 10 naselij: Grajena, Grajenščak, Kicar, Krčevina pri Vurbergu, Mestni vrh, Pacinje, Podvinci, Ptuj, Spodnji Velovlek in Spuhlja, ki so združena v 5 mestnih četrtnih skupnosti (Center, Ljudski vrt, Panorama, Jezero, Breg - Turnišče) ter 3 primestne četrtne skupnosti (Grajena, Rogoznica in Spuhlja).

Naselje Grajena se razvija kot lokalno središče z izrazitimi primarnimi dejavnosti ter nekaterimi terciarnimi in kvartarnimi dejavnostmi, s katerimi zadovoljuje funkcije svojega vplivnega območja v zahodnem, gričevnatem delu mestne občine.

Naselja Krčevina pri Vurbergu, Mestni vrh, Kicar, Podvinci in Spuhlja so po številu prebivalcev in funkcijah naselja opredeljena kot podeželska naselja, v katerih bo mestna občina spodbujala krepitev terciarnih dejavnosti oskrbo za prebivalcev svojega območja in oskrbo prebivalcev manjših naselij.

Slika 3: Mestna občina Ptuj z naselji

Naselja Grajenščak, Pacinje in Spodnji Velovlek so po številu prebivalcev ter deležu prebivalcev, ki se ukvarjajo s kmetijsko dejavnostjo, opredeljena kot vasi s prevladujočimi primarnimi dejavnostmi, v katerih mestna občina spodbuja razvoj dejavnosti za delno opravljanje oskrbnih funkcij za svoje prebivalstvo.

V skladu z opredelitvijo Statističnega urada Republike Slovenije v mestno območje od 10 naselij v Mestni občini Ptuj spada samo centralno mestno naselje Ptuj, medtem ko ostala naselja ne izpolnjujejo pogojev, da bi bila opredeljena kot mestno naselje.

2.1 Kratek zgodovinski pregled Mestne občine Ptuj

Središče mestne občine mesto Ptuj je najstarejše dokumentirano mesto na Slovenskem. Njegovo področje ima večtisočletno naselbinsko kontinuiteto. Najstarejše naselbine, nastale na njegovem območju, so se razvile na najbolj varnih lokacijah v porečju Drave. Naselja iz eneolitike in bronaste dobe so se nahajala na grajskem griču in pod njim, v železni dobi so jim tam sledila keltska naselja. Ugodna strateška lega je omogočala vpetost slednjih v daljnosežne gospodarske in druge družbene tokove železne dobe, natančneje v trgovanje in v druge dejavnosti na jantarni poti, na povezavi med Baltikom in Jadranom. Naslednik vseh teh naselij, rimsko mesto Poetovio, je družbene in gospodarske okvirje svojih predhodnikov znatno presegel. Poetovio se je pričel razvijati po prihodu rimskih legij v zgornjo Panonsko nižino v začetku 1. stoletja našega štetja in je v dvesto letih postal velika urbana celota, eno večjih mest rimskega cesarstva (po površini tako rekoč identično površini Mestne občine Ptuj, s številnejšim prebivalstvom), z intenzivnejšo in raznovrstnejšo proizvodnjo dobrin, višjo kulturno ravni, sofisticirano zasnovano urbano infrastrukturo, večjo aglomeracijsko močjo, močnejšim gravitacijskim vplivom in večjim upravno-političnim pomenom kot kadarkoli prej ali pozneje v ptujski zgodovini. V velikem mestu ob cesti Celeia-Savaria, ki se je razprostiralo na obeh bregovih Drave, se je takrat nahajal sedež ilirske carinske službe in ob njem še nekaj drugih visokih uradov. S prisotnostjo uradov in vojske je povezan obstoj kulta Mitre (in z njim ureditev svetišč, mitrejev), po katerem je nekdanje rimsko mesto danes, po arheoloških izkopavanjih, posebej prepoznavno.

Z razkrojem in propadanjem rimskega cesarstva in s sočasnimi plenilskimi ter selitvenimi vdori barbarskih ljudstev, je svojo moč in svoj vpliv izgubil tudi Poetovio. Grajski grič in Panorama sta v pozni antiki postala lokacija utrjenih pribežališč. V pozni antiki in v ranem srednjem veku so jih naseljevali pripadniki številnih ljudstev, med njimi tudi Slovani. Na osnovi teh naselbin je pričel v 8. stoletju nastajati in se širiti srednjeveški Ptuj. Naselje se je razvilo tik ob reki, na terasi ob vznožju gradu, ki je bil sedež gospostva, pripadajočega salzburški nadškofiji. Grad, ptujsko gospostvo in podgrajska naselbina so v dobi krepitve trgovanja med evropskimi deželami v 12. stoletju pod vplivom strateške lege (križišče trgovski poti in kraj kontinuiranega prečkanja reke) pridobivali vsak na svoji veljavi. Ptujsko gospostvo se je okrepilo in iz vazalov njegovih gospodarjev je nastal rod ptujskih gospodov, grad se je razvil v razmeroma veliko srednjeveško utrdbo in posledično v središče obrambne organizacije širšega zaledja, medtem ko je podgrajsko naselje do 13. stoletja razvilo tipične mestne funkcije in si je takrat pridobilo mestne pravice (približno 1250). Mesto se je do 14. stoletja izoblikovalo v živahno trgovsko središče. Privabljal je številne in raznolike priseljence ter njihov kapital. Gospodarska živahnost srednjeveškega Ptuja in sočasna rast števila njegovega prebivalstva sta povzročila rast mestnega območja in njegovo dodatno utrjevanje. Mestno tkivo je takrat doseglo površino današnjega ti. starega mestnega jedra, mesto se je od takrat razprostiralo na prostoru med Dravo, Grajskim gričem in obema mestnima samostanoma, med dominikanskim na zahodu in minoritskim na vzhodu. Raznolikost in gospodarska živahnost srednjeveškega Ptuja se odražata tudi skozi dejstvo, da je bilo ptujsko mestno pravo urejeno po statutarnem principu, podobno kot v primorskih mestih. Zapis ptujskega statuta izvira iz leta 1378. Ptuj je takšen svoj značaj ohranil do druge polovice 15. stoletja, ko so bližnje krščanske dežele postale kraj turških plenjenj in osvajanj in je posledično zamrla trgovina vzdolž Drave in med Italijo ter Ogrsko.

S turškimi vpadi in še posebej s turškimi osvojitvami na Hrvaškem je Ptuj postal pomembna obrambna točka in eno središč organizacije obrambe habsburških dežel pred Turki. V poznem 16. stoletju in v 17. stoletju so nastali poglobljeni ptujski fortifikacijski objekti in naprave. Takrat je bil prezidan tudi ptujski grad. Njegovi gospodarji (in lastniki) so postali pomemben člen v protiturški obrambi. Škotska rodbina Leslie, ki je grad kupila leta 1656, se je proslavila z vojaško službo Habsburžanom in z diplomatsko službo zanje. Med mestom in gradom je takrat nastal velik razkorak. Svetovljanska imenitnost gospodarjev gradu, ki je v 18. stoletju vključevala poznavanje turških navad in običajev, ter njihova premožnost, sta se odrazila v prezidavi rezidencialnega dela gradu in v ekskluzivni ureditvi grajskih interjerjev. Prebivalstvo utrjenega mesta je po drugi strani s selitvijo vojnih zon proti jugu Balkana izgubilo vojaške vire prihodkov in stavbni fond mesta je pričel propadati. Glavne smeri trgovine in z njimi povezane transportne poti so se od srednjega veka spremenile in ko se je v 19. stoletju Ptuj izognila še južna železnica (1840-57) se je mesto preobrazilo v trgovsko središče gosto poseljenega kmetijskega območja. Njegove takratne upravne funkcije so s tem dejstvom sovpadale, Ptuj je v 19. stoletju postal sedež okrajnega glavarstva.

Število ptujskega prebivalstva se od konca 16. stoletja do industrializacije sredi 20. stoletja ni bistveno spreminjalo. Mesto je ves ta čas imelo od 4000-5000 prebivalcev. Gospodarski razvoj mesta in njegovega urbanega tkiva je v 20. stoletju izhajal iz zgornjega dejstva, da je Ptuj predvsem trgovsko središče kmetijskega območja. Največji gospodarski subjekt v Mestni občini Ptuj je prehrambno industrijsko podjetje Perutnina Ptuj. Razvilo se je iz odkupne perutninske postaje, nastale leta 1905. V samem mestu se nahaja vinska klet. Vinogradništvo in distribucija vina sta pomembni ptujski gospodarski dejavnosti. Medtem, ko se je na Ptuj razvijala predvsem prehrambna industrija, je kovinska industrija locirana v bližnjem Kidričevem. Zanj je bilo mišljeno, da bi se naj razvilo v sodobno mesto in v večje gospodarsko in upravno središče, a se to ni zgodilo. Mesto Ptuj je z industrializacijo zraslo, zaobseglo je nekdanja primestna naselja in je danes največje mesto v spodnjem Podravju, središče edine spodnjepodravske mestne občine in središče UE Ptuj. Sodobni umeščenosti mesta Ptuja v sredo gospodarskih dogajanj in družbenih procesov spodnjega Podravja je med drugim mogoče slediti skozi vpeljavo tipičnih podeželskih etnoloških vsebin v mestni utrip. Začenši z letom 1960 poteka na Ptuj kurentovanje, od takrat tradicionalna ptujska karnevalska prireditev. Ptuj si je z njo pridobil značaj karnevalskega mesta.

3 RAZVOJNO IZHODIŠČE MESTNE OBČINE PTUJ

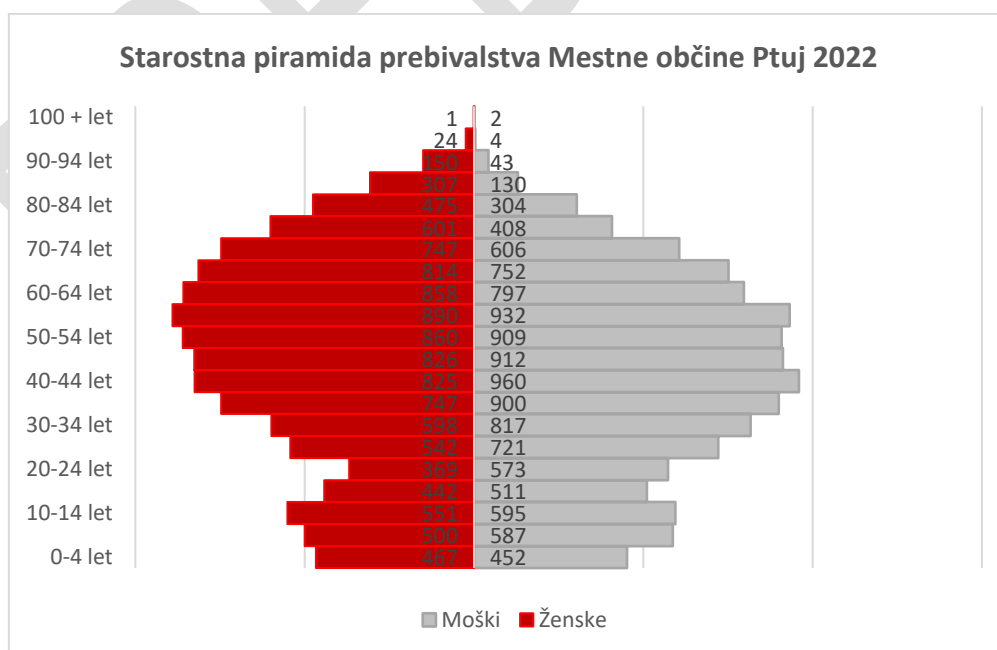
3.1 Mestna občina Ptuj v številkah

3.1.1 Demografski oris in trendi demografskega razvoja

Skupno število prebivalcev v Mestni občini Ptuj je v letu 2022 doseglo število 23.509. V obdobju 2015-2022 se je skupno število prebivalcev povečalo, in sicer za 1,54%, pri čemer pa je pomembno poudariti, da se ta stabilnost ohranja na račun priseljevanja, medtem ko je bil naravni prirast skozi celoto obdobje negativen. Naravni prirast na 1.000 prebivalcev je v Mestni občini Ptuj v letu 2021 znašal -3,3, kar uvršča Mestno občino Ptuj na tretje mesto po najvišje zabeleženem naravnem prirastu med mestnimi občinami v Sloveniji. Pozitiven naravni prirast na 1.000 prebivalcev so zabeležile le mestne občine Novo mesto, Velenje in Slovenj Gradec. Nacionalni naravni prirast na 1.000 prebivalcev je v letu 2021 znašal -2,0. Če je leta 2015 bilo razmerje med moškimi in ženskami 49,27% : 50,73% v korist žensk, se je v letu 2022 odstotek ženske populacije znižal na 49,32%.

Indeks staranja in starostna struktura prebivalstva Mestne občine Ptuj kažeta na negativne demografske trende. Indeks staranja prebivalstva v Mestni občini Ptuj je leta 2022 znašal 170,3 in je višji od povprečja Slovenije, kjer je v enakem obdobju znašal 139,9. Povprečna starost prebivalca Ptuj je 45,5 let (moški 43,4 let; ženske 47,6 let) in je tako višja od povprečne starosti prebivalcev Slovenije (43,8 let). Najvišjo povprečno starost prebivalstva je dosegala naselje Ptuj, kjer je ta v letu 2022 znašala 46 let, najnižjo pa naselje Pacinje, in sicer 39,8 let. V letu 2015 je znašal delež prebivalstva starejšega od 65 let 19,6%, medtem ko se je delež leta 2022 zvišal na 22,8%. Delež prebivalstva starih do 14 let je v letu 2015 in letu 2022 ostale nespremenjen in je znašal 13,4%. Delež mladih (mladostniki in mladi odrasli obeh spolov, stari od 15 do dopolnjenih 29 let) med vsemi prebivalci je leta 2015 znašal 14,72% medtem ko je bil leta 2022 nižji in je znašal 13,43%.

Graf 2: Starostna piramida prebivalstva Mestne občine Ptuj 2022

Vir: SURS, <https://pxweb.stat.si/SiStatData/pxweb/sl/Data/-/05C4004S.px>

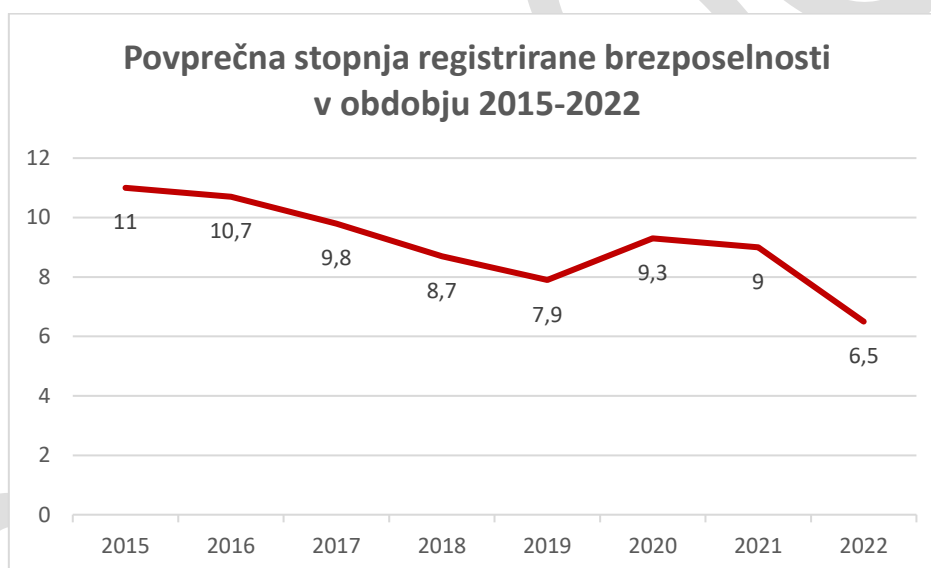

Gostota poselitve v Mestni občini Ptuj je leta 2022 znašala 353 prebivalcev na km², kar močno presega slovensko povprečje, kjer je le-ta znašala 103,9 prebivalcev na km². V naselju Ptuj, kjer živi 76% vsega prebivalstva, je gostota poseljenosti znašala 696,2 prebivalcev na km², sledita naselja Kicar in Grajena, medtem ko je najnižja gostota poseljenosti v naselju Spodnji Velovlek, kjer je znašala 52,1 prebivalcev na km².

3.1.2 Trg dela

Število delovno aktivnega prebivalstva se je tako na območju Mestne občine Ptuj, kakor tudi na ravni države, od leta 2015 do leta 2022 povečevalo. Če je leta 2015 bilo na območju Mestne občine Ptuj 12.373 delovno aktivnih prebivalcev, se je to število do leta 2022 zvišalo za dobrih 13%. Delež delovno aktivnih med delovno sposobnimi je na območju Mestne občine Ptuj v letu 2021 znašal 66,4% in se je močno približal slovenskemu povprečju, kjer je leta 2022 stopnja delovne aktivnosti znašala 66,7%. Povprečna stopnja registrirane brezposelnosti se je v Mestni občini Ptuj od leta 2015 postopno zniževala in je, po podatkih Zavoda RS za zaposlovanje, leta 2022 (I-IX) znašala 6,5%, kar je bilo nad slovenskim povprečjem, kjer je v enakem obdobju znašala 5,9%.

Graf 3: Povprečna stopnja registrirane brezposelnosti v Mestni občini Ptuj za obdobje 2015-2022

Vir: ZRSZ, [Stopnja_BO_obcine_2005-2022.xls \(live.com\)](#)

V mesecu oktobru 2022 je bilo na območju Mestne občine Ptuj registriranih 639 brezposelnih oseb (51,9% ženske in 48,1% moških). Po trajanju registrirane brezposelnosti so prevladovali osebe, ki so bile brezposelne do dva meseca, teh je bila četrtina, medtem ko je delež dolgotrajno brezposelnih (36 mesecev ali več) znašal 18,6%. Po starostni strukturi so prevladovali brezposelne osebe v starostni skupini 55 let ali več, teh je bilo 189 oz. 29,6%, kar je primerljivo s slovenskim povprečjem. Najnižji delež brezposelnih pa je bil zabeležen v starosti skupini od 50-54 let. Brezposelni delež mladih, to je v starostnih skupinah od 15-24 let in 25-29 let, je znašal 24,4%, kar je za 3,8% več kot je bilo zabeleženo v enakem obdobju na ravni države.

Na območju Mestne občine Ptuj so po doseženi stopnji izobrazbe prevladovali brezposelne osebe s srednješolsko, strokovno splošno izobrazbo. Delež teh je znašal 33%, medtem ko je delež teh na nacionalni ravni znašal 26,3%.

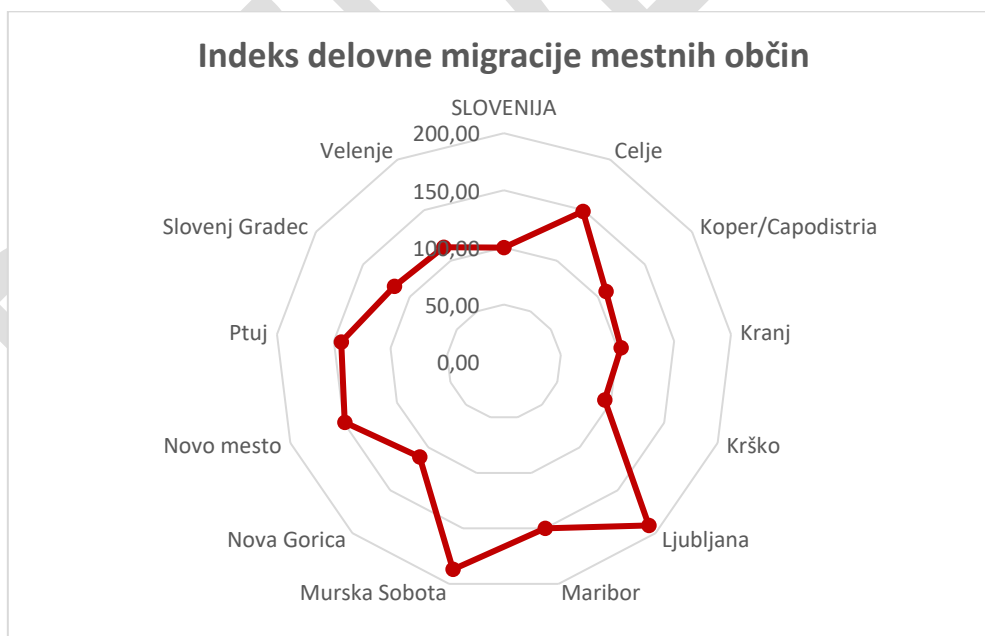

Najmanj registrirano brezposelnih je bilo z doseženo visokošolsko izobrazbo prve, druge in tretje stopanje, kjer je ta delež za Mestno občino Ptuj znašal 19,2%. Je pa bila Mestna občina Ptuj pod slovenskim povprečjem glede deleža zabeleženih brezposelnih z osnovnošolsko izobrazbo ali manj. Ta delež je na ravni Mestne občine Ptuj znašal 21,4%, medtem ko je na ravni Slovenije znašal 31,7%.

Število delovno aktivnih oseb (brez kmetov) se je v zadnjih petih letih v Sloveniji povečalo za nekaj več kot 11 %, medtem ko se je število občinskih delovnih migrantov povečalo za 18 %. Število občinskih delovnih migrantov je torej naraščalo hitreje od skupnega števila delovno aktivnih oseb. Vsaka druga delovno aktivna oseba v Sloveniji je medobčinski delovni migrant. Delovne migracije običajno potekajo v obeh smereh: »iz občine« (delovno aktivni prebivalci določene občine imajo delo zunaj te občine) in »v občino« (v posamezno občino prihajajo na delo delovno aktivne osebe iz drugih občin). Kako močne (številne) so te migracije, je odvisno od naseljenosti, števila delovnih mest v posamezni občini, pa tudi od prometnih povezav. Z delovnimi migracijami v obeh smereh je najbolj obremenjena občina Ljubljana, saj je leta 2021 vanjo dnevno (ali v drugačnih časovnih presledkih) prihajalo na delo nekaj več kot 138.900 oseb iz drugih občin, hkrati pa je iz nje na delo v druge občine odhajalo okoli 24.000 njenih delovno aktivnih prebivalcev. Po največjem številu oseb v obeh tokovih delovnih migracij so sledile občine Maribor, Celje, Kranj in Domžale. Indeks delovne migracije je za Mestno občino Ptuj v letu 2021 znašal 143,40, kar je za 4,40 več kot leta 2015. Po indeksu delovnih migracij za leto 2021 se je Mestna občina Ptuj uvrstila na šesto mesto vsemi slovenskimi mestnimi občinami.

Delež delovno aktivnega prebivalstva (brez kmetov), katerih delovno mesto je v občini prebivališča, je za Mestno občino Ptuj leta 2021 znašal 50% in je bil za 1,40% višji v primerjavi z letom 2015.

Graf 4 Indeks delovne migracije mestnih občin, 2021

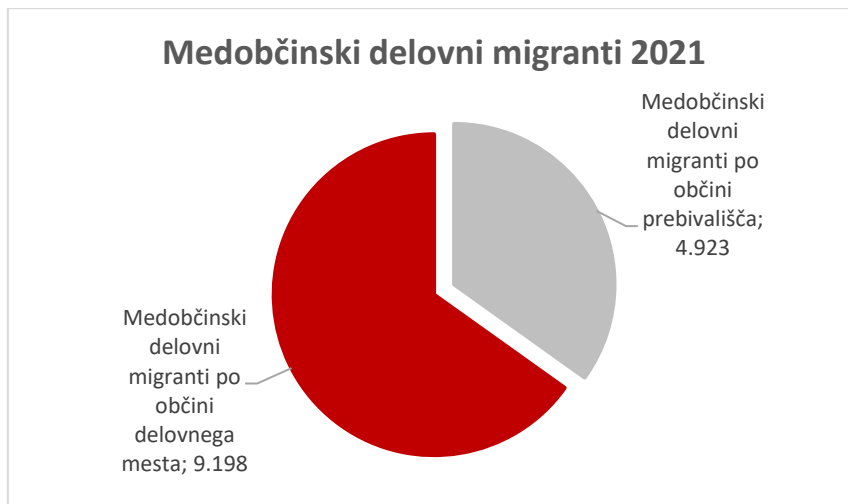

Vir: SURS, SiStat; Vir: <https://pxweb.stat.si/SiStatData/pxweb/sl/Data/Data/07234205.PX/>

V letu 2021 je Mestna občina Ptuj zabeležila 9.198 medobčinskih delovnih migrantov po občini delovnega mesta (delovno aktivni prebivalci - brez kmetov, katerih delovno mesto in prebivališče sta v različnih občinah) in 4.923 medobčinskih delovnih migrantov po občini prebivališča (delovno aktivni prebivalci - brez kmetov, katerih prijavljeno prebivališče in delovno mesto sta v različnih občinah).

Graf 5: Medobčinski delovni migranti Mestne občine Ptuj, 2021

Iz drugih občin prihaja na delo v Mestno občino Ptuj več delavcev, kot jih odhaja na delo v druge občine, kar je z gospodarskega vidika pozitivno in le potrjuje središčni položaj Mestne občine Ptuj v Spodnjem Podravju. Dnevna potovanja so tako najizrazitejša v/iz zahodne smeri, nakar sledijo še vzhodna smer ter južna in severna smer. Največ odhodov delovnih migrantov je iz Ptuja v občini Maribor in Ljubljana, medtem ko največ delovnih migrantov prihaja na Ptuj iz občin Videm, Ormož, Markovci, Maribor in Gorišnica.

3.1.3 Vzgoja in izobraževanje

Sistem predšolske vzgoje in šolski sistem je na območju Mestne občine Ptuj relativno dobro razvit, predvsem na področju osnovnih šol, prav tako pa so prisotne tudi gimnazija, srednje poklicne in tehnične šole, ter trije višješolski in en visokošolski program. V Mestni občini Ptuj poteka organizirano vzgojno varstvo v enem javnem vrtcu z devetimi organizacijskimi enotami in enim zasebnim vrtcem. V šolskem letu 2021/2022 je bilo vanje vključenih 770 otrok, kar je v primerjavi z šolskim letom 2015/2016 za 7% manj. V letu 2021/22 je število otrok na vrtec znašalo 68,5, kar je za 19,20 manj od slovenskega povprečja in za 18,60 manj kot v šolskem letu 2015/2016. Delež vključenih otrok v vrtec je v šolskem letu 2021/2020 znašal 78,5%, kar je pod slovenskim povprečjem, kjer je ta delež znašal 81,3%. V prvem starostnem obdobju je bilo na območju Mestne občine Ptuj vključenih v vrtec 65,8% otrok, v drugem starostnem obdobju 85,6% in v obdobju starosti 4-5 87,% otrok.

Na območju Mestne občine Ptuj deluje 5 osnovnih šol: OŠ Breg, OŠ Ljudski vrt s podružnično šolo Grajena, OŠ Mladika, OŠ Olge Meglič in OŠ dr. Ljudevita Pivka s prilagojenim programom. V šolskem letu 2021/2022 jih je obiskovalo 2.057 otrok. Osnovne šole s podružnično šolo je obiskovalo 1997 učencev, OŠ s prilagojenim programom pa 60 učencev. Število učencev na oddelek (redni program) je znašalo 22,2, kar je nad slovenskim povprečjem, kjer je to povprečje znašalo 19,2.

Srednješolske programe na območju Mestne občine Ptuj izvajata Šolski center Ptuj v okviru treh srednjih šol (Šola za ekonomijo, turizem in kmetijstvo, Elektro in računalniška šola ter Strojna šola) in Gimnazija Ptuj. Število dijakov, ki imajo stalno prebivališče v Mestni občini Ptuj, se je od leta 2007 zmanjšalo iz 1.115 na 754 dijakov v šolskem letu 2021/2022. Srednje šole na območju Mestne občine Ptuj je v šolskem letu 2021/2022 obiskoval 1.801 dijak, od tega je 520 dijakov imelo stalno prebivališče v Mestni občini Ptuj, ostali pa so prihajali iz ostalih slovenskih občin. Največ iz območja občin Spodnjega Podravja ter iz Ormoža in Ljutomera.

V neposredni bližini ŠC Ptuj in Gimnazije Ptuj se nahaja Dijaški dom Ptuj, kateri zagotavlja ustrezne namestitvene pogoje za dijake, ki obiskujejo srednješolske programe na Ptuju, in so upravičeni do bivanja v dijaškem domu. V dijaškem domu bivajo tudi učenci osnovnih šol, učenci šole s prilagojenim programom in študenti. Dom omogoča 24-urno bivanje od ponedeljka do petka. Dijaški dom razpolaga s 186 ležišči, katera so urejena v enoposteljnih, dvoposteljnih in triposteljnih sobah. Dijaški dom Ptuj izvaja vzgojno-izobraževalno delo po Vzgojnem programu za dijaške domove. V domu izvajajo tudi dodatne programe dnevnega bivanja in oskrbe uporabnikov (pomoč pri učenju, prehrana, varstvo, kakovostno preživljanje prostega časa ...). V šolskem letu 2022/2023 v dijaškem domu biva 29 dijakov, kar je veliko manj kot v šolskem letu 2010/11, ko je v Dijaškem domu Ptuj bivalo 16 učencev, 66 dijakov in 2 študenta.

Mestna občina Ptuj je v preteklih letih veliko pozornosti namenila višje- in visokoškolskemu izobraževanju. Ob preobrazbi poklicnega izobraževanja v Šolskem centru na Ptuju je bila ustanovljena tudi višja in visoka strokovna šola. Izobraževanje mehatronikov in bionikov je zapolnilo vrzel na področju tehničnih kadrov. Tako izobražena delovna sila predstavlja pomembno razvojno priložnost za domače in tuje investitorje. Leta 2021 je bila pridobljena koncesija za izvajanje visokošolskega študijskega programa bionika v tehniki, ki s šolskim letom 2023/2024 omogoča vpis v redni študijski program.

Število študentov terciarnega izobraževanja se zmanjšuje. V študijskem letu 2015/2016 je bilo v Mestni občini Ptuj 934 študentov, v študijskem letu 2021/2022 pa 793. Število na 1.000 prebivalcev je znašalo 34, kar je pod slovenskim povprečjem, kjer je le to znašalo 39. Največ študentov je bilo na stopnji visokošolskega univerzitetnega programa (1. bolonjska stopnja), sledita visokošolski strokovni in magistrski (2. bolonjska stopnja) program. Število diplomantov na 1.000 prebivalcev je znašalo 7,95. Ob sofinanciranju projekta mladih raziskovalcev Mestna občina Ptuj skrbi tudi za štipendiranje in sofinanciranje diplomskih, magistrskih in doktorskih nalog.

V Mestni občini Ptuj je poskrbljeno tudi za izobraževanje odraslih oziroma vseživljenjsko učenje. Ljudska univerza Ptuj ponuja programe izobraževanja in usposabljanja odraslih: izobraževanje za pridobitev izobrazbe, poklicno usposabljanje, splošno izobraževanje, središče za samostojno učenje, univerzo za tretje življenjsko obdobje in svetovalno središče Ptuj. V šolskem letu 2020/2021 je bilo v programe srednješolskega izobraževanja vključenih 86 odraslih oseb.

Za glasbeno ustvarjalnost mladih skrbita dve glasbeni šoli - Glasbena šola Karol Pahor in Zasebna glasbena šola v samostanu sv. Petra in Pavla.

3.1.4 Kakovost življenja v občini

Mestna občina Ptuj je prejela zlati ISO certifikat razvojne odličnosti za leto 2022. Certifikat izkazuje izjemno kakovost življenja v občini ter uravnoteženo stopnjo razvoja. Izhodišče za podelitev certifikata je indeks ISSO, ki je sestavljen iz večjega števila kazalnikov, izvedenih iz statističnih, finančnih in gospodarskih podatkov o občini. Mestna občina Ptuj je dosegla 61. mesto med vsemi slovenskimi občinami, s tem pa se Ptuj uvršča med občine, ki prebivalcem ponujajo kakovostno raven življenja in jih odlikuje solidna in uravnotežena stopnja doseženega razvoja. Mestna občina Ptuj je bila med desetimi občinami, ki so v zadnjem obdobju vlagale največ v spodbujanje stanovanjske gradnje. Povprečna vrednost je 10 evrov na prebivalca, v Mestni občini Ptuj pa ta vsota presega 35 evrov. Mestna občina Ptuj je bila na sam vrh uvrščena tudi po številu delovnih mest na 1.000 prebivalcev: z močno nadpovprečno vrednostjo (567 delovnih mest na 1.000 prebivalcev) je bila občina uvrščena na 12. mesto med 212 občinami.

Stanovanjska politika v Mestni občini Ptuj

Na območju celotne Mestne občine Ptuj je bilo v letu 2021 10.107 stanovanj, s skupno uporabno površino 836.296 m². Število stanovanj na 1.000 prebivalcev znaša 428. Izmed vseh stanovanj se jih kar 78,7% nahaja v naselju Ptuj. Povprečna uporabna površina stanovanj je 82,7 m². Po številu stanovanj naselju Ptuj sledita naselji Krčevina pri Vurbergu in Kicar. Najmanj stanovanj pa je v naseljih Pacinje in Spodnji Velovlek. Dobra četrtina stanovanj je bila zgrajenih med leti 1971-1980, medtem ko je dobrih 16% stanovanj starejših od 40 let. V obdobju od 2011-2020 je bilo zgrajenih 450 novih stanovanj, od teh največ v naselju Ptuj, sledita Spuhlja in Kicar. Na območju Mestne občine Ptuj je 1.214 stanovanj z izgradnjo pred letom 1919, največ se jih nahaja v starem mestnem jedru, sledijo pa naselja Krčevina pri Vurbergu, Mestni vrh in Podvinci. Povprečno število oseb v stanovanju je leta 2021 znašalo 2,7, povprečna uporabna površina na stanovalca je znašala 31,8 m². Delež tri- ali večsobnih stanovanj na območju Mestne občine Ptuj znaša 63%. Delež naseljenih stanovanj, ki nimajo vseh elementov osnovne infrastrukture, znaša 3%, gre predvsem za stanovanja brez kopalnice, brez notranjega stranišča ali brez kuhinje. Na območju Mestne občine Ptuj je stanovanj brez kopalnice 184, brez notranjega stranišča 177 in 97 brez kuhinje. Večina stanovanj, kar 85,5%, se jih ogreva na centralno ali daljinsko ogrevanje, preostala stanovanja pa imajo izbran drug način ogrevanja.

Mestna občina Ptuj je po podatkih iz leta 2022 lastnica 589 neprofitnih stanovanj. Povprečna velikost stanovanja meri 57,04 m², skupna površina vseh stanovanj meri 33.590,00 m². Trenutno je na seznamu 77 praznih nevseljivih stanovanj, ki obsegajo stanovanjske enote na območju gradu Turnišče, nekatere enote so še vedno v denacionalizacijskem postopku, določene pa se v večini nahajajo v starem mestnem jedru. Obnova takšnih stanovanj je bistveno dražja in zahteva tudi več časa (kulturno-varstveno soglasje, projekt obnove ...). Po letu 1995 pa vse do sedaj se je fond zmanjševal zaradi privatizacije stanovanj po končanih denacionalizacijskih postopkih, zaradi vračanja stanovanjskih hiš denacionalizacijskim upravičencem in prodaje težje obnovljivih in ločenih stanovanjskih enot ter enot brez sanitarnih prostorov. Standard neprofitnih stanovanj je sorazmeroma nizek, 38 % vseh neprofitnih stanovanj se nahaja v starem mestnem jedru, kar ima za posledico nizke najemnine in visoke vzdrževalne stroške. Starostna struktura neprofitnega stanovanjskega fonda je izrazito neugodna, saj je od teh 589 neprofitnih stanovanj kar 299 stanovanj starejših od 60 let. Poseben problem gospodarjenja s stanovanji predstavljajo neplačevanje najemnin najemnikov neprofitnih stanovanj.

Dohodek prebivalcev

Po zadnjih razpoložljivih podatkih Statističnega urada Republike Slovenije je Mestna občina Ptuj v letu 2020 zabeležila 13.433,36 EUR povprečno prejetega bruto dohodka na prebivalca, kar jo je uvrstilo pod slovensko povprečje in na peto mesto med vsemi slovenskimi mestnimi občinami. Dohodek iz dela je znašal 9.897,39 EUR na prebivalca, medtem ko je znašal 18.732,45 EUR povprečno na prejemnika dohodka, kar je Mestno občino Ptuj uvrstilo nad slovensko povprečje in na četrto mesto v primerjavi z ostalimi slovenskimi občinami. Povprečna višina pokojnine na prejemnika dohodka je znašala 8.631,66 EUR, kar je v primerjavi s slovenskim povprečjem skorajda izenačena. Dohodek iz premoženja, kapitala in drugih prejemkov je Mestno občino Ptuj v višini 2.135.,15 EUR na prejemnika dohodka uvrstil pod slovensko povprečje in na četrto mesto med slovenskimi mestnimi občinami.

Zdravstveno stanje v Mestni občini Ptuj

Pomemben pokazatelj kakovosti življenja v Mestni občini Ptuj so tudi kazalniki zdravja. Nacionalni inštitut za javno zdravje (NIJZ) pripravlja podatke o zdravju prebivalcev v slovenskih občinah.

Na področju zdravstvenega stanja in umrljivost je pri podatkih za Mestno občino Ptuj razvidno, da se v zadnjih letih, tako kot na nivoju celotne države, nadaljuje trend naraščanja bolniške odsotnosti. Bolniška odsotnost delovno aktivnih prebivalcev je po zadnjih razpoložljivih podatkih znašala povprečno 18,2 koledarskih dni na leto, kar je nad slovenskim povprečjem, kjer je le-ta znašala 18,0 dni. Delež oseb, ki prejemajo zdravila zaradi povišanega krvnega tlaka, je bil blizu slovenskemu povprečju, za sladkorno bolezen pa nižji od slovenskega povprečja. Stopnja bolnišničnih obravnav zaradi srčne kapi je bila na območju Mestne občine Ptuj 2,2 na 1.000 prebivalcev, starih 35 do 74 let, v Sloveniji pa 2,1. Pri starejših prebivalcih občine je bila stopnja bolnišničnih obravnav zaradi zlomov kolka 5,4 na 1.000, v Sloveniji pa 6,5. Delež uporabnikov pomoči na domu je bil na območju Mestne občine Ptuj nižji od slovenskega povprečja. Tudi stopnja umrljivosti zaradi samomora je bila nad slovenskim povprečjem in je znašala 20 na 100.000 prebivalcev (v Sloveniji 18). Na področju dejavnikov tveganja za zdravje nam podatki prikazujejo, da je bila stopnja bolnišničnih obravnav zaradi poškodb v transportnih nezgodah 0,5 na 1.000 prebivalcev, kar je pod slovenskim povprečjem, kjer ta znaša 1,3. Delež prometnih nezgod z alkoholiziranimi povzročitelji je bil nižji od slovenskega povprečja.

Za zdravstveno varstvo prebivalcev Spodnjega Podravja skrbi **Zdravstveni dom Ptuj**. Ustanovljen je bil za izvajanje osnovnega zdravstvenega varstva, ki obsega preprečevanje bolezni in poškodb, odkrivanje, diagnostiko, zdravstveno vzgojno delo, zdravljenje in rehabilitacijo na ambulantni in dispanzerski način v poslovnih prostorih Zdravstvenega doma Ptuj, na terenu in na domu pacienta za prebivalce na območju nekdanje občine Ptuj in za druge ljudi, ki potrebujejo zdravstveno pomoč. Prav tako Zdravstveni dom Ptuj izvaja delavnice, ki pomagajo občanom pri odpravljanju in preprečitvi različnih bolezenskih težav povezanih s premajhno telesno dejavnostjo, prekomerno telesno maso, z odvisnostjo od kajenja, depresijo in s pomenom zdravega življenjskega sloga za zdravje.

Za bolnišnično zdravljenje prebivalcev Spodnjega Podravja skrbi **Splošna bolnišnica dr. Jožeta Potrča Ptuj**.

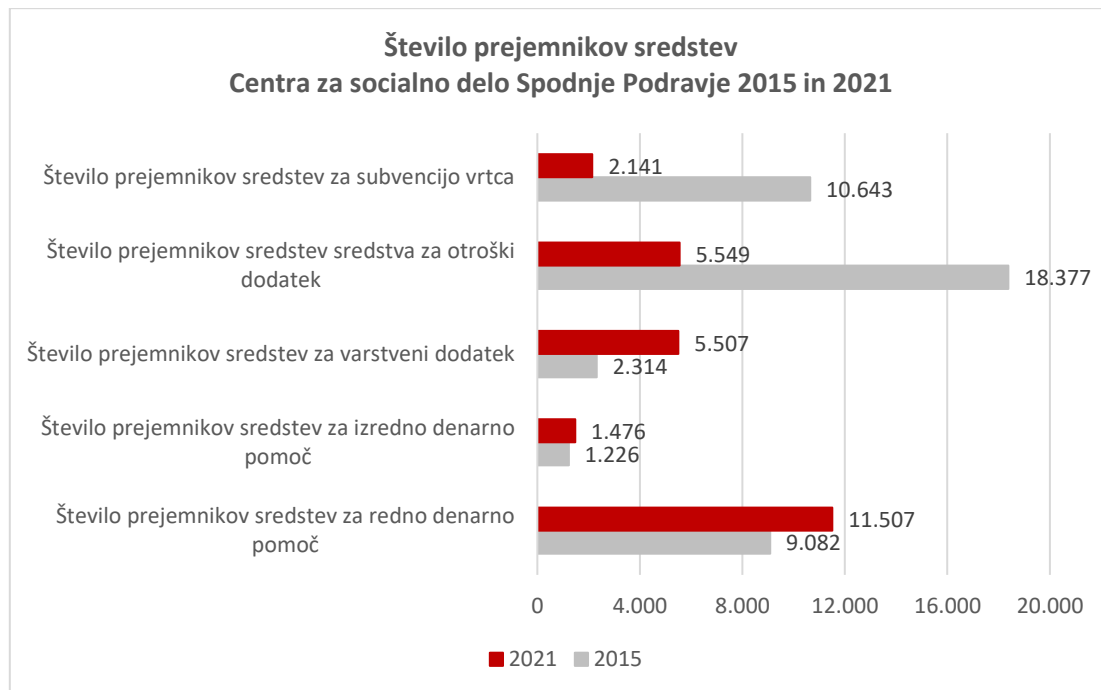
Tudi lekarniška dejavnost je dejavnost osnovnega zdravstvenega varstva. V okviru javnega zavoda **Lekarne Ptuj** delujejo v mestu 3 enote in ena zasebna lekarna. Ptujске lekarne se aktivno vključujejo v vse programe promocije zdravja. Posebna skrb je namenjena svetovanju bolnikom o varni uporabi zdravil predpisanih na recept in brez recepta.

Socialna varnost v Mestni občini Ptuj

Center za socialno delo Spodnje Podravje s svojimi storitvami pokriva območje 16 občin Spodnjega Podravja. Njegova dejavnost je dodeljevanje različnih socialnih transferjev v odvisnosti od materialnega položaja upravičencev. V letu 2021 je Center za socialno delo Spodnje Podravje prebivalcem Mestne občine Ptuj dodelil 11.507 rednih denarnih pomoči v skupnem znesku 3.992.931,97 evrov, kar je v primerjavi z letom 2015 za 72,5% več. V primerjavi z letom 2015 je poraslo tudi število izrednih denarnih pomoči iz izplačil sredstev za varstveni dodatek. Število prejemnikov sredstev iz naslova izrednih denarnih pomoči je bilo v letu 2021 1.476 (v letu 2015 1.226 prejemnikov), višina dodeljenih sredstev pa je bila v primerjavi z letom 2015 za 66,8% višja in je znašala 611.16.6,66 evrov.

Graf 6: Število prejemnikov sredstev Centra za socialno delo Spodnje Podravje, 2015 in 2021

Vir: Center za socialno delo Spodnje Podravje, 2022

Višina izplačanih sredstev varstvenega dodatka se je v primerjavi z letom 2015 prav tako povišala za 45,3% in je v letu 2021 znašala 833.523,24 evrov, število upravičencev pa se je povzpelo iz 2.314 na 5.507. V obdobju od leta 2015 so se povečali tudi ostali transferji, kot so subvencije najemnin, subvencije vrtcev, dopolnilnih in osnovnih zavarovanj. Vsi ti podatki kažejo na slabšanje socialne slike prebivalcev Mestne občine Ptuj. Padec je zaznati samo pri izplačanih sredstvih za otroški dodatek, kjer je le-tega leta 2015 prejelo 18.377 upravičencev, leta 2021 pa 5.549. Povprečno izplačilo je leta 2021 znašalo 130,45 evra.

Center za socialno delo Spodnje Podravje ob rednih nalogah, ki jih nalaga zakonodaja, izvaja še vrsto drugih dodatnih programov, ki so namenjeni preprečevanju in odpravljanju stisk in težav prebivalcev našega mesta: Varna hiša, Svetovanje otrokom, mladostnikom in staršem, Pomoč na domu, Laična pomoč družinam, Učna pomoč, Mladinske delavnice. Programi se izvajajo pod strokovnim vodstvom strokovnih delavcev in prostovoljcev. Društvo za pomoč odvisnim od nedovoljenih drog (ARS VITAE) izvaja programe Mostovi – namenjen odvisnikom in svojcem, Dnevni center za otroke in mladostnike, ki ga v veliki meri koristijo tujci (otroci in starši) ter preventivni program Kapljica namenjen preprečevanju nasilja. Število uporabnikov vseh programov se iz leta v leto povečuje. V mestu deluje tudi Lokalna akcijska skupina za preprečevanje zasvojenosti.

Dom upokojencev Ptuj je javni socialno-varstveni zavod, namenjen bivanju in oskrbi starejših oseb. V domu izvajajo različne storitve, ki uporabnikom nadomeščajo, dopolnjujejo ali zagotavljajo funkcijo doma ali lastne družine. V ta namen dom nudi osnovno oskrbo, socialno oskrbo in zdravstveno varstvo svojim varovancem skozi različne programe: osnovna in socialna oskrba, bivanje v domu, gospodinjske skupnosti, življenje v domu, prostovoljstvo, terapija z živalmi, zdravstveno varstvo, center za zdravje, storitve namenjene zunanjim uporabnikom, dnevni center.

V Mestni občini Ptuj deluje tudi Varnostni sosvet, gre za projekt partnerskega sodelovanja med Mestno občino Ptuj in Policijsko postajo Ptuj. Varnostni sosvet je posvetovalno telo. Temeljna funkcija varnostnega sosveta je povezovanje, koordiniranje in usmerjanje organov, organizacij in drugih strokovnih dejavnikov, ki se ukvarjajo z varnostno problematiko, kot tudi drugih subjektov, ki lahko kakorkoli vplivajo na kakovost varnostne kulture v lokalni skupnosti.

Na Mestni občini Ptuj deluje tudi **Svet za invalide**, ki je sestavljen iz predstavnikov invalidskih organizacij in predstavnikov institucij. Gre za posvetovalno in strokovno skupino županje. Na področju Mestne občine Ptuj daje pobude za urejanje splošne invalidske problematike, pomaga soustvarjati podporno okolje za neodvisno življenje invalidov, informira javnost o aktivnostih, pravicah in potrebah invalidov in povezuje invalidske organizacije.

Na Ptuju je registriranih 34 društev (vir: <http://mrrsp.gov.si/rdruobjave/dr/index.faces>), ki se ukvarjajo z različnimi programi in aktivnostmi za pomoč ljudem.

Šport in rekreacija

Šport ima v Mestni občini Ptuj dolgo in bogato zgodovino, ptujski športniki pa dosegajo izjemne rezultate v državnem in mednarodnem merilu. Šport v vseh pojavnih oblikah je v Mestni občini Ptuj dosegel zavidljivo raven. Daljše obdobje je bil poseben poudarek na športu mladih, omogočanju kakovostnih športnih dosežkov športnih klubov in društev ter izgrajevanju pogojev s športno infrastrukturo.

Sofinanciranje letnih programov športa v Mestni občini Ptuj je v javnem interesu in je urejeno z Odlokom o sofinanciranju programov športa, v katerem so določeni pogoji in merila za dodelitev sredstev.

Osrednja institucija, ki deluje na področju športa in rekreacije v Mestni občini Ptuj, je **Zavod za šport Ptuj**. Mestna občina Ptuj ga je ustanovila za izvajanje javne službe lokalnega programa športa. Ključni stebri delovanja Zavoda za šport Ptuj so: upravljanje in vzdrževanje športne infrastrukture v Mestni občini Ptuj, šolski šport, sodelovanje s športnimi klubi in društvi ter organizacija večjih športnih prireditev v Mestni občini Ptuj. V upravljanju ima celotni Mestni stadion Ptuj z dvema igriščema z naravno travo ter igriščem z umetno travo, prav tako pa še celotno Športno dvorano Mladika. V upravljanju so tudi prostori za klube in društva na Dravski ulici 18 ter igrišča za avtobusno postajo, na Vičavi ter pri vrtcu Zvonček na Bregu.

V zadnjih letih je zaznati, da se prebivalci mesta množično udeležujejo najrazličnejših športno-rekreacijskih dogodkov in svoj prosti čas namenjajo rekreaciji, kar je zelo spodbudno, saj se zavedajo pomena rekreacije na svoje zdravje in počutje.

V Mestni občini Ptuj je registriranih 100 športnih in rekreativnih društev. Športna društva delujejo v vseh pojavnih oblikah športa: šport predšolskih otrok, šport otrok in mladine, kakovostni in vrhunski šport, šport za starejše, šport invalidov in na področju športa za vse.

Ptujsko jezero

Ptujsko jezero s 420 ha predstavlja največjo umetno zajezeno vodno površino v Sloveniji. Ob energetski izrabi, jezero ponuja številne športne, rekreacijske, naravovarstvene in turistične vsebine, ki imajo neprecenljiv razvojni potencial za dve občini, Mestno občino Ptuj in Občino Markovci, ki skupaj izvajata plovni režim na Ptujskem jezeru.

Celotno plovno območje se nahaja v območju Natura 2000. Na desnem bregu jezera se nahaja ornitološka opazovalnica, s katere je mogoče opazovati zaščitene vrste ptic na umetnih otokih v jezeru. Osnovna infrastruktura za športne, rekreacijske in turistične vsebine se ureja v okviru projekta »Vitalizacija Ptujkega jezera« vse od leta 2007 dalje, ko je bilo izgrajeno vstopno-izstopno mesto Toplice, vstopno-izstopno mesto Zabovci in delno pristanišče Ranca ter postavljena veslaška proga in označbe na plovni poti.

V letu 2017 sta se na območju pristanišča postavila dva začasna premična objekta in uredila velika lesena terasa in otroško igrišče. V enem premičnem objektu je urejena tudi gostinska ponudba za uporabnike in obiskovalce pristanišča in Ptujkega jezera.

V letu 2018 so se v okviru projekta zgradili še eno vstopno-izstopno mesto, pomol Ribič, v dolžini 30 m. Vstopno-izstopno mesto Ribič predstavlja najpomembnejšo vodno logistično povezavo med levim bregom reke Drave (kulturna dediščina z najstarejšim mestom v Sloveniji) in desnim bregom reke Drave (termalno zdraviliški kompleks in golf), prav tako pa predstavlja ključno povezavo s pristaniščem Ranca in dalje z vstopno-izstopnim mestom Zabovci v Občini Markovci. Novi pomol Ribič je znova omogočil tudi intenzivno izvajanje plovbe s turistično ladjico Čigra.

Društva v Mestni občini Ptuj

Na območju Mestne občine Ptuj deluje 309 društev iz različnih področij delovanja. Najštevilnejša so predvsem športna in rekreativna društva, sledijo kulturna in umetniška društva ter znanstveno-raziskovalna, izobraževalna, strokovna in poklicna društva ter društva za pomoč ljudem.

Mladi

Po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije je v Mestni občini Ptuj leta 2022 živelo skupaj 3.158 mladih, to je tistih, ki jih skladno z Zakonom o javnem interesu v mladinskem sektorju uvrščamo v kategorijo mladostnikov in mladih odraslih oseb med 15. in 29. letom starosti, kar predstavlja 13,43% vseh prebivalcev. Na ravni Slovenije ta podatek znašal 14,71 %. Če primerjamo leto 2015 in 2022 ugotovimo, da danes živi na Ptuj 248 mladih manj. Vse bolj se soočamo z dejstvom, da je v populaciji vse manj mladih.

Tabela 2: Mladi po petletnih starostnih skupinah v Mestni občini Ptuj

Leto	2015			2022		
	15-19 let	20-24 let	25-29 let	15-19 let	20-24 let	25-29 let
Starostna skupina	971	1.057	1.378	953	942	1.263
Skupaj	3.406			3.158		
Delež med vsemi prebivalci (%)	14,71			13,43		

Vir: SURS, Podatki za občine 2015 in 2022

Brezposelni delež mladih je leta 2022 znašal 24,4%, kar je za 3,8% več kot je bilo zabeleženo v enakem obdobju na ravni države.

V Mestni občini Ptuj deluje kar nekaj mladinskih organizacij in organizacij za mlade. Za ustvarjalno izrabo prostega časa, informiranje in svetovanje mladim ter neformalno izobraževanje ter prostovoljno delo skrbi **Center interesnih dejavnosti**. Center interesnih dejavnosti deluje samostojno in v sodelovanju z zainteresiranimi javnostmi izvaja prostočasne interesne dejavnosti za otroke in mladino ter razvija področja mladinskega dela.

V mestu aktivno deluje tudi **Klub ptujskih študentov**, katerega člani so lahko vsi študentje Upravne enote Ptuj. Klub ptujskih študentov je organizacija, ki skrbi za informiranje študentov - članov ter drugih. Študentom klub omogoča neodvisno načrtovanje in izvajanje obštudijskih dejavnosti ter pestro in smiselno preživljanje prostega časa na področju dopolnilnega izobraževanja, kulture, športa in rekreacije, zabave in civilno-družbeno usmerjenih dejavnosti. Poslanstvo KPŠ-ja je biti vodilna mladinska organizacija in varuh pravic v lokalnem okolju in z organizacijo kakovostnih in raznovrstnih dejavnosti ter ugodnosti, skrbeti za aktivno vključevanje ter krepitev moči mladih.

Mladinske organizacije na območju Mestne občine Ptuj se združujejo v **Mladinski svet Mestne občine Ptuj** na temelju načel svobodnega združevanja, enakopravnosti in vzajemnega spoštovanja avtonomnosti vsake organizacije. Cilj združevanja v Mladinski svet Mestne občine Ptuj je vzpodbujanje sodelovanja med organizacijami in med mladimi, usklajevanje mladinskih aktivnosti in krepitev mladinske politike v Mestni občini Ptuj. Mladinski svet Mestne občine Ptuj si prizadeva za krepitev vloge mladih v družbenem dogajanju, za spodbujanje aktivnosti mladih in za krepitev svobodne in demokratične skupnosti.

V letu 2023 je Mestna občina Ptuj zagotovila prostore za kulturno in ustvarjalno udejstvovanje mladih v obnovljenih prostorih Stare steklarske preimenovan v Mladinsko kulturni center Stara steklarska – MKC Stara steklarska. Center interesnih dejavnosti svoje aktivnosti od septembra 2023 izvaja v MKC Stara steklarska.

Kultura

Kultura je od nekdaj pomemben del družabnega in skupnostnega življenja, razvejenost in kakovost profesionalne in ljubiteljske kulturne produkcije uvrščata Ptuj med kulturno razvitejša, aktivna in prepoznavna slovenska mesta. Mestna občina Ptuj predstavlja osrednji prostor izvajanja kulturne dejavnosti v Spodnjem Podravju. Področja kulture v Mestni občini Ptuj lahko razdelimo na kulturno dediščino in arhivsko dejavnost (muzejstvo, arhivistika in spomeniško varstvo, arhitekturna dediščina, arheološka dediščina, etnološka dediščina – živa dediščina in običaji), knjižnično dejavnost, umetniški programi (uprizoritvene, glasbene, likovne in večpredstavnostne umetnosti), ljubiteljske dejavnosti in mladinska kultura.

Na Ptujju se nahaja izjemna koncentracija ljubiteljske kulture in kulturnih ustvarjalcev. **Zveza kulturnih društev Ptuj** povezuje kulturna društva in njihove skupine na področju kulturne dejavnosti v Mestni občini Ptuj, zastopa interese svojih članic – kulturnih društev, nudi strokovno pomoč in organizira izobraževanja za posamezna področja kulturnega ustvarjanja, oblikuje programe in finančne načrte, podeljuje priznanja za izjemne dosežke na področju ljubiteljske kulture in organizira različne prireditve in izobraževalne delavnice. Vanjo je vključenih 30 kulturnih društev s številnimi skupinami, ki delujejo na področju vokalne, instrumentalne glasbe, folklore, plesa, gledališča, lutk, literarne, likovne in filmske ter foto ustvarjalnosti.

Pokrajinski muzej Ptuj-Ormož (PMPO) je na območju današnje Slovenije tretja najstarejša tovrstna ustanova in je eden najstarejših (1893), največjih ter najbolj obiskanih muzejev v Sloveniji. Je regionalni in splošni muzej s številnimi oddelki ter službami in s številni zbirkami, od tega so 4 zbirke nacionalnega pomena. To so v letu 2020 prenovljena in posodobljena zbirka historičnih glasbil, zbirka orožja, ki je trenutno v fazi prenove in bo v kratkem zaživela v novi podobi, tapiserije in arheološka zbirka. Najbolje obiskane so zbirke v Ptujskem gradu, določene bi si nedvomno v hrambi želeli imeti tudi muzeji in galerije evropskega pomena. Prav tako imamo eksponate, ki so redkost svetovnega pomena.

Ptujski muzej ima nedvomno tako v lokalnem okolju kot na nacionalni ravni in v mednarodnem prostoru izjemno pomembno vlogo in odgovornost. Ptujski grad je razglašen kot kulturni spomenik državnega pomena. Je zaščitna in največja blagovna znamka mesta Ptuj in njegove okolice. Brez njega si vedute mesta niti zamisliti ne moremo, kaj šele, da bi mesto z okolico bilo brez njega sploh razpoznavno v množici mest, ki nosijo oznako »srednjeveško«.

Pravzaprav lahko o njem govorimo le v presežnikih, saj je eden največjih, najmogočnejših, najstarejših, najlepših in najbolj obiskanih gradov na Slovenskem.

Knjižnica Ivana Potrča Ptuj svojim uporabnikom nudi širok izbor knjižničnega gradiva, ki ustreza potrebam po informacijah in željah po izobraževanju, kulturi, raziskovanju in znanstvenem delu, kakor tudi razvedrilu.

Mestno gledališče Ptuj je javni zavod, ki opravlja dejavnost na področju uprizoritvene umetnosti. Osnovna dejavnost gledališča je ustvarjanje profesionalnih gledaliških predstav in drugih kulturnih prireditev.

Omeniti moramo tri že močno uveljavljen festivale, ki se odvijajo v poletnem času: glasbeni festival *Arsana*, *Art stays* ter *Dnevi poezije in vina* in več manjših festivalov, ki izpopolnjujejo kulturno-turistično ponudbo mesta.

Galerija mesta Ptuj je odprla svoja vrata leta 2017 v prenovljenih prostorih v tretjem nadstropju stavbe na Prešernovi ulici 29. Razstavišče ponuja odlične pogoje za predstavljanje vseh zvrsti umetnosti, razstave spremljajo katalogi in zloženske, zraven pa redno potekajo otroške likovne delavnice in strokovna vodstva. Galerija mesta Ptuj si je v kratkem pridobila zaupanje najzahtevnejših razstavljalcev in obiskovalcev, ki se v vedno večjem številu udeležujejo prireditev. Ustvarja se tudi fundus stalne zbirke. Galerija mesta Ptuj postaja prepoznaven dejavnik na področju sodobne umetnosti v slovenskem in mednarodnem prostoru, v njen program pa je vključen tudi *Mednarodni festival Art stays*, ki vsako poletje na Ptuj u združi širok nabor uveljavljenih ustvarjalcev z vsega sveta.

V letu 2023 je Mestna občina Ptuj zagotovila prostore za kulturno in ustvarjalno udejstvovanje mladih v obnovljenih prostorih Stare steklarske preimenovan v **Mladinsko kulturni center Stara steklarska – MKC Stara steklarska**.

Pomembni so tudi številni drugi *kulturni dogodki*, ki s kakovostjo in izvirnostjo ponujajo privlačne in mednarodno primerljive kulturne vsebine: najstarejši in najuglednejši Festival narodnozabavne glasbe s 50-letno tradicijo, festivala žive zgodovine Rimske igre in Grajske igre, ki najbolje ponazarjata strast prebivalcev do odkrivanja in oživljanja mestne preteklosti, Kino brez stropa, ki v prelepem ambientu grajskega dvorišča na brezplačnih projekcijah obiskovalcem predstavlja vrhunce svetovne filmske art produkcije, in Dobrote slovenskih kmetij, osrednja predstavitev kulinarčnih dobrot, ki jih izdelujejo pridne roke slovenskih kmetov in kmetov. Za Ptuj in celotno ptujsko regijo je značilna visoka koncentracija ljubiteljske kulture in kulturnih ustvarjalcev.

Mestna občina Ptuj se na kulturnem področju tradicionalno povezuje s pobratenimi, prijateljskimi in partnerskimi mesti, med katerimi so kraji Združenja zgodovinskih mest Slovenije, nekdanjih jugoslovanskih republik (Varaždin, Arandelovac, Ohrid, Kavadarci) in mesta drugih evropskih dežel (slovaška Banska Štiavnica, nemški Burghausen, francoski Saint-Cyr-sur-Loir, madžarski Nagykanisza, belgijski Arlon, poljski Kalisz, švedski Saffle, avstrijski Seeboden ter bosansko-hercegovski Center Sarajevo).

Mestna občina Ptuj praviloma vsako leto ob prazniku kulture podeli priznanja zaslužnim kulturnikom, in sicer veliko oljenko za izjemne zasluge ter oljenko za posamezne projekte in druge pomembne dosežke. Ob občinskem prazniku se podelijo tudi naziv častni občan, zaslužni občan, zlata plaketa in plaketa, ki jih prav tako lahko prejmejo posamezniki ali ustanove za kulturne dosežke.

Digitalizacija

Mestna občina Ptuj si že več let prizadeva, da bi z uvajanjem digitalnih tehnologij, digitaliziranih storitev, digitalnih pristopov upravljanja in uporabe digitalnih podatkov izboljšala kakovost svojih občinskih storitev, delo javnih ustanov in kakovost življenja občanov.

Občinska uprava v zadnjih letih še posebej spodbuja svoj digitalni razvoj. Kar jo je oviralo doslej, je bilo pomanjkanje enotnega temeljnega izhodišča za koordinacijo takšnih procesov. Mestna občina Ptuj je v zadnjih letih pripravila veliko število novih strateških in programskih dokumentov, ki bodo tudi ustrezno prilagojeni določilom Digitalne strategije občine. Vpeljava ukrepov v strategiji pametne občine bo imela pozitivne učinke na vsa področja, v katerih ima občina že obstoječe prednosti, ob istem času pa bo omogočila izkoriščanje novih priložnosti. Z uvedbo ukrepov bodo izboljšani predvsem kakovost bivanja občanov, gospodarska uspešnost, turistični obisk in učinkovitost delovanja vseh javnih storitev in služb.

Vključenost občanov v odločitvene procese

Mestna občina Ptuj ima vzpostavljene vse demokratične procese izvajanja volitev v skladu z veljavno zakonodajo. Lokalne volitve v Mestni občini Ptuj nemoteno potekajo vse od ustanovitve občine v samostojni državi. Na zadnjih lokalnih volitvah leta 2022 je v Mestni občini Ptuj kandidiralo več kot 300 občanov, kar predstavlja nekaj več kot 1,5% vseh prebivalcev starejših od 18 let.

Mestna občina Ptuj je v proračunskem letu 2021 namenila del proračunskih sredstev za participativni proračun. Participativni proračun je razdeljen na 4 območja, ki zajemajo četrtne skupnosti mestne občine – območje 1: ČS Ljudski vrt, območje 2: ČS Breg – Turnišče, ČS Center, območje 3: ČS Jezero, ČS Rogoznica, ČS Spuhlja, območje 4: ČS Grajena, ČS Panorama – in skupina Mladi. Predloge za participativni proračun predlagajo občani s stalnim prebivališčem v Mestni občini Ptuj od dopolnjenega 15. leta. O predlogih je izvedeno glasovanje, kjer lahko občani glasujejo le znotraj svoje četrtne skupnosti. V skupini MLADI pa lahko glasujejo osebe v starosti med 15. in dopolnjenim 29. letom starosti, s stalnim prebivališčem v Mestni občini Ptuj. Za vsako od štirih območij in v skupini MLADI je bilo leta 2021 namenjenih 25.000 €, skupaj 125.000 EUR. Izbranih je bilo 15 projektov, ki so bili izvedeni v letu 2022. Za leto 2023 je bilo namenjenih 175.000 EUR. Na glasovanju je bilo izbranih 12 projektov, ki bodo izvedeni v letu 2023.

3.1.5 Gospodarstvo

Poslovni subjekti na območju Mestne občine Ptuj

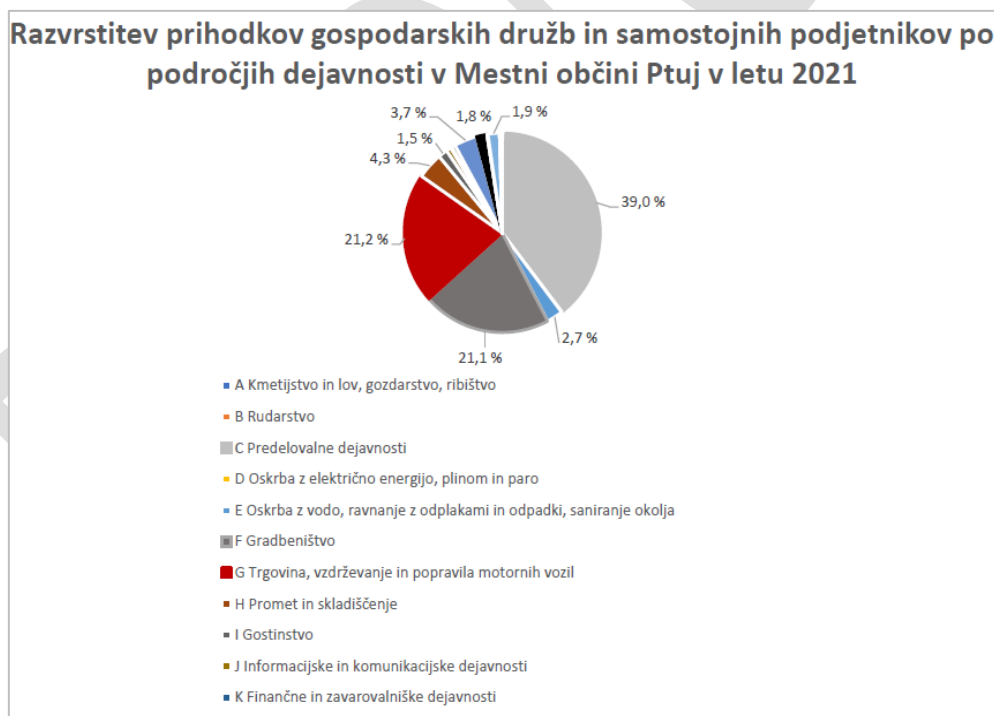
Na območju Mestne občine Ptuj je v letu 2021 poslovalo 2.585 poslovnih subjektov, kar je za 8% več kot v letu 2015. Po skupinah poslovnih subjektov so v letu 2021 prevladovali samostojni podjetniki, ki so predstavljali kar 46,6% vseh poslovnih subjektov. Sledijo ji gospodarske družbe, društva in nepridobitne organizacije. V letu 2015 so na območju Mestne občine Ptuj prav tako prevladovali samostojni podjetniki, ki so takrat predstavljali 43,6% vseh poslovnih subjektov. V zadnjih šestih letih je tako bilo zaznati povečanje števila samostojnih podjetnikov za 15,5% (162 samostojnih podjetnikov) in gospodarskih družb za 3,8% (31 gospodarskih družb).

Največ gospodarskih družb in samostojnih podjetnikov je v letu 2021 delovalo na področju dejavnosti »G trgovina, vzdrževanje in popravila motornih vozil« in sicer 20,7%, sledijo »C predelovalne dejavnosti«, na področju katere je poslovalo 16% podjetij, »M strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti« s 13,3%, ter »F gradbeništvo« 12,6% in dejavnost »I gostinstvo«, na področju katere je poslovalo 5,8% podjetij. Gospodarske družbe in samostojni podjetniki na območju Mestne občine Ptuj so v letu 2021 zaposlovali 8.541 oseb, kar je za 12,2% več kot v letu 2015. Od vseh zaposlenih jih je bilo v letu 2021 7.993 (93,6%) zaposlenih v gospodarskih družbah. Največ zaposlitev je bilo na področju dejavnosti »C predelovalne dejavnosti«, in sicer 47,5% vseh zaposlenih.

Sledijo dejavnosti »F gradbeništvo«, na področju katerega je bilo 22,5% vseh zaposlenih, »G trgovina, vzdrževanje in popravila motornih vozil« s 8%, ter »M strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti« s 4,7% vseh zaposlitev gospodarskih družb in samostojnih podjetnikov na območju Mestne občine Ptuj. Podjetja so v letu 2021 ustvarila 1.022.162.000 EUR prihodkov, kar je za dobih 36% več kot v letu 2015. Največ poslovnih prihodkov je bilo ustvarjenih iz področja »C predelovalne dejavnosti«, in sicer v deležu 39% (398.214.000,00 EUR), sledita dejavnosti »G trgovina, vzdrževanje in popravila motornih vozil« in »F gradbeništvo«. Gospodarske družbe so največ prihodkov ustvarile v dejavnosti »C predelovalne dejavnosti«, medtem ko so samostojni podjetniki najvišje prihodke dosegali v dejavnosti »G trgovina, vzdrževanje in popravila motornih vozil«.

Graf 7: Razvrstitev prihodkov gospodarskih družb in samostojnih podjetnikov po področjih dejavnosti v Mestni občini Ptuj v letu 2021

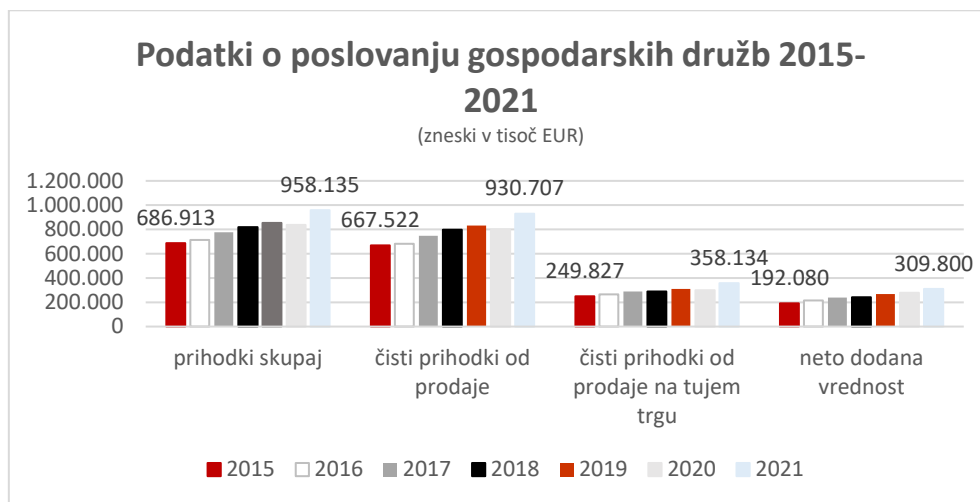
Vir: AJPES – Poslovni register Slovenije, 2015 in 2021

Poslovanje gospodarskih družb

V primerjavi z letom 2015 so gospodarske družbe na območju Mestne občine Ptuj prihodke, čiste prihodke od prodaje, čiste prihodke od prodaje na tujem trgu in višino neto dodane vrednosti postopoma zviševale. Majhen padec je bilo zaznati izjemoma v letu 2020, ko se je tako celotna država kot Evropa srečala s prvimi posledicami epidemije covid-19, ki pa se je odrazila tudi na poslovanju podjetij.

Graf 8: Podatki o poslovanju gospodarskih družb v Mestni občini Ptuj 2015-2021

Vir: *AJPES – Poslovni register Slovenije, 2015 – 2021*

Gospodarske družbe so v primerjavi z letom 2015, v letu 2021 izkazovale trend izboljševanja kazalnikov gospodarnosti, donosnosti, produktivnosti, dohodkovnosti in imele tudi najugodnejše vrednosti kazalnikov financiranja z izjemo razmerja med finančnim dolgom in denarnim tokom iz poslovanja.

Gospodarske družbe na območju Mestne občine Ptuj so izkazale višje prihodke na zaposlenega (119.871 evrov) in višje zneske neto čistega poslovnega izida na zaposlenega (5.678 evrov v letu 2021) kot v letu 2015, kar je predvsem posledica povečanja obsega rasti prodaje. Višjo rast sta beležili tako neto dodana vrednost na zaposlenega (38.758 evrov) kot tudi povprečna mesečna plača na zaposlenega (1.704 evrov). Povprečna mesečna plača na zaposlenega je v primerjavi z letom 2015 višja za 476 evrov, neto dodana vrednost na zaposlenega za 11.167 evrov. Temeljni kazalniki produktivnosti, ki merijo učinke poslovnega procesa glede na vloženo delo zaposlenih, kažejo na precejšen razkorak med slovenskim povprečjem, Podravsko regijo in Mestno občino Ptuj. Zaposleni v gospodarskih družbah Mestne občine Ptuj so v povprečju ustvarili 77% doseženih skupnih prihodkov na zaposlenega v Podravski regiji in 52% doseženih skupnih prihodkov na zaposlenega od slovenskega povprečja.

Čeprav je neto dodana vrednost na zaposlenega v Mestni občini Ptuj s 38.758 evri najvišja od leta 2015, še vedno za desetino zaostaja za povprečjem v Podravju in za več kot 27% za slovenskim povprečjem.

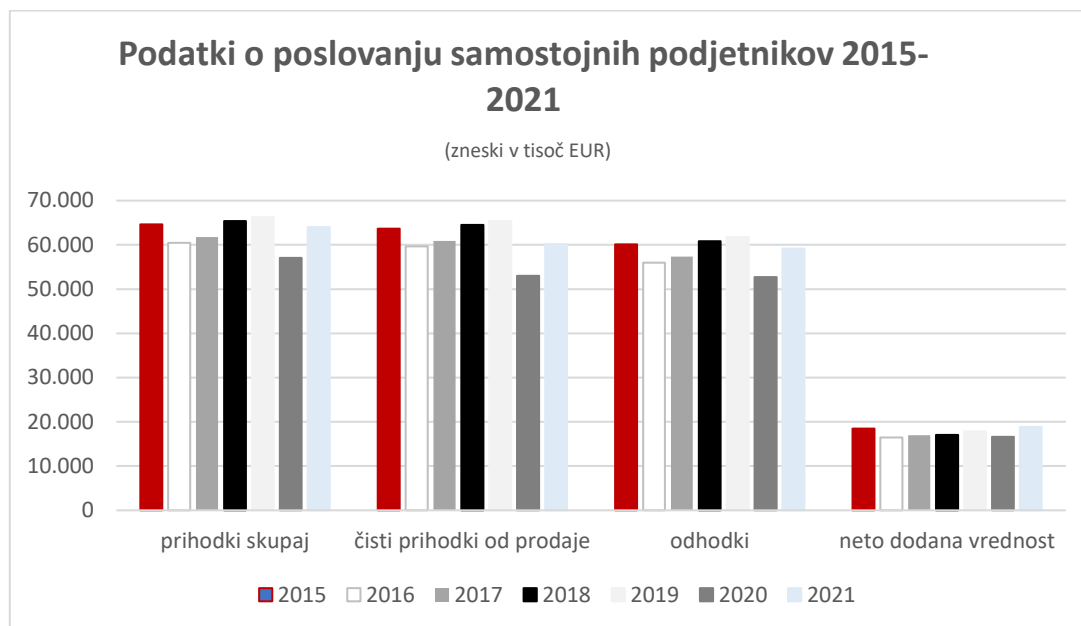
Poslovanje samostojnih podjetnikov

Tudi samostojni podjetniki so v letu 2021 svoje poslovne rezultate glede na leto 2020 in 2015 izboljšali. Izkazali so za 5.564.000 evrov podjetnikovega dohodka in 660.000 evrov negativnega poslovnega izida, kar pomeni, da so dosegli 4.904.000 evrov neto podjetnikovega dohodka.

Samostojni podjetniki na območju Mestne občine Ptuj so ustvarili 64.027.000 evrov prihodkov, kar je primerljivo z letom 2015, ko je na območju Mestne občine Ptuj poslovalo 191 samostojnih podjetnikov manj. Največji delež prihodkov ustvarijo samostojni podjetniki na področjih dejavnosti »G trgovina, vzdrževanje in popravila motornih vozil« (28,2%), »H promet in skladiščenje« (14,9%), »F gradbeništvo« (14,6%) ter »C predelovalne dejavnosti« (12,9%). Samostojni podjetniki so v letu 2021 izkazali 60.139.000 evrov čistih prihodkov od prodaje.

Graf 9: Podatki o poslovanju samostojnih podjetnikov v Mestni občini Ptuj 2015-2021

Vir: AJPES – Poslovni register Slovenije, 2015 – 2021

Primerjava pomembnejših kazalnikov poslovanja samostojnih podjetnikov med leti 2015 in 2021 pokaže, da so v letu 2021 samostojni podjetniki dosegli najvišjo vrednost kazalnika čiste donosnosti sredstev (0,147), kar pomeni, da so na 100 evrov sredstev ustvarili 14,7 evra neto podjetnikovega dohodka, v letu 2015 je bil ta znesek 12,1 evra. V letu 2021 je nekoliko nižja stopnja udeležbe dolgoročnih sredstev med vsemi sredstvi in kazalnik kakovosti financiranja, vsi ostali izbrani kazalniki uspešnosti poslovanja samostojnih podjetnikov pa so dosegli najvišje vrednosti v proučevanem obdobju. Dodana vrednost v skupnem znesku 18.957.000 evrov je v letu 2021 na območju Mestne občine Ptuj ugotovilo 584 (91,9 % vseh) samostojnih podjetnikov, izgubo na substanci v skupnem znesku 135.000 evrov pa je izkazalo 51 samostojnih podjetnikov, to je 8 % vseh. Neto dodana vrednost na nosilca dejavnosti in njegove zaposlene, ki je v letu 2021 znašala 15.926 evrov, je za 3.411 evrov višja kot v letu 2015. Podjetnikov dohodek v znesku 5.564.000 evrov je v letu 2021 izkazalo 551 samostojnih podjetnikov, to je 86,7 % vseh. V primerjavi z letom 2015 se je podjetnikov dohodek pri samostojnih podjetnikih, ki so predložili letno poročilo za leto 2015, povečal za 9,2 %. Negativni poslovni izid je v letu 2021 izkazalo 84 samostojnih podjetnikov, to je 13,2 % vseh.

Negativni poslovni izid pri samostojnih podjetnikih, ki so predložili letno poročilo za leto 2021, je v primerjavi z letom 2015 za 14,2 % nižji. Pri poslovno manj uspešnih samostojnih podjetnikih je bilo v letu 2021 zaposlenih 3,7 % vseh delavcev pri samostojnih podjetnikih v Mestni občini Ptuj.

Kot celota so samostojni podjetniki v letu 2021 ugotovili 8.968 evrov neto podjetnikovega dohodka na zaposlenega, v letu 2015 je ta znašal 6.951. Neto dodana vrednost na zaposlenega je leta 2021 znašala 34.419 evrov, kar je za 21,1% več kot v letu 2015.

Hitro rastoča podjetja na območju Mestne občine Ptuj

Hitro rastoča podjetja imajo velik pomen za razvoj gospodarstva. Hitro rastoče podjetje je podjetje z več kot 10-odstotno povprečno letno rastjo v triletnem obdobju, ki ima v prvem letu spremljanja triletne rasti vsaj 10 zaposlenih. Rast se meri s številom zaposlenih.

Leto opazovanja je zadnje leto spremljanja triletne rasti. AJPES je iz javno objavljenih letnih poročil gospodarskih družb in samostojnih podjetnikov posameznikov, v skladu z metodologijo Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo, tudi letos pripravil seznam hitro rastočih podjetij za obdobje 2017-2021. Hitro rastoča podjetja v Slovenji predstavljajo 5,8 % vseh podjetij, zaposlujejo 23,8 % vseh delavcev v državi (129.810) in so dosegla 26,6 mrd evrov čistih prihodkov od prodaje. V analizo je bilo vključenih 1.427 podjetij iz Mestne občine Ptuj, med katerimi je bilo 52 takih, ki izpolnjujejo kriterije za hitro rastoče podjetje. Hitro rastoča podjetja na območju Mestne občine Ptuj predstavljajo 3,6% podjetij v občini in 1,3% vseh hitro rastočih podjetij v državi. V njih je zaposlenih 906 delavcev. Hitro rastoča podjetja na območju Mestne občine Ptuj so v letu 2021 ustvarila 170.111.817 evrov prihodkov, 166.144.637 evrov čistih prihodkov od prodaje, dodano vrednost v višini 46.691.271 evrov (51.535,2 evrov/zaposlenega) in 13.093.090 evrov dobička iz poslovanja.

Povprečna bruto plača pri pravnih osebah na območju Mestne občine Ptuj

Povprečna mesečna bruto plača pri pravnih osebah se je v obdobju zadnjih šestih let postopoma zviševala in je na območju Mestne občine Ptuj v letu 2021 znašala 1.687,81 evrov, kar je v primerjavi z letom 2015 za 29,1% več, vendar še vedno za 16,7% pod slovenskim povprečjem. Najvišja zabeležena povprečna bruto plača na območju Mestne občine Ptuj je bila v letu 2022 na področju zdravstva in socialnega varstva, sledijo dejavnosti javne uprave, finančna in zavarovalniška dejavnost ter oskrba z električno energijo, plinom in paro. Najnižja povprečna bruto plača je bila zabeležena za dejavnost gostinstva, in sicer v višini 1.315,23 evrov. Na državni ravni je najvišja povprečna bruto plača bila zabeležena v finančni in zavarovalniški dejavnosti, in sicer v višini 2.894,01 evrov, sledijo oskrba z električno energijo, plinom in paro ter dejavnost rudarstva in zdravstvo in socialno varstvo.

3.1.6 Okolje in prostor

Varovanje narave

V Mestni občini Ptuj je naravno okolje ohranjeno predvsem ob vodotokih in v hribovitejšem delu občine, saj so ravninski deli pozidani ali namenjeni intenzivnemu kmetijstvu. Pritisk na območja ohranjene narave se veča z intenziviranjem kmetijstva, povečanimi potrebami po površinah za gradnjo in regulacijo vodotokov. Habitati so močno spremenjeni zaradi melioracij in intenzivnosti kmetijstva, zato je biotska pestrost zmanjšana. Gričevnat svet v severnem oziroma severozahodnem delu občine je na prisojnih pobočjih obdelan (sadovnjaki, vinogradi), drugod ga porašča bukov gozd, ki je zaradi dolgotrajnega gospodarjenja precej vrstno spremenjen zaradi vnesene smreke in rdečega bora.

Natura 2000 in varovana območja

V Mestni občini Ptuj so štiri območja NATURA 2000 (POO Velovlek, POO Podvinci, POO Drava in PVO Drava) in skupno obsegajo 1.422 ha območij, kar predstavlja 21,33 % območja mestne občine.

Hkrati je evidentiranih 18 naravnih vrednot državnega ali lokalnega pomena, 4 ekološko pomembna območja (16.635 ha), ki pomembno prispevajo k ohranjanju biotske raznovrstnosti in 6 zavarovanih območij narave. V primerjavi z letom 2015 se stanje na tem področju ni spremenilo, prav tako se ni spremenilo stanje območja varstvenih režimov.

Površinske vode in vodovarstvena območja

Po zadnjih podatkih Agencije Republike Slovenije za okolje je bilo kemijsko stanje reke Drave na merilnih mestih Krčevina pri Ptuj in Ptujsko jezero dobro. Vodovarstveno območje tvorijo območje zajetja in notranja območja (VVO I, VVO II in VVO III). V Mestni občini Ptuj se nahaja širše vodovarstveno območje (VVO III - Dravsko polje), ki sega vzdolž celotne občine.

Tla

Mestna občina Ptuj se razprostira na naplavinjskih tvorbah Ptujskega in Dravskega polja, na severnem koncu sega v Slovenske gorice z dvema dolinama (dolina Rogoznice in Grajene ter rob Pesniške doline). Na južnem delu Dravskega polja in na Ptujskem polju so razvita obrečna karbonatna tla na meljasto ilovnatem sedimentu in distrična rjava tla na nekarbonatnih peščeno prodnatih sedimentih.

Tla na območju Mestne občine Ptuj ogroža pretežno vodna erozija (ob večjih nalivih, poplavah ob vodotokih), na kar lahko vplivajo sprememba kmetijske rabe tal (travniki) ali opuščanje kmetijske rabe. Intenzivna kmetijska pridelava lahko v nekaterih primerih povzroča zbijanje tal, pri čemer se zaradi manjšega vpijanja tal povečuje površinski odtok vode. Hkratno zmanjševanje deleža organske snovi v obdelovalnih horizontih povzroča slabšo obstojnost strukturnih agregatov. S tem so dane razmere za povečanje erozije. V zadnjem obdobju se pojavljajo tudi druge klimatske spremembe (npr. daljša sušna obdobja in močna deževja). Celotno območje Mestne občine Ptuj se nahaja v širšem vodovarstvenem območju z milejšim vodovarstvenim režimom (III. vodovarstveni pas vodonosnikov vodnega telesa Ptujskega in Dravskega polja). Na ožjih in širših vodovarstvenih območjih je na kmetijskih zemljiščih dovoljeno uporabljati FFS iz seznama dovoljenih FFS iz Tehnoloških navodil za integrirano pridelavo poljščin.

Zrak

Kakovost zraka je odvisna od emisij onesnaževal in od vremenskih oziroma mikro-klimatskih značilnosti, ki so v veliki meri pogojene z reliefom. Mestna občina Ptuj ima zaradi geografsko dovolj odprte lege in s tem boljše prevetrenosti tudi boljše razmere kot večina naselij v notranjosti Slovenije, ki ležijo v kotlinah ali dolinah. Redno preverjanje kakovosti zraka v centru mesta Ptuj (pred Splošno bolnišnico dr. Jožeta Potrča) se je s predpisano standardizirano metodo pričelo leta 2017. Meri se prisotnost PM10 delcev, od začetka leta 2021 pa še delce PM2,5 in njihovo kemijsko sestavo. V bližini merilnega mesta je zdravstveni dom, stavbe bolnišnice, enota vrtca s kuhinjo, blokovsko naselje in cesta proti centru mesta. Stavbe se večinoma ogrevajo daljinsko, v širši okolici deloma iz kotlovnice, ki uporabljajo za gorivo plin ali kurilno olje, manjša individualna kurišča pa za gorivo uporabljajo les in lesne ostanke (ocena 20% stanovanj). Po podatkih o emisijah iz večjih industrijskih objektov (dostopni na spletni strani ARSO), v neposredni bližini merilnega mesta na Ptuj ni industrijskih objektov z večjimi izpusti onesnaževal. V letu 2020 je bilo v naselju Spuhlja postavljeno dodatno merilno mesto za merjenje prisotnosti PM10 delcev. Na območju je naselje individualnih hiš, ki se ogrevajo z različnimi energenti na individualnih kuriščih, mimo poteka prometno zelo obremenjena glavna cesta prve kategorije (G1-2): Ptuj–Spuhlja v smeri proti Ormožu.

Za leto 2017 je bilo značilno veliko dni s temperaturno inverzijo, zato je bil tudi Ptuj med tistimi kraji v Sloveniji, kjer je bila 38-krat izmerjena presežena mejna dnevna vrednost delcev PM10 (dovoljeno je 35-krat). V letu 2018 je bila presežena mejna dnevna vrednost delcev PM10 izmerjena 25-krat, v letu 2019 15-krat, v letu 2020 v centru 14-krat (za dva dni je bilo preseganje odšteto) in ob glavni cesti prve kategorije v Spuhli (G1-2: Ptuj–Spuhlja) 22-krat (za tri dni je bilo preseganje odšteto), v letu 2021 v centru 14-krat in Spuhli 20-krat (za tri dni je bilo preseganje odšteto), medtem ko v letu 2022 (le) 9-krat. Preseganje se v končnih rezultatih in analizah odšteva skladno z Uredbo o kakovosti zunanjega zraka, ko pride do vpliva naravnega vira, ki ga je bilo mogoče dovolj natančno določiti.

V letu 2020, 2021 in 2022 je preseganje mejne dnevne vrednosti delcev PM10 v več primerih nastopilo zaradi prehoda puščavskega prahu, ki je naravni vir in je bilo zabeleženo na merilnih mestih po vsej Sloveniji, zato se je za tiste dni preseganje odštelo.

Rezultati dosedanjih meritev kažejo, da je količina trdnih delcev v zraku močno odvisna od letnega časa (več jih je v času kurilne sezone in med novoletnimi prazniki – vpliv ognjemetov) in od vremenskih razmer (v času temperaturne inverzije in brezvetrja). Ptuj je v primerjavi z nekaterimi drugimi kraji dobro prevetren zaradi lege ob Dravi. Preseganja mejne dnevne vrednosti PM10 se pojavljajo predvsem v zimskih mesecih, v poletnih pa v času prehoda puščavskega peska. Iz kemijske analize delcev na prisotnost benzo(a)pirena je razvidno, da je najvišja raven v zimskih mesecih (predvsem od novembra do februarja), medtem ko je raven v poletnih mesecih nizka oziroma pod nivojem. To potrjuje predidevanje, da je glavni onesnaževalec zunanjega zraka kurjenje lesne biomase, v manjši meri tudi promet. K višjim koncentracijam delcev pripomorejo tudi drugačne vremenske razmere v zimskih mesecih (temperaturne inverzije in kopičenje onesnaževal v sloju zraka pri tleh). Navedeno stanje velja za celo Dravsko dolino, zato lahko občani sledijo napovedim in opozorilom ARSO tudi za Ptuj.

Podnebne spremembe

Varstvo pred poplavami

Zadnji statistični podatki kažejo povečevanje ekstremnih pretokov voda na vseh slovenskih rekah in mnogi dosednji ukrepi za zaščito pred visokimi vodami ne ustrezajo več. Zaradi sprememb hidravličnih parametrov pretoka reke Drave v Mestni občini Ptuj med območja pomembnega vpliva poplav spada Dravska ulica (147 stalnih in začasnih prebivalcev) v površini 0,06 km² in dolžini 2 km linijske infrastrukture. Skupno število stavb je 30, od katerih jih 28 spada pod enoto kulturne dediščine in od teh jih ima 16 status kulturnega spomenika državnega pomena. Poplavno ogrožena so tudi poseljena območja ob Grajeni in Rogoznici. Poplave mesta Ptuj v zadnjih letih nakazujejo, da bo vse večja nevarnost poplav zaradi ekstremnih padavinskih dogodkov. Po opozorilni karti poplav (ARSO) in ostalih evidencah iz Atlasa okolja (ARSO) je bila na območju Mestne občine Ptuj narejena poplavna študija za potok Grajena in Rogoznica. Poplave reke Drave (2012) so pokazale vso ranljivost, ki se lahko pojavi pri napakah ob upravljanju z vodo. V realni preventivi se v tem področju lahko izvajajo le dejavnosti, ki so mobilne oziroma sezonske narave. Leta 2019 so bile poplave v razsežnostih, ki jih nakazuje dinamika reke Drave.

Varstvo pred požarom

Mestna občina Ptuj je izdelala poseben načrt (Program varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami, št. 844-2/2021, z dne 18. 10. 2021).

Čeprav se število požarov v naravnem okolju v zadnjem obdobju povečuje, je stopnja verjetnosti za nastanek in širjenje požarov v naravnem okolju na območju Mestne občine Ptuj zelo majhna. V kolikor pa na tem območju pride do požara v gozdu (človek, strela), se ta hitro širi, saj je indeks požarne ogroženosti v tem predelu velik 4 (od 1-5) in je izračunan na osnovi meteoroloških podatkov ob upoštevanju razvojne stopnje rastlinstva.

Varstvo pred plazovi

V Mestni občini Ptuj obstajajo področja, kjer so zemeljski plazovi možni in prisotni v Orešju, Mestnem vrhu oziroma na celotnem območju med Grajeno in Kicarjem. V ta namen je bila na Geodetskem zavodu izdelana karta ogroženosti zaradi plazov (2010), ki opredeljuje več con in jih je potrebno upoštevati pri posegih v prostor. V Mestni občini Ptuj velja srednja ogroženost - vse od Krčevine pri Vurbergu in za celi severni del občine do Velovleka. Preko 90 % plazov je povezano s človekovimi posegi kot so novo narejeni vinogradi - terase, ceste in poti, posekan gozd, oblikovanje dvorišč, neustrezno speljani odtoki meteornih voda in podobno.

Varstvo pred neurji, točo in vetrom

Vremenske spremembe v zadnjih letih dopuščajo možnost nastanka neurij s točo, orkanov in njim podobnih viharjev, kar lahko ima za posledico odkrivanje streh na hišah in rušenje slabo zgrajenih objektov, razbijanje ostrešij, fasad, stekel in podobno. Vse to je možno predvsem na obrobju mesta in na odprtih jugozahodnih delih severnega ptujskega obrobja: Vurberk, Grajena, Mestni vrh in Kicar. Dogodki v zadnjih letih so tudi pokazali, da ni ogroženo le okolje, ampak tudi samo mesto Ptuj s svojimi objekti. Leta 2019 je večji del Slovenije zajelo hudo neurje s točo. Najhuje je bilo na območju Ptujja, močan veter je dosegal hitrost do 101 km/h, padlo je 68 litrov dežja na kvadratni meter. V neurju so bili prizadeti številni kulturni objekti (Miheličeva galerija, Ptujski grad in Dominikanski samostan).

Varstvo pred sušo

Varstvo pred sušo zajema predvsem področje kmetijstva, ki je ob dosedanjem neupoštevanju naravnih zakonitosti prišlo v dodatno odvisnost od vremenskih dejavnikov. S posegi v prostor so se premaknile medplastne vode v gričevnatem delu in spremenil se je nivo podtalnice v ravninskem delu. S prehodom iz površinskih odvodnjavanj v zaprt sistem smo iz okolja umaknili del vode, ki je namakal okolje.

Oskrba s pitno vodo

Aluvialne doline v Sloveniji, kamor sodi tudi Dravsko polje v trikotniku Maribor – Kidričevo – Ptuj in Ptujsko polje severno od reke Drave pod Ptujem, imajo neprecenljivo vrednost kot zaloge pitne vode. Hkrati pa so podvržene intenzivni pozidavi, intenzivnemu kmetijstvu in zalogam gradbenega materiala – gramoza. Kakovost podtalnice ogrožajo izpusti neprečiščenih odpadnih voda naselij na Dravskem in Ptujskem polju, intenzivnega kmetijstva in industrije. Prioritetna naloga vodnega gospodarstva je oskrba prebivalstva z neoporečno pitno vodo.

Vodooskrbni sistem Ptuj (na območju Spodnjega Podravja) zagotavlja v celoti oskrbo z vodo na območju 17 občin in delno še na območju šestih občin. S pitno vodo se v celoti oskrbujejo Mestna občina Ptuj, občine Kidričevo, Dornava, Gorišnica, Juršinci, Destrnik, Markovci, Hajdina, Starše, Majšperk, Videm, Podlehnik, Žetale, Trnovska vas, Sv. Andraž, Zavrč, Cirkulane in Cerkvenjak. Ptujski vodooskrbni sistem se oskrbuje s pitno vodo iz črpališč v Skorbi (iz do sedmih plitvih in sedmih globinskih vodnjakov).

K izboljšanju hidravličnih razmer in kakovosti pitne vode dodatno pomagajo globinski vodnjaki v Novi vasi pri Ptuj, Lancovi vasi, Gerečji vasi, Župečji vasi, Podvincih in Desencih. Pitno vodo v omrežju sestavljata podtalnica Dravskega polja in globinska podtalnica v razmerju 2 : 1. Uporabo globinske podtalnice narekujejo problemi s kakovostjo plitve podtalnice, predvsem glede nitratov in sredstev za varstvo rastlin (pesticidi).

Omrežje vodooskrbnega sistema na območju Spodnjega Podravja je zelo razvejano, zaradi česar prihaja v poletnih mesecih, ob bistveno višji porabi vode, do motenj v oskrbi z vodo, ki so predvsem transportnega značaja. Količina prodane pitne vode končnim uporabnikom je za območje Mestne občine Ptuj znašala 1.433.372 m³ v letu 2021, kar je za 63.417 m³ več v primerjavi z letom 2015. Vodooskrbni sistem na območju Mestne občine Ptuj, s katerim upravlja Komunalno podjetje Ptuj d.d., je dolg 230.648 m, kar je za 36,93 km več v primerjavi z letom 2015. Število priključkov na vodooskrbnem sistemu za območje Mestne občine Ptuj je v letu 2021 znašalo 7.034, od tega je znašal delež individualnih priključkov 88,51%. V primerjavi z letom 2015 se je delež individualnih priključkov povečal za 2,64%.

Tabela 3: Vodooskrbni sistem

Mestna občina Ptuj	Leto	
	2015	2021
Dolžina vodooskrbnega sistema (m)	193.720	230.648
Število priključkov skupaj	6.853	7.034
Število priključkov podjetij	744	808
Število individualnih priključkov	6.109	6.226
Letna količina prodane pitne vode končnim uporabnikom (m ³)	1.369.955	1.433.372

Vir: Komunalno podjetje Ptuj d.d., 2022

Kakovost pitne vode

Upravljalavec vodooskrbnega sistema kakovost pitne vode na celotnem vodooskrbnem sistemu nadzoruje z rednim jemanjem vzorcev vode in analizami le-teh v črpališču, v vodohramih in pri končnih porabnikih na omrežju. Razen odvzema vzorcev vode je v črpališču nameščen biološki indikator z mladnicami postrvi za neprekinjen nadzor nad kakovostjo pitne vode. Zdravstveni nadzor pitne vode izvaja akreditirani laboratorij Komunalnega podjetja Ptuj d.d., preiskave pesticidov pa Nacionalni laboratorij za zdravje, okolje in hrano (lokacija Maribor). Letno je odvzetih preko 1.400 rednih vzorcev vode, od tega 1.000 za mikrobiološke preiskave in 400 za kemijske preiskave. Mikrobiološki izvidi kažejo, da je na celotnem omrežju ustreznih več kot 97 % vzorcev. Neustrezni izvidi so v glavnem posledica defektov na omrežju, obnovitvenih in vzdrževalnih del na cevovodih in vodohranih. Tovrstni primeri se takoj sanirajo z izpiranjem in ponovnim preverjanjem. Mikrobiološki izvidi vzorcev vode iz plitvih in globinskih vodnjakov izkazujejo 100 % ustreznost. Kemijsko ustreznih je prav tako več kot 98 % vzorcev. Vsebnost nitratov na omrežju ne presega dovoljene vrednosti 50 mg/l, na področjih dislociranih globinskih vodnjakov pa so vrednosti nižje od 20 mg/l. Zaradi visokega deleža mikrobiološko ustreznih izvidov vzorcev vode le-teh ni potrebno klorirati. Vsebnosti pesticidov atrazina in desetil atrazina se gibljeta med 0,03 in 0,10 mikrogrami na liter vode in ne odstopata od slovenskega povprečja. Pitna voda iz vodooskrbnega sistema Ptuj je zdravstveno ustreznna in primerna za uporabo.

Odpadne vode

Dejavnost odvajanja in čiščenja odpadnih vod na območju Mestne občine Ptuj izvaja Komunalno podjetje Ptuj d.d., kjer na območju Spodnjega Podravja to dejavnost izvaja še v trinajstih občinah. V upravljanje, obratovanje in vzdrževanje so Komunalnemu podjetju Ptuj d.d. predani objekti javne kanalizacije in javne čistilne naprave odpadnih vod v vseh občinah, kjer je podjetje izvajalec javne službe odvajanja in čiščenja odpadnih vod. Največji delež odpadnih vod iz čistilnih naprav, ki so v upravljanju Komunalnega podjetja Ptuj d.d., je očiščeno s postopki, ki zagotavljajo terciarno čiščenje. Terciarno čiščenje je najvišja stopnja čiščenja z namenom, da se omogoči vrnitev vode nazaj v ekosistem. Voda je kemično in fizično prečiščena pred izpustom v potok, reko, zaliv, laguno ali v mokrišča.

Najobsežnejši je javni kanalizacijski sistem v Mestni občini Ptuj z dvema ključnima objektoma. Prvi je črpališče ob Brodarskem društvu Ranca, kjer se v javni kanalizaciji zbrane odpadne vode z levega brega reke Drave v Mestni občini Ptuj mehansko prečistijo in nato prečrpajo na desni breg, kjer je lokacija drugega najpomembnejšega objekta, to je Centralna čistilna naprava odpadnih vod (CČN). Naprava neprekinjeno obratuje od novembra 1989. Pomladi leta 2010 je bil pričetek poskusnega obratovanja povsem prenovljene naprave, kapacitete 68.000 PE. Uporabno dovoljenje za celotno napravo je bilo pridobljeno konec leta 2012. Zasnovana je kot mehansko biološka čistilna naprava s terciarnim čiščenjem odpadnih voda (z odstranjevanjem dušikovih in fosforjevih spojin iz odpadnih vod) in z aerobno stabilizacijo odvečnega blata, njegovo dehidracijo in sušenjem. V letu 2021 je bilo na območju Mestne občine Ptuj 157,06 km javnega kanalizacijskega omrežja za odvodnjavanje komunalnih in padavinskih odpadnih voda, kar je za 20,46 km več v primerjavi z letom 2015. Leta 2021 je na območju Mestne občine Ptuj obratovalo 24 črpališč odpadnih vod, 2 čistilni napravi in 52 individualnih malih komunalnih čistilnih naprav. V primerjavi z letom 2015 se je na območju Mestne občine Ptuj povečalo število črpališč za 5, število malih komunalnih čistilnih naprav pa za 44. Ob koncu leta 2021 je bilo na območju Mestne občine Ptuj priključenih 4.181 stanovanjskih objektov in 686 objektov na javno kanalizacijo, v katerih se izvajajo negospodarske dejavnosti. Od leta 2015 do leta 2021 se je najbolj povečalo število na javno kanalizacijo priključenih individualnih stanovanjskih objektov. Delež priključenosti na javno kanalizacijsko omrežje (JKO) je na dan 31.12.2022 na območju Mestne občine Ptuj znašal 77,5%.

Tabela 4: Odvajanje in čiščenje odplak

Mestna občina Ptuj	Leto	
	2015	2021
Število na javno kanalizacijo priključenih stanovanjskih objektov	2.527	3.609
Število na javno kanalizacijo priključenih objektov negospodarskih dejavnosti	554	572
Število na javno kanalizacijo priključenih podjetij gospodarskih dejavnosti	662	686
Metri kanalizacije za odvodnjo komunalnih in padavinskih odpadnih voda	136.609	157.069
Število črpališč odpadnih vod	19	24
Število čistilnih naprav	2	2
Število malih komunalnih čistilnih naprav	8	52
Delež priključenosti na javno kanalizacijsko omrežje (JKO), %	67,7 (na dan 31.12.2015)	77,5 (na dan 31.12.2022)

Vir: Komunalno podjetje Ptuj d.d., 2022 in 2023

Na področju odvajanja in čiščenja odpadnih voda ugotavljamo pozitiven trend – prisotno je stalno izboljšanje v primerjavi s predhodnim obdobjem. Spremembe so posledica investicij v kanalizacijske sisteme, investicij v čistilne naprave in sanacij starejših kanalizacijskih sistemov. Kljub stalnemu izboljšanju obstajajo potrebe po izgradnji javnega kanalizacijskega sistema in individualnih malih čistilnih napravah na območju Mestne občine Ptuj. Poleg zagotavljanja potreb po odvajanju in čiščenju komunalnih odpadnih vod bo v prihodnjih letih potrebno v Mestni občini Ptuj vedno več pozornosti nameniti dolgoročnim rešitvam odvajanja padavinskih voda, predvsem iz gosto naseljenih območij, kjer ponikanje ni primerna rešitev.

Blato iz komunalne čistilne naprave

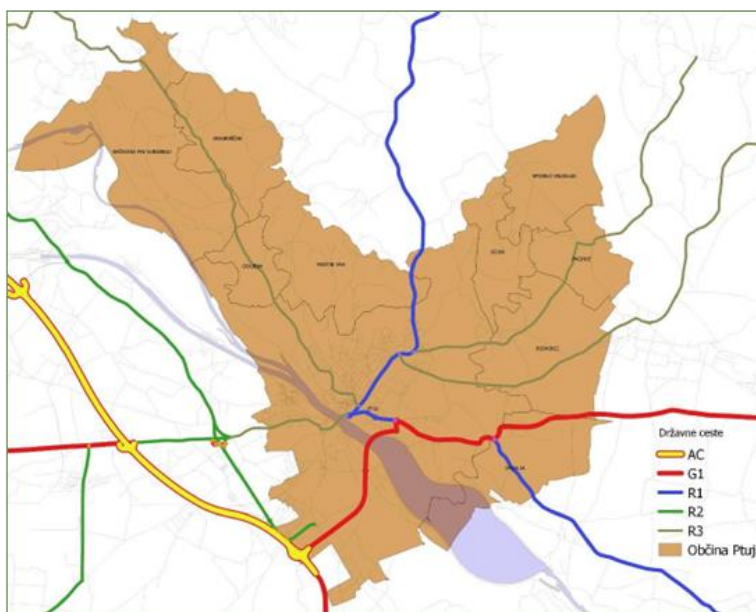
Blato komunalnih čistilnih naprav predstavlja vse večji problem, a tudi izziv za njegovo zmanjšanje in celovito uporabo in izrabo. Zaradi trendov v EU, kjer bo v perspektivi iz blata potrebno vračati fosfor, je optimalna rešitev za večino blata iz KČN monosežig blata in v perspektivi tudi vračanje fosforja iz pepela, ki nastane pri tem. Mestna občine Ptuj se je že vključila v aktivnosti pri iskanju ustrezne prostorske rešitve za izgradnjo monosežigalnic in je kot eno izmed možnih mest izvedbe ponudila konkretno lokacijo na ali ob CČN Ptuj.

Razlike v okoljskem vplivu pri monosežigu blata iz čistilne naprave ali sosežigu skupaj z sortiranimi ostanki plastike v obliki goriva z imenom »SRF« ni nobene. Sežig sam poteka pri pogojih, ko ne nastajajo okolju nevarne spojine kot so različni Dioksini in VOC spojine, nastali dimni plini pa se v vsakem primeru v zadnjem delu tehnološkega procesa očistijo do mere pod dovoljenimi koncentracijami v dimnih plinih na izpustu (govorimo o PM delcih, NO_x – dušikovih oksidih, SO₂ in npr. TOC). Razlika med mono in so-sežigom je v sestavi pepela, ki ostane. Monosežig omogoča dobiti pepel iz katerega se želi v bodoče reciklirati Fosfor iz sosežiga pa dobimo več in bolj pomešanega pepela z drugimi težkimi kovinami. Tehnološko pa to pomeni, da lahko sežigamo le blato iz ČN ne pa druge ostanke odpadkov po sortiranju v obliki »SRF« goriva.

Promet

Cestna infrastruktura

Na območju Mestne občine Ptuj je bilo na dan 25.10.2021 skupaj 222,793 km občinskih cest, od katerih je 54,571 km lokalnih cest, 133,82 km javnih poti, 33,84 km zbirnih mestnih in mestnih krajevnih cest ter 562 m javnih poti za kolesarje. Na območju Mestne občine Ptuj je urejenih več kot 13 km kolesarskih poti. Na območju Mestne občine Ptuj je sedem državnih cest, ki so razčlenjene v več odsekov. Najvišje kategoriziran je avtocestni razcep Draženci–krak A, ki Puhov most navezuje na podravske avtoceste A4. Sledijo glavna cesta prve kategorije (G1-2) Ptuj–Spuhlja v smeri proti Ormožu in dve regionalni cesti prve kategorije: prva se v Spuhlji odcepi od glavne ceste v smeri proti Zavrču (R1-228), druga pa v treh odsekih poteka skozi Ptuj (Ormoška cesta, Osojnikova cesta, Slovenskogoriška cesta) in v nadaljevanju v smeri proti Lenartu (R1-229). Nato so še tri regionalne ceste tretje kategorije. Prva poteka iz Maribora in gre preko Vurberka do Ptuja (R3-710), nato se nadaljuje proti Hajdini (Mariborska cesta). Tretji odsek te ceste (O352 Hajdina–Turnišče), ki je nastal ob izgradnji avtoceste A4, se na skrajnem robu vrne v občino in poteka do Turniškega gradu. Druga je regionalna cesta (R3-712), ki poteka v smeri proti Juršincem in tretja je regionalna cesta (R3-713), ki poteka v smeri proti Dornavi.

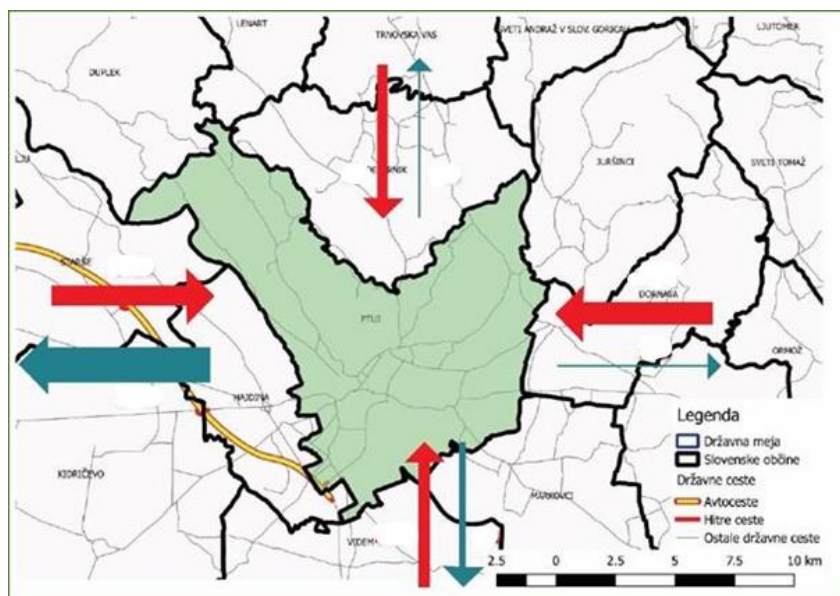
Slika 4: Državne ceste na območju Mestne občine Ptuj

Najbolj obremenjena je regionalna cesta R1-229 na območju Ormoške ceste, kjer je ocenjen promet v letu 2020 znašal 15.000 PLDP (povprečni letni dnevni promet). Sledi Puhov most s 13.606 PLDP, glavna cesta Ptuj–Ormož v Spuhlji s 12.798 PLDP in regionalna cesta R3-710 na Mariborski cesti s 10.817 PLDP.

Število vozil na Puhovem mostu je bilo izrazito višje leta 2017 in 2018, ko se je obnavljal stari most in je bil ves promet speljan preko Puhovega mostu. Število vozil čez Puhov most je višje v letu 2019 v primerjavi z letom 2015. Porast števila vozil v 2019 je posledica gradnje dveh manjših krožišč na desnem bregu Drave, ki sta delno spremenili navade uporabnikov prometa in posledično so vozniki izvajali več potovanj čez Puhov most. Povečanje števila vozil je zaznati na odseku G1-2-249 Ptuj–Spuhlja, kjer je tudi največja obremenjenost s tovornim prometom. Ob delavnikih dnevno prihaja do zastojev predvsem v času popoldanske konične ure v dveh križiščih: v križišču Ormoške in Osojnikove ceste ter Minoritskega trga pri železniškem podvozu in v križišču Potrčeve, Dornavske in Slovenskogoriške ceste pri železniškem nadvozu. Omenjeni zastoji so kronična težava Ptuja, saj dve premostitvi železniške proge (enkrat nadvoz in podvoz) v času prometnih konic ne zadoščata in prihaja do zastojev.

Za območje Mestne občine Ptuj je po podatkih za leto 2021 značilna nadpovprečna gostota javnega cestnega omrežja (km/km^2) v primerjavi z državnim povprečjem. Za območje Mestne občine Ptuj na JC znaša $3,86 \text{ km}/\text{km}^2$, za Slovenijo $1,90 \text{ km}/\text{km}^2$ in za regijo Podravje $2,98 \text{ km}/\text{km}^2$. Gostota javnega cestnega omrežja na območju Mestne občine Ptuj za državne ceste znaša $0,53 \text{ km}/\text{km}^2$, medtem ko za občinske ceste $3,33 \text{ km}/\text{km}^2$.

Z dograjevanjem avtoceste, mestnih obvoznic in izboljševanje kakovosti državnih in regionalnih cest, se okoljevarstvene razmere na področju pretočnosti prometa sicer izboljšujejo, še vedno pa promet ostaja pomemben onesnaževalec zraka, prometna infrastruktura pa velik porabnik prostora. Dnevna potovanja so tako najizrazitejša v/iz zahodne smeri, nakar sledijo še vzhodna smer ter južna in severna smer.

Slika 5: Smer poteka prometa glede dnevnih delovnih migrantov

Javni potniški promet

Arriva Štajerska d.d. izvaja avtobusni prevoz na območju severovzhodne Slovenije. Mestna občina Ptuj je avtobusno povezana s sledečimi kraji: Ormož, Maribor, Turški Vrh, Mala Nedelja, Lenart, Žetale, Velika Varnica, Stoperce, Slovenska Bistrica, Destrižnik, Sv. Tomaž, Vitomarci, Dolane, Formin, Zavrč, Polenšak, Grajena, Majšperk idr.

Mestna občina Ptuj ima vzpostavljeno železniško povezavo z Ormožem, Mariborom, Ljubljano in Kopro. Največ linij je na povezavi Ptuj-Ormož: 28 linij ob delavnikih in 12 linij ob vikendih, na povezavi v prestolnico 11 linij ob delavnikih in 2 liniji ob vikendih (v času šolskega leta so skupaj 4 ob vikendih).

Od konca leta 2015 lahko občani in obiskovalci potujejo po mestu Ptuj z brezplačnim mestnim avtobusom, ki se izvaja na liniji »mestno jedro« in dodatno je uvedena linija »Turnišče«. Mestna občina Ptuj tako spodbuja trajnostno mobilnost in želi ponuditi oblike javnega prevoza zlasti za tiste, ki nimajo lastnega prevoza ali želijo zmanjšati število potovanj s svojim avtomobilom. Znotraj starega mestnega jedra Ptuja je na voljo tudi okolju prijazna in brezplačna oblika prevoza. Vozilo na električni pogon, za katerega so prebivalci Ptuja izbrali pomenljivo ime »Zapeljivec«, je mobilnost po mestu olajšalo predvsem starejšim, gibalno oviranim osebam in turistom.

Ureditev drugega prometa (peš cone, kolesarske steze, parkirišča, elektro-polnilnice)

V Mestni občini Ptuj je območje za pešce, kjer je krati dovoljen promet kolesarjev in uporabnikov posebnih prevoznih sredstev na način, da ne ovirajo ali ogrožajo pešcev in spoštujejo predpisano hitrost vožnje v območju za pešce. Obstoječe območje peš cone v mestnem jedru zajema relativno majhno območje mestnega središča, ki bi ga bilo potrebno razširiti predvsem na Prešernovo ulico.

V mestu Ptuj je trenutno urejeno zelo malo kolesarskih poti oz. hodnikov za kolesarje, ki vsekakor predstavljajo nepogrešljiv sestavni del prometnega sistema (13 km kolesarskih poti, od tega 11,2 km v obe smeri, ostalo so enosmerne kolesarske poti).

Na najbolj prometno obremenjeni Ormoški cesti se kolesarska steza začne pri krožišču pri nakupovalnem centru Supermesto, ki pa je prekinjena. Urejene so kolesarske poti ob Puhovi ulici in ob navezavi Zagrebške ceste na Puhov most, vendar je kolesarskega prometa manj.

Situacija glede kolesarske infrastrukture se bo predvidoma izboljšala v prihodnjih letih (konec leta 2023), saj je gradnja kolesarskih poti eden od večjih regijskih projektov, za katerega so občine pridobile evropska sredstva. Tako se bo na območju Mestne občine Ptuj in ostalih občin v Spodnjem Podravju zgradilo okoli 50 kilometrov kolesarskih povezav (Ptuj-Hajdina-Kidričevo-Majšperk, Ptuj-Juršinci, Ptuj-Markovci-Gorišnica, Ptuj-Destrnik) in izvedla se bo dograditev kolesarske povezave na Rogozniški cesti. Kolesarske steze so predvidene predvsem ob glavnih vpadnicah, da se kolesarji varno pripeljejo po ustrezni infrastrukturi do središča mesta. V minulem obdobju so se na območju Mestne občine Ptuj zgradili krajši odseki kolesarskih stez v Gregorčičevem drevoredu, Peršonovi ulici in Ulici 5. prekomorske. Skozi mesto oziroma mestno občino je predvidenih več glavnih in daljinskih kolesarskih povezav.

V Mestni občini Ptuj je bil leta 2018 vzpostavljen sistem »Pecikl«, ki omogoča brezplačno izposojanje koles in ima 4 postaje z osmimi mesti za kolesa. Postaje se nahajajo na več lokacijah: parkirišče Zadružni trg, Mestni trg, parkirišče Rimska peč in Potrčeva cesta (pod bolnico Ptuj). Sistem izposoje je brezplačen. Na območju Mestna občine Ptuj so od leta 2018 na voljo 4 polnilnice za elektro avtomobile. Vse e-polnilnice so prosto dostopne in s 1. 1. 2023 plačljive.

Hrup

V Mestni občini Ptuj je prisoten hrup cestnega in železniškega prometa, hrup z gradbišč, hrup, ki ga povzroča kmetijska dejavnost in kmetijska mehanizacija ter občasno hrup, ki ga povzročajo javne prireditve. V zadnjih letih je prevladujoči vir hrupa promet. Izdelana je bila Strateška karta za poselitvena območja mesta Ptuj.

Hrupno obremenjena so območja vzdolž najpomembnejših vpadnih cest, območja znotraj ozkega pasu vzdolž železnice in območja v bližini točkovnih virov hrupa. Določila varstva pred hrupom so opredeljena v odloku o občinskem in prostorskem načrtu Mestne občine Ptuj.

Energetika

Poraba toplotne in električne energije

Analiza rabe toplotne energije za Mestno občino Ptuj zajema podatke za leto 2012 in 2020 (zadnji razpoložljivi podatki LEA Spodnje Podravje). V analizo so vključeni javni objekti, ki so v lasti oziroma v upravljanju Mestne občine Ptuj in za njih LEA Spodnje Podravje vodi energetske knjigovodstvo.

Tabela 5: Stanja porabe toplotne in električne energije v Mestni občini Ptuj za leto 2020

2020						
EM	TOPLOTNA ENERGIJA			ELEKTRIČNA ENERGIJA		
	gospodinjstva	podjetja	javne stavbe	gospodinjstva	poslovni odjem	javna razsvetljava
MWh/a	68.926	99.731	3.901	40.200	87.574	975
%	39,9	57,8	2,3	31,2	68,0	0,8

Vir: LEA Spodnje Podravje, 2021

Tabela 6: Poraba toplotne in električne energije, skupna poraba energije v Mestni občini Ptuj

Leto	Poraba toplotne energije [MWh/a]	Poraba električne energije [MWh/a]	Skupna poraba energije [MWh/a]
2012	196.444	124.744	321.188
2020	179.061	128.751	307.812

Vir: LEA Spodnje Podravje, 2012 in 2021

Poraba toplotne energije na območju Mestne občine Ptuj znaša 179.061 MWh/a, poraba električne energije v letu 2020 pa 128.751 MWh/a. V primerjavi z letom 2012 se je poraba toplotne energije znižala za 8,8 %, medtem ko se je poraba električne energije v letu 2020 zvišala za 3,2 %.

Javne službe Ptuj d.o.o. so upravljalca sistema daljinskega ogrevanja in skupnih kotlovnice. Elektro Maribor d.d. pa je distributer električne energije za Mestno občino Ptuj.

Mestna občina Ptuj je leta 2015 pričela z aktivnim uvajanjem energetskega knjigovodstva. Kot posledica energetske prenove javnih objektov, posodobitve kotlovnice, uporabe javnega avtobusnega potniškega prometa in rekonstrukcije javne razsvetljave, so bile emisije CO₂ ocenjene na 4,29 ton/preb. v letu 2012 in 4,24 ton/preb. v letu 2020 (brez prometa – javnih podatkov o možnih emisijah cestnega prometa ni) (Vir: LEK Mestne občine Ptuj, delovno gradivo, 2021).

Poraba električne energije se povečuje na vseh segmentih odjema (industrija, mali poslovni odjemalci in gospodinjstva). Območje Ptuja je dobro pokrito z uvedbo naprednih merilnih sistemov, saj je 58% vseh merilnih mest vključenih v sistem naprednega merjenja, ki je pod upravljanjem Elektra Maribor d.d.

Poraba zemeljskega plina

Distribucijsko plinovodno omrežje na Ptuju je napeljana v zadostnem obsegu, kjer je dolžina plinovodnega omrežja 73.081 m, skupaj z distribucijskim plinovodnim omrežjem pa je dolžina 108.342 m (stanje na 31. 12. 2020). Plinovodnega omrežja ni na Bregu, Mariborski in Mlinski cesti zaradi omejitev arheoloških najdb. Zemeljski plin je leta 2022 uporabljalo 1.781 gospodinjstev in 470 negospodinjstev. Število (ne)gospodinjstev uporabnikov se povečevalo vse do leta 2021, nato se je trend v letu 2022 obrnil navzdol, kjer se je število uporabnikov zmanjšalo (glede na primerjalno leto 2020). Celotna poraba plina iz distribucijskega omrežja v Mestni občini Ptuj je zelo odvisna od vremenskih razmer v času kurilne sezone. Dodatno so določena nihanja povzročili tudi vplivi epidemije Covid-19 in vplivi vojne v Ukrajini. V prihodnjih letih je, kljub vse bolj učinkovitim ukrepom učinkovite rabe energije, pričakovati trend rasti porabe plina iz distribucijskega omrežja, saj je zemeljski plin na ravni EU prepoznan kot trajnostni vir energije, katerega bodo postopoma nadomeščali obnovljivi plini.

Adriaplin d.o.o. kot koncesionar za izvajanje lokalne javne gospodarske službe dejavnosti operaterja distribucijskega omrežja zemeljskega plina na območju Mestne občine Ptuj načrtuje širitve plinovodnega omrežja na območju Nove vasi in gradnjo novih priključnih plinovodov. Za naslednja leta obstaja potencial širitve distribucijskega plinovodnega omrežja v obstoječih in predvidenih industrijskih, poslovnih in obrtnih conah ter v strnjenih obstoječih in predvidenih naseljih blizu obstoječega plinovodnega omrežja.

Daljinsko ogrevanje

Od leta 2012 v sistemu daljinskega ogrevanja Javne službe Ptuj d.o.o. izvajajo dejavnost oskrbe s toplotno energijo v Mestni občini Ptuj. Območje obsega približno 6,3 km², sistem daljinskega ogrevanja je med manjšimi v Sloveniji. Proizvodnja se vrši v večjih kotlovninah, kjer se kot gorivo uporablja zemeljski plin in lesna biomasa. V zaključni investicijski fazi je projekt DOLB na lesno biomaso, kjer je srednjeročni cilj prehod na 70-75 % lesne biomase.

Javne službe Ptuj d.o.o. kot upravljavec sistema daljinskega ogrevanja nastopa v vlogi tako proizvajalca kot istočasno distributerja toplote. Obratovanje proizvodnih naprav je sezonsko, kar pomeni, da izven obratovanja kotlovnice ne obratujejo, s tem pa se ne proizvaja toplota za pripravo sanitarne tople vode. Daljinski sistem ogrevanja tvori skupno 6 kotlovnin, v katerih je nameščenih 18 kotlov za proizvodnjo toplote. Omrežje meri približno 6 km, v sklop katerega spada 51 toplotnih postaj. Sistem je avtomatiziran in lahko deluje samostojno ali preko daljinskega nadzora, ki se izvaja v glavni kotlovnici na naslovu Volkmerjeva cesta 20. V obravnavanem obdobju so se intenzivno pripravljali načrti in cilji za prihodnost na področju rekonstrukcije glavnega proizvodnega vira (kotlovnice) in dodatne širitve omrežja. Načrti in cilji so potekali predvsem v smeri modernizacije in optimizacije sistema ter vpeljavo obnovljivih virov energije v proces proizvodnje toplotne energije. Načrtovala se je tudi širitev omrežja daljinskega ogrevanja, ki predstavlja gradnjo novega omrežja in priključitev novih dodatnih odjemalcev toplote.

Sončna energija

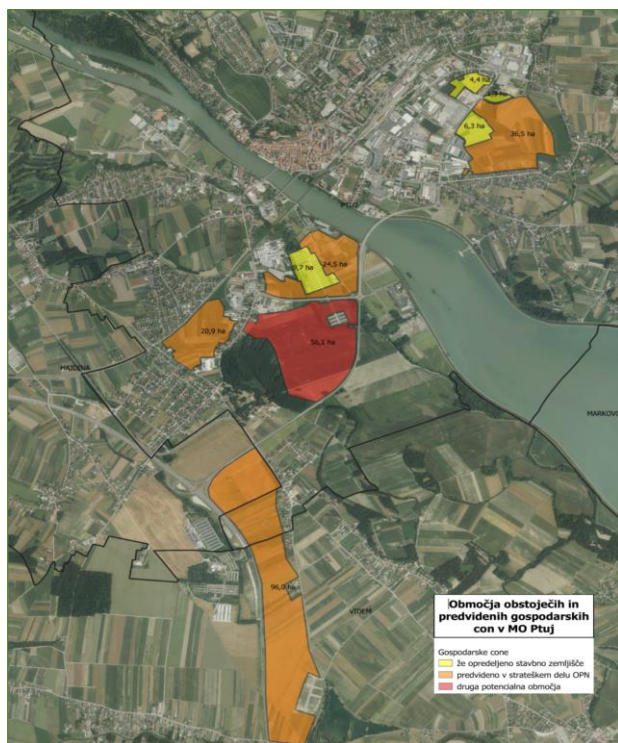
Za izkoriščanje sončne energije za namene ogrevanja sanitarne vode ali ogrevanja objekta ne obstajajo stroge omejitve, kajti gre za individualne sisteme, ki se uporabljajo v kombinaciji z ostalimi viri energije. Tehnologija ogrevanja tople sanitarne vode je enostavna in tudi finančno sprejemljiva investicija za individualne hiše, še toliko bolj pa za objekte, kjer je poraba tople sanitarne vode velika.

V primeru ogrevanja objekta s sončno energijo je investicija večja, saj je v objektu potrebno izvesti tudi talno ogrevanje. Zato je tak sistem primeren pri novogradnjah. Sončna energija se lahko izrablja tudi za proizvodnjo električne energije. Količina sončnega obsevanja na letni ravni znaša na območju Mestne občine Ptuj 1.295,34 kWh/(m²a).

Vpliv industrije in storitvenih dejavnosti na okolje

Na območju Mestne občine Ptuj je najpomembnejša dejavnost predelovalna industrija (SKD), sledi ji prehrabna industrija in turizem. Glavne industrijske panoge in storitvene dejavnosti v Mestni občini Ptuj so obdelava kovin, elektro industrija, gradbeništvo in gradbeni proizvodi, prehrabna industrija in kmetijstvo, turizem in gostinstvo, informacijske in komunikacijske tehnologije, transport in logistika in druge podporne storitve.

Na območju Mestne občine Ptuj sta dve poslovni coni, medtem ko so v fazi načrtovanja (v izvedbenem delu OPN, za katerega so se v letu 2021 začeli postopki pri nosilcih prostora) tri cone: širitev obstoječe cone ob Puhovi ulici, nova cona med Zagrebško cesto in navezovalno cesto na AC Slivnica – Gruškovje ter medobčinska poslovno-logistična cona.

Slika 6: Prikaz lokacij obstoječih in predvidenih poslovnih con v Mestni občini Ptuj

Zakonodaja na področju varstva okolja predpisuje dopustne emisije v okolje, ravnanje z odpadki in nevarnimi snovmi ter ravnanje z okoljem. Industrija in določeni drugi poslovni subjekti, ki so zavezanci z večjimi obremenitvami okolja, morajo izvajati stalni monitoring in poročanje. Za manjša in srednja podjetja, ki pa običajno niso zavezanci za monitoring in poročanje, je kakovost nadzora v večji izziv. V okviru obremenjevanja okolja še vedno ostaja problematika emisij smradu na izvoru piščančjih farm na desnem bregu Drave in občasno iz kafilerije (TPK) Perutnine Ptuj d.o.o.

Na območju Mestne občine Ptuj je 8 podjetij zavezancev za pridobitev okoljevarstvenega dovoljenja glede emisij v vode, 2 podjetji za emisije v zrak, 6 podjetij kot upravljalcev za naprave onesnaževanja okolja večjega obsega in 1 podjetje kot upravljalcev naprav z dovoljenji za izpuščanje TGP (ARSO, 2020).

Po podatkih Ajpes-a je 8 podjetij, ki se ukvarjajo z ravnanjem z odpadki v Mestni občini Ptuj. V Sloveniji je certificiranih 494 organizacij z okoljskim certifikatom ISO 14001:2005, od tega je 7 podjetij v Mestni občini Ptuj: CP Ptuj d.d., LP Mycron d.o.o., Perutnina Ptuj d.o.o., SM Mehan d.o.o., TPV prikolice d.o.o., Veterinarska ambulanta PP d.o.o. in Zaščita Ptuj d.o.o. Glede okoljske sheme EMAS (11 v Sloveniji) in učinkovitega energetskega upravljanja - ISO 50001 (38 v Sloveniji) pa ni vključeno nobeno podjetje iz območja Mestne občine Ptuj.

Odpadki

Ravnanje z odpadki je obvezna lokalna javna služba. Izvajalec gospodarske javne službe zbiranja in prevoza komunalnih odpadkov v Mestni občini Ptuj so Javne službe Ptuj d.o.o. in so prav tako upravljalcev Centra za ravnanje z odpadki (CERO Gajke). Na območju Mestne občine Ptuj je urejeno ločeno zbiranje odpadkov s shemo »od vrat do vrat«, kar pomeni, da občani že doma ločeno zbirajo in ločeno zbrane odpadke tudi oddajo. CERO Gajke se nahaja na Ptujskem polju v severovzhodni Sloveniji, vzhodno od mesta Ptuj, znotraj nekdanje gramoznice. Geografsko pokriva območje občin Spodnjega Podravja in je v lasti Mestne občine Ptuj. Od leta 2015 se odlaganje in obdelava mešanih komunalnih odpadkov ne izvaja več na samem centru. Obdelava in odlaganje se tako oddajata drugim izvajalcem, ki imajo za to potrebna dovoljenja. Mestni svet je na redni seji septembra 2020 izglasoval zaprtje odlagališča CERO Gajke, ki bo izvedeno v prihodnjih 3-5 letih.

V odvoz odpadkov je vključenih cca. 23.000 prebivalcev iz Mestne občine Ptuj. Izvajalec Javne službe Ptuj d.o.o. je v zadnjem sedemletnem obdobju imel veliko dela pri pripravi in prilagajanju na spremembe zakonodaje. Zlasti gre za spremembe na področju zbiranja, skladiščenja in ločevanja odpadkov, ki se je v 6-letnem obdobju korenito spremenila. Tako država kot posledično tudi vsi izvajalci javne službe v Sloveniji so imeli vedno večje težave z neprevzemanjem odpadne embalaže od družb za ravnanje s komunalno odpadno embalažo, ki je v letu 2020 dosegla sam vrh.

Center ponovne rabe

Glede na stopenjsko hierarhijo ravnanja z odpadki (preprečevanje, ponovna uporaba, recikliranje, drugi postopki predelave, odstranjevanje) so Javne službe Ptuj d.o.o. v letu 2015-2016 vzpostavile Center ponovne rabe na lokaciji CERO GAJKE, ki obratuje še danes. Rabljene in še uporabne predmete lahko občani pripeljejo na CERO Gajke, kjer se pregledajo in oddajo v Center ponovne rabe (CPR). V centru CPR se lahko oddajo izdelki iz gospodinjstva, kot so pohištvo, keramika, knjige, tekstil, kolesa, dekorativni dodatki, otroška oprema in vsi ostali zavrženi izdelki, ki imajo še uporabno vrednost. V centru CPR se izdelki popravijo, obnovijo in prodajo uporabnikom po simbolični ceni.

Zbiranje stekla »od vrat do vrat«

Javne službe Ptuj d.o.o. so v letu 2020 izvedle 6-mesečni pilotni projekt zbiranja stekla po sistemu »od vrat do vrat« na območju strnjenegega naselja. Rezultati raziskav so pokazali, da si prebivalci želijo zbiranja po takšnem sistemu, zato se je s 1. 1. 2021 uvedlo zbiranje stekla »od vrat do vrat« za vse prebivalce Mestne občine Ptuj, hkrati pa se je s 1. 1. 2021 prenehalo zbiranje stekla na ekoloških otokih. Ekološki otoki so se tako ukinili.

Zbiranje odpadnega jedilnega olja iz gospodinjstev

V Mestni občini Ptuj so Javne službe Ptuj d.o.o. v letu 2018 pričele z zbiranjem odpadnega jedilnega olja iz gospodinjstev. Izvajalec Javne službe Ptuj d.o.o. je postavil 7 zabojnikov za zbiranje odpadnega jedilnega olja na območju Mestne občine Ptuj. Podatki o zbranih količinah po letih prikazujejo viden trend naraščanja zbranih količin in s tem posredno osveščenosti gospodinjstev na ravni sodelovanja. Zbrana količina odpadnega olja je v letu 2018 znašala 525 l, v letu 2021 pa že 2.212 l. Prav tako se je povečalo število vključenih gospodinjstev in sicer se je v obdobju od leta 2018 do leta 2021 kar potrojilo.

Zbiranje odpadne električne in elektronske opreme

Javne službe Ptuj d.o.o. so se v letu 2017 pridružile projektu zbiranja odpadne električne in elektronske opreme na terenu in se povezale z družbo ZEOS v projektu E-cikliraj. Gre za evropski projekt zbiranja odpadne elektronike v posebnih zabojnikih, ki so se v letu 2018 pričeli postavljati na določenih lokacijah v Mestni občini Ptuj. Teh lokacij je v celotni Mestni občini Ptuj 16. Kljub organiziranemu ločenemu zbiranju odpadne električne in elektronske opreme se količina te vrste odpadkov v zbirnem centru CERO Gajke ni zmanjšala.

Tekstil za ponovno uporabo in odpadni tekstil

V letu 2015 so Javne službe Ptuj d.o.o. v okviru projekta Poretteks vzpostavile ulične zbiralnike za zbiranje odpadnega tekstila po Mestni občini Ptuj. V ta namen se je nabavilo 10 uličnih zbiralnikov, ki so postavljeni po celotni ptujski občini na določenih lokacijah. Zbrani tekstil se nadalje preda Rdečemu križu ali Karitasu in podjetniku, ki iz odpadnega tekstila izdeluje krpice. Na letni ravni se zbere nekaj več kot 12 ton tekstila. Tudi Humana d.o.o. ima na lokaciji Mestne občine Ptuj postavljenih 9 zabojnikov za zbiranje rabljenih oblačil in tekstila.

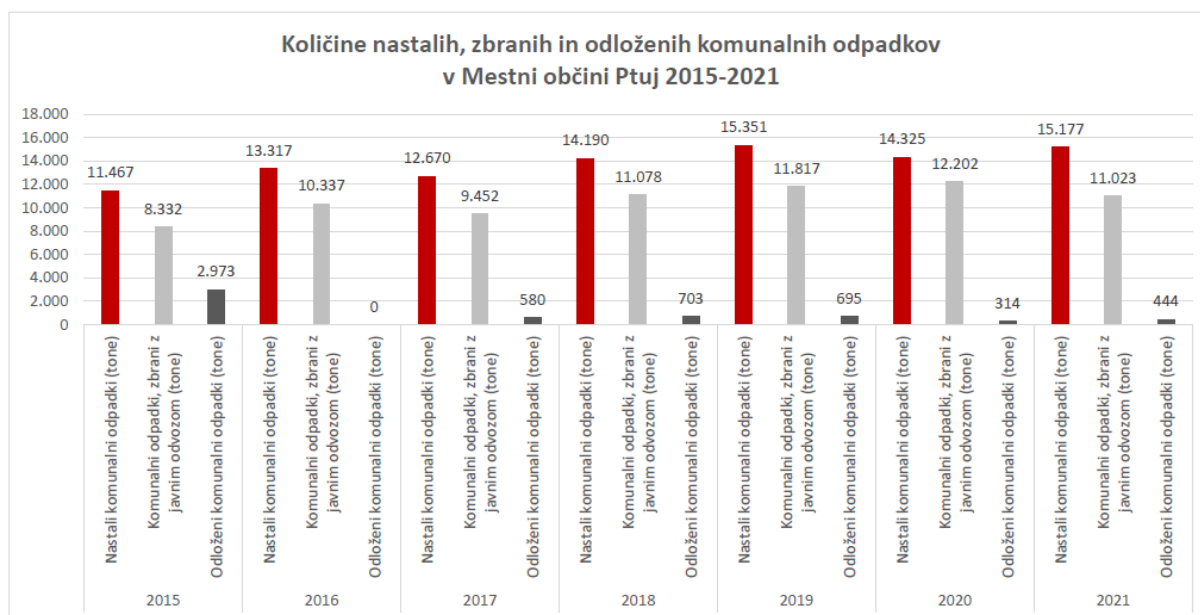
Masni tok odpadkov

Od natančnejšega beleženja odpadkovnih tokov in predvsem večjega ločenega zbiranja komunalnih odpadkov se je trend ločenega zbiranja v primerjavi s prejšnjim 6-letnim obdobjem povečal.

Na območju Mestne občine Ptuj je bilo v letu 2021 15.177 ton nastalih komunalnih odpadkov, kar je za 32,3% več v primerjavi z letom 2015. Prav tako je bila zabeležena porast pri komunalnih odpadkih zbranih z javnim prevozom, ki so leta 2021 znašali 11.023 ton. Občuten padec je bil zaznan pri odloženih komunalnih odpadkih (l. 2015 - 2.973 ton vs. l. 2021 - 444 ton).

Graf 10: Količine nastalih, zbranih in odloženih komunalnih odpadkov v Mestni občini Ptuj 2015-2021

Vir: SURS, <https://pxweb.stat.si/SiStatData/pxweb/sl/Data/-/27061045.px>

Iz opravljene analize podatkov je razvidno, da se povečuje količina odpadkov v gospodinjstvih, zbranih z javnim odvozom. Do tega prihaja zaradi vedno večje potrošnje prebivalstva. Tudi količina nastalih komunalnih odpadkov na prebivalca se postopoma zvišuje. Količina odloženih komunalnih odpadkov se iz leta v leto znižuje, kar nakazuje, da prebivalci Mestne občine Ptuj bolj ločujejo svoje komunalne odpadke. Na območju Mestne občine Ptuj je v letu 2021 nastalo 645 kg komunalnih odpadkov na prebivalca. Nastali komunalni odpadki na prebivalca so v primerjavi z letom 2015 za 150 kg na prebivalca višji in za 127 kg na prebivalca nad slovenskim povprečjem.

Prostor

Prostorsko načrtovanje je sestavni del urejanja prostora. Omogoča skladen prostorski razvoj z obravnavo in usklajevanjem različnih potreb in interesov razvoja z javnimi koristmi na področjih varstva okolja, ohranjanja narave in kulturne dediščine, varstva naravnih virov, obrambe in varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami. Občina je na področju prostorskega načrtovanja pristojna za določanje ciljev in izhodišč prostorskega razvoja občine, določanje rabe prostora in pogojev za umeščanje posegov v prostor ter načrtovanje prostorskih ureditev lokalnega pomena.

Načrtovanje prostorskega razvoja Mestne občine Ptuj upošteva položaj občine v širšem prostoru, usmeritve posameznih sektorjev, oceno stanja in teženje v prostoru. Cilji prostorskega razvoja so opredeljeni v prostorskem aktu, da bi na podlagi tega lažje reševali obstoječe in pričakovane prostorske probleme v mestni občini ter preusmerjali negativne teženje po posegih na nova stavbna zemljišča in s tem dosegli večjo stopnjo urejenosti v prostoru.

Cilji prostorskega razvoja občine so:

- skladen, racionalen in učinkovit prostorski razvoj;
- skladen razvoj območij s skupnimi prostorsko razvojnimi značilnostmi z optimalno zasnovano poselitve;
- optimalna porazdelitev in razvoj dejavnosti v prostoru;
- prostorske možnosti za razvojno usmerjenost pomembnejših naselij v občini, zlasti občinskega središča in oskrbnih središč;
- dobra infrastrukturna opremljenost in povezanost infrastrukturnih omrežij;
- preudarna raba naravnih virov z uravnoteženo namensko rabo prostora;
- prostorski razvoj usklajen s prostorskimi omejitvami in skrb za ekološko ravnovesje in naravo;
- ohranjanje in varovanje okolja ter naravne in kulturne dediščine, z možnostjo vključevanja teh dobrin v gospodarski razvoj občine;
- zagotavljanje varstva ljudi, živali, premoženja, kulturne dediščine ter okolja pred naravnimi in drugimi nesrečami.

Urejanje prostora v Mestni občini Ptuj poteka na podlagi sprejetega Občinskega prostorskega načrta (OPN) s spremembami kot krovnega dokumenta prostorskega razvoja lokalne skupnosti ter občinskimi podrobnimi prostorskimi načrti, s katerimi se podrobneje urejajo posamezne zaključene enote urejanja prostora ali njihovi deli.

3.1.7 Turizem in kulturna dediščina

Turizem

Turizem predstavlja pomembno razvojno in poslovno priložnost za Ptuj. V Mestni občini Ptuj je turizem danes del svetovnega in evropskega tržišča, ki je znan po odmevnih mednarodnih prireditvah, termalni, etnološki, kulturnozgodovinski, enološko-kulinarični ponudbi, območje pa je uveljavljeno tudi kot športno-rekreacijsko in sprostitveno središče. Turistična dejavnost niso le gostinski nastanitveni obrati, strežba hrane in pijače, zdravilišča, turistični agenti, prevozniki in turistični vodniki in drugi neposredni turistični ponudniki, temveč je turizem tudi izrazito usmerjen v mednarodno odprtost in odvisen od uspešnosti izvoza na mednarodne trge številnih izdelkov in storitev, združenih v doživetjih in izkušnjah turistov ter izletnikov.

Območje Mestne občine Ptuj je območje bogate kulturne dediščine, v katerem se nahaja veliko število arheoloških, etnoloških, naselbinskih spomenikov. Najpomembnejša turistična točka in glavna turistična znamenitost mesta Ptuja je Ptujski grad. Vedno večji je trend aktivnega turizma, turisti povprašujejo po kolesarskih in pohodniških poteh.

Turizem na Ptujju pa sledi tudi načelom trajnostnega razvoja, tako na okoljskem, gospodarskem kot družbenem področju. Zelena in trajnostno naravnana drža turizma na Ptujju, ki je skladna s širšo razvojno strategijo Mestne občine Ptuj in nacionalnim razvojnim okvirjem, je krovna usmeritev, skozi katero so presojani vsi ukrepi in aktivnosti na tem področju. Ptuj se je v letu 2016 vključil v Zeleno shemo slovenskega turizma kot slovenska zelena destinacija in pridobil srebrni znak »Slovenia Green«. Po recertifikaciji leta 2019 je pridobil bronasti znak »Slovenia Green«. V letu 2021 je okoljski znak »Okoljska marjetica« pridobilo Prenočišče Panorama kot prvi v Mestni občini Ptuj. Znak za okolje Evropske unije (Okoljska marjetica) izpostavlja tiste proizvode, ki imajo v primerjavi z drugimi istovrstnimi manjše negativne vplive na okolje.

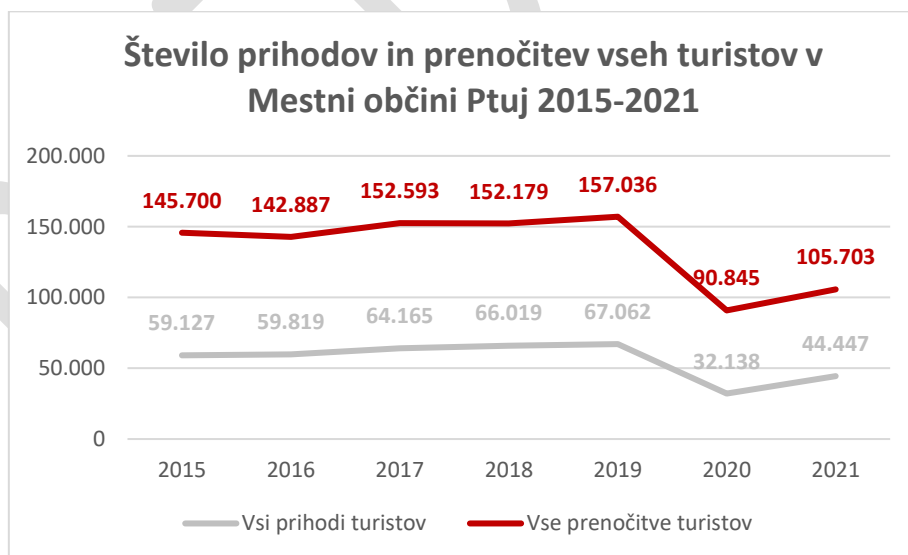
Merila za pridobitev znaka se nanašajo na varčevanje z elektriko, energijo, vodo, skrb za odpadno vodo, preprečevanje nastajanja odpadkov in njihovo ločevanje. Gre za prostovoljni instrument zagotavljanja varstva okolja, ki ga podeli Agencija RS za okolje pod jasno navedenimi predpisi EU.

Tako kot slovenski turizem, se je tudi turizem v Mestni občini Ptuj v zadnjih dveh letih znašel na pomembnem razpotju med okrevanjem po posledicah zdravstvene krize pandemije covid-19 in pojavom novih varnostno-političnih groženj in tveganj zaradi vojne v Ukrajini. Ti na eni strani spreminjajo tržne pogoje in še dodatno zaostrujejo razmere, na drugi strani pa izpostavljajo strukturna neravnovesja na ponudbeni strani turizma, ki so bila prisotna že pred kriznim obdobjem. Posledice so se tako odražale v zadnjih dveh letih tako na številu in prenočitvah turistov, kakor tudi v višini izgubljenih prihodkov iz dejavnosti turizma.

Prihodi in prenočitve turistov

Število prihodov turistov je v Mestni občini Ptuj od leta 2015 do leta 2019 naraščalo. Če je v letu 2015 Mestna občina Ptuj zabeležila 59.127 vseh prihodov turistov, se je število le-teh do leta 2019 zvišalo za 134%. Trend naraščanja števila turistov je ustavila zdravstvena kriza pandemije covid-19, ki je v letu 2020 znižala število prihodov turistov na 32.138. Vendar se je število prihodov turistov v letu 2021 popravilo in se dvignilo za 38,3% v primerjavi z letom 2020. Podoben trend je opaziti tudi pri prenočitvah turistov v Mestni občini Ptuj. Če je v letu 2015 Mestna občina Ptuj zabeležila 145.700 vseh prenočitev turistov, se je število le-teh do leta 2019 zvišalo za 8,2%. Trend naraščanja števila turističnih prenočitev je ustavila zdravstvena kriza pandemije covid-19, ki je v letu 2020 znižala število prenočitev turistov na 90.845. Vendar se je število prihodov turistov v letu 2021 popravilo in se dvignilo za 16,4% v primerjavi z letom 2020.

Graf 11: Število prihodov in prenočitev vseh turistov v Mestni občini Ptuj, 2015-2021

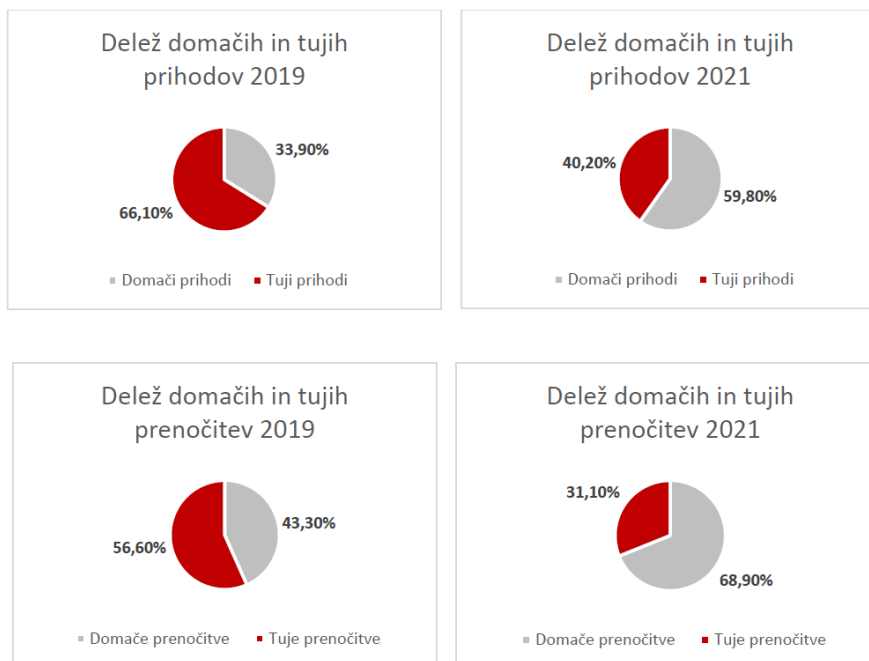

Vir: SURS, <https://pxweb.stat.si/SiStatData/pxweb/sl/Data/-/2164525S.px>

V letu 2021 delež tujih prihodov iz visoko doseženih 66,1% v letu 2019 upade na 40,2, delež prenočitev tujih gostov pa iz rekordnih 56,6% v letu 2019 na 31,1%. V letu 2021 se je delež tujih prihodov in njihovih prenočitev izrazito znižal zaradi posledic epidemije covid-19, na račun porasta domačih prihodov.

Graf 12: Struktura in deleži turističnega prometa 2019 in 2021

Vir: SURS, <https://pxweb.stat.si/SiStatData/pxweb/sl/Data/-/2164525S.px>

Nastanitvene zmogljivosti

Število ležišč v turističnih kapacitetah je na območju Mestne občine Ptuj naraščalo vse do leta 2016, po tem letu pa se je pričel upad. Mestna občina Ptuj je imela leta 2021 na razpolago 1.167 ležišč, kar je za 264 maj kot v letu 2015 in za 2097 manj kot leta 2016, ko je razpolagala z najvišjim številom ležišč v turističnih kapacitetah. V letu 2021 je Mestna občina Ptuj razpolagala z največjim številom ležišč v turističnih kapacitetah hotelov, ki so predstavljala 41,9% vseh ležišč. Sledila so ležišča v kampu ter z 23,8% ostale vrste obratov (sobe, domovi ...). Število ležišč se v opazovanem obdobju ni spreminjalo v hotelih in kampu, padec je bil na področju števila ležišč v ostalih vrstah obratov (sobe, domovi ...). Mestna občina Ptuj je tako od leta 2017 do leta 2021 skoraj razpolovila število tovrstnih razpoložljivih ležišč. Če je Mestna občina Ptuj še v letu 2019 razpolagala z 16,1% vseh turističnih kapacitet v Podravju, se je ta delež na račun zmanjšanja ležišč v turističnih kapaciteta v letu 2021 zmanjšal na 10,2%. Tako je Mestna občina Ptuj v letu 2021 z 10,2% vseh turističnih kapacitet v statistični regiji Podravje ustvarila 19,2% vseh prenočitve v tej regiji. Zasedenost vseh turističnih ležišč v Mestni občini Ptuj se je od leta 2016 povečevala, izjemoma v letih 2020 in 2021 zaradi epidemije covid-19. V letu 2022 so do meseca oktobra nastanitvene kapacitete že presegle rekordno zasedenost, ki je bila v letu 2019, ko je znašala 43,9%. Pri primerjavi podatkov na ravni države in Mestne občine Ptuj ugotovimo, da je letna zasedenost vseh turističnih ležišč v destinaciji Ptuj, skozi celotno opazovano obdobje od leta 2016, višja v povprečju za slabih deset odstotnih točk.

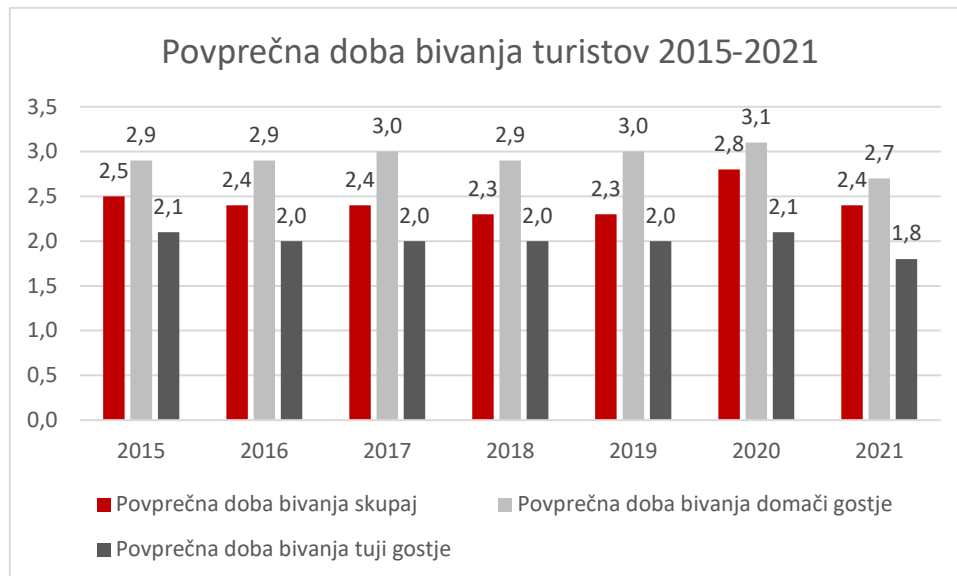
Povprečna doba bivanja

Povprečna skupna doba bivanja v destinaciji Ptuj je v letu 2021 znašala 2,4 dni, kar je pod slovenskim povprečjem, kjer je v letu 2021 znašala 2,8 dni. Na Ptujju so v povprečju najdlje bivali domači turisti, in sicer 2,7 dni v letu 2021. Povprečna doba tujih turistov je v letu 2021 znašala 1,8 dni. Povprečna skupna doba bivanja se v obdobju od leta 2015 do leta 2021 giblje med 2,8 do 2,4 dni.

Največji upad povprečne dobe bivanja je zaznati pri tujih turistih, kjer se je le-ta od leta 2020, ko je znašala 3,1 dan v letu 2021 znižala na 2,7 dni.

Graf 13: Povprečna skupna doba bivanja in domači/tuji gostje 2015-2021

Vir: SURS, <https://pxweb.stat.si/SiStatData/pxweb/sl/Data/-/2164527S.px/table/tableViewLayout2/>

Analiza tujih trgov

Geoprometni položaj Ptuja na sami Pyhrnski avtocesti (sever - jug), v neposredni bližini križišča z avtocesto (t.i. Panoniko), ki povezuje vzhod z zahodom, mu daje izrazito značilnost tranzitne destinacije, ki lahko generira še veliko večje število prenočitev turistov in tudi kratkih oddihov in s tem izletniškega dnevnega obiska.

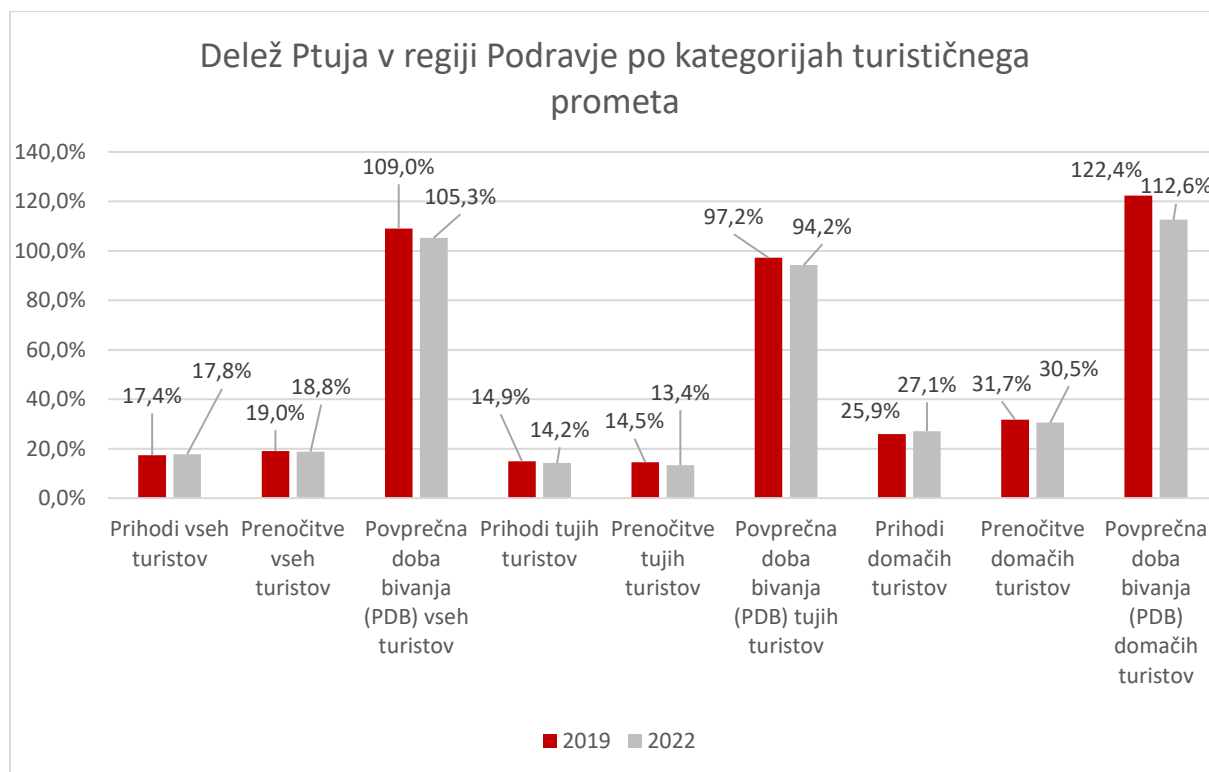
Med glavne tuje trge (Top 5), ki generirajo največje število prenočitev tujih gostov pri turističnih ponudnikih na območju Mestne občine Ptuj so v letu 2021 spadale Nemčija, Češka, Avstrija, Nizozemska in Poljska (leta poprej Italija). Te so v letu 2021 dosegle 60% vseh tujih prenočitev in 18,69% vseh prenočitev realiziranih na območju Mestne občine Ptuj. Tudi med glavnimi tujimi trgi (Top 5), ki generirajo največje število prihodov tujih gostov pri turističnih ponudnikih na območju Mestne občine Ptuj so v letu 2021 spadale Nemčija, Poljska, Češka, Avstrija in Nizozemska. Te so v letu 2021 dosegle 64,14% vseh tujih prihodov in 25,81% vseh tujih prihodov realiziranih na območju Mestne občine Ptuj.

Primerjava Mestne občine Ptuj s Podravjem, makro destinacijo Termalna Panonska Slovenija, z drugimi mesti in Slovenijo

Glede na kategorije turističnega prometa vidimo, da ima Ptuj pomembno vlogo v statistični regiji Podravje. Mestna občina Ptuj tako zagotavlja dobrih 18% vseh prihodov turistov v Podravju, glede na prenočitve domačih turistov dosega dobri 30% delež. Po povprečni dobi bivanja turistov pa Ptuj presega povprečno vrednost celotnega Podravja, in sicer na račun kategorije povprečne dobe bivanja domačih turistov.

Graf 14: Primerjava Ptuja s Podravjem po kategorijah turističnega prometa, 2019 in 2022

Vir: Zavod za turizem Ptuj, 2022

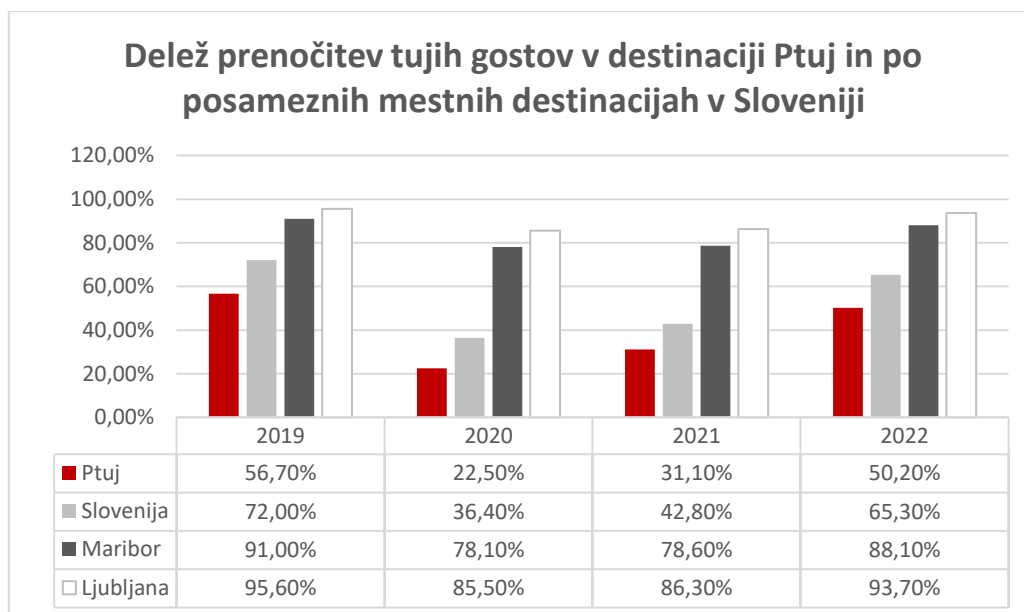
Slabši položaj pa dosega Ptuj v primerjavi z makro destinacijo Termalna Panonska Slovenija, kjer delež prihoda vseh turistov znaša 4,9%, delež prenočitve vseh turistov 3,7%, povprečna doba bivanja pa je pod povprečjem.

Pri analizi deleža vseh prenočitev v destinaciji Ptuj, v primerjavi s Slovenijo in destinacijama Maribor in Ljubljana ugotovimo, da se delež Ptuja v opazovanih letih 2019, 2021 in 2022 približuje 1% vseh prenočitev na nacionalni ravni.

Pri analizi deleža prenočitev tujih gostov v destinaciji Ptuj, v primerjavi s Slovenijo in destinacijama Maribor in Ljubljana ugotovimo, da ima Ptuj najnižji delež tujih prenočitev skozi celotno opazovano obdobje.

Graf 15: Primerjava deleža prenočitev tujih gostov v destinaciji Ptuj in po posameznih mestnih destinacijah v Sloveniji, 2019-2022

Vir: Zavod za turizem Ptuj, 2022

Vpliv covid-19 na turizmu in s turizmom povezane prihodke

Pandemija covid-19 je pokazala, kako močno lahko nepričakovan kritičen dogodek prizadene turistično dejavnost. Pandemija covid-19 je prekinila trende predhodnega obdobja ter močno in nesimetrično zarezala tako v slovensko turistično gospodarstvo in destinacije. Obsežna vladna intervencija je sicer v večji meri pomagala ohraniti aktivnost turističnih, gostinskih in z njimi povezanih storitev, podjetij in delovnih mest, vendar je kljub temu turizmu bil zadan močan udarec, tako iz vidika poslovanja kot izgube številnih delovnih mest. Podatki SURS-a o turističnih gibanjih in podatki AJPES-a o poslovanju gospodarskih družb v SKD dejavnosti I Gostinstvo za leto 2020 in 2021 v primerjavi z letom 2019 pokažejo na dejanske ekonomske posledice epidemije.

Turizem na območju Mestne občine Ptuj tukaj ni bil nobena izjema. Če pogledamo izgubljene prihodke v turizmu zaradi posledic pandemije covid-19 ugotovimo, da je bil v obdobju od meseca marca 2020 do meseca decembra 2021, skupaj celotni izgubljen prihodek destinacije ocenjen na 17.082.407 evrov. Prav tako je bilo izgubljenih/ogroženih 108 delovnih mest (delovna mesta, ki so bila izgubljena, brez državnih pomoči in subvencij v času krize covid-19).

Festivali in tradicionalne prireditve v Mestni občini Ptuj

Festivali, tradicionalne in tudi občasne prireditve sodijo med pomembne dejavnosti ustvarjanja turistične podobe in znamke ptujskega turizma. Predvsem to velja za njegovo izletniško in enodnevno turistično ponudbo, ki je še 15 let nazaj bila tako rekoč edina ali prevladujoča oblika turizma na Ptuj, postopno pa prireditve postajajo tudi motiv za turistični obisk Ptuja (z nastanitvijo).

Kulturna dediščina

Ključnega pomena pri obstoječi turistični ponudbi in pa potencialnem bodočem razvoju turizma v Mestni občini Ptuj je kulturna dediščina v najširšem smislu, ki sama po sebi predstavlja »kulturni kapital« območja, z vidika razvoja turizma, pa gre za »potencial«, ki je do neke mere že v rabi, kar nam izkazuje sedanja turistična ponudba, deloma pa bi ga veljalo intenzivneje vključiti v turistično ponudbo območja. Za kulturni potencial na splošno velja, da vanj vključujemo tako nepremično materialno kulturno dediščino, premično materialno kulturno dediščino, prav tako pa tudi živo dediščino in kulturni potencial družbe kot take. Številni dokumenti pričajo o tem, da Mestna občina Ptuj izstopa v mednarodnem okviru prav po izjemni koncentraciji kakovostne materialne in nematerialne kulturne dediščine, ki predstavlja kulturni, dediščinski, gospodarski in promocijski potencial. Prav tako lahko na omenjenem območju najdemo tudi izjemno veliko število zgodovinskih osebnosti, ki so povezane s slovensko kulturo (umetniki, znanstveniki, teologi), številne prireditve in festivale povezane s kulturo in dediščinami, delujočih je veliko število dediščinskih in kulturnih institucij.

Kulturni potencial Mestna občine Ptuj moramo iskati tako na področju nepremične, premične in žive dediščine, kot v bogati zgodovini delovanja kulturnih in dediščinskih institucij, društev in posameznikov. Na področju nepremične kulturne dediščine lahko izpostavimo izjemno veliko koncentracijo dragocenih objektov kulturne dediščine. Kulturni potencial Mestne občine Ptuj lahko merimo tudi po stopnji raziskanosti lokalno-regionalne zgodovine ter različnih materialnih pričevanjih v muzejih, arhivih, knjižnicah ..., kot tudi v delovanju najrazličnejših društev in posameznikov, prav tako pa tudi v razvitosti in strokovnosti s kulturo in dediščino povezanih prireditev. Razvoj kulture in ohranjanje kulturne dediščine je soodvisen od razmaha turizma, kot enega izmed najpomembnejših sektorjev gospodarstva na našem območju. Prihodnji razvoj bo tako v veliki meri odvisen prav od strateških partnerstev med turizmom in kulturno dediščino oz. med turističnim gospodarstvom ter dediščinskimi in kulturnimi institucijami, podjetji in društvi.

Nekateri objekti kulturne dediščine so potrebni celostne vsebinske in programske revitalizacije in vpetosti v sooblikovanje turistične destinacije. Takšni predstavljajo velik neizkoriščen potencial z vidika razvoja in revitalizacije obstoječe turistične infrastrukture. V mestu nujno potrebujemo sodoben arheološki muzej, saj je potrebno izkoristiti potencial, ki nam ga nudijo spomeniki, ki se trenutno hranijo v depozitu Pokrajinskega muzeja Ptuj-Ormož. Z vzpostavitvijo muzeja bi se Ptuj ponovno postavil na zemljevid pomembnih mest, kjer lahko sodoben kulturni turist uživa v bogati arheološki dediščini.

Za varovanje, ohranjanje in predstavitev kulturne dediščine na območju Mestne občine Ptuj skrbijo Pokrajinski muzej Ptuj-Ormož, Zavod RS za varstvo kulturne dediščine in Zgodovinski arhiv Ptuj.

V register nepremične kulturne dediščine Ministrstva za kulturo je na območju Mestne občine Ptuj vpisanih 309 enot kulturne dediščine, od katerih je 5 objektov državnega pomena: Ptujski grad, Grad Turnišče, Park gradu Turnišče, Orfejev spomenik in Tretji mitrej z rezervatom. Spomenikov lokalnega pomena je 152, od tega jih je 132 v starem mestnem jedru.

Staro mestno jedro

Posebno pozornost moramo v Mestni občini Ptuj nameniti staremu mestnemu jedru. Glede na njegove specifičnosti ga je potrebno obravnavati s posebnim poudarkom glede na ostale dela mesta Ptuj. Stara mestna jedra evropskih mest predstavljajo potencial predvsem iz turističnega vidika in nič drugače ni na Ptuju. Za privlačnost starega zgodovinskega mestnega jedra moramo uskladiti ključne dejavnike: ohranjena kulturna dediščina, bivanje v zgodovinskem jedru, promet ter uravnotežena struktura dejavnosti namenjena prebivalcem zgodovinskega jedra, ostalim prebivalcem občine in regije ter turistom. Mesto Ptuj je usmerjeno k uskladitvi ključnih dejavnikov za razvoj zgodovinskega jedra. To je razvidno iz projektov, ki so bili v ta namen že izvedeni: od strateškega načrta (ADHOC), občinskih predpisov in prostorskih aktov, ki urejajo in usmerjajo razvoj, do konkretnih projektov prenove. To so predvsem prenove objektov v javni rabi in posamični objekti v zasebni rabi.

Področja, kjer so še opazni določeni primanjkljaji, so predvsem razvoj dejavnosti v starem mestnem jedru in bivanje, saj je velik del stanovanjskih površin pod današnjimi standardi ter mirujoči promet in osebni avtomobilski promet, usklajenost s službo varstva kulturne dediščine.

Kapitalskemu interesu je predvsem varstvo kulturne dediščine velika ovira, podobno je na področju prostorskih aktov, kjer kapital pogosto vidi oviro v izvedbenih pogojih, a ti v tako občutljivem območju kot je zgodovinsko mestno jedro morajo predstavljati okvire znotraj katerih so možne aktivnosti. Vloga občine je, da poskuša uskladiti interese, a ne na škodo javnega interesa. V starem mestnem jedru pa se srečujemo tudi z neusklajenostjo različnih javnih interesov, na primer dvig kakovosti bivanja in varstvo kulturne dediščine. Mestna občina se zaveda, da je kulturna dediščina mesta Ptuj bogastvo, ki ga je potrebno ohranjati in ki lahko mestu pripomore k razvoju, zato si želi poiskati pot, po kateri bo mogoč razvoj mesta ob ohranjanju kakovosti zgodovinskega mestnega jedra.

3.1.7 Kmetijstvo in razvoj podeželja

Območje Mestne občine Ptuj leži v osrednjem delu Slovenskih goric in je že od nekdaj bilo znano kot bogato kmetijsko območje z močnimi družinskimi kmetijami, čeprav se glede na podatke v zadnjih letih število kmetijskih gospodarstev manjša.

V mestu deluje največji slovenski Kmetijsko gozdarski zavod, ki preko kmetijsko svetovalne službe skrbi za neformalno izobraževanje in usposabljanje kmetov in zaposlenih na kmetijah. Na področju šolstva deluje srednješolski program Šola za ekonomijo, turizem in kmetijstvo, ki izvaja vrsto programov za pridobitev izobrazbe s področja kmetijstva in program višjega strokovnega izobraževanja Upravljanje podeželja in krajine na Višji strokovni šoli ŠC Ptuj. Kmetijsko zadruga Ptuj je s svojo 120-letno tradicijo nepogrešljiv partner številnim kmetijskim gospodarstvom v občini in širši regiji. Mesto se ponaša tudi z največjim agroživilskim podjetjem Perutnino Ptuj, ki predstavlja srednje veliko evropsko podjetje pri proizvodnji piščančjega mesa in vina.

V Mestni občini Ptuj predstavlja kmetijstvo pomembno gospodarsko panogo, saj je na njenem območju v letu 2021 poslovalo 16% vseh podjetij v dejavnosti »C predelovalne dejavnosti«, ki so tudi zaposlovale 47,5% vseh zaposlenih.

Stanje na področju kmetijstva

Po zadnjem popisu kmetijstva (2020) je bilo na območju Mestne občine Ptuj 342 kmetijskih gospodarstev, kar predstavlja padec v primerjavi s popisom iz leta 2010, ko je to število znašalo 420. Je pa zaznati porast v obsegu kmetijskih zemljišč v uporabi, ki je leta 2020 znašal 2.458 ha, medtem ko je leta 2010 le-ta znašal 2.360 ha.

Tabela 7: Kmetijska gospodarstva, skupni KZU, GVŽ in povprečni GVŽ na ha KZU, 2010 in 2020

Leto	2010	2020
Število kmetijskih gospodarstev	420	342
Kmetijska zemljišča v uporabi [KZU]	2.360	2.458

Vir: SURS, <https://pxweb.stat.si/SiStatData/pxweb/sl/Data/-/15P0414S.px>

Delež kmetijskih zemljišč v uporabi, glede na celotno površino občine, je v letu 2020 znašal 23,4%, kar se skozi zadnjih deset let ne spreminja. Površina kmetijskih zemljišč v uporabi na 1.000 prebivalcev je v letu 2020 na območju Mestne občine Ptuj znašala 226 ha 2,6% manj v primerjavi z letom 2010. Površina kmetijskih zemljišč v uporabi na kmetijsko gospodarstvo pa 7 ha. Glede na površino vseh kmetijskih zemljišč v uporabi na območju Mestne občine Ptuj, predstavljajo kmetijska zemljišča 82,24 % delež. Na njivah v obsegu 1.702 ha, je kar 76,6% njiv namenjenih žitom, s pridelavo katerega se ukvarja 239 kmetijskih gospodarstev. Največ se prideluje kornjače (612 ha), sledi pšenica in pira (373 ha) in ječmen (259 ha). Krmne rastline se gojijo na 291 ha, industrijske rastline na 51 ha in krompir na 10 ha. Od vseh kmetijskih površin v uporabi je 22,5% namenjenih trajnim travnikom in pašnikom in 202 ha sadovnjakom in vinogradom, s katerimi se ukvarja 169 kmetijskih gospodarstev. Gozd pokriva 452 ha površin, z gozdarstvom pa se ukvarja 222 kmetijskih gospodarstev.

Po velikostnih razredih prevladujejo kmetijska gospodarstva, ki glede na velikostni razred kmetijskih zemljišč v uporabi obdelujejo pod 2 ha zemljišč. Delež kmetijskih gospodarstev z obdelovalnimi 10 ha in več je leta 2020 znašal 14,4%.

Po tipu kmetovanja na območju Mestne občine Ptuj prevladuje pridelava poljščin (na 146 kmetijskih gospodarstvih), sledi mešani tip kmetovanja – tako pri rastlinski pridelavi (41 kmetijskih gospodarstev), kot pri živinoreji (10 kmetijskih gospodarstev). Na področju specializiranih rejcev pašne živine deluje 32 kmetijskih gospodarstev, na področju specializiranega vrtnarstva delujejo 3 kmetijska gospodarstva ter na področju prašičerejcev in perutninarjev 6 kmetijskih gospodarstev.

Graf 16: Kmetijska gospodarstva po tipu kmetovanja, 2020

Vir: SURS, <https://pxweb.stat.si/SiStatData/pxweb/sl/Data/-/15P7205S.px>

Glede na način prodaje kmetijskih pridelkov opazamo, da kar 48 % kmetijskih gospodarstev prideluje izključno za lastno porabo, 16% za pretežno lastno porabo, 9% prodaja preko posrednikov in 27% prodaja neposredno potrošnikom. Iz tega gre sklepati, da bi se morali kmetijski gospodarji medsebojno povezati in skupno nastopiti na trgu.

Delež kmetijskih gospodarstev, ki redijo živino, je v letu 2020 znašal 67,8%, kar je v primerjavi z letom 2010 za dobrih deset odstotkov manj. Povprečno število glav velike živine na kmetijsko gospodarstvo znaša 6, število glav velike živine na 1.000 prebivalcev pa 195.

Po kategoriji živine so v letu 2020 prevladovala kmetijska gospodarstva, ki so se ukvarjala z rejo perutnine, teh je bilo 135, kar pa je v primerjavi z letom 2010 za 43 manj. Sledijo kmetijska gospodarstva na področju prašičereje in goveda (59 kmetijskih gospodarstev). Z drobnico pa se je v letu 2020 ukvarjalo 21 kmetijskih gospodarstev. Na območju Mestne občine Ptuj je bilo v letu 2020 zabeleženih 311 čebeljih družin, s katerimi se je ukvarjalo 11 kmetijskih gospodarstev.

Ekološko kmetijstvo

V ekološko kmetijstvo so bile leta 2022 vključene 4 kmetije (leta 2015 je bilo teh 6, leta 2021 pa 9), ki obdelujejo 59,37 ha kmetijskih površin, v ukrep operacije KOPOP (kmetijsko-okoljska-podnebna plačila) pa 41 kmetij, ki obdelujejo 832,48 ha površin in vzdržujejo prirejo 21,4 GVŽ avtohtonih oziroma tradicionalnih pasem.

V ekološko kmetijstvo je bilo vključenih nekaj manj kot 3 % kmetijskih zemljišč v uporabi (KZU); za primerjavo, ko je bilo v EU v ekološko kmetijstvo vključenih približno 8 % vseh kmetijskih zemljišč v uporabi. Slovenija se sicer z 10-odstotnim deležem ekoloških kmetijskih zemljišč v uporabi po razvitosti ekološkega kmetijstva uvršča nad povprečje EU oziroma na deveto mesto med članicami EU in je na zelo podobni ravni kot so Slovaška, Španija, Danska in Grčija.

Trajnostne in okolju prijazne kmetijske prakse

Skupna kmetijska politika podpira kmete in izboljšuje kmetijsko produktivnost ter zagotavlja stabilno ponudbo hrane po dostopnih cenah, zagotavlja kmetom ustrezne dohodke, jim pomaga v boju proti podnebnim spremembam in pri trajnostnem upravljanju naravnih virov, ohranja podeželje in krajino, ohranja podeželsko gospodarstvo s spodbujanjem zaposlovanja v kmetijstvu ter agroživilskem in povezanih sektorjih.

Kmetije morajo biti stroškovno učinkovite, hkrati pa vse bolj uporabljajo trajnostne in okolju prijazne kmetijske prakse ter ohranjajo tla in biotsko raznovrstnost. Kmetije so pred dvojnimi izzivi – proizvajati hrano, hkrati pa varovati okolje, naravo in biotsko raznovrstnost, ker je preudarno izkoriščanje naravnih virov bistveno za našo proizvodnjo hrane in kakovost življenja, tako danes kot jutri in za prihodnje generacije.

Kmetijski sektor je bolj odvisen od vremena in podnebja kot številni drugi sektorji. Kmetijstvo zelo občuti podnebne spremembe, zato je velik poudarek na izobraževanju in svetovanju kmetom o prilagoditvah kmetijskih gospodarstev na podnebne spremembe ali blaženju le-teh. Posebno pozornost se posveča uporabi vode v kmetijstvu (namakanje, odvodnjavanje), preprečevanju erozije (odnašanje finih delcev prsti in siromašenje tal), poplav in postopnem prehodu iz mineralnih gnojil na druga organska, okolju prijazna, gnojila.

Izobraževanje in projektno vključevanje na področju kmetijstva

Izobraževanje gre v smeri čim manjše porabe gnojil in sredstev za varstvo rastlin ob hkratnem varovanju naravnih virov in organizmov. Kmetije na območju Mestne občine Ptuj sodelujejo skupaj s KGZS Zavodom Ptuj in drugimi raziskovalnimi ustanovami pri različnih domačih in mednarodnih projektih s kmetijskega področja: optimizacija rabe živinskih gnojil, povečanje organske mase, uporaba biooglja v kmetijstvu (sekvestracija ogljika, dvig humusa), vermikompostiranje, ohranjanje in izboljšanje stanja biotske raznovrstnosti na kmetijsko intenzivnih območjih na osnovi ekosistemskih značilnosti, inovativni okoljsko-podnebno naravnani sistemi upravljanja govedorejske kmetije za zagotavljanje pridelave krme in optimalnih pogojev reje govedi, izboljšava procesa krmljenja živali v prireji mleka in mesa z upoštevanjem podnebnih sprememb in varovanja narave, prilagoditev pridelave grozdja na podnebne spremembe in ohranjanje biodiverzitete idr.

PREDLOG

3.2 SWOT analiza

Na podlagi zbranih podatkov iz analize stanja, smo identificirali naslednje prednosti, slabosti, priložnosti in nevarnosti.

Prednosti	Slabosti
<ul style="list-style-type: none">• Dobro razvita mreža osnovnih in srednjih šol, obstoj višje in visokega šolstva in skrb za vseživljenjsko učenje;• zagotovljena dobra varnost občanov;• razpoložljiva infrastruktura za številne športne dejavnosti (golf, plavanje, ekipni športi ...);• veliko zelenih površin v mestu (parki, obrežje Drave, Panorama itd.);• razvita mreža zdravstvenih in socialno varstvenih programov;• delovanje Centra za krepitev zdravja ZD Ptuj;• kulturna pestrost, bogato in raznoliko kulturno dogajanje - veliko vrhunskih kulturnih ustvarjalcev;• dobro razvita mreža društev;• vpeljava ukrepov v strategiji pametne občine;• ohranjeno srednjeveško mesto;• rast števila hitro rastočih podjetij in s tem razvoj novih delovnih mest;• vzpostavljena pisarna za organizirano vodenje in promocijo privabljanja tujih investitorjev v Mestno občino Ptuj;• večinski delež prebivalcev priključenih na javni vodovod, ki je ustrezno upravljan;• sprejeta energetska politika skozi Lokalni energetski koncept;• dobro organiziran sistem ravnanja z odpadki;• program varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami;• uveljavljene in prepoznane tradicionalne prireditve (Kurentovanje, sejmi, Martinovanje) in uveljavljeni poletni festivali;• pridobljen naziv »Global Green Destination« (zelene destinacija) v letu 2016;• več privlačnih turističnih točk obiska za katerimi stojijo že uveljavljeni in prodorni turistični ponudniki (najstarejša vinska klet, zdraviliški turizem, muzejske zbirke);• razvita in uveljavljena blagovna znaka »Dobrote slovenskih kmetij«;• bogata vinska tradicija, vrhunska in pestra ponudba vin v bližnji okolici;• razvita in uveljavljena blagovna znamka Perutnina Ptuj;• velike količine vode za namakanje iz reke Drave.	<ul style="list-style-type: none">• Negativen naravni in selitveni prirast;• indeks staranja se povečuje;• izseljevanje mladih iz mesta;• pomanjkanje vseljivih stanovanj;• pomanjkanje parkirnih mest v mestnem središču;• priliv zunanjih naložb tako v regijo, kakor tudi v Mestno občino Ptuj je nizek;• primanjkuje ustreznih pripravljenih lokacij za poslovne dejavnosti, cene zemljišč in poslovnih prostorov so visoke, gradnja poslovnih objektov je (še vedno) povezana z dolgotrajnimi in zapletenimi postopki;• za gospodarski razvoj občina nima lastnih zemljišč;• občasno prekoračene mejne vrednosti onesnaženja posameznih vodnih črpališč;• dotrajanost vodovodnega omrežja (izgube vode);• zastarela avtobusna postaja in neprimerna mreža mestnega prometa (mestni bus);• slaba prometna povezava vzhod-zahod;• pomanjkanje varnih prehodov in pločnikov za pešce – slaba osvetljenost prehodov za pešce;• občina kot celota generira preveč odpadkov kljub manjši količini odloženih odpadkov;• tehnologija predelave ostankov po sortiranju;• visoki stroški odstranjevanja mulja Centralne čistilne naprave Ptuj;• slabo izkoriščen turistični potencial ter produkti (staro mestno jedro, sejmi, festivali, reka Drava, poslovni turizem);• izrazito pomanjkanje nizkocenovnih nastanitvenih kapacitet za mlade in popotnike, predvsem na območju širšega mestnega jedra;• ponudniki še vedno večinoma tržijo predvsem svoje zmogljivosti in ne doživetij destinacije;• neustrezna organiziranost ponudnikov turističnih storitev in pomanjkanje kadra, usposobljenega za razvoj turizma;• nekonkurenčen delovni čas restavracij (zaprte v večernih urah) in turističnih znamenitosti (npr. Pokrajinski muzej Ptuj-Ormož, III. Mitreji....);• niso vzpostavljene verige dodanih vrednosti – »od njive do krožnika«.

Priložnosti	Nevarnosti
<ul style="list-style-type: none">• Zagotovitev novih, manjkajočih storitvenih dejavnosti;• razvoj infrastrukturnih pogojev za delovanje in razvoj akterjev na področju kulture;• razvijanje skupnostnih oblik skrbi za starejše;• gradnja novih stanovanj;• spodbujati priseljevanje mladih;• razvoj ponudbe Ptujskega jezera in Rance;• izkoriščanje ugodne centralne lege regije med Avstrijo, Madžarsko in Hrvaško in spodbujanje aktivnega povezovanja z regionalnimi središči sosednjih držav in regijami;• razvoj programov izobraževanja in usposabljanja prilagojenih potrebam gospodarstva;• obnova vodovodnega sistema;• iskanje novih lokacij za vodne vire;• nadaljnji razvoj daljinskega ogrevanja na lesno biomaso za soproizvodnjo električne in toplotne energije oz. trigeneracijo (vključno s proizvodnjo hladu);• vzpostavitev pametne regije (združitev koncepta pametnih omrežij, obnovljivih virov energije in trajnostne mobilnosti);• nova zelena delovna mesta v ponovni uporabi in predelavi odpadkov kot virov;• novi pristopi pri trajnostni mobilnosti kot mikromobilnost, hodljivost ...;• izkoriščanje sončnih, vetrnih in geotermalnih virov za proizvodnjo elektrike in toplote;• usklajeno in skupno delovanje/povezovanje na področju oblikovanja ponudbe in promocije turizma;• povečanje števila kakovostnih integralnih turističnih produktov;• porast aktivnega turizma (kolesarjenje, tek, pohodništvo, Ptujsko jezero, reka Drava);• kongresni turizem (Dominikanski samostan);• komasacije kmetijskih zemljišč na Dravskem in Ptujskem polju;• večji poudarek na proizvodnji zelenjave, vzpostavitev zbirnega centra in predelovalnega obrata;• varovanje zaledja vodnih virov zagotavlja dolgotrajno varno oskrbo.	<ul style="list-style-type: none">• Nadaljevanje negativnih demografskih trendov;• nadaljnji beg možganov in kompetentnega kadra;• večanje števila brezposelnih in slab gospodarski položaj regije;• nezadosten priliv kapitala in novih tehnologij lahko povzroči dodatne težave na področju gospodarstva in prepreči njegovo okrevanje;• bistveno višje plače za primerljiva delovna mesta v tujini (Avstriji) in Osrednjeslovenski regiji;• pojav nove zdravstvene krize (epidemije, COVID idr.) in zaostritev varnostnih razmer (vojna v Ukrajini);• pritisk urbanizacije na podeželski prostor (poslovni/trgovski centri);• izumiranje določenih poklicev;• dolgotrajni postopki za prostorsko načrtovanje (togost in fleksibilnost OPN) in sprememba namenske rabe zemljišča;• neupoštevanje načel trajnostnega in sonaravnega razvoja;• podnebne spremembe, naravne nesreče in drugi negativni vplivi na okolje in naravo;• neustrezno izvajanje ukrepov/strategij;• neizkoriščen turistični potencial;• zmanjševanje investicij v turistično infrastrukturo, ponudbo in promocijo;• izguba tradicionalne kulturne krajine, turističnih programov in produktov;• uspešnejši razvoj in pestrejša ponudba drugih slovenskih destinacij;• zniževanje obsega kmetijske zemlje zaradi gradnje infrastrukture;• nekonkurenčnost zaradi nepovezanosti in razdrobljenosti pridelovalcev agro-živilskih proizvodov;• nelojalna konkurenca tujih ponudnikov vprašljive kakovosti;• slabšanje kakovosti tal in podtalnice s strani kmetijstva.

Opomba: Podrobnejša SWOT analiza po posameznih področjih je podana v Prilogi I – Analiza Mestne občine Ptuj

4. KLJUČNI RAZVOJNI IZZIVI MESTNE OBČINE PTUJ

4.1 Demografski in socialni izzivi ter izzivi na področju kakovosti življenja

Ključni izziv Mestne občine Ptuj, kakor tudi celotne regije, je **vzpostaviti ustrezne mehanizme kot odgovor na trend nadpovprečno hitrega staranja prebivalstva občine**. Le-ta vodi v spremembo tako trga dela in odziva organizacij, kot tudi v povečano potrebo po nadgrajenih oz. dodatnih storitvah, povezanih z zagotavljanjem institucionalne in deinstitutionalne oskrbe starejših ter prilagajanju storitev in namestitev njihovim potrebam. Hkrati pa je izziv tudi v ohranjanju aktivne in zdrave populacije, že v času njihovega delovno aktivnega življenja. V tem smislu so ukrepi potrebni tako na trgu dela (npr. prilagojena politika zaposlovanja) kot v delodajalskih organizacijah (npr. s podporo pri prilagajanju delovnih mest ter razvoju novih delovnih mest, ki bodo v večji meri prilagojena tudi pričakovani podaljšani delovni dobi in vedno bolj intenzivnim delovnim nalogam).

Razvoj programov izobraževanja in usposabljanja prilagojeni potrebam gospodarstva: Povezovanje izobraževalne sfere z gospodarstvom je še vedno premajhno, kar se odraža v prenizki stopnji ustreznosti in prilagojenosti programov izobraževanja in usposabljanja potrebam lokalnega trga dela. Okrepitev izobraževalnih institucij s sodobnimi programi, pristopi in metodami poučevanja, vključujoč moderne tehnike in oblike poučevanja, kot je npr. e-učenje, bo omogočala kakovostnejšo ponudbo izobraževalnih programov in programov usposabljanja ter večje vključevanje posameznikov v procese učenja. S spodbujanjem razvoja posrednikov za prenos znanja, centrov znanja, visokošolskih in drugih izobraževalnih središč, z vzpostavitvijo sistema vrednotenja neformalnega ter priložnostnega izobraževanja in usposabljanja pa bomo lažje sledili razvojnim potrebam in priložnostim regije.

Vzpostavitev mehanizmov povezovanja med gospodarstvom, univerzo ter raziskovalno-razvojnimi institucijami v občini in celotni regiji: Priložnost je v spodbujanju naložb v visoko tehnologijo, ustvarjanju delovnih mest z visoko dodano vrednostjo, v večanju deleža visoko usposobljenih strokovnjakov v gospodarstvu, v mobilnosti strokovnjakov ter zagotavljanju večjega sodelovanja med gospodarstvom, izobraževalnimi institucijami in nosilci R&R. Zato je potrebno ukrepe usmeriti v povezovanje raziskovalnih in razvojnih potencialov za podporo inovativnosti, tehnološkemu razvoju in razvoju storitev za gospodarsko konkurenčnost občine.

Vzpostavitev mehanizmov, ki bi obdržali prebivalce v mestu in privabili druge: Družbeno angažiranost in participacijo se lahko poveča s spodbujanjem sodelovanja v organizacijah. Mladinske organizacije in organizacije za mlade omogočajo mladim posameznikom, da aktivno sodelujejo v družbi ter s tem ključno prispevajo k razvoju lokalne skupnosti, kar jim lahko kasneje v življenju pomaga tudi pri ekonomskem in socialnem osamosvajanju.

Eden od pomembnih ciljev organizacij v mladinskem sektorju je spodbujanje participacije mladih v prostovoljnih dejavnostih. Da bi mladi uspešno sodelovali v mladinskem sektorju, se mora lokalna skupnost zavzemati za reševanje problemov, ki otežujejo razvoj delovanja mladinskega sektorja, zavzemati se za aktivno participacijo mladih.

Mlade je potrebno vključiti v svoje razvojne načrte in se ob tem zavedati, da imajo v njih lahko velik potencial, mladi so zelo aktivni v vseh oblikah društvenega življenja, a se pogreša večja vključenost v lokalno skupnost in sodelovanje z njo in večjo samoiniciativo mladih.

Na področju širšega družbenega razvoja, ki pogojuje tudi privlačnost območja za življenje in delo, je potrebno izpostaviti tudi **izziv zagotavljanja ustreznih pogojev bivanja ter druge vidike kakovosti življenja** za prebivalstvo in posamezne izpostavljene skupine, še posebej mlade (npr. reševanja stanovanjske problematike itd.). Skupaj z ukrepi, ki prispevajo k aktivnemu in zdravemu življenjskemu slogu, gre za ukrepe, ki prispevajo k povečevanju privlačnosti območja občine in dolgoročno k njeni vitalnosti.

Velik izziv v občini predstavlja **ohranjanje zdravja širše populacije**, kar – ob izpostavljanju pomena ustrezne zdravstvene infrastrukture, kadra in programov – predpostavlja tudi intenzifikacijo preventivnih dejavnosti, ukrepov za spodbujanje zdravega življenjskega sloga ter aktivnega staranja (npr. vlaganja v kulturno in športno infrastrukturo in programe). Med ključnimi izzivi Mestne občine Ptuj je torej tudi izboljšati zdravstveno stanje prebivalstva ter zmanjšati neenakosti na tem področju v primerjavi s slovenskim povprečjem.

Hitrejša aktivacija brezposelnih mladih do 26 let in starejših nad 50 let s pomočjo ukrepov aktivne politike zaposlovanja: Mladi ter druge ranljive ciljne skupine brezposelnih, kot so starejši, invalidi, idr., ki so težje zaposljivi, predstavljajo precejšen potencial na trgu dela. Z ukrepi za povečevanje zaposljivosti, dvig izobrazbene ravni, spodbujanje prožnejšega zaposlovanja, vključevanje teh skupin v izobraževanje in usposabljanje, spodbujanje razvoja novih zaposlitvenih priložnosti in inovativnih ukrepov, izmenjava dobrih praks, spodbujanje razvoja socialnega podjetništva bi lahko odpravljali neskladja na trgu dela ter omogočali socialno vključenost ranljivih skupin in povečevanje njihovih zaposlitvenih možnosti.

Uveljavitev kulture kot generatorja sprememb in katalizatorja družbenega razvoja: Na vseh področjih delovanja in pristojnosti občine je potrebno spodbujati vlogo in pomen kulture kot temeljnega elementa za trajnostni in vključujoči razvoj lokalne skupnosti. Potrebno si je prizadevati za uveljavitev kulture kot sestavnega dela premislekov o skupnem družbenem razvoju, temelju nove mestne paradigme in strateških načrtov lokalne skupnosti. Področje kulture naj bo vpeto v sektorske politike, od izobraževanja do gospodarstva, in uveljavljeno kot razvojno naravnana družbena komponenta. Spodbuja naj se nastanek in ohranjanje kulturnih in avtonomnih con.

4.2 Izzivi konkurenčnosti in gospodarskega razvoja

Izboljšanje razmer v gospodarstvu Mestne občine Ptuj zahteva instrumente za spodbujanje nastajanja novih podjetij, spodbujanje njihovega preživetja in rasti. Visoka pričakovanja glede rasti je treba spodbujati, vendar uokviriti v realne okvire, zlasti z realnimi ocenami trga in poslovnimi načrti ter povečevanjem znanja za vodenje in upravljanje podjetij. Obenem je potrebno zagotoviti tudi kompletno poslovno podporno infrastrukturo, ki bo spodbujala rast podjetij, temelječo na znanju, inovacijah in visoki dodani vrednosti. Izzivi so povezani s podporo prehoda v krožno, nizkoogljično gospodarstvo, ki bo odporno na podnebne spremembe, **krepitvijo internacionalizacije, povečanjem vlaganj v razvojno-raziskovalno dejavnost, krepitev inovacijskega okolja in gospodarsko preobrazbo v dejavnosti z višjo dodano vrednostjo.**

Stanje na trgu dela se je po krizi covid-19 izboljšalo, povečalo se je število zaposlenih, hkrati pa se v mnogih panogah srečujejo s pomanjkanjem specifičnih kadrov. Izziv občine ostaja zagotavljanje primerne obsega kvalificiranega in izobraženega kadra, ki bo omogočil gospodarsko preoblikovanje podjetij v občini, ki sledijo cilju večanja konkurenčnosti in sposobnosti za tekmovanje na širšem evropskem in svetovnih trgih.

Velika potreba se kaže tudi po boljšem **povezovanju izobraževanja z zaposlovalci in njegovi strukturni prilagoditvi prihajajočim izzivom in potrebam**. V občini je potrebno krepiti razvojne oddelke v podjetjih, vključno z razvojem inovacij in prebojnih tehnologij, ohranjati visoko inovacijsko aktivnost podjetij, ki tako aktivnost že izvajajo, hkrati pa spodbuditi tudi ostala podjetja, zlasti izvozno usmerjena, k večjemu deležu vlaganj v razvoj kompetenc zaposlenih. Krepiti je treba **temeljne in aplikativne raziskave, razvoj in inovacije**, zlasti na področjih, ki ustvarjajo **visoko dodano vrednost**. Ustvariti je treba **trajnejšo povezavo med institucijami znanja, gospodarstvom, subjekti inovacijsko podpornega okolja, lokalno skupnostjo** in drugimi deležniki skozi odprte inovacije in tehnologije.

Podjetjem je na začetku poslovne poti nujno **zagotavljanje ustreznega opremljenega prostora za njihov razvoj**. Ob obstoječih razvojnih vozliščih so večinoma prostorsko že definirane poslovne cone, ki bodo tudi v prihodnosti eden od temeljev razvoja.

Za njihovo opremljenost je treba postoriti še vrsto korakov, kjer je neprecenljivega pomena sofinanciranje iz evropskih skladov, **zagotoviti pa bo potrebno podporo novim investicijam, bodisi domačega ali tujega kapitala** ter vzpostaviti učinkovit sistem privabljanja investorjev v občino. Na tak način lahko občina hitro pridobi na kakovostnih delovnih mestih z visoko dodano vrednostjo.

Eden izmed pomembnih dejavnikov, ki prispevajo k dvigu konkurenčne sposobnosti gospodarstva, so nedvomno neposredne tuje investicije, ki sodijo med najvišje oblike internacionalizacije ekonomskih odnosov. Od ostalih oblik kapitala (mednarodno kreditiranje, portfeljske naložbe) se razlikujejo predvsem po tem, da gre za strateško obliko vlaganj, ki vključujejo dolgoročno in aktivno upravljavsko vlogo investitorja. Poleg neposrednega vpliva (svež kapital dviguje razvojni potencial domače industrije) prinašajo tuje neposredne investicije vrsto pozitivnih spremljevalnih učinkov (prenos novih tehnoloških in organizacijsko-upravljaljskih znanj, dostop do tujih trgov, povečano angažiranje lokalnih podjetij v mednarodnih mrežah dobaviteljev, podizvajalcev in finalne realizacije, boljše izkoriščenost lokalne infrastrukture in storitvenih dejavnosti), ki povečuje ekonomsko učinkovitost podjetij (mikro učinek), zmanjšanje brezposelnosti in povečuje fiskalni prihodek države (makro učinek). Osnova za gospodarsko preobrazbo, ki se razvija v smeri novih tehnologij, prav tako je treba spodbuditi večjo vključenost podjetij v procese digitalizacije (avtomatizacija in digitalizacija), zlasti v podjetjih, kjer je ta nizka. Splošno zavedanje v smeri razvoja Industrije 4.0 in Družbe 5.0 je treba dvigniti na višjo raven.

Privabljanje investorjev v Mestno občino Ptuj in širše v regijo lahko prispeva k prestrukturiranju gospodarstva v občini in v regiji. To je seveda mogoče, če je privabljanje investorjev ciljno z namenom, da se dosežejo določeni cilji – privabiti investicije:

- z visoko dodano vrednostjo na zaposlenega;
- ki bodo dolgoročno vplivale na dvig dodane vrednosti v regiji;
- ki bodo imele pozitiven učinek na samooskrbnost regije;
- ki bodo imele čim manjši negativni učinek na okolje ter na porabo energije;
- ki bodo pozitivno vplivale na porast obstoječih in razvoj novih kakovostnih delovnih mest.

Vzpostaviti učinkovitejše prostorsko planiranje in urejanje okolja: urejanje prostora na regionalni ravni je ključnega pomena za skladen regionalni in uravnotežen prostorski razvoj države. Zaznati je pomanjkanje regionalnega prostorskega načrta v smislu poslovnih con in gospodarske infrastrukture, tako na lokalnem kot regionalnem nivoju.

Dolgotrajni postopki za prostorsko načrtovanje (OPN) ter sprememba namenske rabe zemljišča, pridobivanja in urejanja ustreznih dovoljenj: postopki za načrtovanje pridobivalnih prostorov so zaradi prostorskih, okoljskih in družbenih zahtev postali zapleteni in dolgotrajni, posledično pa tudi dragi. Vse bolj pa je do različnih posegov v prostor (s povečanimi vplivi na okolje) občutljiva tudi javnost, ki zahteva jasna pojasnila o okoljskih vplivih dejavnosti in celo pričakuje - ne samo omejitvev, ampak celo prepovedi in prenehanja dejavnosti s povečanimi okoljskimi vplivi. Zaradi kompleksnosti predpisov in postopkov s področja urejanja prostora ter javnega odziva, se investitorji srečujejo z mnogimi izzivi, ki pa jih z ustreznim pristopom mogoče uskladiti in preseči. Dolgotrajni postopki potencialne investitorje velikokrat odvrnejo od predvidene investicije. V sled tega je potrebno na nacionalni ravni doseči spremembo zakonodaje in pospešiti omenjene postopke.

Spodbujanje nastajanja novih podjetij: zlasti takih, ki temeljijo na proizvodih in storitvah z visoko dodano vrednostjo, z ustrezno promocijo podjetništva kot zanimive kariere med mladimi, pa zagotavljanjem kompletne podpore, od informacij, strokovne podpore, skrajšanja in poenostavitve postopkov za nastajanje novih podjetij, do oblikovanja ustreznih finančnih instrumentov za spodbujanje nastajanja novih podjetij in primernih lokacij za nova podjetja - na primer podjetniški inkubator.

Podjetniški inkubatorji predstavljajo zelo pomemben element inovacijskega sistema za podporo in komercializacijo znanja in tehnologij preko ustanavljanja in izgradnje startup podjetij, ki ne spodbujajo zgolj infrastrukture temveč predvsem svetovalno pomoč pri razvoju podjetja, organizacijo mentorskih programov in mreženja s potencialnimi partnerji inkubiranih podjetij.

Izboljšanje poslovanja in konkurenčnosti gospodarskih družb ter spodbujanje naložbene dejavnosti v podjetjih: Konkurenčnost se bo v prvi vrsti povečala s spodbujanjem inovativnosti, povečanjem obsega domačih in tujih naložb v in za gospodarstvo, vlaganjem v človeške vire (znanje), spodbujanjem podjetništva in spodbujanjem internacionalizacije domačih podjetij. Spodbujanje naložbene dejavnosti v podjetjih, zlasti investicij v znanje (neopredmetena osnovna sredstva), novo tehnologijo in razvoj novih proizvodov/storitev z visoko dodano vrednostjo, skupno s krepitvijo povezav med institucijami znanja in gospodarskimi subjekti.

Odseljevanje visoko izobraženega in drugega kadra v druge regije in tujino: vedno več visoko izobraženih tehničnih kadrov ter tudi kadrov drugih strok odhaja na delo v druge slovenske regije (Ljubljana) in v Avstrijo. Najboljšim študentom tuja podjetja ponujajo zaposlitev že v času študija. Potrebno je zagotoviti pogoje za razvoj inovativnih podjetij ter boljše sodelovanje gospodarstva in univerze že v času študija. Ob tem bo potrebno poskrbeti, da se zmanjša odseljevanje mladih, zato je potrebno poskrbeti za kakovostno bivalno okolje, prilagojeno šolstvu potrebam gospodarstva ter javne storitve in predvsem dovolj najemniških stanovanj oz. stanovanj po ugodnih cenah.

Za izboljšanje konkurenčnih prednosti gospodarstva in podjetništva ter socialne ekonomije je potreben razvoj novih, zelenih delovnih mest z višjo dodano vrednostjo. Potrebno je iskati rešitev v zmanjšanju tega razkoraka na trgu dela, ki se lahko zmanjša med drugim tudi s politiko kadrovskih štipendij, ki so *skladne s poklicnimi (kadrovskimi) potrebami gospodarstva v regiji* ter večjim sodelovanjem izobraževalnih inštitucij z gospodarstvom in obratno.

Ustvarjanje potrebnih in kakovostnih delovnih mest zahteva ustrezno izobraževanje, ki je pomembno za rast in razvoj gospodarstva in drugih področij družbenega življenja. V občini so potrebni ukrepi v smeri ustvarjanja pogojev usklajene ponudbe in povpraševanja po kadrih, kakor tudi upoštevanja načel trajnostnega razvoja, izboljšanja zdravja in aktivnega staranja, podpore pri razvoju različnih gospodarskih panog in podjetništvu (kot so npr. predelovalne industrije: kovinsko predelovalne, živilsko-predelovalne, prehranske in druge dejavnosti), pri razvoju zelenih tehnologij in trajnostnih materialov in izdelkov, kot tudi pri razvoju zelenega turizma. Za dvig potencialne rasti občine z ustrezno delovno silo in kadrovske usklajenostjo s potrebami gospodarstva, ki vključuje tudi investicije ter finančne sheme za raziskave in razvoj ter infrastrukturo, družbe kot celote in za večjo družbeno blaginjo so potrebni ukrepi integralnih politik, ki bodo usmerjeni v podporo razvoju in preobrazbi človeških virov, (krožnemu) gospodarstvu, inoviranju (tehnološke in ne-tehnološke inovacije), mobilnosti ipd.

Priložnost za zagon lokalnega gospodarstva in s tem za nove perspektivne kadre je v nadgradnji povezav in sinergij med visokim šolstvom, znanostjo in srednješolskim sistemom ter gospodarstvom. Zato je pomembna podpora pri razvoju kadrov pri prehodu iz izobraževalnega okolja v gospodarstvo (upoštevati potrebe gospodarstva, nova znanja, kompetence za t.i. poklice prihodnosti).

4.3 Izzivi na področju okolja, infrastrukture in prostora

Izzivi so povezani s podporo prehoda v krožno, nizkoogljično gospodarstvo, ki bo odporno na podnebne spremembe. Izziv je v večji meri izkoristiti priložnosti, ki jih nudi razvoj **krožnega gospodarstva** in potenciala za razvoj socialne ekonomije, s tem pa tudi priložnosti za ustvarjanje ustreznega okolja za razvoj inovacij in ustvarjanje družbenega učinka na ravni skupnosti.

Podnebne spremembe in prilagajanje nanje: osrednja izziva Mestne občine Ptuj in države sta v prehodu na zeleno, krožno, nizkoogljično družbo in prilagajanje podnebnim spremembam. Izzivi so povezani s povečevanjem učinkovite rabe energije in surovin ter zmanjšanjem emisij toplogrednih plinov v prometu, gospodinjstvih, gospodarstvu in kmetijstvu in z izvedbo ukrepov in politike, ki bo omilila posledice podnebnih sprememb.

Podnebne spremembe so se v zadnjih letih odražale zlasti v pogostejših poplavih, hkrati pa so tudi pomemben izziv za kmetijstvo, saj se v celotni državi povečuje tveganje za naravne nesreče kot so suše, zmrzali, žledolomi, poplave ipd. Zaradi globalnega segrevanja ozračja je suša v kmetijstvu vse pogostejša in povzroča veliko škodo. Izziv v kmetijstvu bo uvesti nove metode in sisteme, ki bodo omogočili blažitve škode, zagotovili nadaljnjo in učinkovito rabo kmetijskih površin.

Varovanje okolja in naravnih virov

Mestna občina Ptuj je v preteklih letih naredila precejšen napredek na področju **odvajanja in čiščenja odpadnih voda** ter upravljanja z odpadki, vendar je še vedno ostalo nekaj neurejenih odvodnjavanj komunalnih voda v manjših naseljih pod 2000 PE.

Pomemben izziv v Mestni občini Ptuj ostaja **oskrba s pitno vodo**. Omrežje vodooskrbnega sistema na območju je zelo razvejano, zaradi česar prihaja v poletnih mesecih ob bistveno višji porabi vode do motenj v oskrbi z vodo, ki pa so predvsem transportnega značaja. Neprilagojena infrastruktura oskrbe s pitno vodo in zastarelo vodovodno omrežje povzroča izgube v omrežju (ocenjeno na ~ 23,5%) ter ogroža kakovost pitne vode. Potrebna je rekonstrukcija in avtomatizacija celotnega vodovodnega sistema.

Izzivi ostajajo na področju zagotavljanja kakovosti, ekonomičnosti in racionalne rabe naravnih virov ter varovanja okolja in uvajanja naprednih tehnologij za povečanje ponovne uporabe. **Povečati je potrebno delež OVE in URE**, predvsem z uporabo novih tehnologij ter večjo povezavo in sodelovanjem centrov znanja in gospodarstva. Promet velja za enega ključnih generatorjev emisij toplogrednih plinov, zato je ključnega pomena uvajanje bolj trajnostnih oblik mobilnosti v urbanih središčih, krepitev javnega prometa in povezav s podeželjem. Še vedno ostaja izziv izboljšanje energetske učinkovitosti stavb, javnih in zasebnih.

Površinske in podzemne vode: proces zamuljevanja in zaraščanja struge Drave se zaradi zmanjšanih pretokov nadaljuje, kar povzroča povečevanje nevarnosti ob poplavih in zmanjšuje samoočiščevalno sposobnost vodotoka. Podzemna voda je obremenjena s fitofarmaceutskimi sredstvi, ki izvirajo iz kmetijske dejavnosti in divjih odlagališč odpadkov, kar poleg neobstoječega kanalizacijskega omrežja (greznice - ponikalnice) predstavlja tudi glavni vir preobremenjenosti podtalnice z dušikom oziroma nitrati in kloriranimi ogljikovodiki.

Prostor: v prostoru se pojavljajo procesi kot so suburbanizacija, večanje prostorske razpršenosti ter spreminjanje tipoloških in okoljskih značilnosti naselij. Zaradi pritiska različnih gospodarskih dejavnosti v prostoru in pomanjkanja konkretnih oblik zavarovanja pomembnih območij narave grozi izginjanje teh območij ter rastlinskih in živalskih vrst, ki tam živijo. Zaradi nerešenih lastniških razmerij, pomanjkljivega nadzora in sankcioniranja kršiteljev ter mnogokrat premajhne pripravljenosti za sodelovanje med občinami in državo pri kreiranju novih zaščitenih območij, ogrožamo bogato biotsko pestrost, ki lahko postane ena izmed razvojnih priložnosti v prihodnje.

Območja Natura 2000: z vidika ohranjanja narave je izjemnega pomena reka Drava in zemljišča neposredno ob njej, ki so prepoznana ne le znotraj območij Natura 2000, ampak tudi kot posebne naravne vrednote. Ne glede na to, da so zlasti na lokalni ravni zavarovana območja in v zadnjih letih predvsem območja Natura 2000 v Sloveniji prepoznana kot pomembne razvojne ovire, bo v prihodnosti potrebno to miselnost preseči in začeti sprejemati tovrstna območja kot edinstven kapital in razvojni potencial predvsem na področju turizma.

Infrastruktura: pri novogradnjah in adaptacijah starejših zgradb je potrebno težiti k zagotavljanju optimalne energetske varčnosti, kjer je pomembno tudi, da graditelji uporabljajo lokalne in naravnim značilnostim prilagojene gradbene materiale, oblike, stile in tehnike gradnje. Ohranjanje lokalnih oblik in načinov gradnje ali obnove ima poleg vsega zelo pozitiven učinek na krajinsko podobo, ki bi povečala še turistično atraktivnost občine.

Mobilnost in regionalna dostopnost

Z dograjevanjem avtoceste, mestnih obvoznic in izboljševanje kakovosti državnih in regionalnih cest, se okoljevarstvene razmere na področju pretočnosti prometa izboljšujejo, še vedno pa promet ostaja pomemben onesnaževalec zraka, prometna infrastruktura pa velik porabnik prostora.

Hitro rastoč promet in z njim povezano okoljsko obremenjevanje predstavlja eno večjih preprek sonaravnemu razvoju, v veliki meri pa je pogojen s širšimi nadregionalnimi prometnimi tokovi in od kakovosti ter pretočnosti prometnih poti. Prav tako so tudi dnevne migracije tiste, ki se odražajo v večjem številu potovanj z osebnim avtomobilom in večjih parkirnih potrebah v mestu in neposredni okolici. Dnevna potovanja so tako najizrazitejša v/iz zahodne smeri, nakar sledijo še vzhodna smer ter južna in severna smer.

Ob delavnikih dnevno prihaja do zastojev predvsem v času popoldanske konične ure v dveh križiščih (križišče Ormoške ceste, Osojnikove ceste in Minoritskega trga pri železniškem podvozu; križišče Potrčeve, Dornavske in Slovenskogoriške ceste pri železniškem nadvozu). Omenjeni zastoji so kronična težava Ptuja, saj dve premostitvi železniške proge (enkrat nadvoz in podvoz) v času prometnih konic ne zadoščata in prihaja do zastojev.

Kljub večjim investicijam v kolesarsko infrastrukturo v zadnjem obdobju predstavlja izziv ohranjanje kontinuitete vlaganj na tem področju, saj bomo le tako lahko uredili povezane in atraktivne kolesarske povezave v občini.

4.4 Izzivi na področju turizma in kulturne dediščine

Na področju turizma so izzivi v nadaljnjem učinkovitem organiziranju **vodilne destinacije in razvoju vodilnih in podpornih turističnih proizvodov**, ki temeljijo na povezovanju ponudnikov, inovativnih vsebinah in visoki kakovosti storitev ter omogočajo letoletno trženje. Povečati je treba prepoznavnost destinacij v digitalnem svetu in zagotoviti ustrezno usposobljeno delovno silo. Potrebno je zagotoviti finančna sredstva za ustrezno infrastrukturo, ki je osnova za izvajanje vseh ukrepov na področju turizma.

Mestna občina Ptuj ima številne možnosti za razvoj turizma predvsem na osnovi mreženja izjemno bogate naravne in kulturne dediščine ter tradicij območja z obstoječo in razvijajočo se turistično ponudbo, ki pa glede na danosti niso izkoriščene v zadostni meri. Zaradi intenzivnosti naložb, ki so potrebne za razvoj kakovostne turistične ponudbe, se na eni strani kaže pomanjkanje rizičnega kapitala za realizacijo podjetniških idej, na drugi strani pa pomanjkanje podjetniške tradicije (družinskih podjetij) na področju turizma. Kot najbolj delovno intenzivni sektor gospodarstva predstavlja turizem, ob ustrezni razvojni politiki, velik potencial za ustvarjanje novih delovnih mest.

Investicije v razvoj turistične ponudbe: v preteklem obdobju so se na območju Mestne občine Ptuj sicer nekoliko okrepila vlaganja v izgradnjo in obnovo turistične in športne infrastrukture, ki pa kljub temu kratkoročno niso zadostna za doseganje zelenega obsega turistične ponudbe. V Mestni občini Ptuj še vedno ostaja potreba po intenzivnih vlaganjih v turistično infrastrukturo ter v obnovo kulturne dediščine na eni strani in potreba po ciljnih vlaganjih v oblikovanje kakovostnih turističnih produktov in storitev na drugi strani.

V turizmu prihaja večkrat tudi do konflikta interesov gospodarstva in okoljevarstvenih organizacij. Investitorji svojih načrtov, povezanih s turistično ponudbo, ne prilagajajo v zadostni meri okoljskim in naravovarstvenim regulativam ter globalnim razvojnim trendom. Vzajemno koriščenje in hkrati ohranjanje naravnih potencialov mora temeljiti na medsektorsko usklajeni politiki načrtovanja rabe prostora.

Objekti kulturne dediščine so ogroženi: kulturna dediščina je naša zapuščina iz preteklosti, je nekaj, s čimer živimo danes in kar bomo zapustili bodočim generacijam. Kot takšna je neprecenljiv vir preteklih izkušenj in znanj, ki omogočajo poglobljeno razumevanje naše preteklosti na eni strani ter priložnosti po razvoju turizma na drugi strani. Ohranjenost stavbne, kulturne dediščine vseh zvrsti lahko poveča možnosti turistične ponudbe s strokovno prenovo in prezentacijo stavb in njihovo oživitvijo z ustreznimi dejavnostmi. V smislu konkretnih vlaganj javnih sredstev v kulturne spomenike je treba načrtovati ustrezno sanacijo in prezentacijo potencialno zanimivih stavb. Potrebno jim je poiskati ustrezno vsebino v povezavi s turistično ponudbo in njenim kakovostnim dvigom oziroma s potencialnimi razvojnimi programi. Ob tem je nujno iskati take vsebine, ki omogočajo revitalizacijo ob hkratnem ohranjanju spomeniške vrednosti objektov skupaj z bližnjimi ambientii.

Neizkoriščenost odmevnih prireditev s področja kulturne dediščine za programski razvoj turizma: v zadnjih letih je tako v Sloveniji kakor tudi na območju Mestne občine Ptuj prišlo, zraven že obstoječih tradicionalnih prireditev, do velikega porasta prireditev in festivalov, ki so povezani z lokalnimi tradicijami in posebnostmi na podeželju (t.i. etnografske, folklorne, turistične, kulturne in druge prireditve). Programski razvoj turizma bi bilo potrebno usmeriti tudi v razvoj inovativnih turističnih produktov, ki bi zajeli te vedno bolj odmevne prireditve, tako v starem mestnem jedro kakor tudi širše.

Vključevanje materialne in nematerialne kulturne dediščine v programski razvoj turizma in prepoznavnosti turistične destinacije v mednarodnem okviru: močnejša strateška povezovanja znanj in izkušenj strokovnjakov iz področja turizma in turističnega gospodarstva na eni strani, ter strokovnjakov iz področja različnih dediščinskih znanstvenih disciplin (materialne in nematerialne kulturne dediščine) in institucij na drugi strani, lahko predstavljajo nov strateški razvojni temelj, na katerem bo mogoče iskati inovativne rešitve z vidiki aktivnega varovanja materialne in nematerialne kulturne dediščine, kot z vidika še kakovostnejših turističnih produktov in storitev, ki bi pripomogli k prepoznavnosti turistične destinacije v mednarodnem okviru. Mesta občina Ptuj nujno potrebuje arheološki muzej, ki bo lahko na kakovosten in inovativen način prezentiral spomenike, ki so trenutno shranjeni v depozitu Pokrajinskega muzeja Ptuj-Ormož.

Povezovanje kmetijstva, turizma in ostalih storitvenih dejavnosti ter povečanje števila kakovostnih integralnih turističnih proizvodov: Na področju dopolnilnih dejavnosti na kmetijah obstaja še veliko neizkoriščenega potenciala iz vidika razvoja turizma na kmetijah. Ta se kaže predvsem v oblikovanju programov, ki bi vključevali širšo, celostno in kakovostno ponudbo (kulinarika, prenočitvene kapacitete, izletniški turizem ...). Zato prav temu segmentu pripisujemo zelo pomembno vlogo pri razvoju turizma skozi kulturno dediščino. Kot glavne razvojne priložnosti lahko v sklopu povezovanja kmetijstva, turizma in ostalih storitvenih dejavnosti izpostavimo: povezovanje naravne in kulturne dediščine; povezovanje narave in kulture s športom in rekreacijo; gastronomija in programski razvoj vinskih cest; ureditev prenočitvenih in gostinskih kapacitet na turističnih kmetijah.

Celovita revitalizacija objektov kulturne dediščine v okviru razvoja turistične infrastrukture: izjemno bogata naravna in kulturna dediščina, dragoceni objekti kulturne dediščine, ki po nekaterih ocenah sodijo v sam evropski vrh, dajeta Ptujju številne možnosti za razvoj turizma. V okviru razvoja turistične infrastrukture je tako priložnost za celovito revitalizacijo objektov kulturne dediščine, ki bi pripomogli k dvigu kakovosti turistične ponudbe.

Razvoj zelenega turizma ter lokalna samooskrba s hrano ekološke pridelave: turizem na kmetijah je prepoznan kot najbolj potencialna oblika razvoja turizma, kar je posledica geografskih značilnosti območja in močni prisotnosti kmetijstva kot osnovne dejavnosti na tem območju. Med že obstoječimi zvrstmi turizma na ravni celotne destinacije Spodnje Podravje, se kaže potreba po sistematičnem razvoju zelenega turizma in turizma na podeželju, ki predstavlja velik potencial in razvojno priložnost za razvoj turizma na območju tako na območju Ptuja, kakor celotnega Spodnjega Podravja. V luči evropske kmetijske politike in predvsem vedno bolj izraženih zahtev potrošnikov po bolj zdravi, ekološko pridelani hrani je pomembno, da se zavedamo svojih razvojnih potencialov za pridelavo zdrave hrane. Kmetijstvo bo, kljub številnim preprekam, potrebno načrtno vedno bolj preusmerjati v smeri ekološke pridelave, kar zagotavlja dolgoročno varovanje okolja, ohranjanje kulturne pokrajine, njeno poseljenost in potencialno lokalno samooskrbo s hrano ekološke pridelave. Za kmetijske in sorodne proizvode podeželja, bi bilo smiselno oblikovati skupno blagovno znamko in opredeliti kriterije glede njene uporabe. S tem bi se pridelovalce in predelovalce motiviralo v vključevanje organiziranega trženja in promoviranja njihovih izdelkov.

Razvoj inovativnih in sodobnih oblik prezentacije in vključevanja kulturne dediščine: mestna kulturna identiteta je v pretežni meri oprta na bogato in raznoliko kulturno dediščino. Uveljaviti je treba inovativne, sodobne in strokovno utemeljene pristope k njeni prezentaciji, prizadevati si je treba tudi za tehnološko najnaprednejše in okrepiti njeno povezovanje z drugimi področji ustvarjalnosti. Kulturna dediščina naj postane temeljni element razvoja kulturno-turističnih produktov in programov mestnih doživetij.

4.5 Izzivi na področju kmetijstva in razvoja podeželja

Izzivi Mestne občine Ptuj na področju kmetijstva in razvoja podeželja so povezani z ohranjanjem poseljenosti krajine in **krepitvijo konkurenčnosti majhnih kmetij** (dopolnilne dejavnosti na kmetijah). Hkrati so potenciali za **povečanje lokalne samooskrbe, pridelavo in predelavo zdrave hrane ter za pametno rabo virov v kmetijstvu**. Zelo velik izziv na področju kmetijstva v prihodnosti je prilagajanje podnebnim spremembam. Doseženo stopnjo trajnostnega razvoja lahko še posebej ocenjujemo tudi po uravnoteženosti pridelave, proizvodnje in predelave z nosilnostjo oziroma naravnim potencialom okolja ter kakovostjo življenja. Dosedanji razvojni vzorci kmetijstva so bolj kot na kakovosti temeljili na količini, ki so zahtevali velike snovno-energetske vnose in so na koncu, poleg pridelane hrane, žal povzročili (in še povzročajo) tudi onesnaževanje okolja.

Med okoljevarstvenimi problemi so namreč že leta najpogosteje izpostavljeni **onesnaženost podtalnice in manjših vodotokov**, ki so v pretežni meri posledica »kmetijskega onesnaževanja«. Proizvodnja hrane na konvencionalen način z uporabo velikih količin mineralnih gnojil in fitofarmaceutskih sredstev ni le okoljsko, temveč tudi zdravstveno vprašljiva, pa tudi finančno zelo potratna. V luči evropske kmetijske politike in predvsem vedno bolj izraženih zahtev potrošnikov **po bolj zdravi, ekološko pridelani hrani** je pomembno, da se zavedamo svojih potencialov za pridelavo zdrave hrane. Kmetijstvo bo, kljub številnim preprekam, potrebno načrtno vedno bolj preusmerjati v smeri ekološke pridelave, kar zagotavlja dolgoročno varovanje okolja, ohranjanje kulturne pokrajine in tudi njeno poseljenost. Ekološko kmetovanje je namreč najbolj priporočljivo in okoljsko upravičeno na območjih, kjer je okolje najbolj občutljivo (npr. vodni viri).

Predvsem ravnina ob Dravi velja v Sloveniji za intenzivno kmetijsko pokrajino z zelo velikim kmetijskim obremenjevanjem ter posledično izrazitimi negativnimi okoljskimi učinki. Ti so v celotni regiji prisotni že desetletja, onesnaženost podtalnice pa je eden najbolj poznanih okoljskih problemov v Sloveniji.

Povsem drugačen pristop predstavlja ekološko kmetovanje, ki poizkuša številne negativne lastnosti velikopoteznega energetske in snovno intenzivnega kmetovanja zmanjšati in omiliti na različne načine (vračanje k metodam in oblikam tradicionalne pridelave, uveljavljanjem novih pridelovalnih praks, ki temeljijo na najnovejših spoznanjih in postopkih, lastnostih pasem, sort, prsti idr.). Potrebno je razmišljati o **uvajanju sonaravnih oblik kmetijstva**, med katere štejemo tako ekološko kot integrirano kmetijsko pridelavo. Slednja predstavlja vmesni člen med ekološkim in konvencionalnim kmetijstvom.

Trženje kmetijskih pridelkov, izdelkov in storitev: za kmetijske in sorodne proizvode podeželja bi bilo smiselno oblikovati skupno blagovno znamko in opredeliti kriterije glede njene uporabe. S tem bi se pridelovalce in predelovalce motiviralo v vključevanje organiziranega trženja in promoviranja njihovih izdelkov. Tako občina, kakor celotna regija imata, kljub objektivnim pogojem, malo prepoznavnih izdelkov ali pridelkov, ki bi imeli skupne tržne temelje na zaščitenih blagovnih znamkah. Izjema je področje vinarstva, kjer se srečujemo z relativno velikim številom blagovnih znamk, ki postajajo vse bolj konkurenčne tudi izven regije. S tržno in promocijsko nadgradnjo že obstoječih blagovnih znamk se nudi priložnost za vzpostavitev novih partnerstev in skupen nastop na trgu v in izven regije.

Pospesevanje okolju prijaznega kmetovanja: kmetijstvo ima pomembno vlogo pri ohranjanju habitatov, biotske in krajinske raznolikosti. Izvajanje kmetijsko okoljskih ukrepov bistveno prispeva pri preprečevanju nadaljnje izgube določenih habitatov (zlasti trajnih travnikov, steljnikov in drugih kasno košenih travnikov ter travniških sadovnjakov) ter k obnovi teh habitatov, zlasti tistih zaraščenih.

Vlaganje v razvoj človeških virov na podeželju: zaradi demografskih trendov so posebej izrazite naložbe v človeške vire, usmerjanje v vseživljenjsko izobraževanje, vzpostavitev sistema informiranja, vzpodbujanja in zagotavljanja prenosa dobrih praks.

Razvoj podjetništva in dopolnilnih dejavnosti na podeželju: uveljavitev dopolnilnih dejavnosti je ključnega pomena za razvoj podeželja, saj prispevajo k razvoju dodatnih možnosti zaposlitve in dvigu dohodkov na kmetijah. Ravno tako se s tem motivira ljudi za podjetništvo na podeželju, temelječem na konkurenčnih prednostih podeželja kot so: tradicionalna znanja, delovna sila, surovine, ekološki pridelki, biomasa, turizem ...

Blažitev negativnih učinkov klimatskih sprememb (suša, poplave) za zagotavljanje trajnosti kmetijske pridelave: vzpodbujanje kmetijskih praks obdelave zemljišč na način, da se vzdržuje dovolj visok nivo organske mase, s tem veže čim več ogljika v tleh, vplivati na stalno pokritost in s čim manjšimi agresivnimi posegi v tla. Omogočiti finančno pomoč in podporo lokalnega okolja za postavitve pokritih kmetijskih površin - rastlinjakov, ki bi omogočili pridelavo lokalne domače hrane tudi izven pridelovalne sezone. Vzpodbujanje izgradnje zasebnih in lokalnih namakalnih sistemov. Na nivoju občine identificirati potencialne vodne vire za namakanje kmetijskih zemljišč. Vzpodbujati prakse pridelave ustreznih kmetijskih kultur, ki so odporne na sušne razmere in preprečujejo vodno erozijo tal. Omogočiti umeščanje vodnih zadrževalnikov za namene namakanja kmetijskih zemljišč. Vzpodbujati prilagoditev kmetijske tehnologije povečanju proizvodnje humusa v tleh.

Pri vlaganjih v cestno infrastrukturo je nujno potrebno upoštevati posledice neurij z močnimi nalivi (izvedba pravilnega odvajanja voda, zlasti na hribovitih območjih, ustrezna širino cestišč za izvajanje kmetijske dejavnosti).

Pri izgradnji morebitnih zadrževalnikov voda je potrebno upoštevati pravice lastnikov zemljišč, da se jim omogoči sistemsko izplačevanje morebitnih škod in izguba prihodka zaradi omejevanja kmetovanja ter posledično izgube dohodka iz kmetijske dejavnosti. Pri kmetijah, kjer dohodek iz kmetijstva predstavlja glavni vir, pa se zagotovijo nadomestna zemljišča.

Za potrebe izgradnje namakalnih sistemov je potrebno nadaljevati s komasacijami v Mestni občini Ptuj, še zlasti na območju Spuhlje.

Mestna občina Ptuj se nahaja na območju, kjer so neurja s točo pogosta, zato je pomembno izvajati vse ukrepe, ki preprečujejo ali blažijo posledice teh neurij (vlaganja v protitočno zaščito, subvencioniranje zavarovanja, zračna protitočna zaščita).

Na kmetijskih zemljiščih, ki jih upravlja Mestna občina Ptuj (Panorama) je smiselna uvedba okoljevarstvenih ukrepov v smislu povečevanja biodiverzitete in ohranjanja posameznih travniških habitatov.

Digitalizacija in robotizacija proizvodnih procesov: Osveščanje kmetovalcev o pomenu in prednostih digitalizacije in robotizacije proizvodnih procesov ter omogočanje širokopasovne povezave na podeželskih predelih Mestne občine Ptuj. Vzpostavljanje finančnih podpor za uvedbo digitalizacije in robotizacije procesov. Povezava z dobavitelji tovrstne opreme in naprav ter izobraževanje kmetov o možnostih za uporabo digitalnih orodij in robotov v kmetijstvu. Potrebna bodo vlaganja v precizno kmetovanje, podprto z RTK signalom, ki omogoča natančno pozicioniranje v prostoru in omogoča brezpilotno vodenje kmetijskih strojev in naprav.

Promocija kmetijskih poklicev med mladimi

Omogočiti je potrebno stalno možnost domačega in mednarodnega sodelovanja kmetov pri projektih ter primerne in stabilne prihodke na kmetijah, kar bi vplivalo na večjo privlačnost kmetijskih poklicev med mladimi. V učni načrt vnesti vsebine, ki so mladim privlačne in predstavljajo izziv na njihovi poklicni poti. Potrebna bo posodobitev učnega materiala, digitalizacija izobraževanja, program kmet za en dan, spoznavanje dela in življenja na kmetiji, promocija kmetijstva kot poklica.

Potrebno bi bilo približati poklic kmetovanja kot svoboden, ustvarjalen poklic, ki je vedno v gibanju in v stiku z naravo, brez vnaprej natančno opredeljenega delovnega časa, ki omogoča obilo svobode pri samostojni organizaciji dela in časa. Prav tako poklici v kmetijski stroki omogočajo veliko razvoja, osebne rasti in strokovnih izzivov, ki jih je potrebno vsakodnevno reševati. Zagotoviti je potrebno primerno število kadrovske študijskega štipendij.

V zadnjih letih je opazen močan padec vpisa v kmetijske šole, ker pa je območje Mestna občine Ptuj in širše izrazito kmetijsko območje, bi bilo smiselno, da tudi lokalne skupnosti podprejo vpise v kmetijske poklice z razpisom študijskega štipendij.

Razvoj/krepitev dobavnih verig: potrebno bo zagotoviti tvorno sodelovanje pri razvoju vertikalno naravnanih dobavnih verig od primarnega proizvajalca, preko organizatorja odkupa in enotnega nastopa na trgu, do skupnega interesa trgovine, ki proizvode plasira, ob pomembni podpori lokalne skupnosti in prebivalstva, ki z nakupom tudi podpira trud dobavnih verig.

Razmislek o trgovinah na zaupanje (možnost prodaje viškov na dvorišču, brez stika s kupcem).

Izboljšanje pogojev za dobavo lokalne hrane v javnih ustanovah (šole, bolnišnice ...): prilagoditev zakonodaje in poenostavitev postopkov za dobavo lokalno pridelane hrane na podlagi ponudbe lokalnih proizvajalcev in oblikovanje jedilnikov na podlagi trenutne ponudbe doma pridelane hrane. V primeru viškov pridelane hrane na kmetijah vzpostaviti mehanizem za obvezni odkup s strani javnih ustanov.

Za potrebe zagotavljanja dobave kakovostne hrane v javne ustanove je smiselno, da se ustanovi javno-zasebno partnerstvo, ki bo zagotavljalo dobavo kmetijskih pridelkov od lokalnih pridelovalcev.

Določitev natančnejših pogojev oskrbe za javne ustanove in pogojenost z oskrbo iz lokalnega okolja.

Oblikovanje in analiza nutricionističnih/prehranskih potreb javnih ustanov za omogočanje dobave lokalne hrane v javne ustanove: poudarjati prednosti doma pridelane hrane v lokalnih medijih, oglasih, na spletu ipd. na podlagi analiz vsebnosti hranilnih snovi in vpliva na dobro zdravje človeka. Poudarjati pomen "vsebine" doma pridelane lokalne hrane pred njenim "videzom".

Krepitev vseh oblik neformalnega izobraževanja (zdravstveni simpoziji, strokovne konference ipd.): priprava izobraževanj/delavnic za različne podskupine ljudi z različnimi prehranskimi potrebami (brez glutena, veganstvo, vegetarijanstvo, brez sladkorja itd.), spodbujanje zero waste (brez odpadkov) v kuhinji, reuse (ponovna uporaba) ostankov hrane.

Vzpostavitev nove zadruga po sodobnih združnih načelih. S tržno in promocijsko nadgradnjo že obstoječih blagovnih znamk se nudi priložnost za vzpostavitev novih partnerstev in skupen nastop na trgu v in izven regije. Sodobna združna načela so osredotočena na vrednote solidarnosti, demokracije, pravičnosti in trajnosti. Zadruga so priljubljena oblika poslovanja v različnih sektorjih, vključno z oskrbo s hrano, energetiko, stanovanjskim sektorjem, kreditnimi zadrugami in drugimi. Te organizacije so se izkazale za učinkovite pri reševanju družbenih, gospodarskih in okoljskih izzivov.

5. VIZIJA IN POSLANSTVO MESTNE OBČINE PTUJ

5.1 Vizija Mestne občine Ptuj

Razvojna vizija Mestne občine Ptuj ponuja dolgoročni pogled na zeleno prihodnje stanje. Iz nje izhajajo strateški razvojni dokument daje podlago za delovanje občinske uprave, javnih zavodov in drugih deležnikov, občanom in investitorjem pa nakazuje smer zelenega razvoja občine. Vizija Mestne občine Ptuj temelji na doseženi visoki kakovosti bivanja, hkrati pa vključuje elemente, ki jih zahteva nov čas. Na podlagi mnenj občanov in vsebin delavnic je prihodnost občine usmerjena k spremenjenim potrebam občanov, načinom življenja in delovanja v lokalni in globalni družbi. Uresničevanje vizije Mestne občine Ptuj zagotavlja trajnosten in uravnotežen gospodarski, socialni in demografski razvoj ter ohranjanje visoke kakovosti življenja. Razvojna vizija želi delovati motivacijsko in razvojno prepoznavno. Je zagledana tako v preteklost kot v prihodnost. Izhaja iz naravnih in kulturnih danosti in tradicij območja ter je usmerjena v razvoj novih, uravnoteženih priložnosti. V tem kontekstu je ključno sporočilo vizije razvoja Mestne občine Ptuj do leta 2035:

**Ptuj, pokrajinsko središče nacionalnega pomena,
ki svojo prihodnost gradi na bogati dediščini in tradiciji
ter načelih trajnostnega razvoja za kakovostno življenje in delo.**

Razvojno vizijo opredeljujejo naslednji gradniki in vrednote:

Pokrajinsko središče: mestu zagotoviti formalnopравни status pokrajinskega središča nacionalnega pomena in s tem zagotoviti enakopravne razvojne možnosti na nivoju države in evropskih regij.

Dediščina in tradicije: nakazuje na množstvo in izjemno koncentracijo ohranjenih tradicij, snovne in nesnovne kulturne dediščine, kot potencialov za razvoj lastnih blagovnih znamk na turističnem, gospodarskem in civilnodružbenem področju (npr.: Ptuj – slovenska zakladnica kulturne dediščine, Stoletja pustnih tradicij, najstarejše slovensko mesto ...).

Trajnostni razvoj: zajema vrednote in cilje, ki omogočajo gospodarski razvoj, ki bo v ravnovesju z ekološkim sistemom. Hkrati bo zagotavljal socialno pravičnost in dostop do kakovostnega izobraževanja, zdravstva in socialnega varstva. Zagotavlja se s celovito obravnavo družbenih, okoljskih in ekonomskih vidikov tako, da se prostor varuje kot omejeno dobro, ki zagotavlja kakovostne življenjske razmere in zdravo življenjsko okolje, ustvarja in ohranja prepoznavne značilnosti v prostoru, ustvarja in varuje pestrost, prepoznavnost in kakovost krajine ter tako, da se zagotavlja racionalno rabo prostora in ohranjanja prostorske zmogljivosti za sedanje in prihodnje generacije.

Kakovostno življenje in delo: zajema sistem vrednot, ki zagotavljajo odprtost okolja do različnih iniciativ, ki prispevajo k zagotavljanju pogojev za čim bolj kakovostno življenje in delo. Hkrati pa omogoča zavezanost človekovim pravicam do dostojnega družinskega življenja v bivališčih z dostopno cenovno politiko in uporabo trajnostnih virov energije za vse ter kakovostnega preživljanja prostega časa.

Mestna občina Ptuj na inovativen način **povezuje tradicijo, dediščino in naravne potenciale ter znanja in odnose** v bolj trajnostne proizvode in storitve višje dodane vrednosti. Gospodarske investitorje usmerja v naložbe, ki zagotavljajo delovna mesta z višjo dodano vrednostjo, dostopne in kakovostne stanovanjske rešitve za vse generacije in podpira nadaljnji razvoj trajnostnega turizma.

S sodobno prometno povezavo je dinamično **местo podjetniških priložnosti in povezovanj v regiji in širšem čezmejnem prostoru**.

Mestna občina Ptuj je **trajnostno središče turistične vodilne destinacije**. Staro mestno jedro je živahen kulturno ustvarjalni prostor pristnih in sproščenih srečanj občanov in obiskovalcev. Lokalna kulinarika, -ohranjena naravna in kulturna krajina ter bogata kulturno zgodovinska dediščina in raznoliki kulturni dogodki privabljajo obiskovalce skozi vse leto.

Dobri medsebojni odnosi in odprtost občanov ohranjajo **trdno socialno tkivo za dobro in varno počutje vseh generacij**.

Bogata ponudba prostočasnih, kulturnih in športnih vsebin **ustvarja privlačno in sproščeno okolje za bivanje in ustvarjanja v skupnosti**. Kakovostne javne storitve so dostopne vsem generacijam.

Naselja znotraj Mestne občine Ptuj so povezana z **varnimi prometnimi povezavami, zelenimi sistemi, urejenimi sprehajalnimi površinami in parki** ter ustrezno komunalno infrastrukturo, ki prispeva k ohranjanju narave in okolja. Z nadaljnjo izgradnjo okoljske in posodobljene prometne infrastrukture, širjenjem kolesarskega omrežja, spodbujanjem občanov k večji rabi trajnostnih oblik mobilnosti in izkoriščanju obnovljivih virov energije, tudi v podporo e-mobilnosti, ter z zmanjševanjem nastajanja odpadkov, bo Mestna občina Ptuj skupaj s prebivalci, podjetji in partnerji zmanjšala pritiske na okolje in težila k nizkoogljični občini.

Povezan in učinkovit javni servis na celotnem območju občine mladim zagotavlja spodbudno okolje za odraščanje in karierni razvoj, podjetnikom, športnikom, kulturnim ustvarjalcem uresničevanje vrhunskih dosežkov, starejšim pa varno starost.

Krovna paradigma razvoja občine je **enakomerno razvita občina**, ki se prepleta z vsemi ostalimi cilji ter je njen namen predvsem spodbujanju razvoja in zagotavljanje enakomernega razvoja celotnega območja občine. Enakomeren razvoj območja občine izhaja iz potreb posameznega okolja, zavedati pa se moramo, da so potrebe naselij tudi znotraj občine različne, temu pa je sorazmeren tudi razvoj in porazdelitev sredstev. Enakomeren razvoj na ravni Mestne občine Ptuj je takšno usmerjanje razvoja, da so omogočeni **konkurenčnost občine, kakovost bivanja prebivalcev, policentrični razvoj naselij v povezavi z učinkovito infrastrukturo ter trajnostni razvoj podeželja z ohranjanjem naravnih in kulturnih vrednot območja občine**.

Vizijo bomo dosegli:

- 1. Z izboljšanjem bivalnih pogojev na območju Mestne občine Ptuj**
 - varstvo okolja in učinkovita raba virov,
 - prehod na nizkoogljično gospodarstvo,
 - boljša prometna povezanost in dostopnost,
 - uvajanje trajnostnih oblik in metod pri načrtovanju posegov v prostor,
 - razvoj trajnostnega turizma z izkoriščanjem potencialov naravne in kulturne dediščine,
 - povečanje socialne vključenosti in kakovosti bivanja mladih, ogroženih in ranljivih skupin prebivalstva.
- 2. Z ukrepi za izboljšanje poslovanja in konkurenčnosti MSP za rast in delovna mesta ter spodbujanje naložbene dejavnosti v podjetjih.**
- 3. Z ukrepi za povečanje konkurenčnosti turizma.**
- 4. S kreativno in odgovorno souporabo naravnega in kulturnega potenciala Mestne občine Ptuj za razvoj.**
- 5. Z nadaljnjim razvojem formalnih in neformalnih oblik izobraževanja na področju srednjega, višje- in visokošolskega izobraževanja ter vseživljenjskega učenja.**
- 6. Z večjim vlaganjem v raziskave, inovacije in tehnološki razvoj v skladu s pametno specializacijo in s povečanjem vpliva raziskav, razvoja in inovacij na kakovost bivanja.**

5.2 Poslanstvo Mestne občine Ptuj

Mestna občina Ptuj v skladu z Zakonom o lokalni samoupravi skrbi za opravljanje lokalnih zadev javnega pomena. Zagotavlja dostopne in kakovostne lokalne javne storitve in infrastrukturo, s katerimi zadovoljuje splošne potrebe svojih prebivalcev, podjetij in obiskovalcev ter ob tem skladno s svojo vizijo omogoča pogoje za uravnotežen trajnostni razvoj Mestne občine Ptuj.

Pri tem organi, uprava in javne službe Mestne občine Ptuj:

- na vseh področjih delujejo strokovno in učinkovito;
- upoštevajo potrebe vseh skupin občanov, podjetij in društev ter jih enakopravno vključujejo v delovanje skupnosti;
- sledijo tehnološkemu razvoju, digitalizaciji in poenostavljanju lokalnega administrativnega okvira;
- odgovorno upravljajo z občinskim premoženjem in financami;
- spoštujejo strateška izhodišča trajnostnega razvoja in politike podnebne nevtralnosti ter
- ob brezpogojnem spoštovanju integritete delujejo pregledno in v javnem interesu.

Poslanstvo Mestne občine Ptuj sledi naslednjim načelom in pristopom:

Trajnostni razvoj	Razvojni procesi in pristopi temeljijo na upoštevanju načel trajnosti in zagotavljanju gospodarskega, družbenega in okoljskega razvoja za dobrobit lastne in prihodnjih generacij.
Racionalna raba prostora in uravnotežen razvoj	Občina racionalno upravlja s prostorom. Skrbi za razvoj vseh naselij in v največji možni meri naslavlja specifične potrebe prebivalcev.
Krepitev vloge medobčinskega sodelovanja	Občina nastopa kot pobudnik medobčinskega povezovanja ter krepi medobčinske funkcije.
Vključenost vseh prebivalcev in družbeno inoviranje	Občina si prizadeva za socialno vključenost in ustrezno kakovost bivanja vseh njenih občanov. Za izzive lokalnega okolja spodbuja iskanje družbeno inovativnih rešitev.
Samoiniciativnost in podjetnost	Občina deluje na način, da spodbuja občane in se povezuje z lokalnim okoljem za krepitev podjetnosti in podjetništva na temelju lokalnih razvojnih potencialov.
Pametno in racionalno	Občina vzdržno, skrbno in racionalno ravna s svojim premoženjem. Skrbi za transparentno delovanje in poslovanje ter posodablja svoje storitve, vključno z digitalizacijo.

6. STRATEŠKE USMERITVE IN RAZVOJNI CILJI MESTNE OBČINE PTUJ Z UKREPI

6.1 Strateška usmeritev 1: MESTNA OBČINA ZNANJA IN POSLOVNIH PRILOŽNOSTI

V okviru strateške usmeritve 1 z ukrepi naslavljamo izzive konkurenčnosti in gospodarskega razvoja Mestne občine Ptuj. Gospodarstvo potrebuje vzvod za svojo rast, krepitev in dvig dodane vrednosti v okrepljeni razvojno-raziskovalni in inovacijski dejavnosti, ki bo omogočila uspešno aplikacijo raziskovalnih rezultatov v tržne dejavnosti ter nova visokokakovostna delovna mesta. Cilji obsegajo tudi ukrepe, ki bodo omogočili in spodbudili rast in konkurenčnost malih in srednje velikih podjetij ter omogočili razvoj znanj in spretnosti (kompetenc) za pametno specializacijo ter ukrepe za razvoj kmetijske dejavnosti in z njo povezanim spodbujanjem lokalne samooskrbe.

V okviru strateške usmeritve 1 bomo z ukrepi:

- povečali obseg in kakovost raziskovalno-razvojnega in inovacijskega področja Mestne občine Ptuj;
- ustvarili trajnejše povezave med raziskovalnimi organizacijami, subjekti podjetniško-inovacijskega podpornega okolja, gospodarstvom in lokalno skupnostjo;
- prispevali k zagotavljanju raziskovalne infrastrukture na območju Mestne občine Ptuj za razvoj znanstveno-raziskovalne dejavnosti, podjetništva;
- omogočili digitalno preobrazbo;
- prispevali k dvigu ekonomske moči Mestne občine Ptuj s spodbujanjem gospodarske transformacije, dviga konkurenčnosti malih in srednje velikih podjetij in spodbujanjem rasti števila visokotehnoloških podjetij;
- spodbudili podporno okolje za strateško in usmerjeno privabljanje novih gospodarskih panog in investorjev, za prenos najnovejših tehnologij v podjetja in javni sektor za spodbujanje podjetništva;
- spodbudili celovit pristop v povezovanju izobraževalnih in študijskih programov s potrebami gospodarstva in na ta način spodbudili ustvarjalnost, inovativnost in podjetnost;
- okrepili trajnostne pristope v perspektivnih dejavnostih in razvoj zelenih delovnih mest;
- spodbudili trajnostni razvoj kmetijstva z ohranjanjem najbolj kakovostnih kmetijskih zemljišč, vključno z vzpostavitvijo uspešnih prodajnih verig in trženja kmetijskih pridelkov in izdelkov.

Tabela 8: Kazalniki strateške usmeritve 1

Kazalniki	Vir	Izhodiščna vrednost Mestna občina Ptuj 2021	Ciljna vrednost za leto 2035 Mestna občina Ptuj	Izhodiščna vrednost SLO 2021
Povprečna plača na zaposlenega v GD, EUR	Ajpes	1.704,00	2.710,70	1.901,00
Neto dodana vrednost na zaposlenega pri GD, EUR	Ajpes	38.758,00	75.667,23	53.057,00
Prihodki na zaposlenega pri GD, EUR	Ajpes	119.871,00	328.460,88	230.313,00
Neto podjetnikov dohodek na zaposlenega pri SP, EUR	Ajpes	8.968,00	15.242,69	10.688
Neto dodana vrednost na nosilca dejavnosti in njegove zaposlene, EUR	Ajpes	15.926	24.455,62	17.148,00
Neto dodana vrednost na zaposlenega pri SP, EUR	Ajpes	34.419,00	54.652,92	38.322,00
Povprečna mesečna bruto plača pri pravnih osebah	Si-Stat	1.687,81	2.889,64	2.026,18
Skupne površine za namakanje, ha	Si-Stat	2,0	65,0	6.673
Površine intenzivnih sadovnjakov (ha)	ARSKT RP	29,36	35,00	4.002,69
Površine ekstenzivnih sadovnjakov (ha)	ARSKT RP	16,30	20,00	7.381,30
Skupne pokrite površine v ha	ARSKT RP	0,46	1,00	63,21
Pridelava zelenjadnic v ha	ARSKT RP	14,09	20,00	2.895,30
Pridelava krompirja v ha	ARSKT RP	8,50	10,00	2.483,79
Trajni nasadi – vinogradi v ha	ARPKT RP	130,82	135,00	12.001,53
Število ekoloških kmetij	Si-Stat	2	5	3.358
Površine ekoloških kmetij v ha	Si-Stat	20,00	50,00	44.761,00

Tabela 9: Predlagani projekti strateške usmeritve 1

Predlog projekta	Nosilec projekta
Visoka šola na Ptuju	Mestna občina Ptuj
Povezovanje gospodarstva in šolstva v odprtem kurikulumu in vajeniškem sistemu	Manager klub Ptuj, Šolski center Ptuj
Spodbujanje ustanavljanja RR skupin/oddelkov v MSP	ZRS Bistra Ptuj, podjetja
Vključitev Mestne občine Ptuj v izvajanje Štipendijske sheme Spodnjega Podravja	Mestna občina Ptuj, Manager klub Ptuj, Območna Obrtno-podjetniška zbornica Ptuj, podjetja
Vzpostavitev programa »Tehnična gimnazija Ptuj«	Šolski center Ptuj
Poslovni center za podporo MSP s coworking centrom Ptuj	ZRS Bistra Ptuj, Manager klub Ptuj, Gospodarska zbornica Slovenije, Obrtna zbornica Slovenije, podjetja
Izgradnja občinskih poslovnih con	Mestna občina Ptuj
Spodbujanje delovanja MSP – sredstva za sofinanciranje zaposlovanja, vlaganja v osnovna sredstva, digitalno preobrazbo ...	Mestna občina Ptuj
Regijski center za namakanje	Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov Republike Slovenije, Kmetijsko gozdarski zavod Ptuj
Center odličnosti za pridelavo in predelavo hrane	Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov Republike Slovenije, Kmetijsko gozdarski zavod Ptuj
Skupne naložbe za verige dodanih vrednosti	Kmetijsko gozdarski zavod Ptuj, Mlekarska zadruga Ptuj z.o.o., Kmetijska zadruga Ptuj z.o.o., Perutninarska zadruga Ptuj z.o.o.
Spodbujanje kmetijske dejavnosti – sredstva za sofinanciranje nakupa osnovnih sredstev	Mestna občina Ptuj

6.1.1 Razvojni cilj 1.1: Krepitev razvojno-raziskovalnih, inovacijskih zmogljivosti in spodbujanje digitalne preobrazbe

V okviru ukrepov za krepitev razvojno-raziskovalnih in inovacijskih zmogljivosti naslavljamo potrebe po večjem obsegu in kakovosti razvojno-raziskovalnih in inovacijskih aktivnosti ter prioritete spodbujanja digitalne preobrazbe, ki sledijo potrebam uporabe naprednih digitalnih tehnologij v poslovanju podjetij, javnega sektorja, organizacij v poslovni in širši družbeni sferi.

Ukrepi:

1.1.1: Spodbujanje raziskav, razvoja in inovacijske dejavnosti

Spodbujanje projektnega ter strateškega in trajnostnega sodelovanja med višje- in visokošolskimi raziskovalnimi organizacijami ter gospodarstvom, ki bo skladno z evropskimi politikami, strategijo pametne specializacije in potrebami gospodarstva, vključno z razvojem novih tehnologij in energentov za prehod v nizkoogljično družbo.

1.1.2: Spodbujanje vlaganj v razvojno-raziskovalno in inovacijsko infrastrukturo

Spodbujanje potrebnih naložb v ustrezno razvojno-raziskovalno in inovacijsko infrastrukturo, za doseganje in ohranitev znanstvene ravni v občini.

1.1.3: Razvoj kadrov in kompetenc za razvojno, raziskovalno in inovacijsko dejavnost

Ukrepi naslavljajo spodbujanje prehoda visoko izobraženega kadra v podjetja in obratno ter krepitev kompetenc za učinkovito implementacijo odprtih inovacijskih metod v podjetjih in oblikovanjem sodelujočih poslovnih modelov za optimizacijo in vitko poslovanje.

1.1.4: Spodbujanje digitalne preobrazbe

Vlaganja v povečevanje znanja in kompetenc zaposlenih, razvoj in uvedba novih digitalnih storitev projektom povezovanja v pametne občine, z vključevanjem elementov digitalne preobrazbe, spodbujanje uvajanja digitalnih tehnologij za namen povečevanja deleža oskrbe z energijo iz obnovljivih virov in za uvajanje storitev prožnosti energije ter oblikovanje sodelovalnih platform za neposredno komunikacijo med vsemi ključnimi deležniki.

6.1.2 Razvojni cilj 1.2: Krepitev rasti in konkurenčnosti MSP

Podjetniška aktivnost je pomemben dejavnik dolgoročne rasti produktivnosti, saj predstavlja potencial za prenos znanja in pretvarjanje novih idej v tržno uspešne inovacije.

Ukrepi:

1.2.1: Podporno okolje in spodbude za ustanavljanje, rast in razvoj MSP

Ukrep je usmerjen v ustvarjanje spodbudnega podjetniško-inovacijskega podpornega okolja za razvoj, krepitev rasti in konkurenčnosti MSP z izvajanjem obstoječih podpornih programov in njihovo nadgradnjo.

1.2.2: Vlaganja v ekonomsko poslovno infrastrukturo

Omogočanje ugodnih pogojev za investitorje in aktivno privabljanje investitorjev v občino. Potreben je razvoj MSP: zagon novih, rastočih in inovativnih podjetij.

1.2.3: Razvoj kompetenc za pametno specializacijo, industrijsko tranzicijo in podjetništvo

Vzpostavitev sistema povezovanja subjektov inovacijsko podpornega okolja (podjetniški inkubator, razvojna agencija, karierni center, projektna pisarna itd.) za potrebe razvoja novih delovnih mest v podjetništvu. Izboljšanje koordinacije vseh subjektov podjetniško-inovacijskega podpornega okolja v občini in izven nje, z boljšim dostop do informacij, hitrejši prenos znanja med deležniki.

1.2.4: Uvajanje prožnih oblik dela in spodbujanje vlaganj v bolj varno in zdravo delovno okolje

Ukrep je usmerjen v vzpostavitev podpornega okolja in orodij, ki podjetjem pomaga pri uvajanju prožnih oblik dela ter posledično večjo odpornost in konkurenčnost. Izboljšanje delovnih pogojev za zaposlene, da bodo le-ti motivirani in sposobni delati dlje: potrebne so podpora in spodbude za podjetja za prilagajanje delovnih mest, zmanjševanje psihosocialnih dejavnikov tveganja, krepitev tako telesnega kot duševnega zdravja zaposlenih.

6.1.3 Razvojni cilj 1.3: Razvoj kmetij, spodbujanje lokalne samooskrbe in ohranjanje vitalnega podeželja

Za skladen in enakomeren razvoj občine je potrebno pozornost poleg mestnih in ostalih urbanih naselij nameniti tudi podeželju. Kmetijstvo poleg ekonomske opravlja tudi ekološko in socialno funkcijo ter močno vpliva na podobo krajine. Trenutna raba kmetijskih zemljišč presega samo pridelavo kmetijsko-živilskih izdelkov in vključuje tudi rekreacijo, izobraževanje v naravi, ohranjanje okolja, razvoj infrastrukture ipd. Na ta način podeželska območja postajajo protiutež mestnemu in urbanemu okolju.

Ukrepi:

1.3.1: Razvoj in ohranjanje kmetij

Pomemben je tehnološki razvoj kmetij, z ohranjanjem majhnih kmetij, njihove konkurenčnosti in produktivnosti ter večja ekonomska in okoljska učinkovitost.

1.3.2: Ekološko in sonaravno kmetovanje

Poudarek je na trajnostnem razvoju kmetijstva, predvsem ekološkega kmetovanja, povezovanju in prenosu novih inovativnih pristopov v pridelavi, predelavi in trženju na izvajalce kmetijske dejavnosti, ki podpira ohranjanje ogroženih živalskih in rastlinskih vrst kulturne krajine.

1.3.3: Poseljenost podeželja in urejenost kmetijske krajine

Ključnega pomena ostaja trajnostno prostorsko načrtovanje z ohranitvijo in razvojem najbolj kakovostnih kmetijskih zemljišč. Izkazujejo se potrebe po varstvu tradicionalne krajine in stavb ter ohranjanje identitete podeželja.

1.3.4: Vlaganje v razvoj človeških virov na podeželju

Krepitev in prenos znanj raziskovalnih inštitucij in univerz s svetovalnimi službami do kmetij ter razvoj delovnih mest na podeželju (diverzifikacija kmetijskih dejavnosti).

1.3.5: Trženje produktov in vzpodbujanje lokalnih prehrambnih verig

Izkazane so potrebe po okrepitvi trženja, oblikovanja prodajnih verig, vključno z marketingom, ter prenos primerov dobrih kmetijskih praks. Epidemija Covid-19 je prinesla nove oblike ali povečanja določenih oblik prodaje izdelkov in storitev, med njimi tudi (povečano) rabo avtomatov z lokalno pridelano in predelano hrano (lokalnimi prehrabnimi izdelki). Pospeševanje tovrstnega načina prodaje lokalnih pridelkov in prehrabnih izdelkov bi lahko učinkovito pripomoglo k povečanemu nakupu hrane od lokalnih ponudnikov in zagotavljanju dolgoročne obstoja malih kmetij ter kmetij z dopolnilno dejavnostjo.

1.3.6: Osveščanje, informiranje, komunikacija in promocija kmetijstva, kmetijskih izdelkov ter kmetijske ponudbe območja

Osveščanje in informiranje potrošnikov o varni, kakovostni in lokalno pridelani hrani (spodbuditi zanimanje potrošnika po kakovostni hrani lokalnega izvora in osveščati o številnih prednostih, ki jih ima lokalno pridelana hrana na zdravje in okolje). Pomembno je osveščanje in spodbujanje območja (vključujoč tudi javne zavode), da v okviru zelenega javnega naročanja dajejo prednost lokalni in trajnostno pridelani hrani ter osveščanju potrošnikov o rokih trajanja hrane in načinih zmanjševanja količine odpadne hrane.

Pomembno pa je tudi izboljšati prepoznavnost in informiranje o shemah kakovosti ter pomenu varne, kakovostne in lokalno pridelane hrane za zdravje in varovanje okolja.

1.3.7: Spodbujanje k razvoju dopolnilnih dejavnosti na kmetijah, spodbujanje k dodajanju vrednosti osnovnim pridelkom, izdelkom, storitvam ... kot priložnost za manjše kmetije

Spodbujati dvig kakovosti življenja in krepitev gospodarske aktivnosti na podeželju. Poleg kmetijskih dejavnosti razvijati tudi dopolnilne dejavnosti, vključno z biogospodarstvom, in dejavnosti ohranjanja kulturne dediščine, ki pomembno pripomorejo k dvigu in stabilnosti dohodka kmetijskih gospodarstev.

Povečati je treba prisotnost majhnih kmetij na trgu in jim omogočiti boljšo dostopnost do finančnih virov, vlaganja v povečanje proizvodnje, digitalizacijo, predelavo in dopolnilne dejavnosti, kot tudi nadaljnjo krepitev tržno usmerjenih kmetijskih gospodarstev. Potrebna je modernizacija ekoloških KMG in krepitev njihove tržne usmerjenosti ter konkurenčnosti. Potrebno je spodbuditi razvoj manj razvitih kmetijskih gospodarstev, da postanejo bolj produktivna in bolj konkurenčna.

Izkoristiti potencial majhnih kmetij v diverzifikaciji dejavnosti (npr.: postavitve rastlinjakov, trajnih nasadov, nasadov zelišč ...) ter potencial v dodajanju vrednosti kmetijskih proizvodov v okviru dopolnilne delavnosti. Vsakoletno povečanje števila turistov, ki smo mu priča, daje malim kmetijam velik potencial. Predvsem z dodajanjem vrednosti preko shem kakovosti in uvajanjem dopolnilnih dejavnosti (npr. predelava ali turizem na kmetiji). S tem se povečuje tudi možnost ustvarjanja delovnega mesta na malih kmetijah.

6.2 Strateška usmeritev 2: SONARAVNA IN TRAJNOSTNO POVEZANA MESTNA OBČINA

V okviru strateške usmeritve 2 naslavljammo izzive trajnostnega upravljanja z naravnimi viri. Negativne posledice podnebnih sprememb zahtevajo ukrepanje na različnih področjih delovanja od varovanja pred poplavami, kakor tudi do prilagajanja nanje.

Za zmanjšanje izpustov TGP bo potrebno spremeniti potovalne in potrošniške navade, povečati rabo OVE in izboljšati URE.

Za zagotavljanje zdravstveno neoporečne pitne vode bo potrebno zaščititi vodne vire, zmanjšati izgube v vodovodnih sistemih, rekonstruirati celoten vodooskrbni sistem Spodnjega Podravja in urediti kanalizacijske sisteme z izgradnjo čistilnih naprav.

Z zmanjšanjem vseh vrst odpadkov na izvoru, njihovo ponovno uporabo, zapiranjem snovnih krogov ter povečanjem snovne in energetske učinkovitosti bo potrebno omogočiti hitrejši prehod v krožno gospodarstvo.

Z učinkovitim varovanjem in upravljanjem zavarovanih območij bomo izboljšali biotsko raznovrstnost in omogočili razvoj trajnostnih oblik turizma.

Z uporabo zelenih tehnologij v zasebnem in javnem sektorju, ob upoštevanju naravnih omejitev in zmanjšanju vseh vrst onesnaževanja, bomo izboljšali pogoje za življenje.

V okviru strateške usmeritve 2 bomo z ukrepi:

- spodbudili trajnostno ravnanje z viri;
- povečali ozaveščenost o vzrokih in posledicah podnebnih sprememb in načinih prilagajanja nanje;
- povečali varnost pred posledicami podnebnih sprememb;
- zagotovili kakovostno in zdravstveno neoporečno pitno vodo;
- spodbudili prehod na nizkoogljično krožno gospodarstvo;
- povečali uporabo oblik trajnostne mobilnosti;
- zmanjšali količino izpustov TGP;
- povečali delež OVE in URE;
- spodbudili uporabo trajnostnih načel pri razvoju gospodarskega sektorja;
- zmanjšali količino vseh vrst odpadkov in spodbudili njihovo ponovno uporabo, predelavo in energetska rabo;
- spodbudili prebivalstvo k rabi in investicijam v trajnostne zelene energetske tehnologije;
- postopno zmanjševali rabo fosilnih goriv;
- povečali prometno povezanost in dostopnost znotraj občine, regije in izven;
- izkoristili logistični potencial umeščenosti med evropske prometne koridorje;
- izboljšali dostopnost do širokopasovnih povezav;
- ohranili in izboljšali biotsko pestrost.

Tabela 10: Kazalniki strateške usmeritve 2

Kazalnik	Vir	Izhodiščna vrednost Mestna občina Ptuj	Ciljna vrednost za leto 2035 Mestna občina Ptuj	Izhodiščna vrednost SLO
Delež priključenosti na javno kanalizacijsko omrežje (%)	Komuno podjetje Ptuj d.d. in MO Ptuj	77,5	87	77,7 (2021)
Število vodovodnih priključkov	Komuno podjetje Ptuj d.d. in Si-Stat	7.034	7.370	517.047 (2021)
Delež vodnih izgub vodovodnega sistema (%)	Komuno podjetje Ptuj d.d.	23,5	22	-
Nastali komunalni odpadki (tone)	Si-Stat	15.177	13.500	1.091.177 (2021)
Komunalni odpadki, zbrani z javnim odvozom (tone)	Si-Stat	11.023	10.000	769.030 (2021)
Količina nastalih komunalnih odpadkov kg/prebivalca	Si-Stat	468	380	365 (2021, 2022)
Število osebnih avtomobilov (na 1.000 prebivalcev)	Si-Stat	585	500	564 (2021)
Število aktivnosti osveščanja o krožnem gospodarstvu	JS Ptuj	4/leto	20/leto	-
Število aktivnosti osveščanja o podnebnih spremembah	MO Ptuj	0	12/leto +2 ob začetku kampanje	-
Urbanistični načrt mesta Ptuj	MO Ptuj	1 (2015)	1 – novelacija (2025)	-
Delež OVE v obstoječem plinovodnem omrežju	Adriaplin	0%	10%	-
Delež OVE iz naslova toplotne in električne samooskrbe	LEK MO Ptuj 2012	16,3% (2010)	25%	-
Vzpostavitev "Investicijske točke"	MO Ptuj	0	1	-

Tabela 11: Predlagani projekti Strateške usmeritve 2

Predlog projekta	Nosilec projekta
Širitev in nadgradnja obstoječega daljinskega ogrevanja na Ptuj in prehod na obnovljive vire energije	Mestna občina Ptuj in Javne službe Ptuj d.o.o.
Energetska sanacija javnih objektov	Mestna občina Ptuj
Identifikacija potencialov priključitve proizvajalcev OVE, ki ga je možno vtiskati v obstoječe plinovodno omrežje	Adriaplin d.o.o. v sodelovanju z Lokalna energetska agentura Spodnje Podravje

Predlog projekta	Nosilec projekta
Razširitev distribucijskega plinovodnega omrežja v obstoječih in predvidenih industrijskih, poslovnih in obrtnih conah ter v strnjenih obstoječih in predvidenih naseljih v bližini obstoječega plinovodnega omrežja z možnostjo OVE	Adriaplin d.o.o.
Vzpostavitev možnosti (izdelava študije izvedljivosti, pilotne vrtine) uporabe geotermalne energije za ogrevanje	Lokalna energetska agentura Spodnje Podravje
Vzpostavitev projekta za delovanje energetskih skupnosti	Lokalna energetska agentura Spodnje Podravje
Osveščanje o pametni rabi energije in samooskrbe ter možnostih razvoja pametnih energetskih sistemov in omrežij	Lokalna energetska agentura Spodnje Podravje
Preureditev degradiranih/neuporabljenih zemljišč za vlaganja v OVE	Mestna občina Ptuj
Vzpostaviti "investicijsko točko" – »one stop« pisarna za izvajanje investicij URE, OVE in drugih investicij na področju javne infrastrukture	Lokalna energetska agentura Spodnje Podravje, Energetska pisarna
Vključevanje podnebnih prilagoditev v politike urbanega načrtovanja	Mestna občina Ptuj
Izgradnja infrastrukture za učinkovito odvajanje meteornih voda	Mestna občina Ptuj in Komunalno podjetje Ptuj d.d.
Izboljšanje poplavne varnosti reke Drave in potokov na območju Mestne občine Ptuj	Direkcija Republike Slovenije za vode, Mestna občina Ptuj
Obnova vodovodnega sistema - odkrivanje in sanacija izgub v vodovodu	Občine Sp. Podravja, Komunalno podjetje Ptuj d.d.
Izgradnja manjkajoče komunalne infrastrukture	Mestna občina Ptuj, Komunalno podjetje Ptuj d.d.
Monitoring za doseganje mikrobiološke primernosti voda reke Drave za namakanje kmetijskih zemljišč	Kmetijsko gozdarski zavod Ptuj
Termična obdelava muljev s sosežigom za zmanjšanje obremenjevanja okolja	Mestna občina Ptuj in ostale občine v vzhodni Sloveniji
ODPADKI - Izgradnja manjkajoče infrastrukture za povečanje deleža ločeno zbranih frakcij, ustrezno ravnanje z ločeno zbranimi frakcijami, mehansko-biološko obdelavo mešanih komunalnih odpadkov pred odlaganjem na odlagališčih odpadkov, predelavo biološko razgradljivih odpadkov in nadgradnjo koncepta ponovne uporabe	Mestna občina Ptuj in Javne službe Ptuj
Akcijski načrt Krožnega gospodarstva v Mestni občini Ptuj	Javne službe Ptuj d.o.o., Komunalno podjetje Ptuj d.d., ZRS Bistra Ptuj
Revitalizacija (pri)mestnih in drugih pomembnih habitatov	Mestna občina Ptuj
Urejanje urbane zelene infrastrukture (parki, mestni gozdovi, mestne zelene površine) z opredelitvijo njihovih (socialnih) funkcij	mestne četrti Mestne občine Ptuj

6.2.1 Razvojni cilj 2.1: Trajnostna raba energije

V Mestni občini Ptuj je potrebno okrepiti prizadevanja na področju trajnostne rabe energije. Velik delež starejšega stanovanjskega fonda, tako stanovanjskih hiš kot predvsem večstanovanjskih objektov v kombinaciji z negativnimi trendi večanja potencialne energetske revščine, predstavlja veliko finančno obremenitev za lastnike, posredno pa tudi zdravstveno tveganje, saj v starejših stavbah večinoma ni zagotovljena ustrezna kakovost bivalnega ugodja. Zato je treba zagotoviti nadaljevanje celovite energetske prenove stavb, povečati ozaveščenost in dostopnost do nepovratnih sredstev energetskih prenov stanovanjskih stavb.

Pri tem je posebno pozornost potrebno nameniti celovitemu, transparentnemu in avtomatiziranemu spremljanju porabe energije v realnem času, ki je osnova za dobro planiranje investicij v energetske učinkovitost in sisteme energetske učinkovitega upravljanja z energijo. Slovenija se pri zagotavljanju deleža 25 % obnovljivih virov energije (OVE) v končni bruto rabi energije do leta 2020 srečuje s številnimi težavami, zaradi česar je treba še povečati delež OVE v proizvodnji električne energije, nadoknaditi zaostanek pri vpeljavi OVE v mobilnosti in transportu, bistveno povečati delež OVE pri virih toplotne energije, zlasti s toplotnimi črpalkami in drugimi OVE.

Ukrepi:

2.1.1: Ozaveščanje in spodbujanje trajnostne rabe energije ter naložbe v povečanje energetske učinkovitosti ter uporabe in razvoj OVE

Ukrepi zraven ozaveščanja o pristopih, ki prispevajo k učinkoviti in trajnostni rabi energije v vsakdanjem življenju, naslavljajo spremljanje programov lokalne energetske samooskrbe, spodbujanje procesnih izboljšav energetske učinkovitosti v gospodarskem sektorju ter informiranje o trajnostni gradnji in prenovi z uporabo naravnih materialov skoraj nič energijskih stavb v javnem in zasebnem sektorju. Spodbujali bomo uporabo energetske učinkovite naprave in sistemov. Ukrep naslavlja učinkovite energetske prenove in novogradnje skoraj ničenergijskih stavb v javnem in zasebnem sektorju. Pri tem je pomembna tudi uporaba naravnih materialov oz. materialov s čim manjšim negativnim okoljskim vplivom. Ukrep zajema tudi energetske prenove javne razsvetljave in vzpostavitev sistemov daljinskega spremljanja tudi preko razvoja energetskega pogodbeništv. Ukrep naslavlja investicije v OVE, predvsem pa v izrabo vetrne, sončne ter geotermalne energije, kakor tudi povečanje samooskrbe z električno energijo. Podpira spodbujanje in podporo proizvodnje in distribucije energije iz OVE kakor tudi vlaganja v pametne daljinske sisteme (ogrevanja in hlajenja).

2.1.2: Razvoj pametnih energetskih sistemov in omrežij vključno z gradnjo in razvojem učinkovite hrambe energije

Zlasti v obdobjih povečane uporabe električne energije iz OVE, ki je na določenem območju na razpolago hkrati na vseh proizvodnih enotah oz. v primerih, ko je dobava energije omejena, je s ciljem nemotene dobave, izogibanja preobremenjenosti omrežja (električni mrki) in nesorazmerno velikih investicijskih stroškov distributerjev električne energije pri večanju kapacitet omrežij, potrebno uvajati prožno upravljanje, ki vključuje tako časovno prilagajanje virov energije kakor tudi porabnikov, v kombinaciji s hranilniki energije. Zaradi tega je potrebno razvijati in implementirati pametna energetska omrežja z mikroomrežji ter vpeljevati uporabo hranilnikov energije. Poleg kratkoročnega hranjenja energije je treba razvijati in vpeljevati tudi dolgoročneje hranjenje energije, zlasti sezonsko hranjenje za obdobje v mesecu decembru in januarju, ko v našem območju primanjkuje največ energije in je tudi največ potrebujemo.

Ena izmed možnosti je v smeri hranjenja energije v obliki proizvodnje in shranjevanja vodika, kar bi lahko omogočilo sezonsko akumulacijo. Pri tem je treba v razvoju naslavljati tudi varnostne vidike. Ukrepi bodo usmerjeni tudi v zagotavljanje kakovostnega električnega omrežja, spodbujanje tehnologij za razvoj pametnih energetskega sistemov ter nastajanje lokalnih energetskega skupnosti.

2.1.3: Vzpostavitev skupnih investicijskih posegov vseh deležnikov

Mestna občina Ptuj je prevečkrat podvržena investicijskim posegom, ki se v različnih časovnih obdobjih izvajajo na enem mestu. Takšna ureditev negativno vpliva na varovanje okolja in kakovost življenja občanov. Vpeljati je potrebno "informativno / izvajalno mesto", kjer bodo zbrane infrastrukturne investicijske namere vseh deležnikov. Odgovorni bi tako lahko časovno uskladili izvajanje investicij, s čimer bi prispevali k zmanjšanju negativnih okoljskih vplivov in zmanjšanju finančnih izdatkov za investicije.

2.1.4: Vzpostavitev energetskega skupnosti

Z namenom čim bolj učinkovitega izrabljanja energije iz obnovljivih virov je potrebno pristopiti k oblikovanju energetskega skupnosti. Skupnostne sončne elektrarne so tehnično in ekonomsko najboljši ukrep za doseganje podnebni ciljev ter najhitrejša pot za čimprejšnji izkoristek sončnega potenciala v Sloveniji. Po izračunih Inštituta Jožefa Štefana bi lahko na obstoječe strehe do leta 2050 postavili sončne elektrarne s proizvodnjo 27 teravatnih ur, kar je skoraj dvakratnik sedanje proizvodnje električne energije v Sloveniji.

OVE skupnosti so zakonsko podlago sprva dobile na ravni EU, v Direktivi o spodbujanju rabe energije iz obnovljivih virov, posledično pa tudi v slovenskem Zakonu o spodbujanju rabe obnovljivih virov energije, ki opredeljuje tudi skupnostno samooskrbo z električno energijo iz OVE. V Sloveniji je v načrtu vzpostavitev enotne kontaktne točke za (skupnostne) OVE projekte, kjer bi potencialni investitorji na enem mestu dobili potrebne informacije in pomoč za izvedbo projektov. Ne smemo pa pozabiti na proaktivno vlogo ključnih državnih akterjev ter dejstvo, da se takšnih projektov lahko loti skoraj vsak in s tem pripomore k boljši prihodnosti.

Ker pa je vzpostavitev energetskega skupnosti še polna neznank in vključuje več deležnikov, je vzpostavitev mesta za občane, kjer naj na enem mestu pridobijo vse potrebne informacije za vzpostavitev energetskega skupnosti, pomemben korak naproti doseganju tega cilja.

2.1.5: Vzpostavitev možnosti uporabe geotermalne energije

Mestna občina Ptuj leži na geotermalno bogatem območju. Geotermalna energija je bogat obnovljiv vir za pridobivanje toplotne energije. Preučitev možnosti izrabe geotermalne energije naj se izvede preko ustreznih institucij. Na podlagi preučenih možnosti naj občina pristopi k izvedbi investicij za vzpostavitev infrastrukture za uporabo geotermalne energije.

6.2.2 Razvojni cilj 2.2: Spodbujanje prilagajanja podnebnim spremembam in krepitev odpornosti na nesreče

Pomemben poudarek je na prilagajanju na podnebne spremembe in preprečevanju tveganj. Občina se znotraj regije zaradi geografskih značilnosti in spreminjajočega podnebja sooča z burnimi vremenskimi nihanji na območjih kolizij različnih zračnih gmot.

Zaradi izpostavljenih tveganj, ki jih potencirajo podnebne spremembe, želimo izboljšati pretočnosti visokih vod, razširiti sisteme protitočne obrambe, trajnostno urediti obvodni prostor in izvesti protipoplavne ukrepe na prepoznanih območjih, urediti zelene retenzijske površine, ki bodo služile zbiranju viškov meteornih vod in majhnih delcev ter hkrati zniževale temperaturne maksimume v poletnem času ter celoletno zagotavljale kakovostne rekreacijske površin za lokalno prebivalstvo kot tudi turiste. Za povečanje samooskrbe je potrebno zagotoviti nemoteno in učinkovito uporabo obstoječih namakalnih sistemov ter njihovo razširitev v povezavi z novimi tehnološkimi rešitvami v kmetijstvu.

Ukrepi:

2.2.1: Ozaveščanje o podnebnih spremembah in upravljanje s tveganji

Ukrepi bodo prednostno usmerjeni v osveščanje o vzrokih in posledicah podnebnih sprememb in pripravi načrta tveganja in vlaganje v posodobitev sistemov za merjenje in obveščanje ter okrepitev odpornosti občine in ciljnih skupin o pravilnem ukrepanju.

2.2.2: Naložbe v prilagajanje podnebnim spremembam in krepitev odpornosti

Ukrepi naslavljajo izgradnjo zelene infrastrukture, ki bi pomagala omiliti posledice podnebnih sprememb, krepitev aktivnosti za zmanjšanje vpliva podnebnih sprememb na kmetijsko pridelavo (naložbe v protitočno zaščito, namakalne sisteme ter uvajanje novih kmetijskih tehnik in sort). Naložbe v zagotavljanje rezervnih vodnih virov za intervencije ob naravnih nesrečah ter investicije v poplavno varnost kakor tudi zagotavljanje retenzijskih površin v primeru visokih vod.

6.2.3 Razvojni cilj 2.3: Spodbujanje trajnostnega gospodarjenja z vodnimi viri

Težava z oporečnostjo pitne vode se vedno pogosteje pojavlja zaradi slabega vzdrževanja vodovodnega omrežja in njegove dotrajanosti. Glavni ukrepi v občini bodo naslavljali zagotovitev dostopa do čiste in kakovostne pitne vode za vse prebivalce, kar bo doseženo s posodobitvijo javnega vodovodnega sistema. Na območjih s starejšim vodovodnim sistemom se, zraven slabe kakovosti pitne vode srečujemo, tudi z velikimi izgubami pitne vode zaradi dotrajanosti, zato bo poudarek na zmanjševanju vodnih izgub in obnovi obstoječe dotrajane infrastrukture, ki je marsikje še iz zdravstveno in okoljsko spornih salonitnih cevi. Ne zadostno je tudi zbiranje in čiščenje odpadnih voda na aglomeracijah z manj kot 2000 PE. Velika težava ostajajo manjša, razložena naselja pod 2000 PE, kjer so investicije v tovrstno infrastrukturo velike, a nujno potrebne za zagotavljanje nacionalnih ciljev čiščenja odpadnih voda. Hkrati s tem se naslavlja zagotavljanje kakovosti podzemnih voda (tudi s sanacijo obstoječih, dotrajanih omrežij) in možnost privabljanja gospodarskih investicij.

Ukrepi naslavljajo sanacij obstoječega vodovodnega sistema za oskrbo prebivalcev s pitno vodo, uvedbo novih tehnologij za optimizacijo porabe vodnih virov ter izgradnjo in obnovo infrastrukture za čiščenje komunalnih odpadnih vod in priključitev dodatnih uporabnikov na to infrastrukturo (kanalizacija, ČN, MČN in individualne rešitve izven aglomeracij), posebej za manjše aglomeracije pod 2000 PE.

Ukrepi

2.3.1: Oskrba z vodo

Ukrep naslavlja sanacijo obstoječega vodovodnega sistema za oskrbo prebivalcev s pitno vodo, uvedbo novih tehnologij za optimizacijo porabe vodnih virov (vključno s sensoriko in pametnimi merilnimi napravami ter trajnimi zapisi – sledljivimi evidencami porabe) ter ozaveščanje o trajnostnem upravljanju z vodo. Izvajanje investicij za izboljšanje kakovosti vode naravnih vodotokov in podtalnice. Zagotavljanje usklajenosti glede rabe prostora na območjih vodnih virov (ustrezni vodovarstveni režimi) ter renaturacija in revitalizacija vodotokov, travišč, mokrišč in ostalih habitatov.

2.3.2: Varovanje vodnih virov

Ukrep naslavlja izgradnjo in obnovo infrastrukture za čiščenje komunalnih odpadnih vod in priključitev dodatnih uporabnikov na to infrastrukturo (kanalizacija, ČN, MČN in individualne rešitve izven aglomeracij), posebej za manjše aglomeracije pod 2000 PE. Z uporabo kmetijskih praks, ki ne ogrožajo vodnih virov, povečati zanesljivost oskrbe z neoporečno vodo (izobraževanje in večji monitoring). Razvoj in vzpostavitev zelenih tehnologij za čiščenje odpadne vode ter izgradnja infrastrukture za učinkovito odvajanje meteorne vode.

6.2.4 Razvojni cilj 2.4: Spodbujanje prehoda na krožno gospodarstvo

Gospodarstvo se sooča z zastarelimi energetske sistemi ter težavami pri zagotavljanju surovin. Zato potrebuje ukrepe, ki bodo zagotavljali večjo izkoriščenost in uporabo materialov iz lokalnega okolja oziroma večjo reciklabilnost odpadkov za njihovo uporabo kot sekundarne surovine ter zmanjšanje energetske intenzivnosti v proizvodnji, storitvenem in stanovanjskem sektorju.

Zagotoviti je treba celostni pristop k načrtovanju zagotavljanja energije za podjetja in koriščenja odvečne toplote pri proizvodnji, denimo za vključitev v lokalni sistem daljinskega ogrevanja, ogrevanje športnih objektov ipd.

Prav tako se gospodarstvo sooča s problematiko pretirane uporabe pitne vode v proizvodne namene ter s problematiko vezano na čiščenje in odvajanje odpadnih tehnoloških voda. Povečuje se nujnost hitrejšega vključevanja v krožno gospodarstvo. To pa poleg dviga snovne in energetske produktivnosti zahteva tudi spremembo potrošniških navad ter dosedanjih življenjskih vzorcev. Spremembe lahko dosežemo z dodatnim izobraževanjem in osveščanjem ter povezovanjem vseh deležnikov v družbi, še posebej pa s spodbujanjem inovacij, invencij ter novih kreativnih rešitev v gospodarstvu.

Ukrepi:

2.4.1: Ozaveščanje in spodbujanje prehoda na krožno gospodarstvo

Ukrep zajema nadaljevanje ozaveščanja o pravilnem ločevanju odpadkov na izvoru za različne ciljne skupine (gospodinjstva, javni sektor, gospodarstvo), spodbujanje kreativnih rešitev na področju načrtovanja celotnega procesa ravnanja z viri. Namenjen je tudi dvigu kompetenc in usposobljenosti vseh ključnih skupin deležnikov (gospodarstvo, javni sektor, lokalni deležniki) na tem področju, pa tudi pri vključevanju ustreznih vsebin v izobraževalne procese. Naslavlja spodbujanje koristne rabe odvečne toplote, recikliranja in ponovne uporabe reciklatov, deževnice, razvoj etičnih verig vrednosti, spodbujanje sprememb potrošniških navad in s tem povezanih vrednot, podpora nagrad podjetjem z etičnim delovanjem itd.

2.4.2: Nadgradnja obstoječe infrastrukture in storitev podpornega okolja

Ukrep bo usmerjen na vzpostavitev in krepitev ustreznega podpornega in inovativnega okolja na področju prehoda v nizkoogljično krožno gospodarstvo za mala in srednje velika podjetja ter zagonska podjetja in na oblikovanje ustreznih instrumentov za podporo pri transformaciji gospodarskega sektorja (MSP, zagonska podjetja, verige vrednosti) v smeri podnebne nevtralnosti in učinkovite rabe virov. Pri tem bo imel pomembno vlogo tudi kreativni in kulturni sektor, saj je eko dizajn eden od ključnih omogočevalcev prehoda v nizkoogljično krožno gospodarstvo.

6.2.5 Razvojni cilj 2.5: Izboljšanje in ohranjanje biotske raznovrstnosti, zelene infrastrukture v urbanem okolju in zmanjšanje onesnaženja

Glede na dejstvo, da je v Sloveniji skoraj 40 % celotnega območja opredeljenega kot Natura 2000, je zelo pomembno, na kakšen način bomo ta območja varovali, upravljali in tudi uporabili za razvoj trajnostnih oblik gospodarjenja. Za ohranitev biotske pestrosti je ključnega pomena umno upravljanje in pravočasna zaščita ogroženih življenjskih prostorov, tako živali kot rastlin. V povezavi z ukrepi blaženja podnebnih sprememb je treba v mestnih območjih s primernimi ukrepi zagotavljati čim večje zelene površine, saj bomo le tako lahko vplivali na počasnejše zviševanje temperature v mestih. Z zmanjšanjem avtomobilskega prometa bomo v mestih znižali hrup in onesnaževanje s TGP in PM delci. Zelo pomembni so tudi ukrepi uvajanja novih oblik daljinskega ogrevanja in zamenjava individualnih kurišč na trda goriva.

Negativne trende zadnjih desetletij s širjenjem razpršene pozidave želimo skupaj z nacionalno strateško politiko omejiti in prednostno zagotavljati površine za stanovanjsko gradnjo z revitalizacijo zemljišč znotraj obstoječih naselij in v neposredni bližini postaj javnega potniškega prometa. Poseben izziv predstavlja revitalizacija in ponovna aktivacija ter po potrebi dekontaminacija funkcionalno degradiranih zemljišč, saj tovrstna območja ob uspešni revitalizaciji predstavljajo velik razvojni in gospodarski potencial.

Ukrepi:

2.5.1: Varstvo naravnih vrednot in ohranjanje biotske raznovrstnosti (še posebej v varovanih območjih narave)

Ukrepi bodo usmerjeni v obnovo in izboljšanje stanja habitatov varovanih vrst, ki so v slabem stanju ter ukrepi varstva naravnih vrednot. Pomembna je tudi osredotočenost v osveščanje o pomenu ohranjanja narave (tudi interpretacijska infrastruktura, ki služi tudi kot turistična), prenos dobrih praks na temo razvojnih možnosti, ki jih nudijo varovana območja narave in zelena infrastruktura. Stanje ohranjenosti narave v zavarovanih območjih se bo izboljševalo z ukrepom načrtnega upravljanja in nadzorom stihijske prostočasne rabe teh območij ter obnovo, zaščito in trajnostno uporabo območij Natura 2000 in vzpostavitev upravljanja območij Natura 2000, ki vključujejo tudi reko Dravo.

2.5.2: Prenova in oživitev javnih površin in prostorov z zagotavljanjem zelene infrastrukture

Ukrepi bodo naslavljali vlaganja v zagotovitev zelene infrastrukture. Pomembna je revitalizacija površin v mestnem območju (obnova, rušitev in gradnja novih objektov, ureditev okolice, ureditev novih zelenih površin), kakor tudi omejitev vpliva nesmotrne rabe prostora na suburbanih območjih. Podpora trajnostni uporabi funkcionalno degradiranih območij in njihova dekontaminacija. Ukrep naj zavzema tudi vlaganje na podlagi rešitev iz naravnih virov (angl. Natural Base Solutions).

2.5.3: Naložbe v zmanjševanje onesnaženja

Ukrep zajema vzpostavitev sistemov za spremljanje kakovosti zraka v mestu in vseh ogroženih območjih ter zmanjšanje obremenjenosti okolja z delci PM10 (opremljanje tudi manjših kurišč na lesno biomaso s filtri za trde delce, zamenjava starih kurišč, izgradnja in/ali širitev sistemov daljinskega ogrevanja v urbanem središču in v območjih z visoko gostoto poselitve in energetske potrebe po ogrevanju). Zelo pomembno je osveščanje o pravilni rabi biomase za energetske namene s poudarkom na individualnih kuriščih (gospodinjstva).

6.2.6 Razvojni cilj 2.6: Bolj povezana in trajnostno mobilna občina

Promet je eden večjih onesnaževalcev s toplogrednimi plini. Zmanjšanje izpustov in drugega onesnaževanja je možno samo s spremembo vsakdanje mobilnosti v trajnostno mobilnost, ki daje prednost javnemu potniškemu prometu pred osebnim, nemotoriziranim prevoznim sredstvom pred motoriziranimi (primer: promocija pristopa »zadnja milja«). S spremembo potovalnih navad bomo pomembno vplivali na zmanjšanje zdravstvenih tveganj ter s tem prispevali k boljši kakovosti življenja. Pomemben je povezan sistem načrtovanja poti v realnem času, ki bo s pomočjo pametnih tehnologij omogočil uporabo različnih prevoznih sredstev kot tudi drugih oblik mobilnosti (souporaba, najem, delitev). Trajnostna mobilnost zajema tudi zmanjšanje uporabe fosilnih goriv. Ključna je tudi zagotovitev hitrih širokopasovnih povezav na celotnem območju občine. Za uspešno izvajanje digitalne transformacije v okviru različnih ciljev, postavljenih v tem dokumentu, se je treba vključiti v uvajanje tehnologije 5G v skladu s cilji EU.

Ukrepi:

2.6.1: Razvoj širokopasovnih povezav in izgradnja potrebne infrastrukture za doseg nemotene pokritosti z omrežjem 5G

Ključna je zagotovitev hitrih širokopasovnih povezav na celotnem območju občine. Za uspešno izvajanje digitalne transformacije v okviru različnih ciljev, postavljenih v tem dokumentu, se je treba vključiti v uvajanje tehnologije 5G v skladu s cilji EU. Ukrep zajema izgradnjo infrastrukture za pokritosti z omrežjem 5G in razvoj pripadajočih storitev vzpostavitve platform za povečanje dostopnosti.

2.6.2 Izboljšati infrastrukturo za povečanje prometne varnosti in spodbuditi prebivalce občine k čim večji uporabi okolju prijaznih alternativnih oblik prevoza

Ukrep zajema modernizacijo, rekonstrukcijo, gradnjo/novogradnjo in obnovo državnih in lokalnih cest ter uvajanje pametnih tehnologij za optimizacijo procesov v cestnem prometu. Pomembno je ozaveščanje o varnosti v **cestnem prometu**. Potrebna je ureditev obvoznic in novih navezovalnih cest. Potrebna je hitrejša železniška povezava na relaciji Maribor – Ptuj. Potrebna je vzpostavitev hitrih primestnih vlakov in ureditev kolesarnic in parkirišč ob železniških postajališčih.

Javni promet je najbolj trajnostni način mobilnosti v večjih urbanih okoljih in na večjih razdaljah, kjer ni na voljo drugih oblik javnega potniškega prometa. Ukrep naslavlja izboljšanje kakovosti storitev medkrajnega linijskega prevoza potnikov z avtobusi, vključno z nizkopodnimi avtobusi za dostopnost ranljivejših skupin potnikov, zagotavljanje večje vloge občine pri načrtovanju medkrajnega linijskega prevoza potnikov z avtobusi – pri čemer zagotovitev financiranja ostaja na ravni države.

Uvajanje turističnih linij in/ali možnosti prevoza koles ob bolj obiskanih kolesarskih povezavah ter vzpostavitev in/ali nadgradnja oblik mobilnosti na podeželju, ureditev vodnega javnega potniškega prometa. Ureditev varnih kolesarskih in peš površin je osnova za izboljšanje dnevne mobilnosti, na daljših relacijah pa ureditev sklenjenih in varnih kolesarskih povezav.

Ureditev varnih kolesarskih in peš površin je osnova za izboljšanje dnevne mobilnosti, na daljših relacijah pa ureditev sklenjenih in varnih kolesarskih povezav. Ukrep ob koordinaciji načrtovanja, vzpostavljanja, upravljanja in vzdrževanja kolesarskih povezav s pomočjo pametnih tehnologij naslavlja tudi nadaljevanje vzpostavljanja državnih kolesarskih povezav s poudarkom na izgradnji daljinskih kolesarskih povezav kot hrbtenice kolesarskega omrežja ter vzpostavljanje celovitih kolesarskih omrežij in spremljajoče infrastrukture.

Mirujoči promet – ureditev parkirišč in parkirnih hiš, vzpostavitev nadzorovanega parkiranja v širšem območju mestnega središča, zagotovitev ustrezno umeščenih parkirnih prostorov za invalide, upravljanje parkiranja v okolici vrtcev in šol, reševanje parkirne politike v strnjenih soseskah.

Prav tako je namen vzpostavitev ustreznih pogojev za zagotavljanje različnih dejavnosti na reki Dravi, kar zahteva ureditev brežin ob rekah. Previdene aktivnosti so sprejetje uredb oz. odlokov o plovnosti, povečanje izrabe obrečnega prostora ter določitev in ureditev vstopno/izstopnih točk.

2.6.3: Načrtovanje in upravljanje multimodalne mobilnosti

Največjo izkoriščenost infrastrukture bomo dosegli z vzpostavitvijo urbane in regionalne mobilnosti (povezovanje ostalih občin). Kažejo se potrebe po medsektorskem horizontalnem (promet, prostorsko načrtovanje, turizem) in vertikalnem sodelovanju (občine, regije, država). Ukrepi te razvojne prioritete naslavlja vzpostavitev regionalnega prostorskega načrtovanja (celostne regijske prometne strategije) kot podlage za izboljšanje načrtovalskih praks znotraj občinskih uprav, upravljanje mobilnosti, zagotavljanje infrastrukture za spodbujanje multimodalnih načinov potovanja, vzpostavitev infrastrukture za alternativna goriva v prometu in zagotavljanje vozil gospodarskih javnih služb na alternativna goriva, vključno z zagotavljanjem infrastrukture za umiritev motornega prometa ter blažitev hrupa in emisij. Zagotavljanje infrastrukture za spodbujanje multimodalnih načinov potovanja (npr. združevanje infrastrukture za prestopanje med različnimi potovalnimi načini javnega potniškega in drugega prometa, pokrite kolesarnice, varne pešpoti, parkirišča za P&R in sopotništvo). Ukrep se osredotoča tudi na dodatno izobraževanje ter sprememba miselnosti potovalnih navad.

6.2.7 Razvojni cilj 2.7: Trajnostni prostorski razvoj

Namen urejanja prostora je doseganje trajnostnega prostorskega razvoja s celovito obravnavo, usklajevanjem in upravljanjem njegovih družbenih, okoljskih in ekonomskih vidikov. Zato je potrebno na vseh ravneh oblikovati odločitve glede prostorskega razvoja na tak način, izhajajoč iz spremljanja in analize podatkov iz prikaza stanja prostora ter ob poznavanju sedanjih in strokovno utemeljenih ocen prihodnjih varstvenih in razvojnih potreb v prostoru.

Urbanistični načrt je podlaga za celovito načrtovanje razvoja urbanih središč. Območje urbanističnega načrta obsega površine strnjene gradnje, to so območja strnjeno grajenih stavb in gradbeno inženirskih objektov različnih namembnosti s pripadajočimi površinami, potrebnimi za njihovo uporabo, zelene površine v naselju, vodne površine in njihova obrežja, ki potekajo v naselju, ter kmetijske in gozdne površine znotraj naselja.

Splošne usmeritve za urbanistično oblikovanje naslavlja Odlok o Občinskem prostorskem načrtu Mestne občine Ptuj, in sicer:

- orientacija in oblikovanje novih objektov, postavitve prostorskih dominant in oblikovanje javnih površin v naseljih mora upoštevati značilnosti dravske arhitekturne regije in arhitekturne krajine Ptuj ali jih estetsko nadgrajevati;
- pri oblikovanju novih naselij in večjih širitvah naselij bo občina uveljavljala enake razvojne usmeritve kot pri notranjem razvoju naselij;
- posamezne etape širitve naselij morajo predstavljati oblikovno in funkcijsko zaključene celote. Urbanistični vzorec razvoja poselitve mora slediti obstoječemu urbanističnemu vzorcu in tipologiji poselitve.

Razdrobljenost pristojnosti prometnega načrtovanja in upravljanja s prostorom, kot tudi vzpostavljanja ter vzdrževanja mreže gospodarske javne infrastrukture, še vedno otežuje optimalno upravljanje in izrabo finančnih virov ter kadrov med lokalno, regionalno in nacionalno ravno. Razdrobljenost otežuje tako sektorsko načrtovanje na državni ravni, kot tudi vertikalno povezovanje. Zakon o urejanju prostora (Uradni list RS, št. 199/21 in 18/23 – ZDU-10) je določil namen, vsebino in metodologijo sprejema regionalnega prostorskega plana. Regionalni prostorski plan je prostorski strateški akt, s katerim se država in občine na podlagi Strategije, njenega akcijskega programa, drugih državnih razvojnih dokumentov in razvojnih ciljev EU in družbeno-gospodarskih razvojnih potreb lokalnih skupnosti dogovorijo in uskladijo o prostorskem razvoju posamezne razvojne regije ter določijo bistvene razvojne priložnosti.

Ukrepi:

2.7.1: Izdelava urbanističnega načrta Mestne občine Ptuj

Ukrep zajema pripravo Urbanističnega načrta Mestne občine Ptuj, ki se izdelava skladno s strokovnimi metodami prostorskega, urbanističnega, arhitekturnega in krajinskega načrtovanja ter z metodami vključevanja prebivalstva in drugih zainteresiranih udeležencev v proces njegove priprave.

Pri pripravi Urbanističnega načrta mesta se poziva pripravljavce, da pri tem v največji meri upoštevajo trajnostne in okoljevarstvene usmeritve predlaganih zamisli – konceptov in rešitev.

2.7.2: Vključenost Mestne občine Ptuj v Regionalni prostorski plan

Ukrep zajema vključenost Mestne občine Ptuj v izdelavo regionalnega prostorskega plana na ravni regije v skladu z Zakon o urejanju prostora (ZUreP-3), ki bo omogočal celovit prostorski razvoj regije in usklajevanje lokalnih in državnih interesov.

6.3 Strateška usmeritev 3: MESTNA OBČINA PRIJAZNA OBČANOM

Strateško usmeritev razumemo kot področje, ki naslavlja na eni strani problematiko, nanašajočo se na stanje na trgu dela, ter na drugi strani na t.i. družbeni razvoj, kjer gre za vsa tista področja, ki hkrati prispevajo k zviševanju kakovosti življenja prebivalstva v regiji in zagotavljajo zdravo in kakovostno delovno silo.

V okviru strateške usmeritve 3 bomo z ukrepi:

- izboljšali učinkovitost trga dela;
- razvili kompetence za 21. stoletje;
- zagotovili večjo vključenost ranljivih skupin v družbo;
- zagotovili dostopno in kakovostno zdravstveno oskrbo za vse prebivalce v občini;
- omogočili večjo kakovost življenja in dela za vse prebivalce v občini.

Tabela 12: Kazalniki strateške usmeritve 3

Kazalnik	Vir	Izhodiščna vrednost Mestna občina Ptuj 2021	Ciljna vrednost za leto 2035 Mestna občina Ptuj	Izhodiščna vrednost SLO 2021
Naravni prirast na 1.000 prebivalcev	Si-Stat	-3,3	-1,6	-2,0
Skupni selitveni prirast na 1.000 prebivalcev	Si-Stat	-0,9	0,5	1,2
Skupni prirast na 1.000 prebivalcev	Si-Stat	-1,1	-0,8	-0,9
Stopnja delovne aktivnosti prebivalstva, v %	Si-Stat	66,4	67,0	66,7
Osnova za dohodnino na prebivalca, v EUR	MF, UJ, RS št. 208/21	10.482,00	11.500,00	10.534,00
Indeks staranja prebivalstva	Si-Stat	173,0	157,0	141,8
Povprečna stopnja registrirane brezposelnosti (2022) v %	Si-Stat	6,5	4,9	5,9
Indeks delovne migracije	Si-Stat	143,40	130,00	100

Kazalnik	Vir	Izhodiščna vrednost Mestna občina Ptuj 2021	Ciljna vrednost za leto 2035 Mestna občina Ptuj	Izhodiščna vrednost SLO 2021
Povprečna starost, leta (2022)	Si-Stat	45,6	44,3	43,9
Število stanovanj na 1.000 prebivalcev	Si-Stat	428	431	410
Povprečna uporabna površina (m ²) stanovanja	Si-Stat	82,7	84,0	83,3
Neto prejet dohodek na prebivalca, v EUR	Si-Stat	10.367,13	11.450,00	10.492,87
Bolniška odsotnost delovno aktivnih prebivalcev, v dnevih	NIJZ	17,8	15,0	17,7
Stopnja umrljivosti zaradi samomora na 100.000 prebivalcev	NIJZ	20	15	18
Razvitost občine, indeks	MF	0,98	1,1	1,00
Vključenost otrok v vrtce (% med vsemi otroki, starimi 1-5)	Si-Stat	79	82	81
Število diplomantov na 1000 prebivalcev (indeks, SI=100)	Si-Stat	8	9	8
Zelena infrastruktura na prebivalca v občini (m ² /občana)	OPVO Mestne občine Ptuj, Si- Stat	18,91	41,40	n.p.
Pričakovana življenjska doba	Si-Stat	n.p.	81,45	80,66

Tabela 13: Predlagani projekti Strateške usmeritve 3

Predlog projekta	Nosilec projekta
Spodbujanje programov podjetnosti	ZRS Bistra Ptuj, Mestna občina Ptuj
Izobraževalni programi Ljudske univerze	Ljudska univerza Ptuj
Zagotovitev novih prostorov za Glasbeno šolo Karol Pahor Ptuj	Mestna občina Ptuj in občine ustanoviteljice

Predlog projekta	Nosilec projekta
Vzpostavitev aktivnosti za čim daljše bivanje starejših doma	Dom upokojencev Ptuj, Center za socialno delo Spodnje Podravje
Razvoj programov in podpornih storitev za razvoj kulture mladih	Center interesnih dejavnosti Ptuj
Vzpostavitev centra za pomoč otrokom in podpornega okolja za družine	Center za socialno delo Spodnje Podravje
Izgradnja neprofitnih stanovanj	Mestna občina Ptuj, Podjetje za stanovanjske storitve Ptuj d.o.o., javno-zasebna partnerstva
Ustvarjanje pogojev za individualno, večstanovanjsko in skupnostno gradnjo	Mestna občina Ptuj, DEM – Dravske elektrarne Maribor; Javne službe Ptuj d.o.o.
Revitalizacija nabrežja Drave in mestnega parka	DEM – Dravske elektrarne Maribor d.o.o., Mestna občina Ptuj, Javne službe Ptuj d.o.o.
Izgradnja dodatne športne infrastrukture – nova dvorana	Mestna občina Ptuj, Zavod za šport Ptuj

6.3.1 Razvojni cilj 3.1: Izboljšanje učinkovitosti trga dela

V okviru ukrepov za izboljšanje učinkovitosti trga dela naslavljamo razvojne izzive, ki so tesno povezani z ukrepi, načrtovanimi v okviru Strateške usmeritve 1. Gre za izziv pomanjkanja kakovostnih delovnih mest in kakovostnih pogojev za delo ter zaznavanja nezadostnih priložnosti za kakovostno življenje. Delovna mesta potrebujejo ustrezno nadgradnjo in zagotovitev pogojev za kakovostno delo.

Na ravni države in regije beležimo višji odstotek bolniške odsotnosti, kar nakazuje na potrebo po višji kulturi varnosti in zdravja pri delu v delovnih organizacijah, ki se posledično odraža v boljšem psihofizičnem zdravju zaposlenih, kar je pomemben dejavnik podaljševanja delovne aktivnosti. Podatki kažejo tudi na trend odseljavanja prebivalstva v sosednje regije, še posebej mlada in visoko izobražena populacija pa odhaja tudi v tujino, kar ocenjujemo kot nevarnost za področje razvoja človeških virov ter gospodarstva nasploh.

Ukrepi:

3.1.1: Podpora razvoju delovnih mest preko razvoja družbenih inovacij in infrastrukture ter kakovostni delovni pogoji in medgeneracijsko sodelovanje na delovnem mestu

Ukrep je usmerjen v podporo razvoju obstoječih delovnih mest in ustvarjanju novih delovnih mest s spodbujanjem družbenih inovacij in nadgradnjo obstoječe in vzpostavitev potrebne infrastrukture. Ukrep naslavlja tudi stalno izboljšanje delovnih pogojev ob aktivnem sodelovanju delodajalcev za prilagajanje delovnega okolja in usklajevanje potreb delovnega procesa s specifičnimi značilnostmi delovne sile v smeri spodbujanja medgeneracijskega sodelovanja na delovnem mestu in podpora izvajanju karijerne orientacije zaposlenih.

3.1.2: Novi izobraževalni programi za potrebe lokalnega okolja

Potrebe gospodarskega lokalnega okolja niso vedno usklajene z izobraževalnimi programi sekundarnega in terciarnega izobraževanja. Poklicne potrebe gospodarskega okolja se hitro spreminjajo, žal pa zahteve šolskega sistema pri uvajanju novih izobraževalnih programov onemogočajo hitre prilagoditve izobraževalnega sistema. Lokalno mikro-gospodarsko okolje je pretežno usmerjeno v računalniške, elektro-energetske, kovinarske in strojne dejavnosti. V teh dejavnostih se podjetja soočajo z največjim pomanjkanjem delovne sile. Izobraževalni sistemi v naši občini morajo slediti tem potrebam.

3.1.3: Podpora prehodu iz izobraževanja v zaposlitev

Ukrep je usmerjen v spodbujanje dejavnosti za uspešen prehod iz izobraževalnih sistemov na trg dela (npr. z razvojem karierne orientacije, štipendiranje, krepitvijo medpodjetniških centrov, uvajanjem vajeništva in prakse, mojstrstva, mentorstva, s promocijo poklicev, karierni sejmi itd.) ob sočasnem razvijanju podpornih storitev za vključevanje ranljivih skupin na trg dela.

3.1.4: Krepitev podjetnosti

Ukrep naslavlja spodbujanje inovativnosti in podjetnosti ranljivih skupin, z razvojem kadrov in z večjo osredotočenostjo na socialne inovacije in podjetništvo, z nadaljnjim razvojem obstoječega podpornega okolja ter s povečanjem ponudbe in kakovosti obstoječih programov in ukrepov na področju podjetništva.

3.1.5: Povezanost storitvenih dejavnosti z gospodarstvom

Storitvene dejavnosti v lokalnem okolju lahko gospodarstvu doprinesejo pomembno dodano vrednost. Kadar na trgu storitvene dejavnosti spremljajo gospodarske dejavnosti, kakovost življenja pridobiva dodano vrednost. Gospodarske dejavnosti v lokalnem okolju se hitreje razvijajo, pridobivajo na dodani vrednosti, izboljšuje se osebni dohodek. Posledično pa prosperirajo tudi storitvene dejavnosti, katere prav tako lahko izboljšujejo kakovost svoje ponudbe.

6.3.2 Razvojni cilj 3.2: Izboljševanje dostopa do storitev v izobraževanju, usposabljanju in vseživljenjskem učenju

V okviru tega poglavja naslavljammo izziv pomanjkanja ustreznih kompetenc delovne sile, ki morajo biti prilagojene potrebam trga dela. Kompetence morajo slediti tako sektorsko specifičnim zahtevam kot tudi sodobnim izzivom gospodarstva in ostalih sektorjev na trgu dela. Pri tem je potrebno zagotoviti tudi primerno odzivnost izobraževalnega sistema, ki bo prilagojen potrebam trga dela. Specifični cilj dopolnjuje tudi ukrepe strateške usmeritve 1.

Ukrepi:

3.2.1: Naložbe v infrastrukturo za kakovostne storitve izobraževanja, usposabljanja in vseživljenjskega učenja

Ukrep naslavlja spodbujanje investicij v nadgradnjo in obnovo ter, kjer je potrebno, v novogradnjo izobraževalne infrastrukture (vključno z IKT infrastrukturo) ter v opremljanje in ureditev mreže središč za izobraževanje, usposabljanje in vseživljenjsko usposabljanje.

3.2.2: Razvoj programov izobraževanja, usposabljanja in VŽU ter načrtovanje in upravljanje kompetenc skladno s potrebami trga dela

Ukrep je usmerjen k nadgradnji in razvoju obstoječih in novih študijskih programov skladno s potrebami trga in aktivnostim za nadgradnjo obstoječega izobraževalnega sistema s procesom neformalnega in priložnostnega vseživljenjskega učenja. Ukrep naslavlja spodbujanje načrtovanja in razvoja kompetenc zaposlenih z uvajanjem individualnih kariernih načrtov zaposlenih ter vključevanje le-teh v programe usposabljanja in izobraževanja, čim bolj prilagojene potrebam posameznikov in podjetij, vključno z razvojem in izvajanje programov za razvoj temeljnih kompetenc za ranljive skupine zaposlenih in prebivalstva, ter promocijo strokovnega in poklicnega izobraževanja: priprava in izvajanje inovativnih aktivnosti za promocijo deficitarnih poklicev in razvojno perspektivnih poklicev. V luči večjega priseljevanja tujcev je potrebno v izobraževalne programe vseh nivojev vključiti dodatno učenje slovenskega jezika, da se tujci lažje integrirajo v izobraževalne in delovne procese v lokalnem okolju.

6.3.3 Razvojni cilj 3.3: Povečevanje socialno-ekonomske integracije

Načrtovani ukrepi predstavljajo odgovor na zabeleženo registrirano visoko dolgotrajno brezposelnost ranljivih skupin ter posledično naraščajoče stopnje socialne izključenosti in revščine prebivalstva.

Ukrepi:

3.3.1: Socialna vključenost marginaliziranih in ranljivih skupin

Ukrep je usmerjen v izvajanje programov za spodbujanje socialne vključenosti marginaliziranih skupnosti s poudarkom na motivaciji za samoaktivacijo, v spodbujanje investicij za povečevanje dostopnosti storitev za ljudi s posebnimi potrebami ter v ohranjanje obstoječih in razvoj novih socialnih storitev (npr. center za zmanjševanje odvisnosti od drog, zagotavljanje mrež za žrtve nasilja, dolgotrajna oskrba, institucionalna oskrba oseb z demenco itd.) ter poudarjanje pomena zgodnje obravnave otrok s posebnimi potrebami, motnjami v razvoju ali otrok invalidov, zagotavljanje ustrezne oskrbe in osnovnih pogojev za ogrožene ciljne skupine (npr. za brezdomce) ter zagotavljanje ustrezne obravnave delavcev tujcev v lokalnem okolju. Ukrep je usmerjen v vzpostavitev več programov javnih del, dodatnih programov za osebno pomoč in k spodbujanju pridobitve medkulturnega mediatorja v vzgojno – varstvenih institucijah.

3.3.2: Aktivno staranje, z vključevanjem starejših v vse sfere družbenega življenja

Ukrep spodbuja ohranjanje obstoječih in razvoj novih socialnih storitev ter spodbujanje aktivnega staranja in aktivnega vključevanja starejših v vse sfere družbenega življenja s spodbujanjem medgeneracijske solidarnosti in sodelovanja (promocijske aktivnosti, vzgojno-izobraževalne aktivnosti, izvajanje programov medgeneracijskega sodelovanja in sosedskega druženja).

6.3.4 Razvojni cilj 3.4: Zagotavljanje enakosti dostopa do zdravstvene oskrbe in ustreznih pogojev bivanja

V okviru zagotavljanja enakosti dostopa do zdravstvene oskrbe naslavljammo izziv izboljšanja zdravstvenega stanja prebivalstva v občini, krepitev javnega zdravja kot tudi zmanjšanja neenakosti na tem področju, v primerjavi s slovenskim povprečjem. Glede na razpoložljive statistične podatke gre za področje, ki z razvojnega vidika na obravnavanem območju zaostaja.

Ukrepi v okviru zagotavljanja ustreznih pogojev bivanja naslavljajo izzive, ki so prav gotovo med najočitnejšimi: gre za trend hitrega staranja prebivalstva, ki vpliva na vrsto dejavnikov na obravnavanem območju (stanovanjska problematika, kakovost bivanja, posledično pa potreba po celoviti in bolj kakovostni oskrbi in kakovostnih zdravstvenih programih zlasti za starejše) in hkrati sledijo potrebam po ohranjanju zdravja in podaljševanja delovne sposobnosti aktivne populacije.

Ukrepi:

3.4.1: Investicije v zdravstveno, socialno in športno infrastrukturo

Ukrep naslavlja najbolj pereče izzive v občini, kot je nadgradnja zdravstvene, socialne in športne infrastrukture, vključno z ustrežno stanovanjsko politiko, prilagojeno tako starostnikom kot ostalim skupinam v populaciji (npr. mladi), ob sočasnem spodbujanju razvoja novih socialnih in zdravstvenih storitev ter oblikovanjem in izgradnji zdravju podporne mreže.

3.4.2: Programi in storitve za kakovostno preživljanje prostega časa in promocijo zdravega načina življenja

Ukrep je usmerjen v razvoj in izvajanje programov krepitve javnega zdravja v povezavi s programi in storitvami za promocijo zdravega načina življenja ter z nadgradnjo in vzpostavitvijo programov in storitev kakovostnejšega preživljanja prostega časa vseh družbenih skupin. Ukrep naslavlja tudi podporo razvoju programov na področju kulture in kulturne dediščine ter vlaganja v obnovo objektov kulturne dediščine.

3.4.3: Zagotavljanje okolja za gradnjo dostopnih javnih in zasebnih stanovanj, investicije v stanovanjsko infrastrukturo in podpora družbenim inovacijam na področju bivanja

Ukrep naslavlja stanovanjsko problematiko, saj se mesto spopada s pomanjkanjem primernih stanovanj, v katerih bi si aktivno prebivalstvo lahko ustvarilo dom, posledično pa se aktivno prebivalstvo odseljuje. Zaradi tega je treba spodbujati investicije v gradnjo javnih najemnih stanovanj, ustvarjati ugodno okolje za zasebno gradnjo, nuditi podporo stanovanjskim zadrugam, ki spodbujajo sodobne inovativne modele energetske učinkovitosti, okoljsko vzdržnega in trajnostnega bivanja in nuditi možnosti vzpostavitve kadrovskega stanovanj s strani gospodarskih subjektov.

Pri stanovanjski gradnji naj se upošteva načela kakovostnega in varnega bivalnega okolja, ki se zagotavlja s primerno gostoto zazidave, arhitekturnim oblikovanjem celotnega stanovanjskega območja in posameznih stavb ter z zasnovo javnih odprtih in zelenih površin.

6.4 Strateška usmeritev 4: KULTURNO IN TURISTIČNO PRIVLAČNA MESTNA OBČINA

V okviru strateške usmeritve z ukrepi naslavljamo turizem, kulturo in kulturno dediščino Mestne občine Ptuj. Turizem predstavlja pomemben potencial razvoja Mestne občine Ptuj kot gospodarske panoge, zato se ukrepi te prioritete usmerijo v razvoj in promocijo trajnostnega turizma s poudarkom na spodbujanju in varovanju naravne in kulturne dediščine.

V okviru strateške usmeritve 4 bomo z ukrepi:

- spodbudili podporno okolje za konkurenčen razvoj turizma na območju Mestne občine Ptuj;
- pozicionirali Ptuj kot privlačno, visokokakovostno, butično turistično, kulturno živahno in z dediščino bogato mesto;
- dvignili kakovost in zasedenost kapacitet obstoječe in spodbudili razvoj nove turistične ponudbe Ptuja;
- izboljšali pogoje za delovanje turističnih ponudnikov in kulturnih ustvarjalcev;
- izboljšali dostopnost in prepoznavnost turističnih in kulturnih znamenitosti in dogodkov;
- spodbudili razvoj inovativnih visoko kakovostnih doživetij in konkurenčnih integralnih turističnih produktov, ki vključujejo lokalne proizvode in ponudnike storitev;
- spodbudili revitalizacijo starega mestnega jedra.

Tabela 14: Kazalniki strateške usmeritve 4

Kazalnik	Vir	Izhodiščna vrednost Mestna občina Ptuj 2019	Ciljna vrednost za leto 2035 Mestna občina Ptuj	Izhodiščna vrednost SLO 2019
Prihod turistov	Si-Stat	66.970	100.969	6.229.573
Prenočitve turistov	Si-Stat	156.668	257.479	15.775.331
Delež prihodov domačih turistov, %	Si-Stat	33,87	69,21	24,52
Delež prihodov tujih turistov, %	Si-Stat	66,13	69,58	75,48
Stopnja zasedenosti stalnih ležišč in nedeljivih enot po hotelih in podobnih obratih (%), letno (2021)	Si-Stat	47,5	50,20	34,7
Število vseh obiskovalcev PMPO (enota Ptuj)	PMPO	65.272	95.272	/

Tabela 15: Predlagani projekti Strateške usmeritve 4

Predlog projekta	Nosilec projekta
Oživitev Stare steklarske in ljubiteljske kulture	Mestna občina Ptuj, Center interesnih dejavnosti, Javni sklad za kulturne dejavnosti Območna izpostava Ptuj, Gimnazija Ptuj, neodvisni ustvarjalci
Vzpostavitev poslovno-organizacijskega modela upravljanja prireditelj	Zavod za turizem Ptuj, Mestna občina Ptuj
Arheološko razstavišče/muzej, obnova grajske žitnice s celovito ureditvijo objektov na grajskem griču	Ministrstvo za kulturo, Pokrajinski muzej Ptuj-Ormož, Mestna občina Ptuj
Dominikanski samostan/Mestna zbirka Nadaljevanje investicij v Dominikanski samostan/Mestna zbirka in oživitev dogajanja z dnevnimi vsebinami	Mestna občina Ptuj, Pokrajinski muzej Ptuj-Ormož
Vzpostavitev digitalne platforme za lažji dostop do kulturnih storitev v mestu	Zavod za turizem, Pokrajinski muzej Ptuj-Ormož, Mestna občina Ptuj
Program »Znanje za večjo vrednost destinacije Ptuj«	Zavod za turizem Ptuj, Območna obrtno-podjetniška zbornica Ptuj, izobraževalne ustanove
Celosten projekt Zgodovinsko mesto Ptuj	Zavod za turizem Ptuj, investitorji, Mestna občina Ptuj
Turistični razvoj mesta, z večjim poudarkom na razvoju novih turističnih produktov in učinkovito promocijo	Zavod za turizem Ptuj
Razvoj in prenova urbanega središča (revitalizacija degradiranih površin) ter oživitev starega mestnega jedra	Mestna občina Ptuj, Javne službe Ptuj d.o.o., Zavod za turizem Ptuj, ministrstva, investitorji
Mestni vrh kot zeleni in vinogradniški park mesta Ptuj	Mestna občina Ptuj, Zavod za turizem Ptuj, ponudniki
Parkovna ureditev Panorame	Mestna občina Ptuj, Pokrajinski muzej Ptuj-Ormož
Vitalizacija Ptujkega jezera	Mestna občina Ptuj

6.4.1 Razvojni cilj 4.1: Krepitev kulturne identitete, soustvarjanje kulturno-kreativnega okolja ter prepoznavnost občine kot pomembne kulturne destinacije

Kulturni in kreativni sektor potrebuje celovit, usklajen in dolgoročen razvoj za krepitev konkurenčnosti in ustvarjanje kakovostnih delovnih mest z visoko dodano vrednostjo na zaposlenega. V prihodnosti bo ob vedno večji uveljavitvi novih tehnologij v ospredje postavljena tudi kreativnost, ki ponuja veliko priložnosti za inovativno prenovo občine. Kulturni in kreativni sektor je hkrati izjemno pomemben za urbani razvoj mesta ter lahko prispeva k revitalizaciji degradiranih mestnih prostorov, spodbujanju lokalnega gospodarstva, izboljšanju socialne kohezije in vključenosti ranljivih skupin prek participativnih projektov kot pomembne kulturne destinacije v Sloveniji. Je ključnega pomena za identiteto, družbeno povezanost in trajnostne prakse sodobnih, vključujočih in pametnih mest.

Ukrepi:

Ukrepi 4.1.1: Ohranjanje kakovostnih vsebin kulturnega življenja in razvoj novih prepoznavnih inovativnih vsebin.

Ukrep se nanaša na to, da se kulturo ozavesti kot vrednoto, ki vzpodbuja ustvarjalne potencialne, omogoča posamezniku njegov osebnostni razvoj, svobodo izražanja, usvajanje novih znanj in izkušenj, vzpostavljanje humanih medčloveških odnosov in družbene etike ter vrednot, ki obenem razvija spoštovanje dosežkov slovenskega naroda in samostojne države. Za doseg tega je treba uravnoteženo razvijati vsa kulturna področja in vse zvrsti kulture z kakovostnimi vsebinami. Prizadevati si je treba za doseg visokih strokovnih standardov in inovativnih vsebin, ki imajo trajno vrednost za mesto. Glavni namen je omogočiti kulturno udejstvovanje občanov v vseh življenjskih obdobjih in s tem krepiti kulturno identiteto ter prepoznavnost občine kot pomembne destinacije.

Ukrep 4.1.2 Izboljšanje pogojev za razvoj kulturnega in kreativnega sektorja

Ukrep je usmerjen v oblikovanje in spodbujanje delovanja medsektorskih in interdisciplinarnih delovnih skupin ter organizacij, ki zagotavljajo razvoj kreativne industrije na območju Mestne občine Ptuj. Hkrati bo ukrep usmerjen v ozaveščanje o potencialu kulturnega in kreativnega sektorja in v krepitev njegove vloge v družbeno – ekonomskem razvoju območja. S ciljem ozaveščanja se bo občina povezovala in sodelovala s številnimi deležniki pri različnih aktivnostih (predstavitvi in prenosu dobrih praks, organizaciji študijskih obiskov, organizaciji različnih dogodkov, razvoju spletnih storitev, informiranju različnih javnosti z uporabo sodobnih komunikacijskih kanalov itd.).

Ukrep 4.1.3: Opolnomočenje in povezovanje kulturnega in kreativnega sektorja

Ukrep bo spodbujal programe in projekte, ki bodo prispevali k revitalizaciji prostorov in iskali nove rešitve za oživitev lokalnih gospodarstev. Ukrep je usmerjen v povezovanje in opolnomočenje kreativnih skupnosti in profesionalcev, v ustvarjanje vezi med različnimi panogami kulturnega in kreativnega sektorja in povezovanje znanj, za skupen nastop na trgu. Aktivnosti bodo namenjene krepitvi interdisciplinarnih programov in razvoju strateških partnerstev za vključevanje v nove verige vrednosti. Z zadostno kritično maso kulture in ustvarjalnosti v mestih prispevamo k razvoju destinacij, privabljamo nove turiste in ohranjamo lokalno prebivalstvo.

6.4.2 Razvojni cilj 4.2: Pozicioniranje mesta Ptuj z okolico s poudarkom na trajnostnem razvoju inovativnega, doživljajskega in aktivnega turizma

Trajnostno naravnani razvoj turizma je ključen minimalen vpliv na okolje, družbo in kulturo, obenem pa povečuje družbene in gospodarske koristi za lokalno skupnost. Razvoj novih turističnih produktov, ki jih oblikuje notranji karakter, dajejo avtentičnosti ter ustvarjajo dodano vrednost.

Ukrepi:

4.2.1: Razvoj kadrov in upravljanje trajnostnih turističnih produktov

Usmerjanje v razvoj novih inovativnih turističnih produktov, storitev, kadrov, dvig kakovosti in razvoja turističnih destinacij s spodbujanjem turističnih podjetij (MSP), z vključevanjem lokalnih surovin in izdelkov v redno turistično ponudbo ob upoštevanju sinergije med gospodarstvom in varstvom naravne ter varstvom kulturne dediščine. Vlaganje v izobraževanje kadrov.

4.2.2: Turistična infrastruktura

Povečano vlaganje v osnovno turistično infrastrukturo, ambient in atrakcije, vključno z njeno nadgradnjo ter ureditev turistične infrastrukture za obiskovanje na območjih naravne in kulturne dediščine za doživljanje, usmerjanje obiska in ohranjanje območij varovane/zavarovane narave in kulturne dediščine. Še posebej je pomembno uvajanje digitalizacije v promocijo, turistično ponudbo in prezentacijo kulturne dediščine.

4.2.3: Promocija trajnostnih principov in digitalizacija pri razvoju, upravljanju in trženju turistične ponudbe destinacije

Ukrep je usmerjen v skupno promocijo turistične ponudbe z učinkovitim in inovativnim trženjem ter razvojem inovativnih turističnih produktov, programov in ponudbe ter izobraževanjem primernih kadrov. Manjši ponudniki pomembno doprinašajo k raznovrstnosti ponudbe občine in so zelo izpostavljeni posledicam (gospodarske) krize. Podporno okolje bi zajemalo predvsem izobraževanja, coachinge, povezovanje v mrežo in povezovanje v skupne produkte, s katerimi lažje nastopajo na domačem in tujem trgu. Pri vsem je potrebno slediti ciljem in strategiji Zelene sheme Slovenije.

6.4.3 Razvojni cilj 4.3: Trajnostni razvoj s poudarkom na valorizaciji naravne in kulturne dediščine

Mestna občina Ptuj se ponaša z bogato kulturno dediščino. Najpomembnejši del pa je prav gotovo arheološka dediščina mesta Ptuj, ki je že dolgo znana tako po vsej Sloveniji kot izven meja naše države in je ena najpomembnejših v tem prostoru. Z ukrepi v tem razvojnem cilju želimo izboljšati promocijo bogate kulturne dediščine, s katero bomo dvignili prepoznavnost Ptuja na nacionalni in mednarodni ravni.

Ukrepi:

4.3.1: Valorizacija naravne in kulturne dediščine

Ukrep izpostavlja potrebe varovanja naravne in kulturne dediščine, ki celostno ohranja dediščino kot temelj nacionalne identitete in kulturne raznolikosti ter tako prispeva k kakovosti življenja in izboljšanju odnosa do dediščine. Z ukrepom želimo zagotoviti infrastrukturne pogoje in nove programe za delovanje ter valorizacijo naravne in kulturne dediščine.

4.3.2 Revitalizacija urbanega dela mesta z izboljšano kulturno infrastrukturo in ponudbo

Cilj ukrepa je oživitev starega mestnega jedra. Z ukrepom želimo:

- i) izboljšati funkcije opuščenih zgradb v starem mestnem jedru, da zaživijo preko novih/preoblikovanih storitev in v novi/preoblikovani vlogi;
- ii) oblikovati razvojno naravnane regulativne mehanizme in zagotavljati finančne spodbude za ta ukrep.

Z izboljšano kulturno infrastrukturo v starem mestnem jedru želimo pridobiti nov potencial za izvajanje kulturne dejavnosti, kar doprinese h gospodarskim, okoljskim in družbenim koristim.

7. USKLAJENOST STRATEŠKEGA RAZVOJNEGA DOKUMENTA MESTNE OBČINE PTUJ Z EVROPSKIMI, NACIONALNIMI, REGIONALNIMI IN LOKALNIMI DOKUMENTI

Strateški razvojni dokument Mestne občine Ptuj do leta 2035 je skladen s cilji politik in usmeritev EU ter splošnimi cilji regionalne politike, kot so opredeljeni v delovnem zvezku UMAR št. 3/2020.

SRD Ptuj 2035		Cilji Evropske kohezijske politike 2021-2027				
		Cilj 1: Pametnejša Evropa	Cilj 2: Zelena, nizkoogljična Evropa	Cilj 3: Povezana Evropa	Cilj 4: Socialna Evropa	Cilj 5: Evropa bliže državljanom
Strateška usmeritev 1: MESTNA OBČINA ZNANJA IN POSLOVNIH PRILOŽNOSTI						
1.1	Krepitev razvojno-raziskovalnih, inovacijskih zmogljivosti in spodbujanje digitalne preobrazbe	x				
1.2	Krepitev rasti in konkurenčnosti MSP	x	x		x	
1.3	Razvoj kmetij, spodbujanje lokalne samooskrbe in ohranjanje vitalnega podeželja	x				x
Strateška usmeritev 2: SONARAVNA IN TRAJNOSTNO POVEZANA MESTNA OBČINA						
2.1	Trajnostna raba energije		x			
2.2	Spodbujanje prilagajanja podnebnim spremembam ter krepitev odpornosti na nesreče		x			
2.3	Spodbujanje trajnostnega gospodarjenja z vodnimi viri		x			
2.4	Spodbujanje prehoda na krožno gospodarstvo	x	x			
2.5	Izboljšanje in ohranjanje biotske raznovrstnosti in naravnih vrednot, zelene infrastrukture v urbanem okolju in zmanjšanje onesnaženja		x			
2.6	Bolj povezana in trajnostno mobilna občina		x	x		
2.7	Trajnostni prostorski razvoj	x	x	x		
Strateška usmeritev 3: MESTNA OBČINA PRIJAZNA OBČANOM						
4.1	Izboljšanje učinkovitosti trga dela				x	
4.2	Izboljševanje dostopa do storitev v izobraževanju, usposabljanju in vseživljenjskem učenju				x	
4.3	Povečevanje socialno-ekonomske integracije				x	
4.4	Zagotavljanje enakosti dostopa do zdravstvene oskrbe in ustreznih pogojev bivanja				x	

STRATEŠKI RAZVOJNI DOKUMENT MESTNE OBČINE PTUJ DO LETA 2035

SRD Ptuj 2035		Cilji Evropske kohezijske politike 2021-2027				
		Cilj 1: Pametnejša Evropa	Cilj 2: Zelena, nizkoogljična Evropa	Cilj 3: Povezana Evropa	Cilj 4: Socialna Evropa	Cilj 5: Evropa bliže državljanom
Strateška usmeritev 4: KULTURNO IN TURISTIČNO PRIVLAČNA MESTNA OBČINA						
4.1	Krepitev kulturne identitete, soustvarjanje kulturno kreativnega okolja ter prepoznavnost občine kot pomembne kulturne destinacije	x			x	x
4.2	Pozicioniranje mesta Ptuj z okolico s poudarkom na trajnostnem razvoju inovativnega, doživljajskega in aktivnega turizma	x				x
4.3	Trajnostni razvoj s poudarkom na valorizaciji naravne in kulturne dediščine					x

SRD Ptuj 2035		Splošni cilji regionalne politike – dvig kakovosti življenja											
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Strateška usmeritev 1: MESTNA OBČINA ZNANJA IN POSLOVNIH PRILOŽNOSTI													
1.1	Krepitev razvojno-raziskovalnih, inovacijskih zmogljivosti in spodbujanje digitalne preobrazbe	x	x	x									x
1.2	Krepitev rasti in konkurenčnosti MSP	x	x	x									x
1.3	Razvoj kmetij, spodbujanje lokalne samooskrbe in ohranjanje vitalnega podeželja	x		x	x	x		x					
Strateška usmeritev 2: SONARAVNA IN TRAJNOSTNO POVEZANA MESTNA OBČINA													
2.1	Trajnostna raba energije			x						x			
2.2	Spodbujanje prilagajanja podnebnim spremembam ter krepitev odpornosti na nesreče									x			x
2.3	Spodbujanje trajnostnega gospodarjenja z vodnimi viri					x		x		x			
2.4	Spodbujanje prehoda na krožno gospodarstvo			x						x			
2.5	Izboljšanje in ohranjanje biotske raznovrstnosti in naravnih vrednot, zelene infrastrukture v urbanem okolju in zmanjšanje onesnaženja							x		x			
2.6	Bolj povezana in trajnostno mobilna občina						x	x		x			
2.7	Trajnostni prostorski razvoj						x	x		x			

Legenda: 1-Delo, 2-Izobrazba, 3-Dohodek, 4-Socialna izključenost, 5-Zdravje, 6-Dostopnost, 7-Prostor, 8-Stanovanje, 9-Okolje, 10-Kultura, 11-Upravljanje, 12-Varnost

STRATEŠKI RAZVOJNI DOKUMENT MESTNE OBČINE PTUJ DO LETA 2035

SRD Ptuj 2035		Splošni cilji regionalne politike – dvig kakovosti življenja											
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Strateška usmeritev 3: MESTNA OBČINA PRIJAZNA OBČANOM													
3.1	Izboljšanje učinkovitosti trga dela	x	x		x								x
3.2	Izboljševanje dostopa do storitev v izobraževanju, usposabljanju in vseživljenjskem učenju		x	X		x					x		x
3.3	Povečevanje socialno-ekonomske integracije	x			x				x				x
3.4	Zagotavljanje enakosti dostopa do zdravstvene oskrbe in ustreznih pogojev bivanja				x	x	x		x				x
Strateška usmeritev 4: KULTURNO IN TURISTIČNO PRIVLAČNA MESTNA OBČINA													
4.1	Krepitev kulturne identitete, soustvarjanje kulturno kreativnega okolja ter prepoznavnost občine kot pomembne kulturne destinacije	x		X				x			x		
4.2	Pozicioniranje mesta Ptuj z okolico s poudarkom na trajnostnem razvoju inovativnega, doživljajskega in aktivnega turizma	x	x	X							x		x
4.3	Trajnostni razvoj s poudarkom na valorizaciji naravne in kulturne dediščine										x		x

Legenda: 1-Delo, 2-Izobrazba, 3-Dohodek, 4-Socialna izključenost, 5-Zdravje, 6-Dostopnost, 7-Prostor, 8-Stanovanje, 9-Okolje, 10-Kultura, 11-Upravljanje, 12-Varnost

7.1 Usklajenost z evropskimi in nacionalnimi dokumenti

7.1.1 Usklajenost z Agendo za trajnostni razvoj do leta 2030

Strateški razvojni dokument Mestne občine Ptuj do 2035		Agenda za trajnostni razvoj do leta 2030
Strateška usmeritev	Razvojni cilj	Cilji trajnostnega razvoja
MESTNA OBČINA ZNAJANJA IN POSLOVNIH PRILOŽNOSTI	<p>1.1 Krepitev razvojno-raziskovalnih, inovacijskih zmogljivosti in spodbujanje digitalne preobrazbe</p> <p>1.2 Krepitev rasti in konkurenčnosti MSP</p> <p>1.3 Razvoj kmetij, spodbujanje lokalne samooskrbe in ohranjanje vitalnega podeželja</p>	<p>2. Odpraviti lakoto, zagotoviti prehransko varnost in boljšo prehrano ter spodbujati trajnostno kmetijstvo.</p> <p>8. Spodbujati trajnostno, vključujočo in vzdržno gospodarsko rast, polno in produktivno zaposlenost ter dostojno delo za vse.</p> <p>9. Zgraditi vzdržljivo infrastrukturo, spodbujati vključujočo in trajnostno industrializacijo ter pospeševati inovacije.</p>
SONARAVNA IN TRAJNOSTNO POVEZANA MESTNA OBČINA	<p>2.1 Trajnostna raba energije</p> <p>2.2 Spodbujanje prilagajanja podnebnim spremembam ter krepitev odpornosti na nesreče</p> <p>2.3 Spodbujanje trajnostnega gospodarjenja z vodnimi viri</p> <p>2.4 Spodbujanje prehoda na krožno gospodarstvo</p> <p>2.5 Spodbujanje dejavnosti, ki zasledujejo cilje trajnostnega prehoda in lahko pripomorejo k zmanjšanju vpliva podnebnih sprememb</p> <p>2.6 Izboljšanje in ohranjanje biotske raznovrstnosti in naravnih vrednot, zelene infrastrukture v urbanem okolju in zmanjšanje onesnaženja</p> <p>2.7 Bolj povezana in trajnostno mobilna občina</p> <p>2. 8 Trajnostni prostorski razvoj</p>	<p>6. Vsem zagotoviti dostop do vode in sanitarne ureditve ter poskrbeti za trajnostno gospodarjenje z vodnimi viri.</p> <p>7. Vsem zagotoviti dostop do cenovno sprejemljivih, zanesljivih, trajnostnih in sodobnih virov energije.</p> <p>12. Zagotoviti trajnostne načine proizvodnje in porabe.</p> <p>13. Sprejeti nujne ukrepe za boj proti podnebnim spremembam in njihovim posledicam.</p> <p>15. Varovati in obnoviti kopenske ekosisteme ter spodbujati njihovo trajnostno rabo, trajnostno gospodariti z gozdovi, boriti se proti širjenju puščav, preprečiti degradacijo zemljišč in obrniti ta pojav ter preprečiti izgubo biotske raznovrstnosti.</p>

STRATEŠKI RAZVOJNI DOKUMENT MESTNE OBČINE PTUJ DO LETA 2035

Strateški razvojni dokument Mestne občine Ptuj do 2035		Agenda za trajnostni razvoj do leta 2030
Strateška usmeritev	Razvojni cilj	Cilji trajnostnega razvoja
MESTNA OBČINA PRIJAZNA OBČANOM	<p>3.1 Izboljšanje učinkovitosti trga dela</p> <p>3.2 Izboljševanje dostopa do storitev v izobraževanju, usposabljanju in vseživljenjskem učenju</p> <p>3.3 Povečevanje socialno-ekonomske integracije</p> <p>3.4 Zagotavljanje enakosti dostopa do zdravstvene oskrbe in ustreznih pogojev bivanja</p>	<p>1. Odpraviti vse oblike revščine povsod po svetu.</p> <p>3. Poskrbeti za zdravo življenje in spodbujati splošno dobro počutje v vseh življenjskih obdobjih.</p> <p>4. Vsem enakopravno zagotoviti kakovostno izobrazbo ter spodbujati možnosti vseživljenjskega učenja za vsakogar.</p> <p>5. Doseči enakost spolov ter krepi vlogo vseh žensk in deklic.</p> <p>8. Spodbujati trajnostno, vključujočo in vzdržno gospodarsko rast, polno in produktivno zaposlenost ter dostojno delo za vse.</p> <p>10. Zmanjšati neenakosti znotraj držav in med njimi.</p> <p>11. Poskrbeti za odprta, varna, vzdržljiva in trajnostna mesta in naselja.</p> <p>16. Spodbujati miroljubne in vključujoče družbe za trajnostni razvoj, vsem omogočiti dostop do pravnega varstva ter oblikovati učinkovite, odgovorne in odprte ustanove na vseh ravneh.</p>
KULTURNO IN TURISTIČNO PRIVLAČNA MESTNA OBČINA	<p>4.1 Krepitev kulturne identitete, soustvarjanje kulturno-kreativnega okolja ter prepoznavnost občine kot pomembne kulturne destinacije</p> <p>4.2 Pozicioniranje mesta Ptuj z okolico s poudarkom na trajnostnem razvoju inovativnega, doživljajskega in aktivnega turizma</p> <p>4.3 Trajnosten razvoj s poudarkom na valorizaciji naravne in kulturne dediščine</p>	<p>11. Poskrbeti za odprta, varna, vzdržljiva in trajnostna mesta in naselja.</p> <p>17. Okrepiti načine in sredstva za izvajanje ciljev ter oživiti globalno partnerstvo za trajnostni razvoj.</p>

STRATEŠKI RAZVOJNI DOKUMENT MESTNE OBČINE PTUJ DO LETA 2035

7.1.2 Usklajenost s Sporazumom o partnerstvu med Slovenijo in Evropsko komisijo za obdobje 2021-2027

Strateški razvojni dokument Mestne občine Ptuj do 2035		Sporazumom o partnerstvu med Slovenijo in Evropsko komisijo za obdobje 2021-2027
Strateška usmeritev	Razvojni cilj	Cilj politike
MESTNA OBČINA ZNAJANJA IN POSLOVNIH PRILOŽNOSTI	<p>1.1 Krepitev razvojno-raziskovalnih, inovacijskih zmogljivosti in spodbujanje digitalne preobrazbe</p> <p>1.2 Krepitev rasti in konkurenčnosti MSP</p> <p>1.3 Razvoj kmetij, spodbujanje lokalne samooskrbe in ohranjanje vitalnega podeželja</p>	<p>1. Konkurenčnejša in pametnejša Evropa s spodbujanjem inovativne in pametne gospodarske preobrazbe ter regionalne povezljivosti na področju IKT.</p> <p>5. Evropa, ki je bližje državljanom, in sicer s spodbujanjem trajnostnega in celostnega razvoja vseh vrst območij ter lokalnih spodbud.</p>
SONARAVNA IN TRAJNOSTNO POVEZANA MESTNA OBČINA	<p>2.1 Trajnostna raba energije</p> <p>2.2 Spodbujanje prilagajanja podnebnim spremembam ter krepitev odpornosti na nesreče</p> <p>2.3 Spodbujanje trajnostnega gospodarjenja z vodnimi viri</p> <p>2.4 Spodbujanje prehoda na krožno gospodarstvo</p> <p>2.5 Izboljšanje in ohranjanje biotske raznovrstnosti in naravnih vrednot, zelene infrastrukture v urbanem okolju in zmanjšanje onesnaženja</p> <p>2.6 Bolj povezana in trajnostno mobilna občina</p> <p>2.7 Trajnostni prostorski razvoj</p>	<p>1. Konkurenčnejša in pametnejša Evropa s spodbujanjem inovativne in pametne gospodarske preobrazbe ter regionalne povezljivosti na področju IKT.</p> <p>2. Bolj zelena, nizkoogljična Evropa, ki je odporna in prehaja na gospodarstvo z ničelnim ogljičnim odtisom s spodbujanjem čistega in pravičnega energetskega prehoda, zelenih in modrih naložb, krožnega gospodarstva, blaženja in podnebnih sprememb in prilagajanje nanje ter preprečevanja in obvladovanja tveganj ter trajnostne mestne mobilnosti.</p> <p>3. Bolj povezana Evropa z izboljšanjem mobilnosti.</p>

STRATEŠKI RAZVOJNI DOKUMENT MESTNE OBČINE PTUJ DO LETA 2035

Strateški razvojni dokument Mestne občine Ptuj do 2035		Sporazumom o partnerstvu med Slovenijo in Evropsko komisijo za obdobje 2021-2027
Strateška usmeritev	Razvojni cilj	Cilj politike
MESTNA OBČINA PRIJAZNA OBČANOM	<p>3.1 Izboljšanje učinkovitosti trga dela</p> <p>3.2 Izboljševanje dostopa do storitev v izobraževanju, usposabljanju in vseživljenjskem učenju</p> <p>3.3 Povečevanje socialno-ekonomske integracije</p> <p>3.4 Zagotavljanje enakosti dostopa do zdravstvene oskrbe in ustreznih pogojev bivanja</p>	<p>4. Bolj socialna in vključujoča Evropa za izvajanje evropskega stebra socialnih pravic.</p> <p>5. Evropa, ki je bližje državljanom, in sicer s spodbujanjem trajnostnega in celostnega razvoja vseh vrst območij ter lokalnih spodbud.</p>
KULTURNO IN TURISTIČNO PRIVLAČNA MESTNA OBČINA	<p>4.1 Krepitev kulturne identitete, soustvarjanje kulturno kreativnega okolja ter prepoznavnost občine kot pomembne kulturne destinacije</p> <p>4.2 Pozicioniranje mesta Ptuj z okolico s poudarkom na trajnostnem razvoju inovativnega, doživljajskega in aktivnega turizma</p> <p>4.3 Trajnostni razvoj s poudarkom na valorizaciji naravne in kulturne dediščine</p>	<p>2. Bolj zelena, nizkoogljična Evropa, ki je odporna in prehaja na gospodarstvo z ničelnim ogljičnim odtisom s spodbujanjem čistega in pravičnega energetskega prehoda, zelenih in modrih naložb, krožnega gospodarstva, blaženja in podnebnih sprememb in prilagajanje nanje ter preprečevanja in obvladovanja tveganj ter trajnostne mestne mobilnosti.</p> <p>4. Bolj socialna in vključujoča Evropa za izvajanje evropskega stebra socialnih pravic.</p>

STRATEŠKI RAZVOJNI DOKUMENT MESTNE OBČINE PTUJ DO LETA 2035

7.1.3 Usklajenost s Programom Evropske kohezijske politike v obdobju 2021-2027

Strateški razvojni dokument Mestne občine Ptuj do 2035		Program evropske kohezijske politike v obdobju 2021-2027
Strateška usmeritev	Razvojni cilj	Prednostna naloga / Specifični cilj
MESTNA OBČINA ZNAJANJA IN POSLOVNIH PRILOŽNOSTI	1.1 Krepitev razvojno-raziskovalnih, inovacijskih zmogljivosti in spodbujanje digitalne preobrazbe 1.2 Krepitev rasti in konkurenčnosti MSP 1.3 Razvoj kmetij, spodbujanje lokalne samooskrbe in ohranjanje vitalnega podeželja	1. Inovacijska družba znanja
SONARAVNA IN TRAJNOSTNO POVEZANA MESTNA OBČINA	2.1 Trajnostna raba energije 2.2 Spodbujanje prilagajanja podnebnim spremembam ter krepitev odpornosti na nesreče 2.3 Spodbujanje trajnostnega gospodarjenja z vodnimi viri 2.4 Spodbujanje prehoda na krožno gospodarstvo 2.5 Izboljšanje in ohranjanje biotske raznovrstnosti in naravnih vrednot, zelene infrastrukture v urbanem okolju in zmanjšanje onesnaženja 2.6 Bolj povezana in trajnostno mobilna občina 2.7 Trajnostni prostorski razvoj	2. Digitalna povezljivost 3. Zelena preobrazba za podnebno nevtralnost 4. Trajnostna urbana mobilnost 5. Trajnostna (čez)regionalna mobilnost in povezljivost

STRATEŠKI RAZVOJNI DOKUMENT MESTNE OBČINE PTUJ DO LETA 2035

Strateški razvojni dokument Mestne občine Ptuj do 2035		Program evropske kohezijske politike v obdobju 2021-2027
Strateška usmeritev	Razvojni cilj	Prednostna naloga / Specifični cilj
MESTNA OBČINA PRIJAZNA OBČANOM	<p>3.1 Izboljšanje učinkovitosti trga dela</p> <p>3.2 Izboljševanje dostopa do storitev v izobraževanju, usposabljanju in vseživljenjskem učenju</p> <p>3.3 Povečevanje socialno-ekonomske integracije</p> <p>3.4 Zagotavljanje enakosti dostopa do zdravstvene oskrbe in ustreznih pogojev bivanja</p>	<p>6. Znanja in spretnosti ter odzivni trg dela</p> <p>7. Dolgotrajna oskrba in zdravje ter socialna vključenost.</p>
KULTURNO IN TURISTIČNO PRIVLAČNA MESTNA OBČINA	<p>4.1 Krepitev kulturne identitete, soustvarjanje kulturno kreativnega okolja ter prepoznavnost občine kot pomembne kulturne destinacije</p> <p>4.2 Pozicioniranje mesta Ptuj z okolico s poudarkom na trajnostnem razvoju inovativnega, doživljajskega in aktivnega turizma</p> <p>4.3 Trajnostni razvoj s poudarkom na valorizaciji naravne in kulturne dediščine</p>	<p>8. Trajnostna turizem in kultura</p> <p>9. Trajnostni razvoj lokalnih območij</p>

STRATEŠKI RAZVOJNI DOKUMENT MESTNE OBČINE PTUJ DO LETA 2035

7.1.4 Usklajenost z Načrtom za okrevanje in odpornost

Strateški razvojni dokument Mestne občine Ptuj do 2035		Načrt za okrevanje in odpornost
Strateška usmeritev	Razvojni cilj	Razvojno področje Komponenta
MESTNA OBČINA ZNANJA IN POSLOVNIH PRILOŽNOSTI	<p>1.1 Krepitev razvojno-raziskovalnih, inovacijskih zmogljivosti in spodbujanje digitalne preobrazbe</p> <p>1.2 Krepitev rasti in konkurenčnosti MSP</p> <p>1.3 Razvoj kmetij, spodbujanje lokalne samooskrbe in ohranjanje vitalnega podeželja</p>	<p>PAMETNA, TRAJNOSTNA IN VKLJUČUJOČA RAST</p> <p>1. Raziskave, razvoj in inovacije</p> <p>2. Dvig produktivnosti, prijazno poslovno okolje za investitorje</p> <p>DIGITALNA PREOBRAZBA</p> <p>1. Digitalna preobrazba gospodarstva</p>
SONARAVNA IN TRAJNOSTNO POVEZANA MESTNA OBČINA	<p>2.1 Trajnostna raba energije</p> <p>2.2 Spodbujanje prilagajanja podnebnim spremembam ter krepitev odpornosti na nesreče</p> <p>2.3 Spodbujanje trajnostnega gospodarjenja z vodnimi viri</p> <p>2.4 Spodbujanje prehoda na krožno gospodarstvo</p> <p>2.5 Izboljšanje in ohranjanje biotske raznovrstnosti in naravnih vrednot, zelene infrastrukture v urbanem okolju in zmanjšanje onesnaženja</p> <p>2.6 Bolj povezana in trajnostno mobilna občina</p> <p>2.7 Trajnostni prostorski razvoj</p>	<p>ZELENI PREHOD</p> <p>1. Obnovljivi viri energije in učinkovita raba energije v gospodarstvu</p> <p>2. Trajnostna prenova stavb</p> <p>3. Čisto in varno okolje</p> <p>4. Trajnostna mobilnost</p> <p>5. Krožno gospodarstvo – učinkovita raba virov</p>

STRATEŠKI RAZVOJNI DOKUMENT MESTNE OBČINE PTUJ DO LETA 2035

Strateški razvojni dokument Mestne občine Ptuj do 2035		Načrt za okrevanje in odpornost
Strateška usmeritev	Razvojni cilj	Razvojno področje Komponenta
MESTNA OBČINA PRIJAZNA OBČANOM	<p>3.1 Izboljšanje učinkovitosti trga dela</p> <p>3.2 Izboljševanje dostopa do storitev v izobraževanju, usposabljanju in vseživljenjskem učenju</p> <p>3.3 Povečevanje socialno-ekonomske integracije</p> <p>3.4 Zagotavljanje enakosti dostopa do zdravstvene oskrbe in ustreznih pogojev bivanja</p>	<p>PAMETNA, TRAJNOSTNA IN VKLJUČUJOČA RAST</p> <p>3. Trg dela – ukrepi za zmanjševanje posledic negativnih strukturnih trendov</p> <p>5. Krepitev kompetenc, zlasti digitalnih in tistih, ki jih zahtevajo novi poklici</p> <p>6. Učinkovite javne institucije</p> <p>ZDRAVSTVO IN SOCIALNA VARNOST</p> <p>1. Zdravstvo</p> <p>2. Socialna varnost in dolgotrajna oskrba</p> <p>3. Stanovanjska politika</p>
KULTURNO IN TURISTIČNO PRIVLAČNA MESTNA OBČINA	<p>4.1 Krepitev kulturne identitete, soustvarjanje kulturno kreativnega okolja ter prepoznavnost občine kot pomembne kulturne destinacije</p> <p>4.2 Pozicioniranje mesta Ptuj z okolico s poudarkom na trajnostnem razvoju inovativnega, doživljaljskega in aktivnega turizma</p> <p>4.3 Trajnostni razvoj s poudarkom na valorizaciji naravne in kulturne dediščine</p>	<p>PAMETNA, TRAJNOSTNA IN VKLJUČUJOČA RAST</p> <p>4. Preoblikovanje slovenskega turizma ter investicije v infrastrukturo na področju turizma in kulturne dediščine</p>

7.1.5 Usklajenost z Evropskim zelenim dogovorom

Evropski zeleni dogovor določa pot, s katero bo Evropa do leta 2050 postala prva podnebno nevtralna celina. V njem je predstavljena nova, trajnostna in vključujoča strategija za rast, katere cilji so spodbuditi gospodarstvo, izboljšati zdravje in kakovost življenja ljudi ter poskrbeti za ohranitev našega življenjskega okolja.

Neukrepanje bi imelo uničujoč vpliv na naravo in bo povzročilo nepopravljive spremembe v številnih ekosistemih. Višje temperature in vse bolj ekstremni vremenski pojavi bodo imeli uničujoče posledice za gospodarstvo EU, prav tako pa bodo negativno vplivali na sposobnost držav pri proizvodnji hrane.

Evropski zeleni dogovor je tako strategija za preobrazbo EU v pravično in uspešno družbo s sodobnim, konkurenčnim in zelenim gospodarstvom, ki bo do leta 2050 izničila neto izpust toplogrednih plinov in odpravila produkte, ki jih ni mogoče reciklirati. Toda ta preobrazba mora biti pravična in vključujoča za vse državljanke in državljane – na prvem mestu morajo biti ljudje, ki so v najbolj ranljivem položaju.

Strateški razvojni dokument Mestne občine Ptuj do leta 2035 v okviru svojih strateških usmeritev, razvojnih ciljev in ukrepov sledi strategiji Evropskega zelenega dogovora, v pravično in uspešno družbo s sodobnim, konkurenčnim in zelenim gospodarstvom. Ukrepi so usmerjeni v:

Zeleni prehod v energetiki

Eden od osrednjih srednjeročnih ciljev je povečanje učinkovitosti pri rabi energije. Učinkovitejša raba energije pomeni zmanjšanje emisij toplogrednih plinov, izboljšanje energetske varnosti in ustvarjanje novih delovnih mest. Preobrazba bo prav tako vplivala na potrošnike, pri čemer je treba v ozir vzeti predvsem gospodinjstva, ki se nahajajo v energetske revščini, ker si ne morejo privoščiti nujno potrebnih energetskih storitev in jim zagotoviti vso potrebno podporo.

Zeleni prehod v industriji

Eden od bistvenih fokusov evropskega zelenega dogovora je zagotovitev krožnega gospodarstva, kar pomeni sprejetje ukrepov za spodbujanje podjetij, da uporabljajo, proizvajajo in prodajajo trajnostne izdelke, ki jih bo mogoče ponovno uporabiti.

Zeleni prehod v kmetijstvu in prehranskem sistemu

Posebna pozornost je namenjena zmanjševanju uporabe pesticidov v kmetijstvu (zmanjšanje rabe kemičnih pesticidov za 50 % do leta 2030) in zmanjšanju uporabe antibiotikov pri živalih ter spodbujanje ekološkega kmetovanja. Zeleni prehod v kmetijstvu in prehranskem sistemu bo zraven zmanjšane onesnaževanja okolja pozitivno vplival tudi na zdravje potrošnikov, ki bodo imeli na voljo bolj kakovostno in zdravo hrano, kar bo hkrati zmanjšalo s slabim zdravjem povezane stroške družbe.

Mednarodno povezovanje za naslavljanje podnebne problematike

Podnebne spremembe so globalno vprašanje, zato je sodelovanje in povezovanje bistvenega pomena.

Evropski zeleni dogovor je prednostno usmerjen v naložbe v čisto energijo, nove, zelene tehnologije, energetske prenove stavb, usposabljanje delavcev za nova, zelena delovna mesta prihodnosti in podjetja za izvedbo zelenega prehoda. Prednostno usmerjene naložbe Evropskega zelenega dogovora so del Strateškega razvojnega dokumenta Mestne občine Ptuj do leta 2035, in sicer največji del v Strateški usmeritvi 1: MESTO ZNANJA IN POSLOVNIH PRILOŽNOSTI in Strateški usmeritvi 2: SONARAVNA IN TRAJNOSTNO POVEZANA MESTNA OBČINA.

7.1.6 Usklajenost s Strategijo razvoja Slovenije 2030

Strateški razvojni dokument Mestne občine Ptuj do 2035		Strategija razvoja Slovenije 2030
Strateška usmeritev	Razvojni cilj	Razvojni cilj
MESTNA OBČINA ZNANJA IN POSLOVNIH PRILOŽNOSTI	1.1 Krepitev razvojno-raziskovalnih, inovacijskih zmogljivosti in spodbujanje digitalne preobrazbe 1.2 Krepitev rasti in konkurenčnosti MSP 1.3 Razvoj kmetij, spodbujanje lokalne samooskrbe in ohranjanje vitalnega podeželja	5. Gospodarska stabilnost 6. Konkurenčen in družbeno odgovoren podjetniški in raziskovalni sektor
SONARAVNA IN TRAJNOSTNO POVEZANA MESTNA OBČINA	2.1 Trajnostna raba energije 2.2 Spodbujanje prilagajanja podnebnim spremembam ter krepitev odpornosti na nesreče 2.3 Spodbujanje trajnostnega gospodarjenja z vodnimi viri 2.4 Spodbujanje prehoda na krožno gospodarstvo 2.5 Izboljšanje in ohranjanje biotske raznovrstnosti in naravnih vrednot, zelene infrastrukture v urbanem okolju in zmanjšanje onesnaženja 2.6 Bolj povezana in trajnostno mobilna občina 2.7 Trajnostni prostorski razvoj	5. Gospodarska stabilnost 8. Nizkoogljično krožno gospodarstvo 9. Trajnostno upravljanje naravnih virov 11. Varna in globalno odgovorna Slovenija
MESTNA OBČINA PRIJAZNA OBČANOM	3.1 Izboljšanje učinkovitosti trga dela 3.2 Izboljševanje dostopa do storitev v izobraževanju, usposabljanju in vseživljenjskem učenju 3.3 Povečevanje socialno-ekonomske integracije 3.4 Zagotavljanje enakosti dostopa do zdravstvene oskrbe in ustreznih pogojev bivanja	1. Zdravo in aktivno življenje 2. Znanje in spretnosti za kakovostno življenje in delo 3. Dostojno življenje za vse 7. Vključujoč trg dela in kakovostna delovna mesta 10. Zaupanja vreden pravni sistem 11. Varna in globalno odgovorna Slovenija 12. Učinkovito upravljanje in kakovostne javne storitve
KULTURNO IN TURISTIČNO PRIVLAČNA MESTNA OBČINA	4.1 Krepitev kulturne identitete, soustvarjanje kulturno kreativnega okolja ter prepoznavnost občine kot pomembne kulturne destinacije 4.2 Pozicioniranje mesta Ptuj z okolico s poudarkom na trajnostnem razvoju inovativnega, doživljajskega in aktivnega turizma 4.3 Trajnostni razvoj s poudarkom na valorizaciji naravne in kulturne dediščine	1. Zdravo in aktivno življenje 4. Kultura in jezik kot temeljna dejavnika nacionalne identitete

STRATEŠKI RAZVOJNI DOKUMENT MESTNE OBČINE PTUJ DO LETA 2035

7.1.7 Usklajenost s Strategijo pametne specializacije 2030

Strateški razvojni dokument Mestne občine Ptuj do 2035		Strategija pametne specializacije 2030
Strateška usmeritev	Razvojni cilj	Prednostno področje
MESTNA OBČINA ZNANJA IN POSLOVNIH PRILOŽNOSTI	<p>1.1 Krepitev razvojno-raziskovalnih, inovacijskih zmogljivosti in spodbujanje digitalne preobrazbe</p> <p>1.2 Krepitev rasti in konkurenčnosti MSP</p> <p>1.3 Razvoj kmetij, spodbujanje lokalne samooskrbe in ohranjanje vitalnega podeželja</p>	<p>Pametna mesta in skupnosti ter Horizontalna mreža informacijsko-komunikacijskih tehnologij (HOM IKT)</p> <p>Zdravje - medicina</p> <p>Pametne stavbe in dom z lesno verigo</p> <p>Trajnostna pridelava hrane</p> <p>Mreže za prehod v krožno gospodarstvo</p> <p>Trajnostni turizem</p> <p>Mobilnost</p> <p>Tovarne prihodnosti</p> <p>Materiali kot končni produkti</p>
SONARAVNA IN TRAJNOSTNO POVEZANA MESTNA OBČINA	<p>2.1 Trajnostna raba energije</p> <p>2.2 Spodbujanje prilagajanja podnebnim spremembam ter krepitev odpornosti na nesreče</p> <p>2.3 Spodbujanje trajnostnega gospodarjenja z vodnimi viri</p> <p>2.4 Spodbujanje prehoda na krožno gospodarstvo</p> <p>2.5 Izboljšanje in ohranjanje biotske raznovrstnosti in naravnih vrednot, zelene infrastrukture v urbanem okolju in zmanjšanje onesnaženja</p> <p>2.6 Bolj povezana in trajnostno mobilna občina</p> <p>2.7 Trajnostni prostorski razvoj</p>	<p>Pametna mesta in skupnosti ter Horizontalna mreža informacijsko-komunikacijskih tehnologij (HOM IKT)</p> <p>Pametne stavbe in dom z lesno verigo</p> <p>Mreže za prehod v krožno gospodarstvo</p> <p>Mobilnost</p> <p>Tovarne prihodnosti</p> <p>Materiali kot končni produkti</p>

STRATEŠKI RAZVOJNI DOKUMENT MESTNE OBČINE PTUJ DO LETA 2035

Strateški razvojni dokument Mestne občine Ptuj do 2035		Strategija pametne specializacije 2030
Strateška usmeritev	Razvojni cilj	Prednostno področje
MESTNA OBČINA PRIJAZNA OBČANOM	<p>3.1 Izboljšanje učinkovitosti trga dela</p> <p>3.2 Izboljševanje dostopa do storitev v izobraževanju, usposabljanju in vseživljenjskem učenju</p> <p>3.3 Povečevanje socialno-ekonomske integracije</p> <p>3.4 Zagotavljanje enakosti dostopa do zdravstvene oskrbe in ustreznih pogojev bivanja</p>	<p>Pametna mesta in skupnosti ter Horizontalna mreža informacijsko-komunikacijskih tehnologij (HOM IKT)</p> <p>Zdravje - medicina</p>
KULTURNO IN TURISTIČNO PRIVLAČNA MESTNA OBČINA	<p>4.1 Krepitev kulturne identitete, soustvarjanje kulturno kreativnega okolja ter prepoznavnost občine kot pomembne kulturne destinacije</p> <p>4.2 Pozicioniranje mesta Ptuj z okolico s poudarkom na trajnostnem razvoju inovativnega, doživljajskega in aktivnega turizma</p> <p>4.3 Trajnostni razvoj s poudarkom na valorizaciji naravne in kulturne dediščine</p>	<p>Pametna mesta in skupnosti ter Horizontalna mreža informacijsko-komunikacijskih tehnologij (HOM IKT)</p> <p>Trajnostni turizem</p>

7.1.8 Usklajenost s Strategijo prostorskega razvoja Slovenije 2050

Strateški cilji prostorskega razvoja Slovenije 2050 postavljajo okvirne pogoje za doseganje prostorske kohezije, krepitev vloge Slovenije v procesih čezmejnega in mednarodnega povezovanja ter spodbujanje pozitivnih sprememb pri oblikovanju novih, večfunkcionalnih rešitev za razvojne probleme sodobne družbe. Opredeljeni so ob upoštevanju izhodišč prostorskega razvoja, ključnih prihodnjih izzivov, usmeritev dokumentov na globalni in evropski ravni ter izhodišč nacionalnih javnih politik z identificiranimi vplivi na prostorski razvoj.

Z upoštevanjem družbenih potreb, okoljskih dejavnikov in potreb gospodarstva strateški cilji prostorskega razvoja:

- krepijo prostorsko učinkovitost na področjih spodbujanja učinkovite rabe virov, izboljšanja povezanosti prostora (znotraj države in v mednarodnem prostoru) in gospodarske konkurenčnosti območij;
- izboljšujejo prostorsko kakovost, ki vključuje kakovost bivalnega in naravnega okolja, dostopnost do stanovanj, dostopnost do storitev ter spodbujajo socialno vključenost;
- krepijo prostorsko identiteto s krepitvijo lokalnega znanja, pripadnosti in vizije skupnosti ter s krepitvijo prepoznavnosti Slovenije kot države z visoko kakovostjo ohranjenih naravnih in kulturnih prvin krajine.

Strateški razvojni dokument Mestne občine Ptuj do leta 2035 v okviru svojih strateških usmeritev, razvojnih ciljev in ukrepov sledi ciljem in prioriteta Strategije prostorskega razvoja Slovenije 2030. Ukrepi so usmerjeni v:

1. Racionalen in učinkovit prostorski razvoj

Mestna občina Ptuj s prostorskim razvojem ustvarja pogoje za doseganje prostorske pravičnosti in prostorske kohezije na celotnem območju občine, ki temelji na racionalni organizaciji dejavnosti v prostoru in opremljenosti ter dostopnosti, učinkoviti rabi prostorskih potencialov ob upoštevanju omejitev v prostoru ter povezanosti med naselji.

2. Konkurenčnost mesta

Mestna občina Ptuj z ukrepi krepi razvojno vlogo mesta tako v nacionalnem okviru kot tudi v čezmejnih in mednarodnih procesih povezovanja. Na tak način mesto prispeva h gospodarskemu, socialnemu in družbenemu razvoju države.

3. Kakovostno življenje na celotnem območju občine

Mestna občina Ptuj želi ustvariti kompaktno, privlačno, zdravo in varno mesto za bivanje, delo, ustvarjanje in prosti čas ter izboljšati trajnostni pristop pri ravnanju z energijo, vodo, zrakom in tlemi v okviru celovitega upravljanja mesta in drugih naselij.

4. Krepitev prostorske identitete in večfunkcionalnosti prostora

Mestna občina Ptuj s svojimi ukrepi ohranja in razvija ključne elemente prostorske identitete, ki jo sestavljajo naravne vrednote in biotska raznovrstnost, kulturna dediščina ter krajina. Njihovo preudarno vključevanje v gospodarski in družbeni razvoj prispeva k večjemu ugledu območja kot urejene, privlačne, kreativne, zdrave in zelene občine.

5. Odpornost prostora in prilagodljivost na spremembe

Mestna občina Ptuj s svojimi ukrepi krepi usposobljenost uprave in odločevalcev za pravočasno prepoznavanje sprememb, ki vplivajo na priložnosti za prostorski razvoj ter za mobilizacijo potrebnih virov in participatornih procesov za strokovno podprte in družbeno sprejemljive odločitve in ukrepe.

7.2 Usklajenost z regionalnimi dokumenti

7.2.1 Usklajenost z Regionalnim razvojnim programom Podravje 2021-2027 in Območnim razvojnim programom Spodnje Podravje 2021-2027

Strateški razvojni dokument Mestne občine Ptuj do 2035		Regionalni razvojni program Podravje 2021-2027 in Območni razvojni program Spodnje Podravje 2021-2027
Strateška usmeritev	Razvojni cilj	Razvojni cilj
MESTNA OBČINA ZNANJA IN POSLOVNIH PRILOŽNOSTI	1.1 Krepitev razvojno-raziskovalnih, inovacijskih zmogljivosti in spodbujanje digitalne preobrazbe 1.2 Krepitev rasti in konkurenčnosti MSP 1.3 Razvoj kmetij, spodbujanje lokalne samooskrbe in ohranjanje vitalnega podeželja	1. Pametnejša, konkurenčna in trajnejša regija
SONARAVNA IN TRAJNOSTNO POVEZANA MESTNA OBČINA	2.1 Trajnostna raba energije 2.2 Spodbujanje prilagajanja podnebnim spremembam ter krepitev odpornosti na nesreče 2.3 Spodbujanje trajnostnega gospodarjenja z vodnimi viri 2.4 Spodbujanje prehoda na krožno gospodarstvo 2.5 Izboljšanje in ohranjanje biotske raznovrstnosti in naravnih vrednot, zelene infrastrukture v urbanem okolju in zmanjšanje onesnaženja 2.6 Bolj povezana in trajnostno mobilna občina 2.7 Trajnostni prostorski razvoj	2. Nizkoogljična in bolj zelena regija 3. Bolj povezana regija
MESTNA OBČINA PRIJAZNA OBČANOM	3.1 Izboljšanje učinkovitosti trga dela 3.2 Izboljševanje dostopa do storitev v izobraževanju, usposabljanju in vseživljenjskem učenju 3.3 Povečevanje socialno-ekonomske integracije 3.4 Zagotavljanje enakosti dostopa do zdravstvene oskrbe in ustreznih pogojev bivanja	4. Bolj privlačna in socialna regija 5. Regija bliže državljanom

Strateški razvojni dokument Mestne občine Ptuj do 2035		Regionalni razvojni program Podravja 2021-2027 in Območni razvojni program Spodnje Podravje 2021-2027
Strateška usmeritev	Razvojni cilj	Razvojni cilj
KULTURNO IN TURISTIČNO PRIVLAČNA MESTNA OBČINA	<p>4.1 Krepitev kulturne identitete, soustvarjanje kulturno kreativnega okolja ter prepoznavnost občine kot pomembne kulturne destinacije</p> <p>4.2 Pozicioniranje mesta Ptuj z okolico s poudarkom na trajnostnem razvoju inovativnega, doživljajskega in aktivnega turizma</p> <p>4.3 Trajnostni razvoj s poudarkom na valorizaciji naravne in kulturne dediščine</p>	<p>1. Pametnejša, konkurenčna in trajnejša regija</p>

PREDLOG

7.3 Usklajenost z lokalnimi dokumenti

7.3.1 Usklajenost z občinskim prostorskim načrtom Mestne občine Ptuj

Strateške usmeritve, razvojni cilji in ukrepi v Strateškem razvojnem dokumentu Mestne občine Ptuj do leta 2035, so v skladu s cilji Občinskega prostorskega načrta Mestne občine Ptuj (Odlok o Občinskem prostorskem načrtu Mestne občine Ptuj (Uradni vestnik Mestne občine Ptuj, Številka 10, 22.10.2015, spremembe: Številka: 8, 24.06.2016, Številka: 1, 5.01.2017, Številka: 7, 7.04.2017).

Strateški razvojni dokument Mestne občine Ptuj do leta 2035	Občinski prostorski načrt Mestne občine Ptuj
Strateška usmeritev 1: MESTNA OBČINA ZNANJA IN POSLOVNIH PRILOŽNOSTI	<ul style="list-style-type: none">- zagotovitev prostorskih pogojev za širitev in razvoj obstoječih gospodarskih dejavnosti v občinskem središču – termalni in ostale oblike turizma, proizvodni obrati, gospodarska cona, transportno logistična cona;- zagotovitev prostorskih pogojev za širitev in razvoj obstoječih gospodarskih dejavnosti izven občinskega središča, zlasti agrarnih in dopolnilnih dejavnosti potrebnih za izboljševanje kakovosti bivanja.
Strateška usmeritev 2: SONARAVNA IN TRAJNOSTNO POVEZANA MESTNA OBČINA	<ul style="list-style-type: none">- zagotovitev prostorskih pogojev za izboljševanje stanja okolja na območju mestne občine – voda, tla, zrak, z ustreznim načrtovanjem razmestitve dejavnosti in sprotim prilagajanjem okoljsko manj primernih dejavnosti v prostoru;- zagotovitev prostorskih pogojev za izgradnjo, širitev in posodabljanje okoljske infrastrukture, potrebne za izboljševanja stanja okolja in kakovosti bivanja ter zdravja ljudi v mestni občini in v njenem vplivnem območju;- zagotovitev prostorskih pogojev za površine za mirujoči promet kot predpogojem za zmanjševanje in umiritev prometa v mestnem in ostalih naseljih in uresničitev prometne cone brez motornega prometa v SMJ ter delih mesta s povečanim številom pešcev;- ureditev in izgradnjo kolesarskega omrežja za potrebe kolesarjenja kot oblike trajnostne mobilnosti v območju občine, kjer prevoz s kolesom nadomešča uporabo osebnega vozila (npr. prevoz na delovno mesto, v šolo, po nakupih itd.) in kot dela dopolnilne rekreacijske dejavnosti v zelenem okolju ter vzpostavitev kolesarskih povezav s kolesarskimi omrežji izven občine ter sistema pešpoti;- zagotovitev prostorskih pogojev za povečanje in povezovanje zelenih površin mesta kot površin s sprehajalnimi potmi, namenjenih športu, rekreaciji in oddihu na prostem ter souporabo teh poti za vsakodnevno mobilnost, ki nadomešča uporabo osebnega avtomobila;- zagotovitev prostorskih pogojev za umestitev, razvoj in posodobitev tistih energetskega omrežij, ki izboljšujejo kakovost bivanja v intenzivnih urbanih središčih in so primernejša za ohranjanje zdravja ljudi;

STRATEŠKI RAZVOJNI DOKUMENT MESTNE OBČINE PTUJ DO LETA 2035

	<ul style="list-style-type: none">- zagotovitev prostorskih pogojev za izboljševanje, dopolnjevanje in posodabljanje ostalih infrastrukturnih omrežij v občini, zlasti delov prometnega omrežja s povečanjem prometnic, ki bodo zagotavljale dostopnost občinskega središča, z zagotovitvijo dolgoročne; nemotene propustnosti prometnega omrežja med levim in desnim obrežjem reke Drave – umestitev nove premostitve reke Drave ter izboljšanje varnosti obstoječih prometnih povezav;- zagotavljanje prostorskih pogojev za izboljšanje, dopolnjevanje in posodabljanje medkrajevne javnega potniškega prometa, javnega potniškega prometa na ravni občine in regije in ob izkazani potrebi zagotovitev pogojev za vzpostavitev javnega potniškega prometa v mestu in primestnih naseljih;- zagotovitev prostorskih pogojev za povečanje in povezovanje zelenih površin mesta kot površin s sprehajalnimi potmi, namenjenih športu, rekreaciji in oddihu na prostem ter souporabo teh poti za vsakodnevno mobilnost, ki nadomešča uporabo osebnega avtomobila;- zagotovitev prostorskih pogojev za posodabljanje in dostopnost telekomunikacijskih omrežij na celotnem območju občine;- zagotovitev prostorskih pogojev za umestitev državnih ureditev na območju občine (posodobitev železniškega omrežja, glavna cesta Hajdina – Ormož, plinovod M9).
<p>Strateška usmeritev 3: MESTNA OBČINA PRIJAZNA OBČANOM</p>	<ul style="list-style-type: none">- zagotovitev prostorskih pogojev za širitev in umestitev površin za potrebe bivanja v občinskem središču in v ostalih naseljih, v katera bo usmerjala širitev poselitve;- zagotovitev prostorskih pogojev za potrebe dejavnosti občinskega središča ter dejavnosti medobčinskega, regionalnega in nacionalnega središča.
<p>Strateška usmeritev 4: KULTURNO IN TURISTIČNO PRIVLAČNA MESTNA OBČINA</p>	<ul style="list-style-type: none">- zagotovitev prostorskih pogojev za širitev in razvoj obstoječih gospodarskih dejavnosti v občinskem središču – termalni in ostale oblike turizma, proizvodni obrati, gospodarska cona, transportno logistična cona;- ureditev in izgradnjo kolesarskega omrežja za potrebe kolesarjenja kot oblike trajnostne mobilnosti v območju občine, kjer prevoz s kolesom nadomešča uporabo osebnega vozila (npr. prevoz na delovno mesto, v šolo, po nakupih itd.) in kot dela dopolnilne rekreacijske dejavnosti v zelenem okolju ter vzpostavitev kolesarskih povezav s kolesarskimi omrežji izven občine ter sistema pešpoti;- zagotovitev prostorskih pogojev za povečanje in povezovanje zelenih površin mesta kot površin s sprehajalnimi potmi, namenjenih športu, rekreaciji in oddihu na prostem ter souporabo teh poti za vsakodnevno mobilnost, ki nadomešča uporabo osebnega avtomobila.

STRATEŠKI RAZVOJNI DOKUMENT MESTNE OBČINE PTUJ DO LETA 2035

7.3.2 Usklajenost z lokalnimi strategijami in razvojnimi dokumenti Mestne občine Ptuj

Strateški razvojni dokument Mestne občine Ptuj do 2035		Strateški ali razvojni dokument Mestne občine Ptuj
Strateška usmeritev	Razvojni cilj	
MESTNA OBČINA ZNANJA IN POSLOVNIH PRILOŽNOSTI	1.1 Krepitev razvojno-raziskovalnih, inovacijskih zmogljivosti in spodbujanje digitalne preobrazbe 1.2 Krepitev rasti in konkurenčnosti MSP 1.3 Razvoj kmetij, spodbujanje lokalne samooskrbe in ohranjanje vitalnega podeželja	Vizija in strategija Mestne občine Ptuj 2015-2025 Strategija digitalne preobrazbe Mestne občine Ptuj 2023-2030 Strategija privabljanja investorjev v Podravsko regijo, 2023 Strategija lokacij in upravljanja poslovnih con v Mestni občini Ptuj, 2023
SONARAVNA IN TRAJNOSTNO POVEZANA MESTNA OBČINA	2.1 Trajnostna raba energije 2.2 Spodbujanje prilagajanja podnebnim spremembam ter krepitev odpornosti na nesreče 2.3 Spodbujanje trajnostnega gospodarjenja z vodnimi viri 2.4 Spodbujanje prehoda na krožno gospodarstvo 2.5 Izboljšanje in ohranjanje biotske raznovrstnosti in naravnih vrednot, zelene infrastrukture v urbanem okolju in zmanjšanje onesnaženja 2.6 Bolj povezana in trajnostno mobilna občina 2.7 Trajnostni prostorski razvoj	Vizija in strategija Mestne občine Ptuj 2015-2025 Lokalni energetske koncept Mestne občine Ptuj (2021-2031) Občinski program varstva okolja za Mestno občino Ptuj 2022-2027 Celostna prometna strategija za Mestno občino Ptuj (2017-2021) Strategija digitalne preobrazbe Mestne občine Ptuj 2023-2030

STRATEŠKI RAZVOJNI DOKUMENT MESTNE OBČINE PTUJ DO LETA 2035

Strateški razvojni dokument Mestne občine Ptuj do 2035		Strateški ali razvojni dokument Mestne občine Ptuj
Strateška usmeritev	Razvojni cilj	
MESTNA OBČINA PRIJAZNA OBČANOM	<p>3.1 Izboljšanje učinkovitosti trga dela</p> <p>3.2 Izboljševanje dostopa do storitev v izobraževanju, usposabljanju in vseživljenjskem učenju</p> <p>3.3 Povečevanje socialno-ekonomske integracije</p> <p>3.4 Zagotavljanje enakosti dostopa do zdravstvene oskrbe in ustreznih pogojev bivanja</p>	<p>Vizija in strategija Mestne občine Ptuj 2015-2025</p> <p>Demografska študija Mestne občine Ptuj za obdobje 2015 - 2060</p> <p>Strategija aktivnega staranja v Mestni občini Ptuj 2018 - 2022</p> <p>Strategija za mlade v Mestni občini Ptuj 2021-2025</p> <p>Strategija digitalne preobrazbe Mestne občine Ptuj 2023-2030</p>
KULTURNO IN TURISTIČNO PRIVLAČNA MESTNA OBČINA	<p>4.1 Krepitev kulturne identitete, soustvarjanje kulturno kreativnega okolja ter prepoznavnost občine kot pomembne kulturne destinacije</p> <p>4.2 Pozicioniranje mesta Ptuj z okolico s poudarkom na trajnostnem razvoju inovativnega, doživljajskega in aktivnega turizma</p> <p>4.3 Trajnostni razvoj s poudarkom na valorizaciji naravne in kulturne dediščine</p>	<p>Vizija in strategija Mestne občine Ptuj 2015-2025</p> <p>Strategija turizma v Mestni občini Ptuj 2023 - 2029</p> <p>Lokalni program za kulturo Mestne občine Ptuj za obdobje 2020–2023</p> <p>Strategija digitalne preobrazbe Mestne občine Ptuj 2023-2030</p>

8. OKVIR ZA IZVAJANJE IN SPREMLJANJE

8.1 Organizacijski okvir

Strateški razvojni dokument Mestne občine Ptuj do leta 2035 sprejme Mestni svet Mestne občine Ptuj. Tekom veljavnosti Strateškega razvojnega dokumenta Mestne občine Ptuj do leta 2035 se lahko kadarkoli izdelava vmesna ocena s poročilom o izvajanju strategije in predlaga morebitna novelacija dokumenta. Novelacijo dokumenta sprejme Mestni svet Mestne občine Ptuj.

Za izvajanje Strateškega razvojnega dokumenta Mestne občine Ptuj do leta 2035 je odgovorna županja. Vodenje izvajanja Strateškega razvojnega dokumenta Mestne občine Ptuj do leta 2035 lahko z županjinim pooblastilom prevzamejo podžupan ali direktor mestne uprave. Projekti opredeljeni v NRP-jih bodo izhajali iz Strateškega razvojnega dokumenta Mestne občine Ptuj do leta 2035, o izvajanju Strateškega razvojnega dokumenta Mestne občine Ptuj do leta 2035 pa se bo poročalo Mestnemu svetu Mestne občine Ptuj. V operativno izvajanje dokumenta je vključena občinska uprava, sistem javnih zavodov in služb v Mestni občini Ptuj. Županja določi skrbnika za izvajanje Strateškega razvojnega dokumenta Mestne občine Ptuj do leta 2035, ki spremlja izvajanje, napredek, kazalnike, operativno pripravo poročil, koordinira vodje posameznih področij in projektov, išče dodatne vire za financiranje ukrepov Strateškega razvojnega dokumenta Mestne občine Ptuj do leta 2035. Vodenje posameznih projektov prevzamejo vodje projektov iz oddelkov občinske uprave ali javnih zavodov in drugih javnih podjetij Mestne občine Ptuj, če je to upravičeno.

Izvajanje Strateškega razvojnega dokumenta Mestne občine Ptuj do leta 2035 bo potekalo v sledečih korakih:

- tekoče spremljanje izvajanja (vodja Strateškega razvojnega dokumenta Mestne občine Ptuj do leta 2035);
- periodično/večletno spremljanje na nivoju ključnih obdobj, ki ga opravi Mestni svet Mestne občine Ptuj ob morebitni novelaciji dokumenta.

Strateški razvojni dokument Mestne občine Ptuj do leta 2035 je dokument z dinamično vsebino, ki bo še med samim izvajanjem doživljala spremembe in dopolnitve, saj se vnaprej ne da predvideti vseh novih situacij.

8.2 Viri financiranja za izvedbo ukrepov in projektov

Finančno se bo strategija v delu občinskih projektov izvajala preko umeščanja projektov v vsakokratni NRP proračuna Mestne občine Ptuj.

Projekti občine se praviloma financirajo iz razvojno-investicijskega dela proračuna Mestne občine Ptuj in evropskih, nacionalnih ali drugih virov, ki so indikativno ocenjeni glede na usmeritve kohezijske politike EU 2021-2027 in Načrta za okrevanje in odpornost po Covid-19.

Potencialni viri financiranja za izvedbo projektov in ukrepov iz Strateškega razvojnega dokumenta Mestne občine Ptuj so:

- lastna sredstva proračuna Mestne občine Ptuj;
- sredstva sofinanciranja s strani programov EU in Republike Slovenije 2021-2027 in Načrta za okrevanje in odpornost v letih 2021-2026;
- razvojna sredstva po 23. členu Zakona o financiranju občin;
- sredstva zasebnih vlagateljev.

8.3 Analiza tveganj

Izvajanje Strateškega razvojnega dokumenta Mestne občine Ptuj do leta 2035 bo skozi dolgo časovno obdobje podvrženo številnim dejavnikom tveganja, tako znotraj same občine kakor tudi zunanjim vplivom. V nadaljevanju opredeljujemo ključne dejavnike tveganja in možne odzive Mestne občine Ptuj na zmanjšanje tveganj ali preprečitev njihovega nastanka. Dejavniki tveganja temeljijo na predvidenih objektivnih tveganjih, na katera v času načrtovanja Mestna občina Ptuj ne more vplivati.

Tabela 16: Analiza tveganj

Tveganja	Ukrepi za zmanjšanje tveganja
Znižanje dosedanjega razvojnega oziroma investicijskega dela proračuna zaradi gospodarsko-finančne krize (npr. zmanjšanje lastnih prihodkov iz naslova turistične takse in iger na srečo, pritisk na rast tekoče porabe, zamude plačil s strani gospodarstva ...)	<ul style="list-style-type: none">• Optimizacija proračuna in tekoče porabe;• proaktivno pridobivanje dodatnih virov;• iskanje alternativnih modelov financiranja (npr. večje vključevanje zasebnega sektorja);• sprememba/novelacija strategije.
Počasnost in neodzivnost države in državnih institucij/ odlaganje strateških projektov	<ul style="list-style-type: none">• Tesno sodelovanje z ministrstvi in institucijami že v fazi načrtovanja projektov;• neprestano sledenje spremembam posameznih sektorskih politik;• spremljanje nastajanja predpisov in državnega proračuna – interveniranje v primeru neustreznih rešitev.
Postavljanje lastnih individualnih interesov občanov in odločevalcev pred interese skupnosti	<ul style="list-style-type: none">• Ozaveščanje in jasno komuniciranje razvojne vizije, pozicije in vrednot mestne občine Ptuj;• jasno opredeljevanje občinskih izvedbenih politik;• uveljavljanje stroke in strateškega pristopa;• promocija dobrih praks in rešitev.

Tveganja	Ukrepi za zmanjšanje tveganja
Zanikanje in nespoštovanje strategije s strani investorjev, še zlasti večjih	<ul style="list-style-type: none">• Ozaveščanje in jasno komuniciranje razvojne vizije, pozicije in vrednot Mestne občine Ptuj;• jasno opredeljevanje občinskih izvedbenih politik, še posebej prostorske, stanovanjske in prometne;• priprava postopkov med občino in ključnimi investitorji z zavezo po uresničevanju ciljev in usmeritev strategije;• uveljavljanje stroke in strateškega pristopa,• odločno usmerjanje investorjev v trajnostne rešitve;• promocija dobrih praks in rešitev.
Nezmožnost učinkovitega povezovanja, dialoga in vključevanja lokalnega prebivalstva in deležnikov	<ul style="list-style-type: none">• Usmeritev na posameznike in skupine, ki so pripravljene na sodelovanje;• -motivacija neformalnih skupin;• novi zanimivi pristopi, ozaveščanje, informiranje.
Spreminjanje razvojnih prioritiet med mandati občinskih vodstev	<ul style="list-style-type: none">• Tesno sodelovanje občinskih svetnikov v procesu priprave, sprejemanja in izvajanja strategije;• -možnost novelacije strategije ob volitvah.
Zmanjšanje obsega virov EU	<ul style="list-style-type: none">• Projektno sodelovanje s sosednjimi občinami;• usmeritev na projekte, ki imajo možnost pridobitve dodatnega financiranja iz omejenih virov EU;• bolj odprto in inovativno razmišljanje pri zasnovi projektov.
Čas – dolgoročen načrt: Strateški razvojni dokument Mestne občine Ptuj do leta 2035 - pri tako dolgem obdobju načrtovanje podleže številnim nepredvidljivim notranjim in zunanjim vplivom.	<ul style="list-style-type: none">• Tekoče spremljanje in usmerjanje strategije glede na trende;• kakovostna in preiščljena zasnova izvedbenih projektov;• -doseganje sinergij med projekti;• dopolnjevanje seznama projektov;• novelacija strategije.

9. VIRI IN LITERATURA

Agenda 2030. Združeni narodi. Dostopna na: <https://sdgs.un.org/2030agenda>.

Celoviti nacionalni energetski in podnebni načrt Republike Slovenije. Ljubljana: Vlada Republike Slovenije, 2020.

Celostna prometna strategija Mestne občine Ptuj. Potuj Trajnostno. ZUM, Univerza v MB, ZRS Bistra Ptuj, 2017.

Demografska študija Mestne občine Ptuj - analiza stanja in demografske projekcije 2015 – 2060. Ptuj: Lučka, okoljske in prostorske študije, Vanja Šendlinger s.p. Mestna občina Ptuj, 2015.

Evropski zeleni dogovor. (2020). Bruselj: Evropska komisija. Dostopno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/HTML/?uri=CELEX:52019DC0640&from=EN>.

Eurostat. (2015-2023). Podatkovni portal. Dostopno na: <https://ec.europa.eu/eurostat/data/database>.

Handbook of Sustainable Urban Development Strategies. Dostopen na: https://knowledge4policy.ec.europa.eu/publication/handbook-sustainable-urban-development-strategies_en.

Kazalci okolja. Ptuj. Ljubljana: Agencija RS za okolje. Dostopno na: Iskalnik | Okoljski kazalci (gov.si).

Kažipot prehoda v krožno gospodarstvo Slovenije. Ljubljana: Ministrstvo za okolje in prostor Republike Slovenije, 2018

Lokalni energetski koncept Mestne občine Ptuj. Končno poročilo. Ptuj: Lokalna energetska agentura Spodnje Podravje, 2021.

Lokalni program za kulturo Mestne občine Ptuj za obdobje 2020–2023. Ptuj: Mestna občina Ptuj, 2020.

Merila in kriteriji za določitev degradiranih urbanih območij po posameznih mestnih občinah (DUO2 in NERUO), ki jo je po naročilu Ministrstva za okolje in prostor (MOP) izdelala Fakulteta za arhitekturo. Naloga DUO2, ki je dostopna na spletni strani http://www.mop.gov.si/si/delovna_podrocja/urbani_razvoj_in_zemljiska_politika/merila_in_kriteriji_za_dolocitev_degradiranih_urbanih_obmocij_strokovna_studija/.

NIJZ. Zdravje v občini Ptuj. NIJZ podatkovni portal. (2023). Dostopno na <https://obcine.nijz.si/obcine/ptuj/96/2021/>.

Občinski program varstva okolja za Mestno občino Ptuj 2022 -2027. Ptuj: Znanstveno-raziskovalno središče Bistra Ptuj, Ptuj, 2022.

Občinski prostorski načrt Mestne občine Ptuj (Odlok o Občinskem prostorskem načrtu Mestne občine Ptuj (Uradni vestnik Mestne občine Ptuj, Številka 10, 22.10.2015, spremembe: Številka: 8, 24.06.2016, Številka: 1, 5.01.2017, Številka: 7, 7.04.2017).

Območni razvojni program Spodnje Podravje za obdobje 2021-2027. Znanstveno-raziskovalno središče Bistra Ptuj, 2022.

Ocena ogroženosti Republike Slovenije zaradi poplav. Verzija 2.0. (2016). Ljubljana: Uprava RS za zaščito in reševanje. Dostopno na: http://www.sos112.si/slo/tdocs/ocena_poplave.pdf.

Ocena ogroženosti Vzhodno štajerske regije zaradi poplav. Verzija 3.0. (2018). URSZR/Urad za operativno/Izpostava Maribor. Dostopno na: <https://www.gov.si/assets/organi-v-sestavi/URSZR/Izpostava-Maribor/ocene-ogrozenosti/Ocena-ogrozenosti-zaradi-poplav.pdf>.

OPSI. Odprti podatki Slovenije. 2022. Dostopno na: Podatki | OPSI - Odprti podatki Slovenije (gov.si)

Operativni program odvajanja in čiščenja komunalne odpadne vode. (2020). Ljubljana: Vlada Republike Slovenije. Dostopno na: [op_odvajanje_ciscenje_komunalne_vode_2020.docx](#) (live.com).

Operativni program oskrbe s pitno vodo za obdobje od 2022 do 2027. Ljubljana: Ministrstvo za okolje in prostor, 2022.

Partnerski sporazum - Republika Slovenija. Služba Vlade Republike Slovenije za razvoj in evropsko kohezijsko politiko, 2022.

Pečar, J. (2017). Kako živimo v regijah. Delovni zvezek XXVI (1). Ljubljana: Urad za makroekonomske analize in razvoj. Dostopno na http://www.umar.gov.si/publikacije/avtorski-prispevki/delovni-zvezki/?no_cache=1.

Pečar, J. (2018). Indeks razvojne ogroženosti regij, 2014 –2020. Delovni zvezek XXVII (4). Ljubljana: Urad za makroekonomske analize in razvoj. Dostopno na http://www.umar.gov.si/fileadmin/user_upload/publikacije/dz/2018/Indeks_razvojne_ogrozenosti_regij_2014_2020_metodologija_izracuna.pdf.

Pečar, J. (2020a). Cilji regionalne politike Slovenije v obdobju 2021–2027 Delovni zvezek 3. Ljubljana: Urad za makroekonomske analize in razvoj.

Pečar, J. (2020b). Indeks razvojne ogroženosti 2019. Analiza na osnovi podatkov, razpoložljivih od 2009 do 2018. Kratka analiza. Ljubljana: Urad za makroekonomske analize in razvoj. Dostopno na: https://www.umar.gov.si/fileadmin/user_upload/publikacije/kratke_analize/Indeks_razvojen_ogrozenosti_2019/Indeks_razvojne_ogrozenosti_2019.pdf

Pečar, J. (2020c). Obmejna problemska območja 2020. Delovno gradivo. Ljubljana: Urad za makroekonomske analize in razvoj.

Petek, J., Šoštarčič, D., Sajko, M., Hergula, B. (2012), Lokalni energetski koncept Mestne občine Ptuj - končno poročilo, Ptuj, Lokalna energetska agentura Spodnje Podravje.

Podnebni kažipot Mesta Ptuj. Ptuj. Mestna občina Ptuj in e-zavod, 2020

Pravilnik o razvrstitvi razvojnih regij po stopnji razvitosti za programsko obdobje 2021–2027. Uradni list RS, št. 118/21.

Program evropske kohezijske politike v obdobju 2021-2027 V Sloveniji. Služba Vlade Republike Slovenije za razvoj in evropsko kohezijsko politiko, 2022.

Politične usmeritve naslednje evropske komisije za obdobje 2019–2024. (2019). Bruselj: Evropska komisija. Dostopno na: [Prednostne naloge Evropske komisije | Evropska komisija \(europa.eu\)](#).

Poročilo o razvoju 2022. (2022). Ljubljana: Urad za ekonomske analize in razvoj.

Poročilo o razvoju 2021. (2021). Ljubljana: Urad za ekonomske analize in razvoj.

Poročilo o razvoju 2020. (2020). Ljubljana: Urad za ekonomske analize in razvoj.

Regionalni razvojni program Podravske razvojne regije 2021 – 2027. Regionalna razvojna agencija za Podravje, 2022. Dostopno na: Regionalni razvojni program | RRA Podravje - Maribor (rra-podravje.si).

Resolucija o nacionalnem programu za kulturo 2022–2029 (renpk22–29). (Uradni list RS, št. 29/22).

Resolucija o nacionalnem programu varstva okolja za obdobje 2020–2030 (ReNPVO20-30). (Uradni list RS, št. 31/20 in 44/22 – ZVO-2).

Revizijsko poročilo. Učinkovitost dolgoročnega ohranjanja virov pitne vode, Ljubljana: Računsko sodišče, 2019.

Smernice za energetska prenova stavb kulturne dediščine. Ljubljana: Ministrstvo za infrastrukturo Republike Slovenije in Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije, 2016.

Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru regij. Digitalni kompas do leta 2030: evropska pot v digitalno desetletje COM/2021/118 final. Dostopen na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/sl/TXT/?uri=CELEX:52021DC0118>.

Strategija aktivnega staranja v Mestni občini Ptuj 2018 – 2022. Ptuj: Ljudska univerza Ptuj in Mestna občina Ptuj, 2018.

Strategija hodljivosti za mesto Ptuj. Ptuj: Znanstveno-raziskovalno središče Bistra Ptuj in Urbanizem, planiranje, projektiranje, d.o.o., 2019.

Strategija nizkoogljične oskrbe z energijo, starega mestnega jedra Ptuj. Ptuj: Projekt SUSHI. LEA Spodnje Podravje, 2019

Strategija pametne specializacije. Osutek. Ljubljana: Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo, 2022.

Strategij razvoja in trženja turistične destinacije Ptuj 2017-2021. Ptuj: Javni Zavod za turizem Ptuj, 2017.

Strategija razvoja Slovenije 2030. (2017). Ljubljana: Služba Vlade Republike Slovenije za razvoj in evropsko kohezijsko politiko.

Strategija prostorskega razvoja Slovenije 2050. Osutek dokumenta v javni razpravi 2020. Dostopno na: <https://www.gov.si/zbirke/projekti-in-programi/strategija-prostorskega-razvoja-slovenije/>.

Strategija vzpostavitve digitalne občine Ptuj. Ptuj: Mestna občina Ptuj, 2023.

Strategija za mlade v Mestni občini Ptuj 2016–2020. Ptuj: Mestna občina Ptuj, 2016.

SURS. SI-STAT podatkovni portal (2015-2023). Ljubljana: Statistični urad RS. Dostopno na <http://www.stat.si/statweb>.

Toplak, S., Lep, M., Čelan, M., Potisk, J., Kukovec, M., Kuzmanič, A. (2017). Celostna prometna strategija Mestne občine Ptuj, Univerza v Mariboru, Fakulteta za gradbeništvo, prometno inženirstvo in arhitekturo, Center za tehnologijo in organizacijo prometa.

Uredba (EU) 2021/1057 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. junija 2021 o vzpostavitvi Evropskega socialnega sklada plus (ESS+) in razveljavitvi Uredbe (EU) št. 1296/. Dostopna na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=CELEX:32021R1057>

Uredba (EU) 2021/1058 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. junija 2021 o Evropskem skladu za regionalni razvoj in Kohezijskem skladu. Dostopna na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=CELEX:32021R1058>

Uredba (EU) 2021/1059 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. junija 2021 o posebnih določbah za cilj „evropsko teritorialno sodelovanje“ (Interreg), ki ga podpirajo Evropski sklad za regionalni razvoj in instrumenti za zunanje financiranje. Dostopna na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=CELEX:32021R1059>

Uredba (EU) 2021/1060 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. junija 2021 o določitvi skupnih določb o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu plus, Kohezijskem skladu, Skladu za pravični prehod in Evropskem skladu za pomorstvo, ribištvo in akvakulturo ter finančnih pravil zanje

Uredba o dokumentih razvojnega načrtovanja in postopkih za pripravo predloga državnega proračuna. Uradni list RS, št. 54/10 in 35/18.

Uredba o določitvi obmejnih problemskih območij. Uradni list RS, št. 22/11, 97/12, 24/15, 35/17 in 101/20.

Uredba o metodologiji za določitev razvitosti občin za leti 2022 in 2023. Uradni list RS, št. 208/2.

Uredbo o regionalnih razvojnih programih. Uradni list RS, št. 69/12 in 78/15.

Uredba o izvajanju postopkov pri porabi sredstev evropskega teritorialnega sodelovanja v Republiki Sloveniji v programskem obdobju 2014–2020. Uradni list RS, št. 52/16.

Uršič, M. (2006). Modernizacija prometa v obdobju industrijske urbanizacije – bogata zapuščina ali breme teženj k povečevanju mobilnosti v slovenskih mestih? Urbani izziv 17/1–2. Ljubljana.

Vizija in strategija Mestne občine Ptuj 2015-2025. Trajnostna urbana strategija. Ptuj: Znanstveno-raziskovalno središče Bistra Ptuj in Mestne občina Ptuj, 2015.

Vladno gradivo. (2019). Informacija o pripravi celovitega strateškega projekta razogljičenja Slovenije preko prehoda v krožno gospodarstvo s sodelovanjem Evropske komisije in Evropskega inštituta za inovacije in tehnologijo (EIT KIC Climate in EIT KIC Raw materials). Dostopno na: Številka: (vlada.si)

Zakon o financiranju občin (ZFO). Uradni list RS, št. 123/06, 57/08, 36/11, 14/15 – ZUUJFO, 71/17 in 21/18 – popr. - – popr., 80/20 – ZIUOOPE, 189/20 – ZFRO, 207/21 in 44/22 – ZVO-2)

Zakon o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja (ZSRR-2). Uradni list RS, št. 20/11, 57/12 in 46/16.

Zakon o urejanju prostora (ZUreP-3). Uradni list RS, št. 199/21.

Zavod Republike Slovenije za zaposlovanja. Trg dela. Podatkovni portal (2015-2023). Dostopno na: <https://www.ess.gov.si/partneriji/trg-dela/trg-dela-v-stevilkah/>.

10. PRILOGE

10.1 Priloga I: Analiza Mestne občine Ptuj

10.2 Priloga II: Predstavitev rezultatov ankete o strateških razvojnih usmeritvah Mestne občine Ptuj do leta 2035

PREDLOG